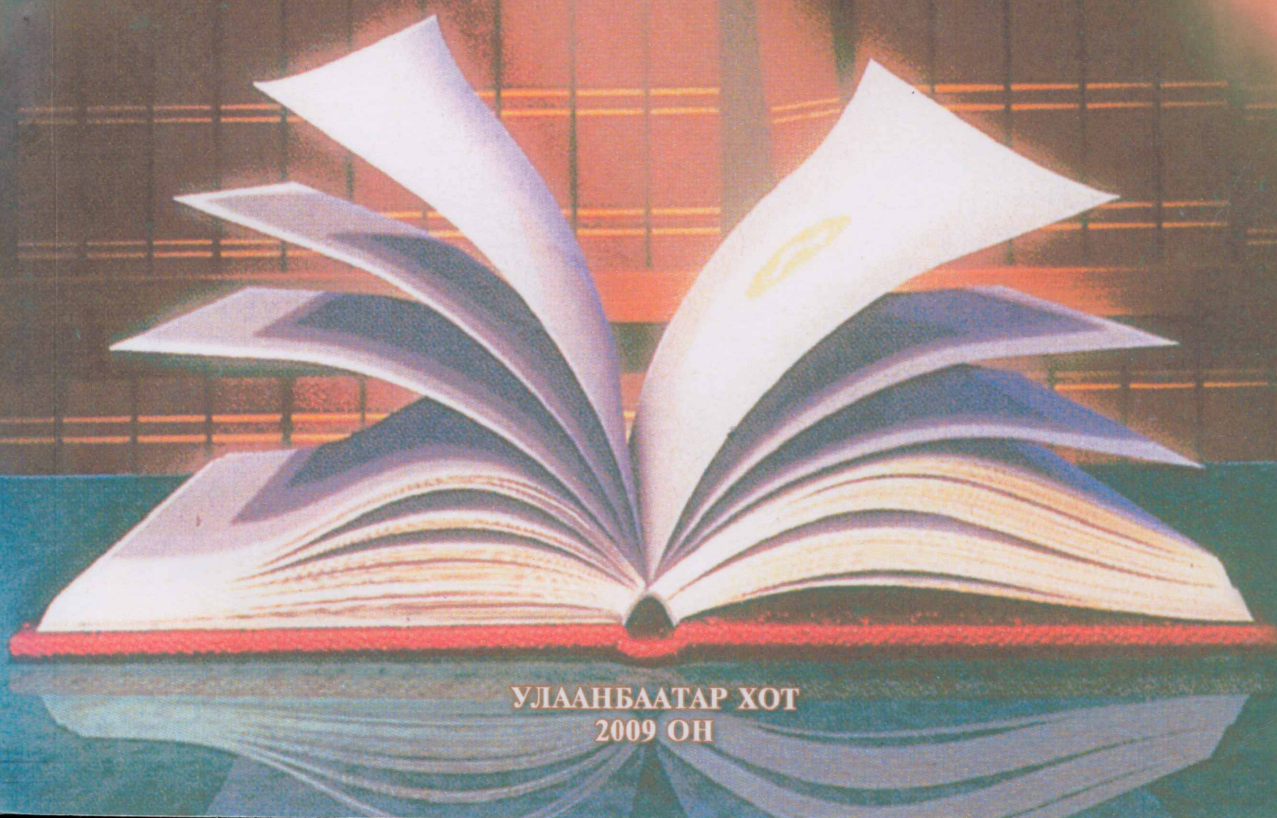

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ НОМЫН САН

НИЙТИЙН НОМЫН САНГУУДЫН ТАЙЛАН 2008

УЛААНБААТАР ХОТ
2009 ОН

Монгол Улсын Үндэсний Номын Сан

**ИНИЙТИЙН НОМЫН
САНГУУДЫН
ТАЙЛАН**

2008

Ред: Д.Бямбасүрэн /Дэд захирал, докторант/
Эмхэтгэсэн: Б.Цогжаргал /Арга зүйч, магистр/

Улаанбаатар хот
2009 он

НИЙТИЙН НОМЫН САНГУУДЫН ТАЙЛАН - 2008

Ред: Д.Бямбасүрэн /Дэд захирал, докторант/
Эмхэтгэсэн: Б.Цогжаргал /Арга зүйч, магистр/

Хэвлэлийн хэмжээ: 176х 250

Хэвлэлийн эхийг "Содпресс" хэвлэлийн газарт бэлтгэж хэвлэв.

Улаанбаатар хот 2009 он

Өмнөх үг

Айлаг, хотын нийтийн номын сангуудын үйл ажиллагааны тайлангийн эмхэтгэл та бүхэнд 5 дахь удаагаа хүрч байна.

Энэхүү тайлангийн товхимол нь та бүхнийг бусад нийтийн номын сангийн үйл ажиллагаатай дэлгэрэнгүй танилцуулж, харилцан туршлага судлан ажил үйлчилгээндээ авч хэрэгжүүлэхэд тус дөхөм болно гэдэгт бид найдаж байна.

Та бүхнийг тайлан, судалгаагаа ирүүлж хамтран ажилласанд талархалаа илэрхийлье.

Эмхэтгэгчид

Номын цагаан буян арвижиж болтугай!

АГУУЛГА

Үндэсний номын сангийн 2008 оны бүтээгдэхүүн нийлүүлэлтийн ажлын тайлан	5
Д.Нацагдоржийн нэрэмжит Улаанбаатар хотын Төв номын сангийн 2008 оны үйл ажиллагааны болон бүтээгдэхүүн нийлүүлэх үр дүнгийн гэрээний тайлан	24
ХНО-ны 2008 оны үйл ажиллагааны тайлан.....	39
Архангай аймгийн Нийтийн номын сан мэдээлийн төвийн 2008 онд хийсэн ажлын тайлан.....	71
Баян-Өлгий аймгийн Нийтийн номын сангийн 2008 онд хийсэн ажлын тайлан.....	73
Баянхонгор аймгийн Нийтийн номын сангийн жилийн ажлын тайлан.....	80
Булган аймгийн Төв номын сангаас 2008 онд хийсэн ажлын илтгэх хуудас	94
Говь-Алтай аймгийн Нийтийн номын сангийн 2008 оны үйл ажиллагааны тайлан	99
Говьсүмбэр аймгийн Төв номын сангийн 2008 оны үйл ажиллагааны тайлан	100
Дархан-Уул аймгийн Төв номын сангийн жилийн ажлын тайлан	104
Дорнод аймгийн Төв номын сангийн 2008 оны тайлан.....	111
С.Буяннэмэхийн нэрэмжит Дундговь аймгийн Төв номын сангийн 2008 онд хийсэн үйл ажиллагааны тайлан.....	123
Б.Явуухулангийн нэрэмжит Завхан аймгийн Төв номын сангийн 2008 оны үйл ажиллагааны тайлан	128
Орхон аймгийн Номын төвийн 2008 оны үйл ажиллагааны тайлан.....	132
Өмнөговь аймгийн Төв номын сангийн чанарын үзүүлэлтүүд /2008 он/	145
Сүхбаатар аймгийн Нийтийн номын сангийн 2008 онд хийсэн ажлын тайлан.....	149
Сэлэнгэ аймгийн Нийтийн номын сангийн 2008 онд хийсэн ажлын тайлан.....	152
Төв аймгийн Нийтийн номын сангийн 2008 оны үйл ажиллагааны биелэлтийн тайлан	160
Увс аймгийн Төв номын сангийн 2008 оны жилийн ажлын тайлан.....	164
Ховд аймгийн Нийтийн номын сангийн 2008 оны ажлын тайлан	170
Хэнтий аймгийн төрийн шагналт яруу найрагч Р.Чойномын нэрэмжит Төв номын сангийн 2008 онд хийсэн ажлын тайлан	178

ҮНДЭСНИЙ НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНЫ БҮТЭЭГДЭХҮҮН НИЙЛҮҮЛЭЛТИЙН АЖЛЫН ТАЙЛАН

1. Удирдлага, зохион байгуулалт, санхүүжилт

Номын сангийн захиргаа, хамт олон нь 2008 онд БСПУЯ-аас дэвшүүлэн тавьсан зорилтуудыг хэрэгжүүлэх, нийтийн номын сангуудад хэрэглэх ННА-ыг хэвлүүлж орон нутгуудад түгээх, улсын хэмжээний номын сангуудад хэрэглэх гарын авлагуудыг бэлтгэж гаргах, аймаг орон нутгийн номын санг хандивын шинэ ном хэвлэлээр баяжуулахад үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллалаа.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Н.Энхбаярын санаачилга, Кувейт улсын санхүүгийн дэмжлэгээр Үндэсний номын сангийн шинэ барилга барих асуудал шийдэгдэж барилгын суурийг 2007 оны 06-р сарын 12-нд тавьсан явдал нь номын сангийн түүхэнд тэмдэглэгдсэн энэ оны хамгийн баяртай үйл явдал боллоо. Энэ нь төр засгаас соёл боловсролын салбарыг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хамгийн том хувь нэмэр бөгөөд Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Н.Энхбаяр болон БСПУ-ны сайд, Соёл Урлагийн газрын бүтээлч санал санаачлага, дэмжлэгт манай хамт олон баяртай байгааг онцлон тэмдэглэх ёстой.

Энэхүү ажлын хүрээнд шинэ номын сан барих болсон үндэслэлийг боловсруулах, гадаадын бусад Үндэсний номын сангуудын бүтэц зохион байгуулалтыг судалсны үндсэн дээр шинэ номын сангийн фонд, уншлагын танхим болон орчин үеийн номын сангийн өрөө танхимын жагсаалтыг гаргах, тэнд ажиллах боловсон хүчин,

фондын ном хэвлэлийн өсөлт зэргийг эхний ээлжинд гаргаад байна.

Монгол Улсын БСПУ-ны сайдын 2007 оны 10 сарын 03-ны өдрийн 345 тоот тушаалаар Үндэсний номын сангийн үнэт, ховор номын сан хөмрөгийн ном судар, түүх соёлын дурсгалт зүйлийн бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавих, хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах, соёлын өвийн улсын бүртгэл мэдээллийн сангийн бүрдэлд дүгнэлт гаргах, шинэчлэн баяжуулах бодлогыг боловсруулж, хэрэгжүүлэх үндэслэлийг тогтоох зорилгоор улсын тооллогыг явууллаа. Тооллогоор Үнэт ховор номын фондын 1-566 дэсийн дугаартай үзмэрээс нийт 124 нэрийн 630 ширхэг үзмэр, эд өлгийн зүйлийг нэг бүрчлэн тоолж, бүтэц, онцлог шинж, зохиогчийн нэр, гарал үүсэл, бүтээсэн ба холбогдох он цаг, тоо ширхэг, хэмжээ, жин, материал, хийсэн арга техник, гэмтэл чанар байдлыг тодорхойлж, 630 ширхэг үзмэрийн 4000 орчим 6.43 МВ хэмжээтэй фото зураг авч 11 CD-д багтаан хувилж МҮНС-ийн бүртгэл мэдээллийн санд хадгалж байна. Ингэж судар бүрийн гэмтэл, онцлог шинж чанарыг тодорхойлж зурагжуулсан тооллогыг анх удаа хийж байгаа бөгөөд цаашид эдгээр соёлын өвийн алдаж үрэгдэхээс сэргийлэх, хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулахад ихээхэн үр дүнтэй тооллого болсон юм.

Тооллогоор ХФ 291 дансны дугаартай «Алтан Ганжуур»-ын Дүлбагийн НЯ /NYA/ боть дутагдаж, нийт ном судрын

85 хувь нь гэмтэлтэй байгаа нь үнэт соёлын өвийг хадгалж хамгаалах талаар дорвитой арга хэмжээ авч, хадгалж хамгаалах журам гаргаж, ном судрыг зориулалтын орчинд технологийн дагуу хадгалах, сэргээн засварлах, учирч болзошгүй эрсдэлээс сэргийлж үзмэрүүдийг даатгуулах, үнэт ховор ном судрыг хүлээлцэхдээ журам гарган комисс томилж, ном бүрийг данс болон хувийн дугаартай нэг бүрчлэн тулгаж хариуцлагатай хүлээлцэх шаардлагатай байгааг харуулж байна.

Мөн Үндэсний номын сан нь улсын хэмжээний арга зүйн төвийн хувьд «Улс, аймгийн музейн сан хөмрөгт улсын тооллого явуулах тухай» БСШУ-ны сайдын тушаалын дагуу аймгийн төв номын сангуудад хадгалагдаж байгаа үнэт ховор ном судрыг бүртгэж тоолох ажлыг хийлээ. 2008 оны 06-р сарын 05-ны өдөр аймгуудын төв номын сангуудад тооллого хийж, бүртгэлээ хийх албан бичиг илгээсний дагуу 21 аймгийн төв номын сангаас Баянхонгор, Сүхбаатар, Өмнөговь, Увс, Дорнод аймаг зэрэг 5 аймгаас Үнэт болон ховор ном судрыг тоолсон бүртгэлийг хийж явуулсан ба 16 аймгаас Үнэт, ховор ном судрын зэрэглэлд оруулах ном судар байхгүй байна.

Аймгуудаас ирсэн бүртгэлийг шалгаж үнэт ховор зэрэглэлийн ном судрыг тогтоох, тайланг нэгтгэж бичих ажлын хэсэгт МҮНС-ийн «Үнэт ховор номын музей»-н улсын тооллогыг хийсэн комиссийн гишүүд болох дэд захирал Д.Бямбасүрэн, төвд фондын ажилтан Т.Баярлах, мэдээллийн сан бүрдүүлэгч Б.Шижирбаатар, ЮНЕСКО-гийн номын санч Ц.Мөнхчимэг нар ажиллалаа.

Эх бичиг судлаач мэргэжилтэй Т.Баярлах, Б.Шижирбаатар, Ц.Мөнхчимэг нар аймгуудаас ирсэн бүртгэлтэй танилцан, үнэт болон ховор зэрэглэлд оруулах ном судрыг тогтоох ажлыг хийж гүйцэтгэлээ.

Аймгуудын ирүүлсэн үнэт ховор номын бүртгэлээс харахад ихэнх нь ном судрыг бүтээсэн арга технологи, хийсэн материалыг тодорхойлж чадаагүй, жин хэмжээ, хуудасны тоог бичээгүй байна. Энэ нь аймгийн төв номын сангуудад эх бичиг судлаач мэргэжлийн хүмүүс байхгүй байгаатай холбоотой юм.

Аймгийн төв номын сангуудын бүртгэлийг «Үнэт ховор» буюу «Гар бичмэл, барламал ном судар» гэснээс 2 хэсэгт хуваан бүртгэсэн бөгөөд ддээрх 5 аймаг 412 ном судрын жагссаалт ирүүлснээс 8 номыг зохих журмын дагуу үнэт ховор зэрэглэлд, 153 номыг гар бичмэл, барламал ном судрын бүртгэлд хамрууллаа.

Аймгуудын төв номын сангаас ирүүлсэн бүртгэлээс үзэхэд хөдөө орон нутагт байгаа бичиг үсгийн соёлын өвийг цуглуулан бүрдүүлэх, хадгалж хамгаалах асуудал илт дутагдаалтай байна. Энэ нь нэг талаас соёлын өөвийг эрэн сурвалжлах, судалж цулууулах төсөв хөрөнгө хүрэлцээгүй, нөгөө талаас соёлын өвийг хамгаалах багц хуулиудын хэрэгжилт хангалтгүй байгаатай холбоотой юм. Цаашид Соёлын багц хуулиудыг хэрэгжүүлж, орон нутаг, сумын номын сангуудад байгаа ном судрыг эрэн сурвалжлах, цуглуулах, судлах, Аймгийн төв номын сангууд нь «Музейн үзмэр» эд өлгийн зүйлийн бүртгэл»-ийг зохиох журмын дагуу тодорхой бүртгэж, үнэт ховор номын нэгдсэн бүртгэлтэй босоох, соёлын өвийн хадгалалт хамгаалаалттай холбоотой төсөв хөрөнгө, боллоовсон хүчний асуудлыг тухайн орон нуутгийн засаг захиргааны байгуулллагад уламжилж шийдвэрлүүлэх сааналыг оруулж байна. Ингэснээр хөдөө орон нутагт байгаа соёлын өвийг бүрдүүлэх, хадгалж хамгаалах, соёлын өөвийг хамгаалах хуулийг хэрэгжүүлж хяналт тавихад чухал ач холбогдолтой ажил болох юм.

Төрийн өмчийн Хорооны албан тоотын дагуу 47776 ш номыг Говьсүмбэр аймгийн номын санд балансаас балансад шилжүүлэх, уншлагуудаар алдсан 425, ашиглах боломжгүй болсон 46ш, нийт 48247 номыг үндсэн хөрөнгөөс хасах шийдвэр ирсэн тул Говьсүмбэр аймгийн номын санд хүлээлгэн өглөө. Данснаас хасах ажлыг хийж байна.

1. Удирдлагын үйлчилгээ

- Ерөнхий менежерийн үр дүнгийн гэрээг БСПУ-ны сайдтай байгуулан ажиллаж, гэрээний дагуу төсвийн ерөнхийлөн захирагчид 2008 онд нийт 64 бүтээгдэхүүн нийлүүлэхээр төлөвлөсөн бөгөөд жилийн хугацаанд 65 бүтээгдэхүүнийг нийлүүллээ. Тухайн үед ач холбогдолтой гэж үзсэн тусгай захиалгат бүтээгдэхүүн 4-ийг төлөвлөж, Монгол шунхан Данжуурыг хэвлэх ажлыг хийж, жинхэнэ эхийг уншлаганд гаргахыг зогсоох, гар бичмэл, барын номуудыг дижитал хэлбэрт оруулж эхлэх, Нобелийн шагналтнуудын нэрсийн жагсаалтыг гаргаж, тэдний зохиол бүтээлийг бүрдүүлэх, эрдэмтэн зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний 100 жилийн ойд зориулсан эрдэм шинжилгээний бага хурал зохион байгуулах зэрэг ажлуудыг хугацаанд нь хийж гүйцэтгэлээ.
- МҮНС-ийн ажилтан, албан хаагчидтай хөдөлмөрийн гэрээтэй ажиллаж, шинээр ажилд орсон ажилтнуудын ажлын байрны тодорхойлолтыг боловсруулан мөрдөж ажиллаж байна.
- Энэ онд захиргааны зөвлөлийн хурлыг 17 удаа, бүх ажилчдын хурлыг 3 удаа хийж номын сангийн ном хэвлэлийн тооллого тооцоо, данс бүртгэл, төлөвлөгөө,

тайлан, тэтгэмж, урамшуулал болон боловсон хүчний асуудлуудыг хэлэлцэж тухай бүр шийдвэр гарган ажиллалаа.

- БСПУ-ны сайдын 2007 оны 10-р сарын 03-ны өдрийн 345 тоот тушаалыг хэрэгжүүлэх зорилгоор үнэт ховор номын сан хөмрөгийн тооллогын комиссийг 3 удаа хуралдуулж, ажил үүргий нь хуваарилах, тооллогын явц, мөн тооллогын дүнгийн тухай хэлэлцлээ.
- «Номын сангийн зөвлөл»-ийн хурлыг 5 удаа хийж, данс хуулалтын явц, хуучин номын үнэлгээ, соёлын өвийн улсын тооллогын тухай, номын санчдаас авах аттестатчилал, ажлын зураг авалтын тухай болон БСПУЯ-аас ирүүлсэн зарим журмыг хүчингүй болгох зэрэг асуудлуудыг хэлэлцлээ.
- Хэлтсийн хурлаас тодорхойлж ирүүлсэн номын санчдыг захиргаагаар хэлэлцэн ур чадварын нэмэгдэлийг шинэ журмын дагуу олгож, нийт 27 номын санчдад 10-25 хувийн ур чадварын нэмэгдэл олгож байна.
- Бүх ажиллагсадтай «Хөдөлмөрийн гэрээ»-тэй ажиллаж, «Эд хөрөнгийн бүрэн хариуцлага хүлээх гэрээ»-г фондын номын санчидтай байгуулан ажиллаж байна.
- Тайлангийн хугацаанд номын санд шинээр 5 ажилтан орж, 7 ажилтан ажлаас чөлөөлөгдлөө.

Хүний нөөц, нийгмийн халамжийн талаар дараах арга хэмжээнүүдийг авч ажиллалаа. Үүнд:

- Тайлангийн хугацаанд тус номын сангаас МУ-ын Соёлын тэргүүний ажилтанар каталогч Ө.Пунсалмаа шагнагдлаа.

Номын санчдыг мэргэшүүлэх, номын санчдыг гадаад орны номын сан руу илгээж туршлага судлуулах, мөн БСШУЯ болон бусад байгууллагуудаас зохион байгуулж байгаа сургалтанд номын санчдаа хамруулж мэргэжил мэдлэгийг нь дээшлүүлэх асуудалд номын сангийн захиргаа ихээхэн анхааран ажиллаж байна.

- Тайлангийн хугацаанд Уншлага үйлчилгээний хэлтсийн номын санч Т.Түвшинтунгалаг БНСУ-ын Үндэсний номын санд 6 сарын мэргэжил дээшлүүлэх сургалтанд, Канад, ОХУ, Болгар, Япон, БНАСАУ, Испани, Герман, Унгар зэрэг 9 оронд номын сангийн мэргэжилтнүүд эрдэм шинжилгээний хурал, үзэсгэлэн яармагт оролцох, туршлага судлах, номын сангийн мэргэжил эзэмших, мэргэжил дээшлүүлэх чиглэлээр ажиллаад ирсэн байна.
- «Харилцааны соёл» сэдвээр Соёл судлалын доктор Ж.Долгорсүрэнгээр лекц уншуулж, нийт ажилтныг оролцууллаа.
- БСШУЯ-аас зохион байгуулсан «Боловсролын сургалтын байгууллагын чанарын түвшинг тогтоох менежментийн асуудал» сургалтанд 3 хүн, Герман улсын ЭСЯ-аас зохион байгуулсан «Номын сан үйлчилгээний жишиг болох нь - хэрэглэгчдэд чиглэсэн удирдлага ба менежментийн асуудлууд» сургалтанд 3 хүн, ХНО-оос зохион байгуулсан «Даавуугаар ном хийх» сургалтанд 2 ажилтныг тус тус хамрууллаа.

Номын санчид, ахмадуудын нийгмийн асуудалд онцгой анхааран ажиллаж, «Төсвийн байгууллагын

удирдлага санхүүжилтийн хууль»-ийн дагуу хөдөлмөр бүтээлээрээ бусдыгаа манлайлсан ажиллагсад, мөн өндөр насны тэтгэвэрт гарсан ахмадуудад нийтдээ 3.729.9 төгрөгийн шагнал урамшуулал, нэг удаагийн тэтгэмжийг олголоо. Үүнд: Номын сангийн үнэт ховор номын музейг тоолоход оролцсон ажилтнуудад 296.000 төгрөг, НББСХ-ийн номын санч Б.Бат-Эрдэнэд 300.000 төгрөгийн буцалтгүй тэтгэмж, Ховд аймгийн төв номын сан, Хотын 1,2,3,4-р салбарын ойн баярт зориулж 130.000 төгрөгийн шагнал зэргийг тус тус олголоо.

Мөн номын санчдын чөлөөт цагаар номын сангаас төлбөрийг нь хариуцан спортын заал авч, нийт 4 удаа сагс, волейбол, теннис тоглууллаа.

«Хөдөлмөрийн тухай хууль»-ийн 51, 71.2, 91.2 заалтуудыг баримтлан фондын номын санч болон сэлбэн засагч 12 хүнд 7 хоногт 3 удаа хийжүүлсэн ундаа, сүү, тараг тогтмол өгч байна.

1.2. Гадаад харилцаа

- Үндэсний номын сан нь 2008 оны байдлаар 70 гаруй орны 100 гаруй номын сан, эрдэм шинжилгээний байгууллагуудтай ном хэвэлэл, мэдээлэл солилцох, туршлага суудлах, хамтран төсөл хэрэгжүүлэх, эрдэм шинжилгээний хурал зөвлөлтгөөн, сургалт зохион байгуулах чиглэлээр хамтран ажиллаж байна.
- АНУ-ын Азийн Сонггодог зохиолуудыг компьютерт орлуулах төслийн багтай хамтран ажиллаж, 2800 боть 49701 ш төвд ном суудрыг компьютерийн каталогт ордуулж, компьютерт орсон 14000 номыг ерөнхий дансанд бүртгэн, номм нэг бүрийн донтор хаягийг шингээчлэн баринтаглаж байрлууллаа. Төөсслийн техникийн асуудал хариууцсан захирал Р.Чилтон ирж, төөсслийн техник тоног төхөөрөмжийн

ажиллагааг сайжруулах, хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, мөн төслийн ажлыг боловсронгуй болгох чиглэлээр зөвлөлгөө өгч хамтран ажиллалаа.

- БНСУ-ын Үндэсний номын сан болон Койка ОУ-ын байгууллагатай ном хэвлэл солилцох, хамтран төсөл хэрэгжүүлэх, туршлага судлах, удаан хугацаагаар номын санчдын мэргэжлийг дээшлүүлэх чиглэлээр хамтын ажиллагаа улам өргөжиж байна. Үүнд:

1. БНСУ-ын олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага болох КОЙКА-тай хамтран ажиллаж, номын сангийн мэргэжилтэй сайн дурын ажилтныг 2 жилийн гэрээгээр авч Дорно дахины фондын солонгос ном хэвлэлийг номын сангийн дүрэм, журмын дагуу цэгцлэхээр ажиллуулж байна.
2. Солонгос танхим байгуулах төслийн хүрээнд БНСУ-ын Үндэсний номын сангийн Төлөвлөлтийн хэлтсийн дарга тэргүүтэй 3 ажилтан хүрэлцэн ирж, 2 номын сангийн хамтын ажиллагаа болон шинэ танхимыг байгуулах асуудлаар санал бодлоо солилцлоо.
3. БНСУ-ын Үндэсний номын сан болон Койка ОУ-ын байгууллагатай хамтран Солонгос номын танхим байгуулах төслийг боловсруулж Солонгосын талд илгээсэн бөгөөд одоогийн байдлаар энэ төслийн хүрээнд 3392 ширхэг 51 сая төгрөгийн солонгос номыг хүлээн аваад байна.
4. Тус номын сангийн эрдэм шинжилгээний номын санч Б.Түвшинтунгалаг БНСУ-ын Үндэсний номын санд 6 сарын хугацаатай мэргэжил дээшлүүлэх сургалтанд хамрагдаад ирлээ.

- БНХАУ-ын ӨМӨЗОрны номын сантай байгуулсан хамтран ажиллах гэрээний дагуу дэд захирал Жиа Фан тэргүүтэй 4 төлөөлөгч манай номын санд айлчилж, монголын нийтийн болон их дээд сургууль, аймгийн төв номын сангуудын үйл ажиллагаатай танилцлаа.

- Үндэсний номын сангийн мэргэжилтнүүдэнэ 2008 онд гадаадын олон орны номын сангуудтай танилцаж, үзэсгэлэн яармаг, эрдэм шинжилгээний хурал, олон улсын хурал зөвлөлгөөн оролцоод ирлээ. Үүнд:

1. БНАСАУ-ын Гадаадтай Соёлоор Харилцах Хорооноос 2 жил дутам зохион байгуулдаг Олон Улсын Шинжлэх Ухаан Технологийн 6-р үзэсгэлэн 2008 оны 6-р сарын 23-25-нд Пхеньян хотноо болж, ОХУ, БНХАУ, АНУ, Герман, Индонези зэрэг нийт 9 орны номын сангууд оролцлоо. Уг үзэсгэлэнд МҮНС-ийн дэд захирал Д.Бямбасүрэн, хяналтын номын санч Б.Бат-Эрдэнэ нар оролцож, манай улсад 2006-2008 онуудад хэвлэгдэн гарсан шинжлэх ухаан технологийн чиглэлийн 90-ээд номоор үзэсгэлэн гаргаж, эх орноо сурталчилснаас гадна эдгээр номыг БНАСАУ-ын номын сангуудад бэлэглэсэн юм. Мөн Монгол Улсаас БНАСАУ-д суугаа Элчин сайдын яамны номын санд монголын тухай шинэ номуудыг бэлэглэлээ.

2. Испани Улсын Гижон хотноо зохион байгуулсан «Монголын нэг өдөр» үзэсгэлэнд тус номын сангийн дэд захирал Д.Бямбасүрэн оролцлоо. Уг үзэсгэлэнг БСШУЯ болон Испанийн Саха сан хамтран зохион байгуулсан бөгөөд Үндэсний түүхийн музей, Үндэсний номын сан,

Занабазарын нэрэмжит Дүрслэх урлагийн музей, Увс, Хөвсгөл, Дорнод зэрэг аймгуудын сан хөмрөгөөс монголын түүх, соёл, зан заншилтай холбоотой үзмэрүүд тавигдлаа. Монгол орныг сурталчилсан энэхүү томоохон үзэсгэлэнд тус номын сангаас Гэсэр хааны тухай гар бичмэл номуудыг дэлгэн үзүүлсэн юм.

3. ОУНСХ-ны ээлжит их хурал Канад улсын Кьюбек хотноо 2008 оны 08-р сарын 15-19-ны хооронд болж өнгөрлөө. Тус их хуралд дэлхийн 140-өөд орны 3000 гаруй төлөөлөгчид оролцож, номын сангийн үйл ажиллагааны чиглэлээр салбар хуралдаануудыг зохион байгууллаа. Энэ хурлын үеэр Үндэсний номын сангуудын захирлуудын зөвлөлгөөн болсон бөгөөд тус номын сангийн захирал профессор Г.Аким оролцоод ирлээ.
4. Эрхүү мужийн Архив болон соёлын асуудал хариуцсан департамент, Монгол-Оросын найрамдлын нийгэмлэг, Эрхүү хотын Улсын нийтийн эрдэм шинжилгээний номын сан, Эрхүүгийн Их сургууль, Монголын Үндэсний номын сан зэрэг байгууллагууд хамтран зохион байгуулсан «Дорнод Сибирь ба Монголын соёлын харилцаа» сэдэвт олон улсын хүмүүнлэгийн эрдэм шинжилгээний бага хурал 2008 оны 9-р сарын 15-17-ны өдрүүдэд Эрхүү хотын Улсын нийтийн номын санд болж, монголын талаас: Монгол-Оросын найрамдлын нийгэмлэгийн орлогч дарга Д.Цогзолмаа, ШУА-ийн Бага хурлын чуулганы эрдэмтэн нарийн бичгийн дарга О.Адьяа зэрэг 9 төлөөлөгч оролцож,

«Монгол-Оросын харилцаа, хамтын ажиллагаа», «Монголын их сургуулиудад орос хэл зааж буй арга зүй», «Шинэ орос-монгол толь бичгийн тухай» зэрэг нийт 8 сэдвээр илтгэл тавьж оролцлоо. Уг эрдэм шинжилгээний хуралд дэд захирал Д.Бямбасүрэн «Монголын Үндэсний номын сангийн Үнэт ховор ном судрын хадгаалалт хамгаалалтын асуудалд» сэдвээр илтгэл тавилаа. Ирэх 2009 онд МҮНС эрдэм шинжилгээний хурлыг зохион байгуулах юм.

5. Ази Номхон далайн орнуудын номын сангуудын /CDN/LAO/ захирлуудын зөвлөлгөөн Япон улсын Токио хотноо энэ оны 10-р сард болж өнгөрлөө. Энэ хурлын үеэр Ази, Ноомхон далайн орнуудын номын сангийн өнөөгийн байдлыг дүүгнэн ярилцаж, даяаршилын эрин зуунд хэрхэн хамтран ажиллах, ялангуяа байгалийн гаамшиг /цунами, галт уулын дэлбээрэлт, газар хөдлөлт г.м/ болоход номын санг эрсдэлээс яаж хамгааах, үүний тулд номын сангуудыг сүлжээгээр холбож, үнэт ховор ном судрыг бүх улсын вэб сайт дээр тавих асуудлыг дэвшүүлж, орчин үеийн техник технологи ашиглан харилцан мэдээллээ хэрхэн солилцох талаар Үндэсний номын сангийн захирлууд санал бодлоо солилцлоо. Уг хууралд МҮНС-ийн захирал профессор Г.Аким оролцож, «Үндэсний номын сангийн ном хэвлэлийг тоон хэлбэрт оруулж буй өнөөгийн байдал» сэдвээр илтгэл тавилаа.
6. eIFL.net-ийн Ерөнхий ассамблейн хурал 2008 оны 11-р сарын 5-8-нд Болгар улсын Софи хотноо болж өнгөрлөө. Номын сангуудаар дамжуулан хөгжиж байгаа болон

шилжилтийн явцад буй улс орнуудад мэдлэг хүртэх боломж олгодог eIFL.net-ийн энэхүү хуралд eIFL.net-ийн хөтөлбөрт хамрагддаг Европ, Ази, Африкийн 30-аад орны 80-аад төлөөлөгчид оролцож, номын санд зориулсан электрон мэдээллийн тухай, номын сангийн консерциумын харилцан хамтын ажиллагаа, электрон мэдээллийг чөлөөтэй хүртэх боломжийн тухай олон илтгэл хэлэлцэгдэж, төлөөлөгчид санал бодлоо чөлөөтэй солилцлоо. Уг хуралд Монгол улсаас БСШУЯ-ны номын сан хариуцсан мэргэжилтэн Б.Баяраа, МҮНС-ийн дэд захирал Д.Бямбасүрэн, Хүүхдийн номын ордны захирал Д.Оюунбилэг нар оролцож, eIFL.net-ийн ерөнхий захирал Рима Куприт, eIFL.net-ийн удирдах зөвлөлийн гишүүн консерциум байгуулах, шинэ улс орнуудын асуудлыг хариуцсан ажилтан Моника Сегберт нартай уулзаж, Монголын номын сангийн консерциумын жилийн татварыг хөнгөлүүлэх, мөн Үндэсний номын сангийн болон номын сангуудыг хөгжүүлэх стратеги төлөвлөгөөг боловсруулах асуудлаар тодорхой ярилцлаа. 2009 оны 1-р сараас эхлэн Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах ажил эхлэхээр боллоо.

1.3. Санхүүгийн мэдээллийн үйлчилгээ

Төсвийн байгууллагын удирдлага санхүүжилтийн хуулийг хэрэгжүүлж эхэлсэнтэй холбогдуулан Сангийн сайдын 2005 оны 5-р сарын 04-ны өдрийн 122-р тоот тушаалаар батлагдсан ТТ-1, ТТ-2, МГТ-1, ЗЭБ-2 маягтаар мэдээ тус бүрийг сар бүрийн 2-ны дотор төсвийн гүйцэтгэлийг гаргаж төсвийн

статистик мэдээллийг Төрийн санд өгч дараа сарын санхүүжилтийн эрхээ авч ажиллалаа.

Нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам зааврыг мөрдлөг болгож, санхүүгийн тайлан холбогдох мэдээг хугацаанд нь НД-ын хэлтэс, Татварын хэлтэс, Төрийн сан, БСШУЯ-д тус тус гаргаж өгсөн. Сүхбаатар дүүргийн татварын албатай хүн амын орлогын татварын тооцоо болон цалингийн ашгийн тооцоог сар бүр хийж ажилласан болно.

Төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулж, 5.112.3 мянган төгрөгийн үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлого олж, нийт 493.622.0 мянган төгрөгийн мөнгөн зарлага гарснаас ажиллагсадтай холбоотой зардалд 285.691.4 мянган төгрөг, бараа үйлчилгээний зардалд 130.725.7 мянган төгрөг, нэг удаагийн тэтгэмж болон урамшуулалд 3.729.9 төгрөг, төсөл арга хэмжээний зардалд 73.475.0 төгрөгийн зардал гарсан байна.

Үнэт ховор номын музейн сан хөмрөгийн улсын тооллого болон Дорно дахины фондын тооллого хийлээ. Байгууллагын эд хөрөнгийн тооллогыг хийж, ажилтан бүр дээр эд хөрөнгийн карт хөтлөн ажиллаж байна.

Номын сангийн харуул хамгаалалт, цэвэрлэгээ үйлчилгээ, цахилгаан, сантехникийн үйлчилгээг Баяннайдар ХХК-тай гэрээ байгуулан улсын төсвөөс төсөвлөсөн гэрээт ажлын цалин хөлсний төсөвт багтаан уг компанитай тооцоо хийж ажиллалаа.

2. Төлөвлөгөөт ажил

2.1. Ном хэвлэл бүрдүүлэх, техник ажиллагаанд оруулах талаар:

Шинээр 3000 ш ном худалдан авахаас 3165 ш ном авч 106% /29.250.160Т/, бэлгийн журмаар 1500 ш ном авахаас

2953 ш авч 196% /21.349.300Т/, нөхөн бүрдүүлэлтээр 60 ном авахаас 57-г 97% /439.200Т/, бүгд 6175 ширхэг 51.038.660 төгрөгийн ном бүрдүүллээ.

Ерөнхийлөгчийн Тамгын газар, БСШУЯ, Азийн хөгжлийн сан, Хэлмэгдэгсэдийн судалгааны төв, Казакстаны Элчин сайдын яам болон бусад байгууллага, хувь хүмүүс тус номын сангийн фондыг бэлгийн номоор баяжууллаа.

101 диссертаци, 28 хураангуйг /1.099.000Т/ хүлээн авч, зохих журмын дагуу бүртгэж ангилан фондод хүлээлгэн өглөө.

2008 оны сүүлийн хагас жилд монгол хэвлэлийн 1.982.800 төгрөгийн, гадаад хэвлэлийн 1.542.400 төгрөгийн бүгд 3.435.200 төгрөгийн хэвлэл захиалга хийснийг хүлээн авч хуваарилан бүртгэлээ.

Монгол номын фондоос дутагдсан номын төлбөрийг барагдуулах ажлыг хийж бүгд 91 ширхэг 538.700 төгрөгийн номыг төлүүлж, номын сангийн зохих журмын дагуу бүртгэж уншлаганд орууллаа.

БСШУ-ны сайдын болон Үндэсний номын сангийн захирлын тушаалын дагуу данс шинэчлэн хуулах ажлыг зохион байгуулж, 140125 ширхэг номыг 28 дансанд шинээр хуулан, хуулагдсан нэгбүрчилсэн бүртгэлээс нэгдсэн бүртгэл гаргах, дахин үнэлгээ хийх ажлууд хийгдэж байна.

Сангийн сайд, БСШУ-ны сайдын хамтарсан 2006 оны 357/406 тоот тушаалын 3-ын 5-д «...1949 оноос өмнөх номын үнийг Төрийн Өмчийн Хорооны шийдвэрээр тогтооно.» гэж заасан нь энэ хугацаанд хэвлэгдсэн номын бүртгэлийн үнийг зах зээлийн үнэд нийцүүлэн үнэлэх боломжгүй байсан тул энэ онуудад хамрагдах номуудад үнийн судалгаа хийж, 1915 оноос өмнөх ба 1916-1949 он хүртэлх номын дансны үнийг 1000-1500 дахин

өсгөж үнэлэх тухай санал боловсруулан ТӨХ-нд албан бичиг явуулсан юм. ТӨХ-оос 2008 оны 11-р сарын 22-ны 3/1842 тоот албан бичгээр бидний саналыг зөвшөөрсөн хариу ирүүлсэн учир 1949 оноос өмнө хэвлэгдэн гарсан ном хэвлэлийг зах зээлийн үнэд нийцүүлэн үнэлэх боломжтой боллоо.

БСШУЯ-аас зохион байгуулдаг «Ном хэвлэлийн шилдэг бүтээл-2007»-д шалгарсан 73 нэрийн 12321 ширхэг 48.871.500 төгрөгийн номыг холбогдох байгууллага, хэвлэлийн газрууд, хувь хүмүүсээс хүлээн авлаа. Энэ ажлын хүрээнд санхүүгийн баримт бүрдүүлж тооцоо хийх, бүх номонд «Шилдэг ном-2007» тэмдэг дарж БСШУЯ-аас ирүүлсэн жагсаалтын дагуу 21 аймаг, сум, хотын нийтийн номын сангуудад түгээлээ. 71 нэрийн 104 ширхэг номыг МҮНС-д хүлээн авч, холбогдох фондуудад шилжүүлээ.

Ерөнхийлөгчийн Тамгын газар, БСШУЯ, Германы техникийн хамтын ажиллагааны нийгэмлэг, Азийн хөгжлийн сан, Хэлмэгдэгсэдийн судалгааны төв, Казакстаны элчин сайдын яам, Дэлхийн яруу найргийн академи зэрэг байгууллагуудаас хэвлэн нийтлүүлсэн 10.000 гаруй номыг хүлээн авч, улсын хэмжээний бүх нийтийн номын сан, ЕБС-ийн номын сангуудад түгээх ажлыг хийж гүйцэтгэлээ.

Ном данслах, ангилах, ажиллах ажлын хүрээнд:

- 4860 ном данслахаас 6570 ном дансалж, 135%-тай ба нэгдсэн бүртгэлийн 11 дэвтрийг зохих журмын дагуу хөтөлж байна.
- Монгол номын 10-тын 6 дансны 44850 номонд редакц хийж, моонгол номын фондоос захирлын тушаалаар хасагдаж байгаа 48247 ш номын «Данснаас хасав» тэмдэглэгээг холбогдох бүртгэлүүдэд хийж дуусгалаа.

- Үндэсний номын сангийн захирлын тушаалын дагуу номын сангийн бүх дансыг шинэчлэх ажлыг эхэлж, данс нэг бүрт шинжилгээ хийж, хуулагдах ба хасагдсан номын тозыг гаргалаа. Үүнд: Өрнө дахины II форматын 22 дансанд 157950 ном бүртгэгдсэн байгаагаас хасагдах 11059, хуулагдах 148341, 10-тын 89 дансанд бүгд 564984 ном бүртгэгдсэн байгаагаас хасагдах 128983, хуулагдах 436001, монгол номын аравтын 35 дансанд бүгд 222640 ном бүртгэгдсэн байгаагаас хасагдах 141117, хуулагдах 81555 ном тус тус байлаа. Эдгээр 146 бүртгэл нэг бүрт редакц хийсний үр дүнд нийт 945483 ном данслагдсан байгаагаас 281159 ном хасагдаж, 665897 ном шинэ дансанд хуулагдах тооцоо гараад байна.
- Монгол номын 10-тын 4 ш, өрнө дахины 10-тын 24 ш, бүгд 28 шинэ бүртгэлд 140125 ш номыг шинэ дансанд хууллаа.
- Дорно дахины аравтын 1656 ш номын хуучин ангилалыг Номын сан-ном зүйн ангилалд шилжүүлэн ангилж фондонд хүлээлгэн өгөв.
- 4600 ном ажиллахаас 5482 ном ажиллаж 119%-ийн гүйцэтгэлтэй. Үүнээс: худалдааны 1107 нэрийн 2748ш, солилцооны 425 нэрийн 455ш, бэлгийн 1461 нэрийн 2305ш, нөхөн бүрдүүлэлтийн 23 нэрийн 36ш, 119 нэрийн 130 диссертаци, хураангуй, төлбөрийн 87 нэрийн 91ш номыг тус тус ажиллаж, фондуудад хүлээлгэн өглөө.
- 7000 карт бичихээс 7997 карт бичиж 114%-ийн гүйцэтгэлтэй. Үүнээс: монгол номын 1072 нэрийн 3218 номонд 2631 ш, өрнө дахины 916 нэрийн 1100 номонд 2652, монгол судлалын 118 нэрийн 158 номонд 435 ш, архивын 1098 нэрийн 1267 номонд 2036ш, нөхөн

бүрдүүлэлтийн 23 нэрийн 36 номонд 63ш, төлбөрийн 87 нэрийн 91 номонд 38ш картыг тус тус бичлээ.

- Шинэ ирсэн 1091 нэрийн 3242 ширхэг монгол номын, 119 нэрийн 130 диссертаци, хураангуйн тухай мэдээллийг компьютерт шивж, баркод наан фондуудад шилжүүллээ.

Ном хэвлэл солилцооны ажлаар:

- a. Гадаадын номын сан, эрдэм шинжилгээний байгууллагуудад илгээх:
 - Ном - 300-г илгээхээс 71 нэрийн 301-г илгээж 100% /2.008.950Т/
 - Сэтгүүл - 140-г илгээхээс 2 нэрийн 176-ыг илгээж 126% /152.000Т/
 - Сонин - 3000-аас 6 нэрийн 3128-г илгээж 104% /671.000Т/
- b. Гадаадын номын сан эрдэм шинжилгээний байгууллагуудаас хүлээн авах:
 - Ном - 300-г авахаас 404 нэрийн 430-ыг авч 143% /4.587.931Т/
 - Сэтгүүл - 300-г хүлээн авахаас 99 нэрийн 640-г авч 213% /1.097.127Т/
 - Сонин - 2000-г хүлээн авахаас 11 нэрийн 1831-г авч 92% /2.323.781Т/

Шинээр 33 ш сонин, сэтгүүлийн карт бичиж каталогт байрлуулж, харилцаат номын сангуудын хавтсуудыг шалгах, сиглүүдийн дугаарыг шинээр сольж сэлбэх, гадаад илгээмжийн дугтуй хийх зэрэг техник ажиллагаануудыг хийж гүйцэтгэлээ.

Каталогийн ажлаар:

- 7000 карт шинээр байрлуулахаас 8638 картыг шинээр байрлууллаа. Үүнээс: монгол-3028, орос-1677, архив-991, монгол судлал 275, монгол бичгийн-84, гадаад-1284, диссертацийн-366, хятад- 933

- 60000 картанд редакци хийхээс 60466-д хийж, буруу байрлагдсан картуудыг залруулав. Үүнээс архивын 1-13, албаны архивын 1-13, монгол судлалын орос төрөл ангийн 48-52, 6-263, вьетнам номын үсэг дараалалын 566-567, төрөл ангийн 568-569, хятад номын төрөл ангийн 562-564, оросын аравтын төрөл ангийн 59-60, 111-112, диссертацийн 34-35-р шоголуудад редакц хийж, ялгагчуудыг солилоо.
- 15000 карт хуулахаас 16584 картыг шинээр хуулж, 1508 ялгагч хийлээ. Үүнээс: архивын 1-13, албаны архивын 1-13, монголын үсэг дараалалын 16-22, оросын аравтын төрөл ангийн 45-54, 59-60, диссертацийн 34-35-р шоголуудын картыг хууллаа.

Сүлжээнд буруу бичигдсэн 159 номыг мэдээллийн засварын компьютерт засч сүлжээнд оруулав.

Архивын фондод шинээр хүлээн авсан 991 номын мэдээллийг компьютерт шивлээ.

Архив ба бэлтгэл фондын ажлаар:

- Архив фондод 1071 ном, 120 нэрийн тогтмол хэвлэл хүлээн авч байрлууллаа.
- Архив фондын 2005, 2006, 2007 оны тогтмол хэвлэл 274-г нэгжилж дугаарлан хавтаслуулав.
- Бэлтгэл фондод шинэ ном 250-г авч байрлуулахаас 267-г шинээр авч байрлуулж, архив ба бэлтгэл фондын каталогт нийт 210 ялгагч хийлээ.

Фондын тооллого, тооцоо, хяналтын ажлын талаар:

- БСШУ-ны сайдын 2005 оны 441-р тушаал, Сангийн сайд, БСШУ-ны сайдын хамтарсан 2006 оны 357/406

тоот тушаалуудыг хэрэгжүүлэх зорилгоор номын сангийн нэг бүрчилсэн дансыг шинэчлэн хуулах ажилд хяналтын номын санчид оролцож, данс хуулах, номын ангилал, он зэрэг тодорхойгүй байсан номыг электрон каталоогоос шүүж тодруулах ажлыг хийлээ. Өрнө дахины 10-тын 1, 5, 10, 11, 13, 14, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 26-р /нийт 15 данс/ дансан дахь 90295 ширхэг номын редакцийг хийж хүлээлгэн өглөө.

- Өрнө дахины 10-тын 1-39-р дансны хуулагдвал зохих 165000 номын дансны дугаарыг, монгол номын 10-тын 3-24-р данснаас хуулагдвал зохих 43636ш, нийт 208636 номын дансны дугаарыг шинэ дансанд бичлээ.
- Өрнө дахины 10-тын хуулагдсан 5-8, 10, 14-18-р дансны нэгдсэн бүртгэлийн ангийн заалтыг нэгтгэн дүгнэх ажлыг компьютерт шивж, цаашид номын сангийн нэгдсэн бүртгэлийг электрон хэлбэрт оруулах ажлын эхлэлийг тавьж байна. Дансанд давхардсан нийт 342 номын нэрийг албаны каталогтой тулган шифрийг шивж, фондод хүлээлгэн өглөө.
- Үндэсний номын сангийн захирлын 2008 оны 9-р сарын 5-ны 36 тоот тушаалаар Дорно дахины фондын номын санч Б.Оюун-Эрдэнийн ажлыг хүлээн авах ээлжит бус хэсэгчилсэн тооллогыг 2008 оны 9-р сарын 8-наас 18-ныг хүртэлх ажлын 10 хоногт 20858ш ном тоолж, тооллогын дүнг захиргааны зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлээ.

2.2. Уншигчдад ном хэвлэлээр үйлчлэх үйлчилгээ

Уншлагын танхимуудаар 65067 ирцэд 239587 ном хэвлэл уншуулж, буцаан байрлууллаа.

1. Их уншлага

Ирц

1. Төлөвлөгөө	40000
2. Гүйцэтгэл	56750
3. Хувь	141%

Ном олголт

1. Төлөвлөгөө	106000
2. Гүйцэтгэл	151639
3. Хувь	143%

2. Эрдэм шинжилгээний танхим

Ирц

1. Төлөвлөгөө	4950
2. Гүйцэтгэл	6162
3. Хувь	124%

Ном олголт

1. Төлөвлөгөө	19800
2. Гүйцэтгэл	22338
3. Хувь	112%

Хамгаалаагүй 5 диссертацийг уншлагын танхимаар танилцуулан хугацаанд нь буцааж, захирал болон хэлтсийн даргын зөвшөөрлөөр 61 уншигчдад 176 ш гар бичмэл номоор үйлчилж, Өрнө дахины фондод 20 ш тайлбар толийг буцааж шинээр 32 толь бичгийг авч байрлууллаа.

3. Үнэмлэх нээлт

а. Их уншлага

1. Төлөвлөгөө	1800
2. Гүйцэтгэл	2923
3. Хувь	162%

б. Эрдэм шинжилгээ

1. Төлөвлөгөө	500
2. Гүйцэтгэл	698
3. Хувь	139%

2013 ш үнэмлэхэд сунгалт хийж, 3621 ш бүртгэлийн хуудасны зургийг нааж хэвлэн шивж, сүлжээнд холболоо. Кодгүй болсон үнэмлэхийг тухай бүр

нь кодлож байна. ОХУ-ын Төв номын санд 2 захиалгыг явууллаа.

Байгууллага болон номын сангийн ажилтнуудад солилцоогоор 3241 ш ном гаргаж, 3217 номыг фондуудад тушаалаа.

4. Ойрын фонд

а. Уншлаганд гаргасан ном

1. Төлөвлөгөө	40000
2. Гүйцэтгэл	55681
3. Хувь	139%

б. Буцааж байрлуулах

1. Төлөвлөгөө	40000
2. Гүйцэтгэл	56243
3. Хувь	140%

Хуудас нь урагдсан 63 ш номыг хувилуулж, 250 ш номыг сэлбэн засагчаар засуулж, 312 номоор фондоо баяжуулсан.

5. Интернэт танхим

Энэ улиралд 290 ирцэд үйлчилж, 81050 төгрөгний орлого орууллаа. Уншигчийн үнэмлэхгүй иргэдэд төлбөрт үйлчилгээгээр 46 монгол, 5 орос ном уншууллаа.

6. Тогтмол хэвлэлийн уншлага

а. Ирц

1. Төлөвлөгөө	2200
2. Гүйцэтгэл	1865
3. Хувь	84%

б. Уншлагаар уншуулах

	Сонин	Сэтгүүл	Задгай сонин
1. Төлөвлөгөө	3000	5500	1500
2. Гүйцэтгэл	3138	5274	1466
3. Хувь	104%	95%	97%

Тогтмол хэвлэлийн болон дорно дахины фондын сэтгүүлээр 3 удаа үзэсгэлэн гаргаж, 61 хүнд аман лавлагаа өгсөн. Тус танхимд 4-р сарын 11-ээс 6-р сарын 13 хүртэл 2 сарын хугацаатай япон хэлний сургалт явагдсан тул тогтмол хэвлэл уншуулах төлөвлөгөө тасарсан болно.

7. ЮНЕСКО-гийн уншлагын

танхим

а. Ном дансалж, ангилаж ажиллах

1. Төлөвлөгөө	2000
2. Гүйцэтгэл	2010
3. Хувь	101%

б. Карт бичих

1. Төлөвлөгөө	4000
2. Гүйцэтгэл	4020
3. Хувь	101%

НҮБ, ЮНЕСКО-гийн хуудас материалыг хүлээн авч цэгцлэн, ажилласан номоо байрлууллаа. ЮНЕСКО-гийн номын санч нь БСШУ-ны Сайдын 2005 оны 441 тоот тушаалыг хэрэгжүүлэх зорилгоор явуулж буй номын сангийн нэг бүрчилсэн бүртгэлийг шинэчлэн хуулах ажилд оролцож 4734 ном дансалснаас гадна 2008 оны 06-р сарын 02-оос Үнэт ховор номын тооллогонд орж ажиллаж байна.

2.3. Мэдээлэл сурталчилгаа, соёл олон нийтийн ажлын талаар:

Шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг 35 удаа гаргалаа.

Үүнд:

- Үндсэн хуулийн өдөрт – 39 номоор
- Сүхбаатарын мэндэлсний 115 жилийн ойд – 48 номоор
- Сар шинийн баярт – 48 номоор
- Эмэгтэйчүүдийн баярт – 55 номоор
- Доктор Г.Акимын уран бүтээлээс – 30 ном, сэтгүүлээр
- Үндэсний бичиг үсгийн баяр – 52 номоор
- Эрдэмтэн зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойд – 54 номоор
- Хэлмэгдэгсэдийн өдөрт - 39 номоор
- МҮНС-ийн бүтээлээс - 43 номоор

- УБ хот үүсч байгуулагдсаны 369 жилийн ойд - 35 номоор
- Д.Урианхай, Л.Хүрэлбаатар нарын зохиол бүтээлээс - 25 номоор
- Хүний эрхийн өдөрт - 41 номоор
- Дорнод аймгийн тухай ном хэвлэл - 28 номоор
- Шинэ номын үзэсгэлэн 20 удаа 2012 номоор, нийтдээ 35 удаа 2865 номоор үзэсгэлэн гаргалаа.

Номын сангийн үйл ажиллагаа болон зохион байгуулсан соёл олон нийтийн ажлыг телевизийн сувгуудаар 35 удаа, монголын радио нэвтрүүлгээр 5 удаа сурталчиллаа. Мөн тогтмол хэвлэлд номын сангийн тухай 16 материал нийтлэгджээ.

- «Үндэсний бичиг үсгийн баяр»-ыг БСШУЯ, Төрийн хэлний зөвлөлтэй хамтран зохион байгууллаа. Бичиг үсгийн баярын нээлтийн ажиллагаанд БСШУ-ны сайд Н.Болормаа, Соёл урлагийн газрын дарга Г.Эрдэнэбат, «Монгол бичгийн нийгэмлэг»-ийн тэргүүн Дорлигжав, МУИС-ийн багш, МУ-ын Хөдөлмөрийн баатар Дашцэдэн, Хэл зохиолын хүрээлэнгийн захирал, академич Төмөртоогоо, «Монгол бичиг» сангийн тэргүүн Гомбосүрэн, Монголын яруу найргийн академийн тэргүүн Мэнд-Ооёо, «Хүмүүн бичиг» сонины эрхлэгч Галдан болон эх хэл, түүх соёл, монгол бичгээ дээдлэн дэлгэрүүлдэг эрдэмтэн судлаачид, зохиолчид, оюутан залуучууд оролцлоо. Баярын үеэр «Үндэсний бичиг соёлыг дэлгэрүүлэгч» шагналыг гардуулах ёслолын ажиллагаа, мөн МУБИС, Багшийн сургууль, Хүмүүн бичиг сонины газартай хамтран уран бичлэгийн үзэсгэлэн гаргаж, Үндэсний номын сангаас тэргүүн байрт шалгарсан хүмүүст «Өргөмжлөл», мөнгөн шагнал гардууллаа.

- Төрийн хэлний зөвлөлтэй хамтран «Босоо бичиг минь» сэдэвт эрдэм шинжилгээний бага хурлыг зохион

байгууллаа. Уг хуралд МУ-ын гавьяат багш Ш.Чоймаа «Соёл хэмээх үг хийгээд бичгийн соёл», МУ-ын гавьяат багш, доктор профессор Ч.Цэдэнбал «Орчин цагийн үсэг зүйн шинжлэх ухааны шаардлагад монгол бичиг тохирох нь», МУ-ын Соёлын гавьяат зүтгэлтэн, профессор Г.Аким «Буурал түүхийн зузаан тоосонд үл дарагдсан «Гүмүда цэцэг» зэрэг сонирхолтой илтгэлүүд тавигдаж, илтгэлүүдийг эмхэтгэн товхимол болголоо.

- МЗЭ-ийн шагналт яруу найрагч А.Эрдэнэ-Очир, Ч.Лхамсүрэнгийн нэрэмжит шагналт яруу найрагч Л.Батцэнгэл, Соёл, яруу найргийн академийн шагналт яруу найрагч Н.Гантулга нартай зохиолч, уншигчдын уулзалтыг зохион байгуулж, Соёлын дээд сургууль, «Соёл-Эрдэм» ДС, «Чингис хаан» ДС, Утга зохиолын дээд сургуулийн 100 гаруй оюутан, яруу найраг сонирхогчид оролцлоо. Мөн зохиолчдын зохиол бүтээлээр үзэсгэлэн гаргаж, тэдний намтар уран бүтээлийг сурталчиллаа.

- МЗЭ-ийн 2 удаагийн «Алтан өд» шагналт, 2004 оны «Болор цом»-ын эзэн Д.Урианхай, Академич Ц.Дамдинсүрэнгийн нэрэмжит шагналт, ШУ-ны гавьяат ажилтан, эрдэмтэн судлаач Л.Хүрэлбаатар нартай зохиолч уншигчдын уулзалт хийлээ. Уулзалтанд Лоолойгийн найзууд дугуйлангийн хүүхдүүд, Соёлын дээд сургууль, Утга зохиолын дээд сургуулийн оюутнууд болон аймгийн номын санчид оролцлоо.

- Монголын Оюутны Холбоотой хамтран «Номч залуус» оюутны чуулга уулзалтыг зохион байгууллаа. Уулзалтанд МҮНС-ийн захирал Г.Аким болон ахлах арга зүйч Б.Энхжаргал, арга зүйч Б.Цогжаргал нар оролцож, оюутнуудад номын сангийн үйл ажиллагаа, үйлчилгээний дүрэм журмын талаар тодорхой мэдээлэл

өгснөөс гадна оюутнуудын сонирхсон асуултанд хариулж, харилцан санал бодлоо солилцлоо. Мөн тус номын сангаас МОХ-ны номын санд шинэ номуудыг хандивлалаа.

- БСШУЯ-ны «Нээлттэй хаалганы өдөр»-өөр номын сангийн үйл ажиллагааг сурталчилж, үзэсгэлэн самбар гаргасан ба 186 уншигчдад үнэ төлбөргүй үнэмлэх нээлээ. Мөн номын сангийн 500-аад танилцуулгыг уншигч, оюутан залууст тараасан болно.

- БСШУЯ, Хүүхдийн номын ордонтой хамтран «Номын яармаг-2008» үзэсгэлэн худалдааг зохион байгууллаа. Яармагийн үйл ажиллагааг Соёл урлагийн сан, «Содпресс» ХХК ивээн тэтгэж, мэдээллийн спонсороор UBS телевиз ажиллалаа. Тус номын баярт «Аз хур», «Ирмүүн», «Сэлэнгэ пресс», Түүхийн хүрээлэн, мөн хувиараа ном борлуулагч 21 байгууллага, аймгийн номын сангийн захирлууд, номын санчид оролцлоо. Энэ жилийн номын яармаг нь эрдэмтэн, зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойн арга хэмжээний хүрээнд зохион байгуулагдсанаараа онцлог болж, «Орон нутгийн номын санчдын уулзалт семинар», «Даавуугаар ном хийх арга» сургалт, «Яруу найраг – сонгодог хөгжмийн цэнгүүн», «Ц.Дамдинсүрэн судлаач эрдэмтэдтэй хийсэн уулзалт», «Цаасаар урлах эрдэм – Оригами», «Хүүхдийн уншлагыг удирдах олон улсын чиг хандлага», сургалт, «Ховор номын дуудлага худалдаа» зэрэг олон төрлийн ном тойрсон уулзалт, ярилцлага, сургалтууд боллоо. «Ховор номын дуудлага» худалдаанд 64 ном дуудагдаж «Үндэсний хувьсгалын 13 жилийн ой», «Бүгд Найрамдах Засгийн 10 жилийн ойн түүхт зургууд» номууд хамгийн үнэтэй зарагдлаа.

3. Эрдэм шинжилгээ, арга зүйн удирдлага

3.1. Эрдэм шинжилгээний ажил:

- «Монгол гар бичмэл номын номзүйн судалгаа» /8-р Богдын номын сангийн номын жишээн дээр/ сэдвээр Гар бичмэл, монгол судлалын фондын ахлах номын санч Б.Тунгалаг эрдэм шинжилгээ судалгааны ажил хийж, Соёл судлалын докторын зэрэг хамгааллаа.

- ОХУ-ын Эрхүү мужийн Улсын нийтийн номын сантай хамтран «Дорнод Сибирь ба Монголын соёлын харилцаа» сэдэвт эрдэм шинжилгээний хурлыг хамтран зохион байгуулж, Оросын талаас Эрхүү хотын Их сургууль, Багшийн их сургууль, Улсын нийтийн номын сан, Орон нутгийг судлах музей, монголын талаас Монгол - Зөвлөлтийн найрамдал нийгэмлэг, ШУА, Түүхийн хүрээлэн, ШУТИС, МҮНС, Олон улс судлалын хүрээлэн, Дүрслэх урлагийн музей зэрэг байгууллагаас нийт 32 судлаачид илтгэл тавьж оролцлоо. Тус номын сангаас «МҮНС-ийн үнэт ховор номын хадгалалт хамгаалалтын асуудалд» сэдвээр илтгэл тавилаа.

- Монгол бичгийг судалж сурталчлах зорилгоор «Босоо бичиг минь» эрдэм шинжилгээний бага хурлыг зохион байгуулж, монгол бичиг судлаач эрдэмтэн доктор Ш.Чоймаа, Г.Аким, Ч.Цэдэнбал нарын хүмүүс оролцож монгол бичиг судлалын талаар нийт 7 илтгэл тавигдлаа.

- СУИС-иас зохион байгуулсан эрдэм шинжилгээний хуралд тус номын сангаас «Мэдээллийн соёлын үүрэг Монголд» илтгэл тавьж оролцлоо.

3.2. Сургалт - арга зүйн ажил:

- Номын сангийн голлох мэргэжилтнүүд хамтран номын санчдын өдөр дутмын гарын авлага

болох «Номын сан-номзүйн ангилал» номыг орчуулан, шаардлагатай нэмэлт боловсруулалтыг хийж, редакторлан 2 боть дэвтрийг бэлтгэн хэвлүүлээ. 48х.х бүхий 2 дэвтэр энэхүү ангиллын номыг улсын хэмжээний номын сангууд 2008 оноос ашиглаж эхэллээ.

- «Номын санч» сэтгүүлийн 2008 оны №1,2 дугаарыг 41 онол арга зүйн материалаар бэлтгэн гаргаж, нэгдсэн захиалгын дагуу хөдөө орон нутагт хүргэлээ.

- Аймгуудын төв номын сан болон МҮНС, ХТНС, ХНО-ны тайланг хүлээн авч танилцан «Нийтийн номын сангууд-2007» тайлан эмхтгэлийг хэвлэн гаргалаа.

- Хөдөө орон нутагт томилолтоор ажиллаж, Увс, Ховд, Төв, Дархан-Уул аймгийн ТНСан, Зүүнхараа хотын ТНСан, Архангай аймгийн «Архангай» коллеж, Баян-Өлгий аймгийн Менежментийн сургууль зэрэг 7 аймгийн номын санд биечлэн арга зүйн туслалцаа үзүүлж, аймаг, сум, сургуулийн номын санчдын семинарт ном хэвлэл тодорхойлох шинэ стандартаар нийт 24 цагийн хичээл заалаа. Увс аймгийн сумдын номын санчдын дунд ажил мэргэжлийн уралдаан зохион байгууллаа.

- Аварга, Засагт хан, Старс, Сэрүүлэг, Бизнесийн менежмент, Банк санхүү менежментийн дээд сургуулиуд, УБ хот дахь Дорнод Сибирийн Технологийн их сургууль, Буриадын салбар их сургууль, Хартфордын их сургууль, ЭМШУИС-ийн Сувилахуйн сургууь, Нийгмийн ухааны дээд сургуулийн номын сан, Хустай цогцолбор, СХД-ийн Эрүүл мэндийн нэгдлийн номын сан, ерөнхий боловсролын 6,7-р сургуулийн номын сан зэрэг 16 номын санд биечлэн очиж, арга зүйн зөвлөгөө өгч ажилласан.

- Эрүүл мэндийн үндэсний төв, Зэвсэгт хүчний О15-р ангийн номын санч, Сэлэнгэаймгийн Түнхэлийн номын

санч, Шихихутаг, Монголжингоо, МИУ олон улсын дээд сургууль, Архангай аймгийн МСҮТ, Идэр,Оточ Маарамба сургуулийн номын санчид, Булган аймгийн Могод, Дашинчилэн, Дундговь аймгийн Адаацаг, Хөвсгөл аймгийн Их-Уул сумын номын санчид, ЕБС-ийн 15,21-р сургууль, их дээд сургууль, албан байгууллагын нийт 73 номын санчид мэргэжлийн зөвлөлгөө өгч ажилласнаас гадна 134 ширхэг мэргэжлийн ном сэтгүүлээр номын санчид, оюутнуудад үйлчиллээ.

- Номын сан - номзүйн шинэ ангилалын ном хэвлэгдэн гарсан ба номын сан ном хэвлэлийн стандартууд батлагдан улсын хэмжээний номын сангуудад мөрдөгдөж байгаатай уялдан Хэнтий, Төв, Орхон аймгийн номын сангуудын хүсэлтээр /орон нутгаас гаргасан зардлаар/ биечлэн очиж, 3 аймгийн бүх сум, сургуулиудын 110 номын санчдад «ННА-д гарсан нэмэлт өөрчлөлтүүд», «Ном ангилах, данс бүртгэл хөтлөх», «Номзүйн бичилтийг стандартын дагуу хийх», «Каталог зохион байгуулах» зэрэг сэдвүүдээр 72 цагийн хичээл, Нийслэлийн Боловсролын газраас зохион байгуулсан сургалтанд оролцож, ЕБС-ийн сургуулийн 75 номын санчидад «Статистик мэдээ гаргах аргачлал» сэдвээр тус тус хичээл заалаа.

- МҮНС-ийн архив фондын албаны каталогийг үндэслэн «Монголын Үндэсний бүртгэн мэдээлэх номзүй»-г бэлтгэн хэвлүүлэх ажлын хүрээнд 28640 номын бүх мэдээллийг компьютерт оруулж, номзүйчлэх ажлыг үргэлжлүүлэн хийж байна.

- «Номын сан - ном зүйн ангилал»-ын ном хэвлэгдэн гарсантай холбогдуулан «ННА-д гарсан нэмэлт ба өөрчлөлтүүд»-ийн тухай аргачлалыг боловсруулж, «Номын санч» сэтгүүлд нийтэлж номын сангуудад хүргэлээ.

- БСШУ-ны сайдын 2005 оны 441-

р тушаал, Сангийн сайд, БСШУ-ны сайдын хамтарсан 2006 оны 357/406 тоот тушаалыг хэрэгжүүлэх зорилгоор Үндэсний номын сангийн 146 ш нэг бүрчилсэн бүртгэлүүдэд редакци хийж, данс нэг бүрт байгаа номын тоо болон хуулах шаардлагатай номын тоо ширхгийг тооцон гаргаж, нийт 28 дансанд 140125 номыг шинээр хууллаа. Мөн хуулагдсан нэг бүрчилсэн бүртгэлээс нэгдсэн бүртгэл гаргах ажил хийгдэж байна.

- 2008 онд тус номын сангаас аймаг, орон нутагт очиж ажиллах томилолтын төсөв, «Номын санч» сэтгүүлийг хөдөө орон нутгийн номын сангуудад хүргэх 2008 оны гэрээг Монгол шуудан компанитай хийж батлууллаа.

- Эрүүл мэндийн үндэсний төв, Старс дээд сургууль, Дорнод Сибирийн Технологийн их сургууль, Хартфордын их сургуулийн салбар сургууль, Компьютер мэдээллийн «Алтай» ДС, «Аварга» ДС, Банк санхүү менежментийн дээд сургууль, болон 21-р сургуулийн номын сангийн үйл ажиллагаатай газар дээр нь биечлэн танилцаж, номын сангийн үндсэн ажил болох данс бүртгэлийн хөтлөлт, номзүйн бичилтийн стандарт, данс бүртгэлийн хөтлөлт, тооллого зэрэг сэдвээр арга зүйн зөвлөгөө өглөө.

- Соёлын дээд сургуулийн номын сангийн ангийн 37, ХБНГУ-ын Вюрцбург хотын номын сангийн захирал Ханнелоре Фогт, ӨМӨЗОрны номын сангийн 4 ажилтан, Тайваны соёлын салбарын төлөөлөгчид, Энэтхэгийн их сургуулийн багш нар, Зэвсэгт хүчний ангиудын номын санчид, Япон, Солонгосын их сургуулийн багш нар зэрэг нийт 80-аад хүнд Үндэсний номын сангийн үйл ажиллагааг дэлгэрэнгүй танилцууллаа.

- Улсын хэмжээний бүх төрлийн номын сангуудын судалгааг шинэчлэн гаргах ажлын хүрээнд хот, орон

нутгийн номын сангууд, их дээд сургууль, ЕБС-дад судалгааны албан бичгийг хүргүүлж, Баянхонгор, Говь-Алтай, Дархан-Уул, Дорноговь, Дорнод, Завхан зэрэг 11 аймаг, 50-иад их, дээд сургуулиас ирсэн судалгаануудыг нэгтгэх ажлыг хийж байна.

4. Лавлагаа - номзүйн үйлчилгээ

- Номын сангийн сан хөмрөгийг сурталчлах зорилгоор фондуудад шинээр ирсэн номонд тодорхойлолт бичиж, 2008 оны №1-12 дугаарыг бэлтгэн гаргаж хуваарийн дагуу тараалаа.

- Сэдэвчилсэн бичгийн лавлагааг «Сургалтын хэлбэрүүд», «Эмэгтэйчүүдийн эрүүл ахуй», «Төрийн удирдлагын менежмент», Монголчуудын угийн бичиг, түүнийг сэргээн хөтлөх нь», Украин улсын иргэн К.Д.Хоменкод Д.Гомбожавын орчуулсан бүтээлүүд, «Монгол улсын 10 буянт номын цагаан түүх», Ерөнхийлөгчийн зарлигаар орчуулж хэвлэх дэлхийн сонгодог орчуулгын уран зохиолын номууд зэрэг нийт 10 сэдвээр тус тус бэлтгэлээ. Аман лавлагааг 289 уншигчдад өглөө.

- Уншигчдын лавлагаанд зориулан тогтмол хэвлэлийн өгүүллийн төрөлжсөн картын санг 759 карт, «Монгол Улсын хуулиуд» картын санг 125 картаар баяжуулж, 730 картыг номзүйн картын сангийн электрон каталогт орууллаа.

- БСШУЯ-ны нээлттэй өдөрлөгт зориулан «Монголчуудын түүхийн эх цомирлог - Монголын нууц товчоо», «МҮНС-аас эрхлэн гаргасан бүтээлүүд» сэдэвчилсэн үзэсгэлэнг гаргалаа. Тэмдэглэлт үйл явдал, цаг үеийн арга хэмжээнд зориулан нийт 16 сэдэвчилсэн үзэсгэлэнгийн жагсаалтыг Уншлага үйлчилгээний хэлтэст гаргаж өглөө.

- Уншигчдад зориулж «Монголын

түүхийн холбогдолтой ном зохиолууд», «Хүний эрх - эрх чөлөө», «Соёл судлалын чиглэлээр ямар ном унших вэ» зэрэг сэдвээр нийт 300-аад номоор санамж өгөх номзүй бэлтгэж лавлагаанд ашиглаж байна.

- 2008 оны түүхэн үйл явдлуудын календарчилсан төлөвлөгөөг бэлтгэн гаргаж, сэдэвчилсэн болон шинэ номын үзэсгэлэнгийн жагсаалт гаргалаа.

- Лавлагааны фондыг тогтмол баяжуулж, «Монгол Улсын хууль» 46оть, «УТНС-д байгаа номзүйн бүртгэлүүдийн номзүй», «Мониторингийн гарын авлага», «Татвар хэмээх механизм», «Оюутан-2008», «Монгол Улсын мянганы хөгжлийн зорилтод суурилсан үндэсний хөгжлийн цогц бодлого», Human development зэрэг 21 номоор баяжууллаа.

- Номын сангийн мэдээллийн самбарт «Номын ертөнц», «Интернет мэдээ», «Дэлхийн алдартай номын сангууд», «Дэлхийн сонгодог утга зохиолын чуулган», «Залуучуудын сурч амьдрах-эрүүл орчинд архи тамхи байх ёсгүй», «Алим хорт хавдрын тархалтыг зогсооно», мөн амьдрах ухааны тухай олон шинэ мэдээлүүдийг тавьж уншигчдад сурталчиллаа.

- Сонин, сэтгүүлийн номзүй хийх бэлтгэл ажлын хүрээнд 1988-2008 онд хэвлэгдэн гарсан Үндэсний номын санд байгаа монгол 143ш сонин, 175ш сэтгүүлийн нэрсийн жагсаалтыг гаргаж, номзүйд материал түүвэрлэх хэвлэлүүдийн сонголтыг хийгээд байна.

- Үндэсний номын сангаас сүүлийн 10 жилд уншуулсан ном, хэвлэлийн жагсаалтанд судалгаа хийж, хамгийн их уншигдсан номын нэрсийг /209 ном/ БСШУЯ-д гаргаж өглөө.

5. Мэдээлэл - технологийн үйлчилгээ

- Соёлын өвийг мэдээллийн тоон системд оруулах ажлын хүрээнд «Жанрайсэг» дэд хөтөлбөр, «Долоон сайвар одсоны тахилын зан үйлийг найруулсан хүслийг хангагч эрхэтийн хаан хэмээх оршив», «Данжуурын гэрээ бичиг», «Чингис хаанаас эхэлсэн угийн бичиг», «Мөнгөн Ганжуур» Галсангийн /ГА/ боть зэрэг 32 ном судрыг бүртгэл мэдээллийн санд бүртгэж, хуудасны тоо, гэмтлийг тодорхойлж зурагжууллаа.

- «Музейн үзмэр эд өлгийн зүйлийн ерөнхий бүртгэл» TN064, TN065, TN066 кодтой бүртгэлийн бүх мэдээллийг компьютерт оруулж, МҮНС-ийн бүртгэл мэдээллийн санд бүртгэж авлаа.

- Төвд ном судрыг судлан бүртгэж, нийт 2800 боть 49701ш номыг компьютерийн каталогт орууллаа.

- Монгол лам нарын зохиолуудаас компьютерийн каталогт Бари лам Дамцагдоржийн 2141 номыг шивж, ерөнхий дансанд бүртгэлээ. Компьютерийн каталогт орсон 4282 номын картыг бичиж байрлууллаа.

- Ном сударт гарч буй тамга дардасны цуглуулгыг баяжуулж, шинээр 507 тамгыг скайнердан бүртгэж авлаа.

- Ганжуур болон төвд лам нарын сүм бүм зохиолоос дижитал хуулбар хийх ажлын хүрээнд Жалзэтэмбэн Ганжуурын 64 ботийг урьд хийсэн хуулбартай тулган шалгаж, 1985 боть 111345 файл зураг авч, дижитал хэлбэрт орууллаа.

- Энэтхэг улстай хамтран хэрэгжүүлж буй төслийн хүрээнд «Монгол Шунхан Данжуур»-ын 220 боть 64127 хуудсыг скайнердаж тоон хэлбэрт орууллаа. Мөн скайнердсан ботиудыг DVD-д хуулан хадгалж, нэг хувийг гэрээний дагуу Энэтхэгийн талд хүлээлгэн өгч байна.

- Номын сангийн сүлжээ болон компьютерүүдийн найдвартай

ажиллагааг ханган ажиллаж, шинээр ирсэн болон ашиглагдаж байгаа компьютерийг форматлан, үйлдлийн систем, хэрэглээний програмуудыг суулгаж, ном нэмэгч, авагчийн төхөөрөмжийг сольж, тохиргоо хийж байна. Энэ хугацаанд нийт 30-аад компьютерт үйлдлийн систем, хэрэглээний програм суулгаж, ХР үйлдлийн систем дээр ажиллах тохиргоо хийлээ.

- Номын санд ашиглагдаж байгаа бүх техник тоног төхөөрөмжийн судалгааг гаргаж, зарим шаардлагатай тоног төхөөрөмжийг сэлбэж шинэчлэх арга хэмжээг авч ажиллаж байна.

- Номын сангийн L-Soft програмыг тогтвортой ажиллуулан шинээр ирсэн номыг цаг тухайд нь үндсэн бааз руу шилжүүлэх, монгол болон ойрын фонд руу шилжүүлэх, 600-аад номын өөрчлөлтийг хийх, баазыг шинэчлэх, уншигчдын сунгалтыг тэглэх зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ.

- Номын сангийн интернетийн болон дотоод сүлжээ, бусад тоног төхөөрөмжийн байнгын тогтвортой ажиллагааг хангаж, эвдрэлүүдийг тухай бүр засварлан ажиллаж байна.

- Тайлангийн хугацаанд нийт 5 компьютерийг шинээр авч үйлчилгээнд суурилуулан интернетэд холболоо.

6. Ном судрын хадгалалт, хамгаалалт

- МУ-ын БСШУ-ны сайдын 2007 оны 10-р сарын 03-ны өдрийн 345 тоот тушаалаар Үндэсний номын сангийн үнэт, ховор номын сан хөмрөгийн ном судар, түүх соёлын дурсгалт зүйлийн бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавих, хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах зорилгоор улсын тооллогыг явууллаа. Тооллогоор Үнэт ховор номын фондын 1-566 дэсийн дугаартай үзмэрээс нийт 124 нэрийн 630 ширхэг үзмэр, эд өлгийн зүйлийг нэг бүрчлэн тооллоо.

- Соёлын өвийг бүртгэл мэдээллийн санд оруулах төслийн хүрээнд гэрэл зургийн мини лабораторитой болж, соёлын өвийг зурагжуулах ажлыг технологийн дагуу хийж байна.

- Төвд ном судрын хадгалалт, хамгаалалт, данс бүртгэлийг сайжруулахад ихээхэн анхааран ажиллаж, төвд лам нарын зохиолоос каталогт орох болон дижитал хуулбар хийх 2800 боть 50000 орчим номыг нэг бүрчлэн шалган төрөлжүүлж, тавиур бүрт ерөнхий дансны дугаараар 52 ялгагч хийлээ.

- Төвд номын компьютерт орсон 14000 номыг ерөнхий дансанд бүртгэж, компьютерт орсон ном бүрийн донтор хаягийг шинэчлэн зохиогчийн нэр, дансны дугаар бичиж хэвлэн баринтаглалаа.

- Төрийн Өмчийн хорооноос актлахыг зөвшөөрсөн 48247 номонд «Данснаас хасав» тэмдгийг дарж, Говь-Сүмбэр аймгийн номын санд хүлээлгэн өглөө.

- Номын өр барагдуулах комисс ажиллаж, 2006-2007 оны 94 номын өрийг барагдуулж, төлбөрийн номыг зохих дүрэм журмын дагуу бүртгэж, уншлагын эргэлтэнд орууллаа.

- Гар бичмэл номуудад байрын шалгалт хийж, баринтаггүй буюу урагдсан баринтагуудыг сольж, байрыг сунгаж цэгцлэн 1MS-ийн 1500 номыг зөөн өөр тавиурт байрлууллаа.

- Тайлангийн хугацаанд 8473 хуудсыг сэлбэн засварлаж, 962ш номыг үдэж хавтаслалаа. Мөн 835 нэгж сонин, сэтгүүл, диссертацийг үдэж хавтасласан ба 254413 ш ном хэвлэлийг ариутгалаа.

- Хандиваар нийт 669 ш баринтагийг хүлээн авч, 991 боть ном судрыг шинээр баринтаглан байрлуулав.

- Дорно дахины фондын 30 гаруй мянган хятад номыг ангилах /нэгдсэн нэг ангилалтай болгох/ ажлыг хийж эхэлсэн ба тайлангийн хугацаанд 532

номын гарчиг орчуулж, 2136 карт бичээд байна.

7. Номын сангийн орчныг сайжруулах үйлчилгээ

- Номын сангийн орчны тохижилтыг сайжруулахад анхааран ажиллаж, 3 давхрын 2 өрөөний хаалгыг шинээр хийлгэж, 3-р давхрын 00 өрөөнд иж бүрэн засвар үйлчилгээ, мөн УБДСКомпаний шаардлагын дагуу дулааны шугамын засварыг тус тус хийлээ.

- Интернет танхимд иж бүрэн засварын ажил хийж, уншигч үйлчлүүлэгчдийн тав тухтай орчныг бүрдүүлэн ажиллаж байна. Урсгал засвар үйлчилгээнд нийт 13.044.0 мянган төгрөг зарцуулсан байна.

- Уншигчдад тав тухтай орчин бүрдүүлж, каталогийн өрөөний хайлтын компьютерүүдийн ширээг шинээр хийлгэж байрлууллаа. /8 ширээ/

- Үнэт ховор номын музейн өрөөнд агааржуулагч, чийгшүүлэгчийг суурилуулах болон материал худалдан авахад 1.798.0 мянган төгрөгийг зарцуулаад байна.

- Номын сангийн орчны тохижилтыг сайжруулахад анхааран ажиллаж, 19 647.0 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж, тавилга хэрэгсэлийг төсвийн хөрөнгөөр худалдан авч үндсэн хөрөнгөө нэмэгдүүлсэн.

Дүгнэлт

Тайлангийн хугацаанд тус номын сан нь улсын хэмжээний номын сангийн үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох, сан хөмрөгийг нь шинэ ном хэвлэлээр баяжуулах, БСШУ-ны сайдын 2005 оны 441-р тушаал, Сангийн сайд БСШУ-ны сайдын хамтарсан 2006 оны 357/406 тоот тушаалыг хэрэгжүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх, төвд ном судрыг компьютерт оруулж данс бүртгэл,

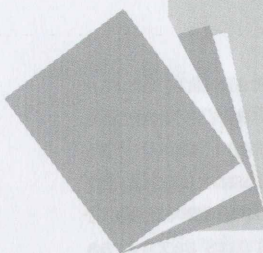
хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах, гар бичмэл номыг тоон системд оруулахад анхааран ажиллаж тодорхой амжилтанд хүрлээ. Үүнд:

- Улсын хэмжээний бүх номын санд ашиглах «Номын сан-номзүйн ангилал» 2 боть номыг орчуулж гаргасныг номын сангууд өдөр дутмын ажилдаа ашиглаж байна.
- Үнэт ховор 10 нэрийн номыг даатгалд хамруулж, Монгол бичмэл Ганжуур, Монгол шунхан Данжуурыг тоон хэлбэрт орууллаа. Мөн энэ онд 2800 боть 49701 төвд номыг компьютерт оруулаад байна. Нийтдээ 121201 номыг компьютерт оруулж, хаяг донтор, баринтагийг шинэчлээд байна.
- Улсын хэмжээний арга зүйн төвийн үүргээ гүйцэтгэж энэ онд 10 аймаг, сумдын номын санд арга зүйн зөвлөгөө өгч, номын санчдад гарын авлага болгон «Номын санч» сэтгүүл, «Нийтийн номын сангуудын тайлан эмхтгэл»-ийг хэвлэн гаргаад байна.
- БСШУ-ны сайдын 2005 оны 441-р тушаал, Сангийн сайд, БСШУ-ны сайдын хамтарсан 2006 оны 357/406 тоот тушаалыг хэрэгжүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх ажлын хүрээнд тус номын сангаас эрхлэн гаргасан «Номын сангийн анхан шатны бүртгэлүүд, хөтлөх аргачлал» номыг номын сангуудад түгээж, зөвлөгөө өгч ажиллаж байна.

Гэвч цаашид номын санчид болон захиргааны гишүүдийн ажлын хариуцлагыг дээшлүүлэх, ялангуяа үнэт ховор болон ном судрын хадгалалт хамгаалалт, тооллого тооцоонд хяналт тавих асуудалд номын сангийн захиргаа онцгой анхаарах шаардлагатай болсон байна. БСШУ-ны сайдын тушаалаар Үнэт ховор номын музейн тооллогыг хийж, энэ тооллогоор Алтан Ганжуур судрын Дулбагийн «Ня» боть дутагдсан нь тус номын сангийн хувьд том сургамж боллоо.

Цаашид ном судрын данс бүртгэлийн хөтлөлт, тооллого, хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах, ялангуяа үнэт ховор, гар бичмэл, барын болон төвд ном судрын бүртгэл мэдээллийн санг бүрдүүлэх, тоон хэлбэрт оруулж эх хувийг зориулалтын технологийн дагуу хадгалах нөхцлийг бүрдүүлж ажиллах зорилт тавьж байна.

Энэ зорилтуудыг биелүүлэхийн тулд тус номын сангийн жилийн төсөвт гар бичмэл ном судрыг сэргээн засварлах хөрөнгө төсөв суулгах, мөн гар бичмэл ном сэргээн засварлагч 2-3 орон тоотой болгох, мөн Үндэсний номын сангийн ном авах төсвийг нэмж өгөх саналыг тавьж БСШУЯ-д шийдвэрлүүлэхээр оруулж байна.

Д.Нацагдоржийн нэрэмжит УЛААНБААТАР ХОТЫН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН 2008 оны үйл ажиллагааны болон бүтээгдэхүүн нийлүүлэх үр дүнгийн гэрээний тайлан

1. Байгууллагын тухайн жилийн зорилт, биелэлт, үр дүн

а/ Байгууллагын тухайн жилд дэвшүүлсэн үндсэн зорилт

Номын сангийн захирлын зөвлөлөөс 2008 оныг «Хүний нөөцийн хөгжил-үйлчилгээний соёлын жил» болгон Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчийн үйл ажиллагааны хөтөлбөр, байгууллагын 2008 оны бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээ болон бусад дэвшүүлсэн зорилтуудыг хэрэгжүүлэхэд бодлого үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллав.

Байгууллагын 2008 онд дэвшүүлсэн зорилтын хүрээнд ажиллагсдын нийгмийн асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэж, номын санчдын мэдлэг, мэргэшлийг дээшлүүлэх цуврал сургалтуудыг зохиох, гадаадын номын сангуудад туршлага судлуулах, тэдэнд багаар ажиллах болон орчин үеийн мэдээллийн технологийн мэдлэг чадварыг эзэмшүүлэх, ажлын байранд тавигдах шаардлага, хяналт хариуцлагыг өндөржүүлэх талаар тодорхой үр бүтээлтэй ажлуудыг зохион байгуулж ажиллалаа.

Тайлангийн хугацаанд захирлын зөвлөлийн хурал 7 удаа, хамт олны хурал 3 удаа, захирлын шуурхай хурал 27 удаа хуралдаж Төв номын сангийн үйлчилгээг орчин үеийн жишигт нийцсэн чөлөөт сонголттой нээлттэй үйлчилгээний хэлбэрт шилжүүлэх, номын сангийн удирдах ажилтан, номын санчад мэргэжлийн үр чадварын нэмэгдэл, аж ахуй үйлчилгээний ажилтнуудад урамшуулал олгох журам, номын сангийн үлгэрчилсэн дүрэм, үйлчилгээний номын санчдын ажлын байрны тодорхойлолт, хамтын гэрээ зэрэг эрх зүйн зохицуулалтуудыг шинэчлэн боловсруулж, баталгаажуулан мөрдөж байна.

2008 оныг Монгол улсын Засгийн газраас «Хүнсний аюулгүй байдлыг хангах», Нийслэлийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлаас «Эрүүл хүнс-Эрүүл орчин» жил болгон зарласантай холбогдуулан энэ сэдвээр иргэд олон нийтийг мэдээллээр ханган сэдэвчилсэн ном хэвлэлийн үзэсгэлэн гарган, уулзалт ярилцлага зохион байгуулж ажилласан.

Монгол Улсын Засгийн Газрын 13-р албан даалгаврыг хэрэгжүүлж Хотын төв номын сангийн захирлын 2008 оны 01 дүгээр сарын 16-ны өдрийн А/2 дугаар «Сахилга дэг журам, ажлын хариуцлагыг өндөржүүлэх тухай» тушаалын дагуу нийт ажиллагсдын ажлын цаг ашиглалт, ажлын ачааллыг жигдрүүлэх, сахилга дэг журмыг бэхжүүлэхэд анхаарч, байгууллагын дотоод дүрмийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж хариуцлага тооцож ажиллалаа.

Байгууллагын нээлттэй хаалганы өдрийг 3 удаа зохион байгуулж нийслэлийн нийтийн номын сангуудын үйл ажиллагаа, цаашдын зорилт, хэрэгжиж буй

хөтөлбөр төслүүд, тэдгээрийн үр дүн болон хотын даргын ажлын 100 хоногт хийсэн, мөн дараагийн 100 хоногт хийх бүтээлч ажлуудыг Сүхбаатарын талбай, Мэдээлэл технологийн паркт 2 удаа нийслэлийн иргэд олон нийтэд нээлттэй танилцуулж, төлбөргүйгээр 344 үнэмлэх карт нээж, хүүхдүүдэд «Үлгэрийг цаг» уншлага зохион явуулсан.

Байгууллагын үйл ажиллагааны талаар МҮОНТ, Улаанбаатар, Монгол, TV8, Ийгл, С1 телевиз, Улаанбаатар таймс сониноор сурталчилсан.

Нийслэлийн соёл урлагийн газрын «Соёлтой иргэн – эрүүл орчин», Улаанбаатар хотын төв номын сангийн «Хүний нөөцийн хөгжил-үйлчилгээний соёл» жилийн зорилт, мөн «Нийслэл соёл» хөтөлбөрийн хүрээнд номын сангуудынхаа дотоод тохижилт соёлжилтыг сайжруулан, уншигчдад соёлтой, тав тухтай орчин бүрдүүлж, «Нийслэл-соёл» байнгын булан ажиллуулж, нийт ажилтнуудад үйлчилгээний болон харилцааны соёлын талаар сургалт семинар зохион явууллаа. Түүнчлэн «Нийслэл-соёл» хөтөлбөрийн хүрээнд урьд жилүүдэд хийж байсан байнгын булангаар уншигч үйлчлүүлэгчдэд зориулан нийтийн соёл, соёлын өргөн ойлголтууд /мэндлэх, хүндлэх соёл, ахуйн соёл, харилцах соёл г.м/ үндэсний ёс заншил, соёлоо сурталчлах ажлуудыг үргэлжлүүлэн хийж ном хэвлэлийн үзэсгэлэн гаргаж, уулзалт ярилцлага зохиож, «Хүний хөгжлийн клуб»-тэй хамтран «Хүний хөгжил» сэдэвт цуврал сургалтыг төв номын санд зохион байгуулж эхэлсэн. Сургалтыг хэлэлцүүлэг мэтгэлцээн, илтгэл, тоглоом, сорил туршилт, аудио видео хичээлийн хэлбэрээр явуулж харилцааны соёл, өөрийгөө илэрхийлэх, сэтгэлгээний, сэтгэлээ удирдах, эрүүл аж төрөх, суралцах судлах, мэдээллийг ашиглах, багаар ажиллах, амьдралыг ойлгох, туулах, өрсөлдөх, чөлөөт цагаа зөв соёлтой өнгөрүүлж өөрийгөө хөгжүүлэх, унших соёл зэрэг хүний үндсэн ур чадварууд, соёлд хэрхэн суралцах тухай мэдлэг мэдээллийг иргэдэд олгож байна.

Нийслэл хот байгуулагдсаны 369 жилийн ойд зориулан 1-р салбараас «Нийслэл-соёл» эссе бичлэгийн, 3-р салбараас «Миний Нийслэл» гар зургийн уралдааныг уншигчдынхаа дунд зарлан явуулсан нь тэдний бүтээлд нийслэл хотынхоо хөгжил, соёлын талаар иргэн хүний санал бодлыг тусгасан чухал ажил болжээ.

АНУ-ын мэргэжилтэн Алиса Е.О. «Төрийн бус байгууллагын ёс зүй ба Монголын хүний эрх» сэдвээр лекц уншсан нь оролцогсдын сонирхолд нийцсэн байна.

б/ Нийслэлийн төсвийн ерөнхийлөн захирагч, ерөнхий менежертэй байгуулсан бүтээгдэхүүн нийлүүлсэн үр дүнгийн гэрээний хэрэгжилт үр дүн /хэдэн хувьтай байгаа/

Нийслэлийн Засаг Дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч Т.Билэгттэй номын сангийн захирал 2008 оны ерөнхий менежерийн, захирал номын сангийн удирдах ажилтнуудтай менежерийн, тасаг салбарын эрхлэгчид номын санчидтай төрийн албан хаагчийн үр дүнгийн гэрээ байгуулан гэрээний биелэлтийг хангахад бүхий л үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллалаа.

1.1. Уншлага үйлчилгээний ажлын талаар

Бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээ ёсоор хотын төвлөрсөн номын сангийн хэмжээгээр 70000 байнгын уншигч хэрэглэгчид, 210000 ирэгсдэд, 520000 боть ном, тогтмол хэвлэл бусад материал олгож үйлчлэхээс 72877 байнгын уншигч хэрэглэгчид, 210718 ирэгсдэд, 520374 боть ном хэвлэл, бусад материалыг олгож үйлчилсэн.

Бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээний биелэлтийг хүснэгтээр гаргавал:

	Бүтээгдэхүүний төрөл	Төлөвлөгөө	Биелэлт	Хувь
Төвлөрсөн номын сангийн хэмжээгээр	Уншигч хэрэглэгч	70000	72877	104,1
	Ирц	210000	210718	100.3
	Ном олголт	520000	520374	100.1

Төв номын сангийн уламжлалт үйлчилгээг чөлөөт сонголттой нээлттэй үйлчилгээний шинэ хэлбэрт шилжүүлэх бэлтгэл ажлыг хангах, түүнчлэн БСПУ-ны сайдын 2007 оны 9 дүгээр сарын 10-ны өдрийн 316 дугаар тушаалын дагуу ном хэвлэлийн дахин үнэлгээ хийх, шинэчилсэн бүртгэл хөтлөх зорилгоор БСПУЯ болон нийслэлийн удирдах байгууллагуудаас зөвшөөрсний үндсэн дээр Төв номын сангийн уншлага үйлчилгээг 2008 оны 2-р сарын 1-нээс 9-р сарын 1 хүртэл түр хугацаагаар хаан энэ хугацаанд салбар номын сангуудын үйлчилгээний цагийг уртасган ажиллуулж иргэдийг мэдээллээр тасралтгүй хангаж байлаа.

Хотын төв номын сангийн уншлага үйлчилгээг чөлөөт сонголттой хэлбэрээр зохион байгуулсан нь уншигчдад мэдээллийг нээлттэй, чөлөөтэйгээр өөрийнхөө хүсэл сонирхлоор сонгож авах боломжийг олгосон дэвшилтэт үйлчилгээ болж үйлчлүүлэгчдийн талархалыг хүлээж байгаа төдийгүй олон улсын нийтийн номын сангийн стандартад нийцсэн үйлчилгээг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүллээ.

Номын сангуудын фондын ашиглалт, эргэлтийг сайжруулах мөн иргэдэд номын сангийн үйлчилгээг ойртуулж хүрч үйлчлэх зорилгоор нийслэлийн 2, 14, 22, 37, 56, 65, 107-р цэцэрлэгүүд, ЕБ-ын 9, 12, 14, 15, 18, 21, 34, 36, 41, 52, 58, 65, 67, 75, 80, 84, 87, 92, 114, Ирээдүй цогцолбор сургуулиуд, Бадамлянхуа асрах сургууль, Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн холбоо, Хараагүйчүүдийн үйлдвэр, Зэвсэгт хүчний 124-р анги, БЗД-ийн 1, 2-р хороо зэрэг байгууллага дээр зөөвөр уншлага ажиллуулж, 97-р сургууль, Идэр, Их засаг, Улаанбаатар эрдэм, Биеийн тамир, Цэцэг гүн, Сэрүүлэг, Капитал, Идэр, Зохиомж, Бизнесийн дээд сургууль, Орхон их сургууль, Налайх дүүргийн номын сангуудтай номын сан хоорондын солилцоо хийж үйлчиллээ. Төв болон салбар номын сангууд 2007 оны шилдэг уншигч, хамгийн их уншигдсан шилдэг номоо шалгаруулсан ба «Тэргүүний уншигч-Д.Нацагдорж тэмдэгтэн» шагналаар 3 уншигчийг шалгаруулан шагнууллаа.

Сүхбаатарын талбайд зохиогдсон «Байгууллагын нээлттэй хаалганы өдөр»-өөр хүүхдүүдэд «Үлгэрийн цаг» уншлага зохиосноос гадна 14, 107-р цэцэрлэгийн ахлах бүлгийнхэнд Алтан хүү, Мөнгөн хүү, Эвтэй 4 амьтан, Чоно дуу дуулсан нь монгол ардын үлгэрүүдээр чанга уншлага явуулсан байна.

1.2. Фондын бүрдүүлэлт, хадгалалт хамгаалалтын талаар

Тайлант хугацаанд Төв болон салбар номын сангуудын татгалзлын дэвтэр, уншигчдын дунд хийсэн судалгааны дүгнэлтэнд үндэслэн уншигчдын эрэлт хэрэгцээг хангасан, фондын эргэлт, ашиглалтыг сайжруулахуйц ном хэвлэл, материалаар баяжуулахад фондын бүрдүүлэлтийн ажлыг зохион байгуулж ажиллалаа.

2008 онд төвлөрсөн номын сангийн хэмжээнд 549 нэрийн 4551 ширхэг 29320,1 мян. төгрөгийн номыг төсвийн санхүүжилтээр, 242 нэрийн 1044 ширхэг 5796,6 мян. төгрөгийн номыг бэлэг хандиваар, 27 нэрийн 29 ширхэг 69180 төгрөгийн номыг төлбөрөөр, 29 нэрийн 90 ширхэг 502600 төгрөгийн номыг нөхөн

бүрдүүлэлтээр авч нийтдээ 847 нэрийн 5714 ширхэг 35688,5 мян төгрөгийн ном, 55 нэрийн хэвлэл захиалан фондын баяжилт хийлээ.

Энэ хугацаанд 847 нэрийн 5714 боть шинэ номыг номын сан-номзүйн шинэ ангилалаар ангилан, 4012 номонд ярлык, 1242 номонд мэдрэгч ялтас, 3590 номонд формуляр бичиж, 4434 ширхэг формулярын уут хайчлан наах, 3807 номыг нэг бүрчилсэн бүртгэлд бүртгэх, 3132 ширхэг карт хэвлэх зэрэг техник ажиллагаануудыг бүрэн хийж Төв болон салбар номын сангуудад хуваарилан өгч уншлага үйлчилгээнд шилжүүлж 158 нэрийн 1123 шинэ номын мэдээллийг электрон каталогт оруулсан байна.

Үндэсний номын сангаас монгол хэл дээр орчуулан гарсан «Номын сан номзүйн ангилал»-ын нийтийн номын санд зориулсан шинэчилсэн хувилбарыг энэ оноос эхлэн үйл ажиллагаандаа мөрдөж эхэлсэн.

Тайлангийн хугацаанд БСНУ-ны сайдын 2007 оны 316 дугаар тушаалын хэрэгжилтийг хангаж Төв болон салбар номын сангийн 188125 ширхэг монгол ном, 45638 ширхэг гадаад ном нийт 233763 ширхэг номонд 333,818,168,83 төгрөгийн дахин үнэлгээ хийж, эдгээр номыг 103 ширхэг шинэчилсэн нэг бүрчилсэн бүртгэлд /ерөнхий данс/ бүртгэн, ном нэг бүрийг хуучин нэг бүрчилсэн бүртгэлтэй тулган тооллогын тэмдэглэгээ хийж, ном нэг бүрийн формуляр, 3, 17 хуудсанд шинэчилсэн нэг бүрчилсэн бүртгэлийн дугаар, шинэ үнэ, баркодны дугаарыг бичсэн байна.

Мөн энэ ажлын явцад олон хувьтай, утга агуулгаар хуучирсан, уншигчдын эрэлт хэрэгцээг хангахгүй болсон ном хэвлэлийг ялган падан бичиж, фондоос хасаж фондын бүтэц бүрэлдэхүүнийг сайжруулах санал оруулж байна.

Түүнчлэн төв номын сангийн чөлөөт сонголттой уншлагын танхимын 65000 ширхэг номын ангилалыг шинэчилсэн хувилбарт шилжүүлж, электрон каталогт оруулсан байна. Энэ явцад электрон каталогийг редакторлах ажлыг давхар хийж гүйцэтгэсэн нь үр дүнтэй ажил боллоо.

Төв номын сангийн үндсэн фондын тодорхой хэсгийг уншлагын танхимд ил гарган тавиурт нээлттэй тавьж байрлуулсан нь фондын эргэлт ашиглалтанд чухал ач холбогдолтой төдийгүй үйлчлүүлэгчид мэдээллийг илүү хүртэх боломжийг олгосон байна. Үүнтэй уялдуулан олон улсын стандартын дагуу чөлөөт сонголттой уншлагын танхимуудад хяналтын камеруудыг суурилуулж, номонд дохиоллын мэдрэгч ялтасуудыг байрлуулж фондын хадгалалт хамгаалалт, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээ авлаа.

1.3. Лавлагаа мэдээлэл, соёл танин мэдэхүйн ажлын талаар

Тайлант хугацаанд номын сангууд уншигч үйлчлүүлэгчиддээ ном хэвлэлээр үйлчлэхээс гадна тэдэнд лавлагаа номзүй, мэдээлэл сурталчилгаа, танин мэдэхүй, соёл хүмүүжлийн ажлыг энэ хугацаанд тохиогдсон түүхт ой, тэмдэглэлт өдрүүд, төр засгийн бодлого шийдвэр, цаг үеийн чухал ажлуудтай холбон ном хэвлэлийн үзэсгэлэн гаргах, уулзалт ярилцлага зохиох, картын сан, номзүйн бүртгэл, мэдээллийн багц бэлтгэх, сурталчилгааны самбар ажиллуулах зэрэг олон хэлбэрээр зохион байгууллаа. Тухайлбал: УИХ болон орон нутгийн сонгууль, Бээжингийн олимп - 2008 г.м.

Монгол Улсын Засгийн Газрын «Хүнсний аюулгүй байдлыг хангах», Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын «Эрүүл орчин-эрүүл хүнс» жилийн хүрээнд «Эрүүл хүнс - зөв зохистой хооллолт», «Хүнсний эрүүл ахуй» номын үзэсгэлэнг

тогтмол гаргаж, сэдэвчилсэн картын сан, санамж өгөх номзүйн бүртгэлүүдийг бэлтгэн гаргаж уншигчдад ашиглуулж байна.

Монгол Улсын Засгийн Газраас зарласан «Атрын III аян»-ы хүрээнд атар газар эзэмших аян, манай орны газар тариалангийн түүхэн хөгжил, үр тариа, төмс хүнсний ногоог тарьж ургуулах, арчлах, хоол хүнсэндээ хэрэглэх, хоол хүнсний илчлэг чанар зэрэг сэдвүүдээр ном хэвлэлийн үзэсгэлэн гаргаж олон нийтэд сурталчилж амьдрал ахуйдаа ашиглахад туслалаа.

Энэ хугацаанд 1694 хүнд амаар, бичгээр, мэйлээр, чатаар лавлагаа өгч шинэ болон сэдэвчилсэн ном хэвлэлийн үзэсгэлэн 226 удаа 4735 ном, хэвлэлийн материалаар гаргаж, уулзалт лекц 46 удаа дараах сэдвүүдээр зохион байгуулсан.

Үүнд:

- МАХН-ын удирдах зөвлөл, Монголын хүүхдийн «Тэмүүлэл» хэвлэлийн редакци, Д.Сүхбаатар судлалын төвтэй хамтран Д.Сүхбаатарын мэндэлсний 115 жилийн ойд зориулсан «Д.Сүхбаатар хэвлэлийн хуудаснаа» номын үзэсгэлэн гаргасан. Энэ үзэсгэлэнгийн нээлтэд төр нийгмийн зүтгэлтэн, зохиолч, уншигчдын төлөөлөгчид оролцон чөлөөт ярилцлага хийж, энэ үеэр баримтат киноны зураг авалт хийгдсэн.
- «Хүнсний аюулгүй байдлыг хангах жил» зорилтын хүрээнд «Эрүүл хүнс зөв зохистой хооллолт» сэдэвт уулзалт ярилцлагыг Чингэлтэй дүүргийн ЭМН-ийн доторын их эмч Дариймаатай хамтран хийж 72 хүн оролцлоо.
- «Хүний хөгжил, төлөвшил - бидний ирээдүй» сэдвээр СДС-ын сургалтын албаны дарга Л.Тунгалагтай хийсэн ярилцлагад 58 хүн хамрагдлаа. Энэ арга хэмжээний үеэр «Хүний хөгжил төлөвшилд номын сангийн гүйцэтгэх үүрэг» гэсэн эссе бичих уралдааныг уншигчдын дунд зохион явууллаа.
- «Глобал удирдагч» дээд сургуулийн дэргэдэх «Амжилтын хонх» клубтэй хамтран «Та ирээдүйнхээ жолооч нь байх уу?, зорчигч нь байх уу? сэдвээр цуврал лекцийг зохиож UBS телевизээр сурталчилсан.
- «Оюуны чадвар» төвийн захирал Г.Мөнгөнийг урьж уншигчдын дунд ярих урлагийн талаар болон хэрхэн мэргэжлээ сонгох, яаж сайн илтгэгч болох вэ? сэдвээр ярилцлага, уулзалт зохион байгууллаа. Энэ уулзалтанд 70 хүн оролцов.
- Дэлхийн яруу найргийн баярын өдөрт зориулан хүүхдийн зохиолч, Соёлын гавъяат зүтгэлтэн Д.Даваанямтай зохион байгуулсан уулзалтанд 60 гаруй уншигч үйлчлүүлэгч оролцлоо.
- Ардын уран зохиолч, төрийн 3 удаагийн шагналт зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний 100 жилийн ойд зориулан бүх номын сангууд түүний бүтээлийн үзэсгэлэн гаргаж, зохиолч Х.Зандраабайдийтай уулзалт зохиож, уран бүтээлээс нь уншиж, амьдрал уран бүтээлийн номзүйн бүртгэл бэлтгэн гаргасан байна.
- Залуу зохиолч, сэтгүүлч Б.Шүүдэрцэцэгтэй уншигч зохиолчийн уулзалт зохион байгуулж түүний уран бүтээлийн талаар ярилцав.
- УДБЭТ-ийн 45 жилийн ойн арга хэмжээнд оролцохоор ирсэн Америкийн «Battery dance» группын захирал Жонатон Холландер монголын бүжиг сонирхогчид болон их, дээд сургуулийн бүжгийн ангийн багш оюутнуудтай сонирхолтой сайхан уулзалт зохиолоо. Уг уулзалтанд 18 хүн оролцож бүжгийн урлагийн талаар мэдээлэл авлаа.
- АСМТ-өөс Иргэний эрхийн төлөө тэмцэгч, уран илтгэгч Мартин Лютер Кингийн өдөрт зориулан оюутан залуучуудын дунд «Эрх чөлөө» сэдвээр

илтгэлийн тэмцээнийг зохион байгуулсан. Тус арга хэмжээг Глобал Удирдагч Дээд Сургууль, Нээлттэй Мэтгэлцээний Холбоо, Монголын Улаан Загалмайн нийгэмлэг, NTV телевизтэй хамтран зохион байгуулсан бөгөөд нийт 15 хүүхэд хүчээ сорин оролцсон. Мөн Илтгэлийн тэмцээний өмнө Глобал Удирдагч Институтын захирал Б.Энхболд Иргэний эрхийн төлөө тэмцэгч, уран илтгэгч Мартин Лютер Кингийн намтар, түүх, тэмцлийн тухай илтгэл танилцуулга хийсэн бөгөөд түүний тэмцлийг харуулсан киног мөн үзүүлсэн. Арга хэмжээнд нийт 50 хүүхэд, залуучууд оролцсон.

- Америкийн тухай мэдээллийг олон нийтэд хүргэх, үйлчлүүлэгчдийн англи хэлний мэдлэгийг дээшлүүлэх зорилготойгоор «Америкийн тухай ярилцъя» цуврал лекцийг 36 удаа зохиож «Эмэгтэйчүүдийн эрх - Америк дахь хэтийн төлөв», «Дипломатын аюулгүй байдал», «Америкийн нийгэм дэх цагаачид» Америкийн шилдэг аялал жуулчлалын сайтууд, Америкийн яруу найрагч Д.Лехман, Флорида, Мичиган, Хавай муж, Нью-Йорк хот, Америкийн хөгжмийн урсгалууд, Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн өрсөлдөөн, Сонгуулийн хууль, тамхи ба таны эрүүл мэнд гэсэн сэдвүүдээр нийт 36 удаагийн лекц зохиож нийт 650 хүн хамрагдсан. Үүнээс 5 удаагийн лекцийг DVC ашиглан Ховд, Дархан-уул аймгийн иргэд, Нийслэлийн 33-р сургууль АНУ-ын Пенсильвани мужийн Soudertom хотын Sisterschool-ын багш сурагчдын хоорондын уулзалтыг зохиосон.
- АСМТ-өөс зохион явуулдаг мягмар гаригийн «Кино үдэш»-ийн хүрээнд California and Pacific Northwest, North Atlantic and Maine, Western Great Lakes and South Atlantic, Eastern Great Lakes зэрэг цуврал кинонуудыг гаргаж нийт 24 хүн үзэж сонирхсон. Мөн Америкийн телевизийн «Барууныхан» олон ангит киног тайлбартайгаар «Yellowstone», «Wild River» киног ярилцлагатай зохион байгуулж киноны дараа зэрлэг онгон байгальд амьтад хэрхэн дасан зохицож амьдардаг, амьтдын зөн билэг чадварын тухай киноноос ойлгосон өөрсдийн санаа бодлоо солилцох ярилцлага зохиож англи хэлний ярианы чадвараа сайжруулж байна. АНУ-ын ЭСЯ-ны ажилтан Брайн Гоүлдбэк «Барууныхан» киноны тайлбар мэдээллийг үйлчлүүлэгчидэд хүргэсэн. Мөн үзэгчидэд киноны тухай англи монгол хэл дээр бичигдсэн материалыг тараасан. Кино үдшийн арга хэмжээнд нийт 91 хүн хамрагдлаа.
- АСМТ-өөс Эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдөрт зориулан «Хүн худалдаалах гэмт хэрэг» сэдвээр лекц зохион байгууллаа. Тус лекцийг хүйсийн тэгш эрхийн төвийн Халуун шугам хөтөлбөрийн ажилтан О.Сугараа баримтанд тулгуурлан бүтээсэн кино болон бодит мэдээллийг нийт үйлчлүүлэгчдэд түгээсэн болно.
- Дэлхийн байгаль хамгаалах өдөрт зориулан Дэлхийн байгаль хамгаалах сангийн Монгол дахь төлөөлөгчийн газрын ажилтан «Байгаль хамгаалах асуудал», АНУ-ын мэргэжилтэн Сара Мэйфайлд «Газарзүйн кадастрын зохион байгуулалтын систем», Монгол дахь Энх тайваны корпусын захирал Жеймс Карл «Америкийн хүрээлэн буй орчны өөрчлөлт» сэдвүүдээр маш сонирхолтой лекцүүд уншсан ба 70 гаруй хүн хамрагдсан.
- 2008 онд номын сангаас зохиосон соёл танин мэдэхүйн эдгээр арга хэмжээнд нийтдээ 928 хүн хамрагдсан байна.

в/ Нийслэлийн засаг даргын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, эдийн засаг, нийгмийн зорилтот тухайн байгууллагаас хийж гүйцэтгэх ажлын хэрэгжилт, үр дүн /хэдэн хувьтай байгаа/

Тайлангийн хугацаанд Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчийн 2004-2008 оны үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангаж урьд жилүүдэд эхэлсэн, төсөв хөрөнгө нь орсон ажлуудыг үргэлжүүлэн хийж гүйцэтгэсэн байна.

«Нийслэлийн номын өргөө» төслийн хүрээнд

Төв номын сангийн уншлага үйлчилгээг орчин үеийн нийтийн номын сангийн жишигт нийцүүлэн чөлөөт сонголттой, нээлттэй үйлчилгээний хэлбэрт шилжүүлэх ажлын бэлтгэлийг бүрэн хангаж чөлөөт сонголттой үйлчилгээг 9-р сараас нэвтрүүлээд байна. Энэ ажлын хүрээнд Ньютелеком ХХК-аар уншлагын танхимуудад БНСУ-ын Кодиком брэндийн 16 камер бүхий хяналтын камерийн систем суурилуулж, 65,0 мянга гаруй номонд дохиоллын мэдрэгч ялтас байрлуулж, 3 хувиан олшруулах машин ажиллуулж номын хадгалалт хамгаалалт, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээ авлаа.

Салбар номын сангуудын үйлчилгээнд номын сангийн автоматжуулалтын Алиса програмыг нэвтрүүлэхээр номын сангийн дотоод сүлжээг байгуулан номын санчдын ажлын байрыг компьютержуулан, Алиса програмын электрон каталогийн хайлтын модулийг ашиглаж байна.

«Цахим Улаанбаатар» хөтөлбөрийн хүрээнд Ситинэт компанийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлж байгаа интернэтийн өндөр хурдтай шилэн кабелийн сүлжээг Улаанбаатар хотын Төв номын санд 2008 оноос эхлэн 10 жилийн хугацаатай нийлүүлсэн. Ингэснээр манай номын сангийн уншигч үйлчлүүлэгчид, ажиллагсад өндөр хурдаар найдвартай, тасралтгүй бөгөөд 24 цагийн Интернэтэд холбогдож хэрэгцээт мэдээллээ хүртэх боломжтой боллоо.

Салбар номын сангуудын үйлчилгээнд Интернэтийн үйлчилгээг нэвтрүүлэх ажлын хүрээнд Ситинэт ХХК-д хүсэлт тавьж холбогдох ажилтнуудтай уулзаж ярилцсан боловч тус компаниас Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчтай хийсэн гэрээний дагуу төлбөргүй Интернэтэд холбогдох байгууллагын нэрсийн жагсаалтад салбар номын сангууд ороогүй тул зөвхөн төлбөртэй холбогдох санал өглөө. Гэвч бид салбар номын сангуудад хамгийн бага үнээр Интернэтийн холболт хийж өгөх талаар Ситинэт компанийн удирдлагад хүсэлт гаргасан боловч асуудал нааштайгаар шийдэгдээгүй.

«Виртуаль номын сан» төслийн хүрээнд

Монголын уран зохиолын сан нэртэйгээр Монголын 37 зохиолчдын 149 шүлэг, найраглалыг бүрэн эхээр нь вэбдээ байрлуулсан.

Монгол ардын аман зохиолын маш олон төрөл зүйл байдгийг нийтэд таниулах, уншуулахын төлөө Ардын аман зохиолын санг вэбдээ байгуулж байна. Одоогоор 9 үлгэр, 1602 зүйр үг, 145 ертөнцийн гурав багтсан.

Мөн Хүнс лавлагаа мэдээлэл вэб, архи, тамхи, эм, мансуурлаас сэргийлье вэб, ярианы Япон хэл, Монгол вэбүүд электрон лавлах, тэмдэглэлт өдрүүдийн лавлах, Их Монгол улс байгуулагдсаны 800 жилийн ойд зориулан «Оюуны тоглоом вэб», «Яруу сэтгэгч» сонины вэб хувилбар зэргийг вэб дээрээ байрлуулж, номын

санд биеэр хүрэлцэн ирж үйлчилгээ авах боломжгүй гадаад, дотоодын интернэт ашиглагч иргэддээ виртуаль номын сангийн мэдээллээр үйлчилж байна.

Энэ хугацаанд монгол эзбүүдийн хаягийг цуглуулан, төрөлжүүлж Номын сангийн вэбдээ «Монгол эзбүүд» хуудсанд байрлуулж байгаа ба энэ бүртгэлд одоогоор 393 вэб хаяг байна. Хэрэглэгчдэд эдгээр вэб хаягуудыг ашиглан мэдлэг мэдээлэлд хүрэх нөхцөл бүрдсэн.

Иргэдэд хүргэх мэдээллийг өргөтгөх үүднээс номын сангийн портал вэбийг ажиллуулж мэдээллийг өдөр тутам шинэ мэдээ мэдээллээр баяжуулж байна. Мөн номын сангийн ажилтнууд, уншигчид хэрэглэгчдэд и-мэйл, чатаар лавлагаа мэдээлэл өгч үйлчлэхээс гадна тус номын сан нь 2008 онд Монголын номын сангуудын консерциумд гишүүн байгууллагаар элсэж электрон хэлбэрийн бичиг баримт, мэдээллээр хэрэглэгчдийг хангах, дижитал орчинд мэдлэг мэдээлэл е-сэтгүүлүүдийг хүртэх боломжийг дэмжих, лиценз авах, номын сан ба бусад мэдээллийн байгууллагуудын хооронд материал хуваалцах, электрон мэдээллийг байнга, тогтвортой үнээр авах нөхцөлийг бүрдүүлсэн байна.

Yahoo messenger програмд, номын сангийн Онлайн лавлагааны ask library нэрээр холбогдон орж, номын сангийн цагийн хуваарь, үйлчилгээтэй холбоотой 200 гаруй лавлагааг өгсөн.

Тайлант хугацаанд Төв номын сан DVC /дижитал видео конференци/ үйлчилгээг шинээр нэвтрүүлж АСМТөвд зохиогдсон «Америкийн тухай ярилцъя» цуврал лекцийг Ховд, Дархан аймгийн иргэдэд хүргэж үйлчилсэн нь номын сангуудаас анхных боллоо.

Виртуаль номын сан төслийн хүрээнд ОУБ-аас хүлээн авсан гурван үйлдэлт Canon iR2020i төхөөрөмжийн сканердах үйлдлийг ашиглан, Өдрийн сонин, Өнөөдөр, Улаанбаатар таймс, Зууны мэдээ, Үнэн зэрэг өдөр тутмын 5 сонины 2008 оны зарим дугаарыг бүрэн эхээр нь тоон хэлбэрт шилжүүлж файл үүсгэн хадгалж номын сангийн виртуаль үйлчилгээг зохион байгуулж байна. Үүнд:

- 5 төрлийн сонины 298 дугаарын 3576 нүүрийг сканердаж, тоон файл болгоод, номын сангийн дотоод сүлжээнд байрлуулж хэрэглээг туршиж байна.
- Зөв хооллоцгооё, Тоодой хүүгийн томоогүй явдлууд, Та ээж боллоо, Хүүхдийн нэмэгдэл хоол, Эхчүүдийн сурах бичиг, Уншаарай бичээрэй гарын авлага, Үлгэр оршвой, Оюуны гимнастик, Эвлүүлэн өрөх тоглоом, Ээжийгээ хайрла зэрэг 20 гаруй цөөн хувьтай ном, сурах бичиг, гарын авлагыг тоон хэлбэрт шилжүүлэхэд 522 хуудас файл болсон.

2/ Тухайн жилийн ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй ч цаг үеийн ажил төрлийн шаардлагаар /санаачилж хийсэн, удирдлагаас үүрэг болгосон/ хийгдсэн ажил үр дүн.

1. Ярьдаг номын сангийн үйлчилгээг өргөжүүлэх, техник тоног төхөөрөмжийн хангамжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор 85902 ам долларын өртөг бүхий «Брайль ба Ярьдаг номын төвийн үйлчилгээнд мэдээллийн технологи нэвтрүүлэх нь» төслийг боловсруулан БСНУЯ болон Олон улсын Хатагтай нарын нийгэмлэгт хүргүүлсэний үр дүнд Хатагтай нарын нийгэмлэгээс 1000 долларын санхүүжилт өгч Ярьдаг номын санд брайль аудио ном, скайнер принтер, DVD тоглуулагч зэрэг тоног төхөөрөмжөөр хангасан нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд сурч боловсрох нөхцөлийг бүрдүүлэхэд чухал алхам боллоо.

2. Төв номын сангийн чөлөөт сонголттой нээлттэй үйлчилгээний ном хэвлэлийн хадгалалт хамгаалалт аюулгүй байдлыг хангахад зориулагдан ном бусад материалд байрлуулдаг дохиоллын ялтасын нөөц дуусаж төлөвлөсөн ажилд хүндрэл гарч эхэлсэн. Иймээс номын сангийн удирдлагууд төсөл бичиж Check Point МЕТО брэндийн хяналтын системд нийцэх ялтасыг хямд үнээр нийлүүлэх мөн, худалдаж авахад санхүүгийн дэмжлэг тусалцаа үзүүлэх хөрөнгө оруулагчийг олох талаар ихээхэн санаачлага гаргаж ажилласны үр дүнд 80000 ширхэг дохиоллын мэдрэгч ялтасыг Америкийн Азийн сан, Цахим Хурд зэрэг байгууллагуудын тусалцаатайгаар нийлүүллээ.

2. Байгууллагын дотоод үйл ажиллагаанд

а/ Байгууллагын улиралын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт /хэдэн хувьтай байгаа/

Номын сан энэ жилд 94 ажил төлөвлөснөөс 89 ажил биелэж 94.68 хувьтай байна.

2.1. Удирдлага зохион байгуулалтын ажлын талаар

Тайлангийн хугацаанд нийслэлийн нийтийн номын сангуудын үйл ажиллагааг хэвийн явуулж үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг хангах, номын сангийн үйлчилгээг иргэдэд ойртуулах, үйлчилгээний соёл чанарыг дээшлүүлэх, МУЗГ болон НЗД бөгөөд УБ хотын захирагчийн 2004-2008 оны мөрийн хөтөлбөр, МУЗГ-ын 13-р албан даалгаврын хэрэгжилтийг хангахад чиглэгдсэн арга хэмжээг цаг тухайд нь шуурхай удирдлага, зохион байгуулалтаар ханган ажилласан.

Түүнчлэн Төв номын сангийн үйлчилгээг чөлөөт сонголттой үйлчилгээний хэлбэрт шилжүүлэх бэлтгэл ажлыг хангах, ном хэвлэлийг дахин үнэлэх, данс бүртгэлийг шинэчлэх ажилд ихээхэн ач холбогдол өгч ажлын явц байдал, тулгамдаж буй асуудлуудыг түргэн шуурхай шийдвэрлэж мэргэжил аргазүйн байнгын удирдлагаар хангаж ажиллалаа.

2.2. НББ, санхүү, аж ахуйн үйл ажиллагааны талаар

Тус номын сан нь 2008 оны санхүү, аж ахуйн үйл ажиллагаагаа ТБУСТХууль, Төсвийн тухай хууль, НББ-ийн тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль болон бусад холбогдох хуулийн хүрээнд явуулж, байгууллагын дотоод журам, хамтын гэрээ, ерөнхий менежерийн Нийслэлийн Засаг даргатай байгуулсан үр дүнгийн гэрээ, ХТНС-ийн 2008 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлын биелэлтийг хангахад анхаарч ажиллалаа.

Мөн энэ хугацаанд Нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын газраас санхүү, аж ахуйн үйл ажиллагаанд хийсэн баримтын шалгалтаар акт төлбөргүй хангалттай үнэлгээтэй шалгагдаж, 2007 оны санхүүгийн аудитын дүгнэлтээр зөрчилгүй дүгнэлттэй гарсан.

Бараа үйлчилгээний зардалын өсөлт, байгууллагын үйл ажиллагааны хэрэгцээ шаардлагатай харьцуулсан дүнгээр төсвийн санхүүжилт буурч байгаа өнөө үед өөрсдийн дотоод нөөц бололцоог ашиглаж орлогын эх үүсвэрээ нэмэгдүүлж, зардалыг хэмнэхэд санаачлагатай ажилласнаар номын сангийн үйл ажиллагааг

хэвийн явуулж шаардлагатай тохижилтын, урсгал засварын болон бусад ажлуудыг хийж гүйцэтгэн номын сангийн үйлчилгээг чөлөөт сонголттой нээлттэй хэлбэрт шилжүүлэхэд материаллаг талын бүхий л арга хэмжээ авч ажилласан. Үүнд:

- Чөлөөт сонголтын үйлчилгээтэй уялдуулж уншигч бүртгэлийн ажлын байр, камерын операторын ажлын байр, ажиллагсдын амралтын өрөөг шинээр бий болгох, тохижуулах, хүүхдийн хэсэг болон нийтийн уншлагын хэсгийн заал танхимыг тохижуулах, хөшиг чүлийг солих зэрэг засвар тохижолтын ажлууд их хийгдлээ. Нийтдээ 2,500,000 төгрөг зарцуулсан.
- Үйлчилгээний шинэ хэлбэрт шилжсэнтэй холбогдуулж уншигч хэрэглэгчдийн ая тухтай байдлыг хангах үүднээс Төв номын сангийн нийтийн бие засах газарт барилга сантехникийн иж бүрэн засвар хийж тохижууллаа. Үүнд нийт 7,800,000 төгрөг зарцуулсан.
- ХТНС-ийн хойд хэсгийн 320м² талбай бүхий уншлагын заалууд коридор, вестибюлийн 450м² талбайд чөлөөт сонголтын орчинг бүрдүүлэхэд бэлтгэн гантиг боржин чулуугаар сольж барилгын урсгал засвар хийж үүнд нийтдээ 10 гаруй сая төгрөг зарцууллаа.
- Үүдний вестибюлийн 218м² талбайд барилгын урсгал засвар хийж, уншлагын заал, вестибюлийн хөшиг чүлийг тогтоогчийн хамт, мэдээллийн самбар, хаяг ялгагч, хүүхдийн уншлагын заалны шалны хулдаас солих зэрэг тохижилтын ажлыг хийж гүйцэтгэлээ. Үүнд нийт 1,800,000 төгрөг зарцуулсан.
- Төв номын сангийн хойд хэсгийн 320м² бүхий уншлагын заал, коридорт үүдний хэсгийн 250м² талбай, 2 давхарын 120м² талбайд барилгын урсгал засвар хийж шалыг хулдаасаллаа.
- Гал түймрийн улсын хяналтын газраас гаргасан заавал биелүүлэх албан даалгавар, Нийслэлийн аудитын газрын зөвлөмжийн дагуу номын сангийн галын аюулгүй байдлыг хангах үүднээс галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх хангамжийг шинэчлэхэд шаардагдах материалыг 698,000 төгрөгөөр авч холбогдох хэсгүүдэд зохих журмын дагуу байрлуулаад байна.
- Уншлага үйлчилгээний үед цахилгаан тасрахад ажиллуулах аваарын гэрлүүдийг тодорхой хэсгүүдэд асахад бэлэн байхаар зохион байгуулж шаардлагатай цахилгааны материал авч ажиллахад бэлэн болголоо.
- Төв номын сангийн гаднах 240 м² талбайд хайлаас, гацуур, жимсний мод зэргийг суулгаж, арчилж тордсон.
- ХТНС-ийн харьяа 2, 3-р салбар номын сангуудын 40, 60 жилийн ойн хүрээнд тусгай төлөвлөгөөг гаргуулан баталж барилгын урсгал засварын болон тохижилтын ажлыг хийлээ. Үүнд нийтдээ 6,300,000 төгрөг зарцуулсан.
- Уншигчдад зориулсан үйлчилгээний дотоод схем зураг, мэдээллийн самбар хийсэн бөгөөд үүнд нийтдээ 95,200 төгрөг зарцууллаа.
- Цайны газрын хэсэг дэхь коридорын паруудад хашилт хийж, жижүүрийн хажуугийн орох, гарах хэсэгт тусгай зориулалтын тэмдэг бүхий орох, гарах хаалгыг байрлууллаа.
- Ажиллагсдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх, тэдний амьдралд туслалцаа үзүүлэх үүднээс Хас, ХААН банкуудтай «цалингийн зээлийн» гэрээг байгуулан ажиллаж байна. Үүнд нийт ажиллагсдын 80% нь хамрагдсан байгаа бөгөөд зээлийн буцаан төлөлт маш сайн байна.
- Төв болон салбар номын сангийн номын санчдын уншигч, ном олголт,

ирцийн төлөвлөгөөний биелэлтийг оруулсан орлоготой уялдуулан бодитой дүгнэж тооцоог цаг тухай бүрт нь хийж ирсэн.

- Ном бүрдүүлэлтээр шинээр авч байгаа номонд «ном авах зөвшөөрлийн хуудасыг» бүрэн нэвтрүүлж, шинээр авч байгаа ном бүхэнд хэвлэлийн хуудаснаас хамааруулан үнэлгээ гарган зохиолчидтой нь тохиролцож авснаар ном авах төсвийг 20%-д хүртэл хэмнэсэн байна.
- Нийгмийн өнөөгийн чиг хандлага, нийгэм, соёл, эдийн засгийн нөхцөл байдлын өөрчлөлтүүдтэй уялдуулан номын сангийн үйл ажиллагааны болон тулгамдсан асуудлуудад судалгаа хийж ХТНС-ийн 2009 оны төсвийн төлөвлөгөөг гарган холбогдох газруудад хүргүүлсэн.
- 2007 онд хийгдсэн номын тооллогын өр төлбөрийн дүнг номын санч бүрт танилцуулж баталгаажуулсан бөгөөд өр төлбөрийн 98%-г барагдуулаад байна.
- 2007 оны жилийн эцсийн эд хөрөнгийн тооллогоор тооллогын комиссоос актлахаар санал оруулсан эд хөрөнгөнөөс 50 нэр төрлийн 11,749,232 төгрөгийн хөрөнгийг ХӨГ-т актлахаар санал хүргүүлэв.
- Ном бүрдүүлэлтийн ажилд хяналт тавьж Төв болон салбар номын сангуудад 2008 онд бүрдүүлэлтээр авах номын төсвийн хуваарь, фонд бүрдүүлэлтийн сэдэв төрлийн төлөвлөгөө гаргуулсан бөгөөд номын бүрдүүлэлт төлөвлөгөөтэй цэгцтэй хийгдэж байна.
- Түрээсийн болон бусад харилцагч байгууллагуудтай хамтран ажиллах гэрээгээ шинэчлэн хийж тухай бүрт нь тооцоо нийлж ажиллаж ирлээ.
- НМХГ-аас хийсэн санхүү, аж ахуйн үйл ажиллагаанд хийсэн баримтын шалгалтаар акт төлбөргүй «Хангалттай» үнэлгээтэй шалгагдлаа. Мөн «Нийслэл Аудит» ХХК-аас хийсэн санхүүгийн аудитийн дүгнэлтээр зөрчилгүй дүгнэлттэй гарсан.
- 2007 оны жилийн эцсийн эд хөрөнгийн тооллогоор хасагдсан тавилга эд хогшил, тоног төхөөрөмж, БҮТЭЗ-ийн нэр төрөл, тоо хэмжээг ажилтан тус бүрийн үндсэн хөрөнгийн картнаас хасаж, хөрөнгө эзэмшилтийн картыг шинэчлэн хөтөлж дууссан.
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллого явуулах журмын дагуу байгууллагын эд хөрөнгийн тооллогын ажлыг 2008 оны хагас жилээр зохион байгуулж тооллогын нэгтгэлийг хугацаанд нь гарган НӨХГ-ын тооллогын комисст хүлээлгэн өгч, хөрөнгийг нэр төрөл тус бүрээр нь компьютерт шивж өгсөн.
- ХТНС-ийн 2008 оны төсвийн тодотгол, 2009-2011 оны дунд хугацааны төсвийн төлөвлөгөөг нарийвчлан гаргаж БСШУЯам, Нийслэлийн төрийн санд тус тус хүргүүлсэн.
- ХТНС-ийн ҮЭХ-оос ХТНС-ийн захирлын зөвлөлтэй байгуулахаар санал оруулсан хамтын гэрээний заалтуудтай нэг бүрчлэн танилцаж санал солилцон, тус гэрээнд заагдсан зарим асуудлыг шийдвэрлэж эхлээд байна. Жишээ нь: 2008 оны 07-р сарын 01-нээс ажиллагсдын хоол унааны мөнгийг хүн тус бүрт 1500 төгрөгөөр нэмэгдүүлэн олгож байна.
- ХТНС-аас өндөр насны тэтгэвэрт гарсан 30 ахмадыг хүлээн авч хүндэтгэл үзүүлээ.
- Соёл Урлагын ажилтны өдрийг тохиолдуулан ХТНС-ийн нийт ажиллагсдын нэг өдрийн чөлөөт зугааллага зохион байгуулж нийтдээ 1,190,000 төгрөг

зарцууллаа.

- 2008-2009 оны өвөлжилтийн бэлтгэл ажлын төлөвлөгөөний дагуу дулааны шугамд зарим нэг жижиг урсгал засвар үйлчилгээг хийж гүйцэтгэсэн бөгөөд Төв болон салбар номын сангуудын дулааны төлбөр тооцоог барагдуулж халаалт тавьсан.
- Төв болон салбар номын сангуудын үйлчилгээний ажиллагсдын ажлын хувцасыг шинэчилсэн.

б/ Байгууллагын нээлттэй байдлыг хангах, иргэдэд төрийн үйлчилгээг хөнгөн шуурхай үзүүлэх чиглэлээр авсан арга хэмжээ, үр дүн

Нийслэлийн Соёл Урлагийн газар өөрийн харъяа байгууллагууд дээр «Нээлттэй хаалганы өдөр»-ийг зохион байгуулах ажлын анхныхыг нь манай номын сан амжилттай зохион байгууллаа. Энэ арга хэмжээний үеэр Төв болон салбар номын сангуудынхаа үйл ажиллагааг сурталчлан, 2007 оны ажлыг нээлттэй тайлагнаж, цаашдын зорилт, тус номын санд хэрэгжсэн хөтөлбөр төслүүдийг иргэд олон нийтэд танилцуулан, тэдний санал хүсэлтийг хүлээн авахын зэрэгцээ 2007 оны шилдэг уншигч, шилдэг номыг шалгаруулан шагнаж урамшууллаа.

2007 оны шилдэг уншигчаар Шихихутуг ХЗДС-ийн Эрх зүйн 4-р курсийн оюутан С.Булган, шилдэг номоор МУИС-ХЗС-ийн багш, доктор, профессор Т.Мөнхжаргалын «Монгол улсын иргэний эрх зүй» ном шалгарлаа.

Мөн 2008 оны 4-р сарын 5-ны өдөр Сүхбаатарын талбайд зохион байгуулагдсан нийслэлийн байгууллагуудын нэгдсэн «Нээлттэй хаалганы өдөр»-ийн ажиллагаанд байгууллагаараа оролцон Төв болон салбар номын сангуудын эрхэм зорилго, үйлчилгээ, хэрэгжиж байгаа хөтөлбөр төслүүд, Монгол Улсын Засгийн Газар болон Нийслэлийн Засаг Дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2004-2008 оны үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн хэрэгжилт зэргийг нийслэлийн иргэд олон нийтэд нээлттэй ил тод танилцуулан, иргэдийг номын сангийн уншигчаар бүртгэн, хүүхдийн дунд «Үлгэрийн цаг» уншлага зохион байгуулж, шинэ ба сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн гаргаж, ном эзэмших соёлын талаар сурталчилгааны ажлуудыг зохион байгууллаа.

в/ Иргэдийн өргөдөл, санал, гомдлыг шийдвэрлэсэн байдал

Энэ хугацаанд иргэд болон ажиллагсдаас нийт 42 өргөдөл хүлээн авч тухай бүр нь шийдвэрлэсэн. Үүнээс ажилд орохыг хүссэн 12 буюу 28,5%, ажлаас бүр болон түр хугацаагаар чөлөөлөхийг хүссэн 9 буюу 21.4%, буцалтгүй тусламж хүссэн 13 буюу 30.9%, бусад төрлийн өргөдөл 8 буюу 19.4% -ийг эзлэж байна.

Тайлант хугацаанд номын сангийн удирдлага ажиллагсад, иргэд, уншигчдыг чөлөөтэй хүлээн авч уулзан санал хүсэлтийг сонсохоос гадна номын сангуудын уншлагын бүх танхимуудад санал хүсэлтийн дэвтэр аялуулан ажил үйлчилгээний талаар уншигч үйлчлүүлэгчдийн санал хүсэлтийг авч түүний дагуу сар улирлын төлөвлөгөөнд тусган тодорхой арга хэмжээнүүдийг авч ажилласан. Ирсэн санал хүсэлтүүдийг судлан үзэхэд уншлагын танхимын дулаан, гэрэлтүүлэг, ном хэвлэлийн хүрэлцээ, хангамж, ажиллагсдын зан харилцааны асуудлууд зонхилдог.

г/ Хариутай бичгийн шийдвэрлэлт

Архив, бичиг хэргийн ажлын хүрээнд хүний нөөц, хөрөнгө санхүүгийн холбогдолтой 53 тушаал гарч, 87 албан бичиг гадны байгууллагад явуулж, 27 албан бичиг ирсэний 2 буюу 7.4% нь хариу шаардсан хугацаатай бичиг байсныг цаг хугацаанд нь хариуг өгсөн байна.

д/ Ажилтнуудаас байгууллагын удирдлагатай хийсэн гэрээний биелэлт /хувиар/

№	Тасаг, салбар	Бүтээгдэхүүний төрөл	Төлөвлөгөө	Биелэлт	Хувь
1.	Олон нийтэд үйлчлэх тасаг	Уншигч хэрэглэгч	30000	30171	100.6
		Ирц	130000	97762	75.2
		Ном олголт	300000	267270	89.1
2.	1-р салбар номын сан	Уншигч хэрэглэгч	10000	11034	110.3
		Ирц	20000	36639	183.2
		Ном олголт	55000	65166	118.5
3.	2-р салбар номын сан	Уншигч хэрэглэгч	10000	9762	97.6
		Ирц	20000	23631	118.1
		Ном олголт	55000	63301	115.1
4.	3-р салбар номын сан	Уншигч хэрэглэгч	10000	10633	106.3
		Ирц	20000	23363	116.8
		Ном олголт	55000	58391	106.2
5.	4-р салбар номын сан	Уншигч хэрэглэгч	10000	11277	112.8
		Ирц	20000	29323	146.6
		Ном олголт	55000	66246	120.4

е/ Ажилтан, албан хаагчдынхаа мэргэжлийн ур чадварыг дээшлүүлэх, тэдний нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх талаар хийсэн ажил

Номын санчдын мэдлэг боловсролыг дээшлүүлэх, мэргэжлийн сургалтанд хамруулах талаар ихээхэн санаачлага тавьж ажилласнаар 1-р салбар номын сангийн эрхлэгч Г.Наранцэцэг, ном бүрдүүлэгч З.Төгсжаргал нар ОХУ-д 2 сарын давтан сургалтанд хамрагдах болж, Америкийн соёл мэдээллийн төвийн номын санч Б.Баярцогт, Г.Отгонжаргал нар Казахстан улсын Астана хотод, ОНУТ-ын эрхлэгч Б.Нацаг, ня-бо Ц.Сарантуяа нар ХБНГУ-ын Үндэсний номын сангаас зохиож буй номын санчдын сургалт семинарт тус тус оролцсон.

Соёлын дээд сургуулийн номын сангийн дипломын сургалтанд суралцаж байгаа номын санч Г.Баяржаргал, үйлчлэгч Ц.Сумьяа, МУИС-ийн ГХСС-н англи хэлний оройн ангид сурч буй номын санч Б.Баярцогт, Удирдлагын Академийн нийгмийн удирдлагын менежерийн ангид нарийн бичиг М.Одонтунгалаг, 2-р салбарын эрхлэгч Д.Алтанцэцэг нарын ажлын цагийг зохицуулан өгч ажиллаад суралцах нөхцөл боломжоор хангалаа.

Дэлхийн банк, Нээлттэй форум, БСПШУЯ болон Мэдээлэл харилцаа холбоо, технологийн газраас зохион байгуулсан «Хөгжлийн мэдээлэл, мэдлэг мэдээлэлд хүрэх боломж» сэдэвт 5 хоногийн семинарт дэд захирал Ч.Алтанцэцэг, мэдээлэл технологийн ажилтан Ц.Гантулга, 4-р салбарын эрхлэгч О.Долгорсүрэн нар хамрагдсан.

Төв болон салбар номын сангийн номын санчдад «Номын сангийн үйлчилгээ хүний хөгжилд», Ардчилсан нийгэм ба номын сангийн үйлчилгээ, «Хүмүүс

хоорондын харилцаа түүнд нөлөөлөх хүчин зүйлс, өөр хоорондоо зөв боловсон харилцах нь» сэдвүүдээр БНХАУ дахь АНУ-ын ЭСЯ-ний мэдээллийн албаны дарга Маргарет Волтер, соёл судлалын магистр Г.Наранцэцэг, Удирдлагын академийн багш Д.Отгонцэцэг нар сургалт зохион байгууллаа.

Түүнчлэн номын санчдад ангилалын шинэчилсэн хувилбарыг ашиглаж ном ангилах, техник ажиллагаа хийх, техник тоног төхөөрөмжийг ашиглах, номын сангийн програм дээр ажиллаж сурах талаар ажлын байрны сургалтыг байнга зохиож мэргэжлийн заавар зөвлөгөө өгч ажиллаж байна.

Номын санчдад зориулж нийтийн номын сангийн маркетингийн асуудал, өдөр тутмын санамж, чөлөөт сонголт үйлчилгээ, сум суурин газар номын сан байгуулах, компьютер хэрэглэх зэрэг сэдвүүдээр мэргэжил арга зүйн зөвлөмжүүдийг бичиж боловсруулсан байна.

Төв болон салбарын номын санчдад Соёлын тухай хууль болон Монгол Улсын Засгийн Газрын 1995 оны 96-р тогтоолыг үндэслэн номын сангийн удирдах ажилтан болон номын санчдад мэргэжлийн ур чадварын нэмэгдэл олгох, ҮЭХ-ноос байгууллагын захиргаатай хийсэн хамтын гэрээний заалтын дагуу бага тушаалын ажилтнуудад нэмэгдэл урамшуулал олгох журмыг тус тус шинэчлэн боловсруулж баталгаажуулан улирал тутам шалгуур үзүүлэлтээр дүгнэж ур чадварын нэмэгдэл олгож байна.

Тайлангийн жилд ажиллагсдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх талаар байгууллагынхаа нөөц боломжинд түшиглэн дараах арга хэмжээнүүдийг авч ажилласан. Үүнд:

Нийт ажиллагсдын 2008 оны үр дүнгийн гэрээ, ур чадварын нэмэгдэл олгох шалгуур үзүүлэлтээр ажлыг нь дүгнэж давхардсан тоогоор удирдах болон номын санч 87 ажилтанд ур чадварын нэмэгдэл, үйлчилгээний 21 ажилтанд цалингийн урамшуулал, 20 ажилтаны цалингийн шатлалыг ахиулан олгож байна. Үүнд 14,736,000 төгрөг зарцуулсан.

ХТНСан ҮЭ-ийн хорооны хооронд байгуулсан Хамтын гэрээ, Хөдөлмөрийн дотоод журмын зарим нэг заалтын дагуу Төв, салбар номын сангийн нийт 10 ажилтанд буцалтгүй тусламж, 6 ажилтанд түлээ нүүрсний мөнгө нийт 2,046800 төгрөгийн мөнгөн тусламж үзүүлжээ.

ХТНС-ийн захиргаа, ҮЭХ-ны байгуулсан хамтын гэрээний дагуу 2008 оны 10-р сарын 01-нээс ажиллагсдын хоол унааны мөнгийг хүн тус бүрт 1500 төгрөгөөр нэмэгдүүлэн 1,458,000 төгрөгийг зарцуулсан байна.

Соёл урлагын ажилтны баярыг тохиолдуулан бүх ажиллагсдыг оролцуулан чөлөөт цагаа хамт олноороо өнгөрөөх амралт зохион байгуулж хоол унаа болон бусад шагнал урамшуулалд 1,190,000 төгрөг зарцуулжээ.

Соёлын хуулийн дагуу мэргэжлээрээ ажиллаж байгаад тэтгэвэрт гарсан 1 хүнд нэг жилийн цалинтай тэнцэх хэмжээний 2,158,500 төгрөгийн тэтгэмж олгосон.

ХТНС-аас тэтгэвэрт гарсан 30 өндөр настанг хүлээн авч хүндэтгэл үзүүлж урамшуулал олгох арга хэмжээнд 780000 төгрөг зарцуулж, олон улсын хүүхдийн баярыг тохиолдуулан ХТНС-ийн ажилласдын 0-16 насны 58 хүүхдэд 176000 төгрөгийн мөнгөн урамшуулал олгосон байна.

Төв номын санд шинэ үйлчилгээ нэвтрүүлэхтэй холбогдуулан идэвхи зүтгэлтэй сайн ажилласан 20 гаруй ажиллагсдад 50,000 төгрөгийн нэмэгдэл цалинг нэг удаа олгож урамшуулахад 1,060,000 төгрөг зарцуулсан.

Төв болон салбар номын сангийн аж ахуй үйлчилгээний ажиллагсдын ажлын

хувцасыг сольж шинэчлэхэд 320,000 төгрөг зарцуулсан байна.

Тайлангаа хугацаанд нь гаргаж, Нийслэлийн аудитын газраас хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар «зөрчилгүй стандарт» дүгнэлттэй тушаасан ерөнхий нягтлан бодогчийг зохих журмыг үндэслэн 2 сарын цалингаар урамшуулсан.

ё/ Нийслэлийн удирдлагаас үзүүлсэн дэмжлэг туслалцаа, байгууллага хоорондын хамтын ажиллагаа

Нийслэлийн соёл урлагийн газартай байнгын холбоотой ажиллаж МУЗГ болон Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчийн 2004-2008 оны үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн хэрэгжилт, сар улирлын тайлан, шаардлагатай мэдээ, өгсөн үүрэг даалгаврын биелэлтийг хугацаанд нь үнэн зөв гарган өгч, хурал зөвлөгөөнд тогтмол оролцож ирсэн.

ж/ Байгууллагынхаа үйл ажиллагааны үр дүнгийн талаар иргэдийн санаа бодлыг авч үнэлэлт дүгнэлт хийсэн.

Төв болон салбар номын сангуудын ажил үйлчилгээ, ажилтнуудын ёс зүйтэй холбоотой санал, хүсэлт, гомдол мэдээллийг санал хүсэлтийн дэвтэрээр тогтмол авахаас гадна номын сангийн үйл ажиллагаанд үйлчлүүлэгчдийн санал бодлыг тусгах, үйлчилгээний ололт амжилт, доголдол дутагдалыг судлах зорилгоор байгууллагын вэбээр онлайн санал асуулга авах, мөн МУИС, СДС-ийн оюутнуудтай хамтран «Номын сангийн үйлчилгээ ба хүний хөгжил» гэсэн санал асуулгыг 3 удаа явуулсан ба судалгаанд нийт 510 хүн хамрагдсан. Мөн номын сангаас зохион байгуулж байгаа ажил үйлчилгээнийхээ талаар өөрийн вэб сайтаар байнга мэдээлж иргэд үйлчлүүлэгчдийн санал бодлыг хүлээн авч ажилладаг.

ХНО-НЫ 2008 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

1. Удирдлагын үйлчилгээ:

БСШУЯ, Соёл урлагийн газраас өгсөн тушаал шийдвэрийг цаг хугацаанд нь хэрэгжүүлж, үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажиллаж байна. 2008 оны «Ерөнхий менежерийн үр дүнгийн гэрээ»-г БСШУ-ны сайдтай байгууллаа.

- Энэ жил манай байгууллагын 5-н жилийн ой болж энэхүү ажлын хүрээнд ажилтан, албан хаагчид тус бүр 5 цэцэг тарьж мөн фото зургийн үзэсгэлэн гаргаж сурталчлав. Ойг угтаж танхимуудын байршлын самбарыг шинэчилж, бүх танхимуудыг дугааржуулж, мэдээллийн самбар шинээр хийлгэлээ.
- Хүүхдийн номын ордон нь СТӨ-ний 2007 оны «Шилдэг-түрээслэгч» байгууллагаар шалгарч өргөмжлөл авлаа.
- Бүх ажилтан, албан хаагчидтай 2008 оны Хөдөлмөрийн гэрээ хийгдсэн. Мөн Засгийн газрын 2007 оны 13 тоот албан даалгаврын дагуу албан хаагчдын сахилга, дэг журам, ажлын хариуцлагыг өндөржүүлэхээр 3,4 дэхь заалтуудыг Хөдөлмөрийн гэрээний нэмэлт заалтаар оруулсан.
- Зах зээлийн үнийн бодлоготой уялдуулан «Хүүхдийн Номын Ордны Дотоод журам»-ын 8.6.2, 8.6.3, 8.6.7, 8.6.9 заалтуудад өөрчлөлт орууллаа.
- БСШУ-ны сайдын 2005 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн 441-р тушаалын дагуу номын сангуудад мөрдөгдөх данс бүртгэл шинэчлэх ажлын хүрээнд 21 нэгбүрчилсэн бүртгэл, 3 нэгдсэн бүртгэлийг стандартын дагуу бэлэн болголоо.
- БСШУ-ны сайдын 2008 оны 91 тоот тушаалын дагуу өөрийн үйл ажиллагааны чиглэлээр хууль тогтоомжийн дагуу авч байгаа төлбөрийн үнийн тарифыг өдөр тутмын сонинууд болон өөрийн мэдээллийн самбар, вэбсайтад гаргасан.
- Байгууллагын стратеги төлөвлөгөө /2009-2015 он хүртэл/ боловсруулах ажлын хүрээнд бүх ажилтан албан хаагчдын санал хүсэлтийг авч SWOT шинжилгээ хийн ажиллалаа.
- Автоматжуулалтын ажилд анхаарал тавин ажиллаж «LIBU4» номын сангийн цогц програм хангамжийг шинээр худалдан авсан бөгөөд одоогийн байдлаар нийт 40 орчим мянган номын каталог электрон хэлбэрт шилжээд байна.
- Номын сан номзүйн ангиллын шинэ хэвлэлтэнд 83-87-р ангийг шинэчлэн боловсруулж хүлээлгэн өгсөн.
- Хүүхэд багачуудын номонд хандах хандлагыг сайжруулах зорилгоор төрөл бүрийн арга хэмжээ зохион байгуулж номын санд үнэмлэх нээлгэх сонирхолтой боловч амьдралын боломж муутай, хөгжлийн бэрхшээлтэй 433 хүүхдэд үнэ төлбөргүйгээр үнэмлэх нээж өглөө.
- Хүүхдийн зохиолчдын «ПЭН» төвтэй хамтран «Орчин үе-хүүхэд- уран зохиол» эрдэм шинжилгээний бага хурлыг зохион байгуулсан.
- «Ерөнхий боловсролын сургуулийн номын сангийн үлгэрчилсэн дүрэм», ЕБС-ийн номын санчдад урамшуулал олгох журам», «ЕБС болон сумдын номын санг шинэ номоор баяжуулах» төсөлд санал боловсруулан БСШУЯ-ны СУГ-т өгсөн.

- «Алдагдсан ном хэвлэлийг төлүүлэх» комисс байгуулж, ажиллах журмыг боловсруулсан.
- 7 дугаар сарын 1-нд болсон үймээн самууны үеэр манай байгууллагад алдагдаж үрэгдсэн, устаж үгүй болсон зүйл байгаагүй боловч номын фондуудын ойр гал гарсны улмаас 100 гаруй мянган ном ямар нэгэн хэмжээгээр утаа тортогт дарагдан ариутган цэвэрлэх шаардлага гарсан. Мөн том цонхнууд хагарч, өрөө тасалгаанд байгаа бүх эд хогшлыг цэвэрлэх шаардлагатай болсон. Номын сангийн үйлчилгээний хэвийн үйл ажиллагааг хангахад ихээхэн хэмжээний хөрөнгө, цаг зав шаардлагатай болсон тул өөрт тохиолдсон нөхцөл байдлын талаар товч төсөл боловсруулж өгсний үр дүнд «Хас» банк, «ХААН» банк, Монгол дахь Гёте институтийн төлөөлөгчийн газар, Монгол дахь Германы Элчин сайдын яам, Монгол-Швейцарийн хөгжлийн сан, Кристиан Нобелийн сан, Монголын Нээлттэй Нийгэм Хүрээлэн зэрэг байгууллагууд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлсэн. Мөн Увс, Дорнод, Дорноговь, Төв, Архангай, Баянхонгор, Дархан, Сүхбаатар, Завхан, Говь-Алтай аймгийн төв номын сангийн ажилтан албан хаагчид нэг өдрийнхөө цалинг хандивлаж бидэнд санхүүгийн болон сэтгэлийн дэм хайрласанд баяртай байна. Нийт хандивлагч байгууллагуудаас 20 гаруй сая төгрөгний санхүүжилт орж ирсэн. Хуримтлагдсан хандивын хөрөнгөөр цонх шиллүүлэх, цахилгааны монтаж татах, цэвэрлэгээ, ариутгалын бодис, галын хор, химийн бодис худалдан авах, фондын баяжилт хийх, утаа тортогт идэгдсэн ном хэвлэлээ цэвэрлэх, ажлын хөлс олгох, хөдөлмөр хамгааллын багаж хэрэглэл авах, зарим танхим коридорын таазыг эмүльдэх, будах зэрэг ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Ном хэвлэлийг ариутган цэвэрлэх үйл ажиллагаанд манай хамт олон идэвх зүтгэлтэй ажилласаны үр дүнд 10 дугаар сарын 1 гэхэд бүх танхим хэвийн үйл ажиллагаагаа эхлүүлсэн юм. Цаашид үндсэн фондын үлдсэн номыг ариутган цэвэрлэх шаардлагатай байгаа.
- Биднийг хүнд бэрхшээлтэй байх үед туслалцаа дэмжлэг үзүүлсэн байгууллага хамт олонд зориулан «Талархалын өдөрлөг»-ийг зохион байгуулсан.
- Хүний нөөцийн шинэчилсэн судалгаа болон цалингийн судалгааг БСШУЯ-ны Соёл, урлагийн Хүний нөөцийн мэргэжилтэнд өгч компьютерт шивж оруулсан. Мөн байгууллагын 2008 оны Хүний нөөцийн шинэчилсэн судалгааг гаргасан.
- Галын аюулаас хамгаалах ажлын хүрээнд 5 ширхэг ном зөөвөрлөх уут шинээр хийлгэж, 10 ширхэг галын хор авсан. Мөн манай байгууллагыг хариуцсан галын байцаагчийг авчирч зөвлөгөө авч ажилласан.
- БСШУЯ-ны «Нээлттэй өдөрлөг»-т оролцож байгууллагаа сурталчлах ажил хийсэн.
- Уламжлалт «Номын яармаг-2008» нь 11-р сарын 20-23-ны өдрүүдэд Хүүхдийн номын ордонд боллоо. Яармагийг БСШУЯ, Хүүхдийн Номын Ордон, Монголын Үндэсний номын сан хамтран зохион байгууллаа.
- «Хүүхдийн ном зохиолын номзүй» бүтээлийн 2-р ботийг шинээр хэвлүүллээ. Энэ ажлын хүрээнд өнгөрсөн үеийн хүүхдийн уран зохиолыг нөхөн бүрдүүлэхэд ихээхэн анхаарч ажиллаж байна. 1941-1970 оныг хамарсан энэхүү бүтээлд 100-аад зохиолчийн намтар, зураг, 5447 зохиол бүтээл нь орсон юм.
- ШСМТ-ийн номын санч М.Түмэндэлгэр ажлаас гарч, танхимд шинээр номын санч авахтай холбогдуулан 2008.11.27-оос эхлэн 7 хоног ажил хүлээлцэх тооллогонд орлоо. Тооллогоор 3555ш номонд тооллого хийж нэг бүрчилсэн бүртгэлтэй тулгаж дансанд тэмдэглэгээ хийлээ.

- 2008 оны эхнээс Герман мэдээллийн номын санд шинэ ширээ ирсэнтэй холбогдуулж Япон, Орос, Швейцарь танхимын суудлын тоог нэмэгдүүллээ.
- 2008 онд явуулсан баримт бичиг 87, ирсэн баримт бичиг 32, захирлын тушаал 63 гарсан бөгөөд захиргааны зөвлөлийн хурал 24, хамт олны хурал 5 удаа хуралдаж тухай бүрд нь баримт бичгийн бүрдэл хийж, тушаал төлөвлөн, протокол хөтөлсөн.

Номын санчдын мэргэжлийг дээшлүүлэх, давтан сургалтанд хамруулах талаар:

- Хүүхдийн номын ордон нь номын сангийн электрон каталог «LIB4U» програмыг шинээр авсантай холбогдуулан бүх ажилтнууд програмын сургалтанд 2 удаа /1-р сарын 17-нд, 2-р сарын 28-нд/ хамрагдлаа.
- Бусад номын сангуудын туршлага судлах зорилгоор Парламентын номын сантай хамт олноороо очиж танилцан мөн төрийн ордон, парламентын үйл ажиллагааг үзэж сонирхсон. Мөн 12 сард Парламентын номын сангийн хамт олон Хүүхдийн Номын Ордны үйл ажиллагаатай танилцсан.
- Япон танхимын номын санч Б.Аръяа Соёлын дээд сургуулийн дипломын ангийг эчнээ сургалтаар суралцаж төгслөө.
- СДС-ийн «Номын сангийн анхан шатны сургалт»-нд «Боловсрол хөгжил» танхимын номын санч Баярмаа, үйлчлэгч М.Түмэндэлгэр нар суралцсан.
- ГМНС-ийн танхимын номын санч С.Туяа Герман улсын Фрайбург хотын Гёте институтэд герман хэлний мэргэжил дээшлүүлэх 2 сарын сургалтанд суралцаж байна.
- Өөрийн мэдлэг боловсролоо дээшлүүлж англи хэлний сургалтанд М.Түмэндэлгэр, С.Тунгалаг нар сууж төгссөн. Азийн сангийн «Ном» хөтөлбөртэй байгуулсан гэрээний дагуу ШМНС-ийн номын санч Батбаярыг ажлын шаардлагаар англи хэлний курст суралцуулж байна.
- Гёте институтийн Монгол дахь төлөөлөгчийн газартай хамтран ХБНГУ-ын Вюрцбург хотын номын сангийн захирал Ханнелоре Фогтийн зохион байгуулсан сургалтын бэлтгэл ажлыг хийж хот, орон нутгийн 45 номын санчийг сургалтанд хамруулсан. Энэ сургалтанд ХНО-оос нийт 6 хүн оролцсон.

Нийгмийн халамж үйлчилгээний ажлын талаар:

- Сар шинэ болон ахмадын баяраар ахмадууддаа хүндэтгэл үзүүлэн бэлэг дурсгалын зүйл гардууллаа.
- Олон улсын эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдөр, Зуны амралтын аялал, Соёл урлагийн ажилтны өдрөөр хамт олноороо салхинд гарсан.
- 5 Ажилтан, албан хаагчдад олгодог урьдчилсан төлбөрт карт болон олон цаг компьютер дээр ажилладаг И.Пүрэвбат, Б.Сүхбаатар нарт нормын сүүг олгож байна.
- Г.Адъяа санаачлан хөөцөлдөж 11 ажилтандаа »Утаагүй түлшний төсөл»-ийн зуухнаас авч өгсөн.
- 2008 онд манай хамт олны дундаас Г.Дарьсүрэн, А.Нансалмаа, Б.Сүхбаатар нар Соёлын тэргүүний ажилтан цол тэмдгээр, Д.Оюунбилэг Хүүхдийн төлөө Үндэсний төвөөс «Хүүхдийн төлөө» медалиар, М.Тунгалаг «Тэргүүний арга зүйч» цол тэмдгээр, И.Пүрэвбат БСШУЯ-ны »Хүндэт жуух бичиг», Б.Эрдэнэцэцэг хотын ИТХ-ын «Хүндэт үнэмлэх»-ээр тус тус шагнууллаа.

Мөн «Үндэсний бичиг үсгийн баяр»-аар Г.Дарьсүрэн «Үндэсний бичиг үсэг дэлгэрүүлэгч» цол тэмдгээр, Соёлын ажилтны өдөрт зориулан зохион явуулсан «Соёл урлаг-бага олимп» спортын баяраар буудлагын төрлөөр И.Пүрэвбат мөнгөн медалиар шагнагдлаа.

Гадаад харилцаа:

- Энэ жилийн эхээр Гёте институтийн төлөөлөгчийн газар Монголд нээгдсэн нь бидний хамтын ажиллагаа сайжрахад дөхөм ач холбогдолтой ажил боллоо. 2008 оны 10 сард ГМНС-ийн 5 жилийн ой болж бид хамтран тэмдэглэлээ.
- Гёте институтийн Монгол дахь төлөөлөгчийн газартай хамтран ХБНГУ-ын Вюрцбург хотын номын сангийн захирал Ханнелоре Фогтийн зохион байгуулсан сургалтын бэлтгэл ажлыг хийж хот, орон нутгийн 45 номын санчийг сургалтанд хамруулсан. Энэ сургалтанд ХНО-оос нийт 6 хүн оролцсон.
- ГМНС-ийн танхимын номын санч С.Туяа Герман улсын Фрайбург хотын Гёте институтэд герман хэлний мэргэжил дээшлүүлэх 2 сарын сургалтанд суралцаж байна.
- Гёте институтийн санхүүжилтээр энэ онд 5956 еврогийн 215 ширхэг ном, аудио болон видео материалын захиалга хийгдсэн.
- Конрад Аденауэрын сангийн Монгол дахь төлөөлөгчийн газраас зохион байгуулсан Монголч эрдэмтэн ноён Петр Фийцэгийн шинэчлэн гаргасан Герман-Монгол, Монгол-Герман толь бичгийн нээлтийн үйл ажиллагаанд номын санч Ш.Оюунцэцэг, С.Туяа нар оролцож арга хэмжээний үеэр Конрад Аденауэрын сангийн төлөөлөгчийн газрын дарга манай номын санд 2 ширхэг Герман-Монгол толь бичгийг бэлэглэхээр болсон. Мөн эрэлт хэрэгцээ ихтэй байдаг тус толь бичгээс Гёте институт 10-ыг нэмж хандивлахаар болсон.
- Монгол-Швейцарийн хөгжлийн сангаас санхүүжүүлэн 2007 оноос хүүхдэд гоо зүйн хүмүүжил олгох зорилгоор хэрэгжүүлсэн «Урлаг-хүний хөгжилд» төсөл амжилттай явагдаж дууслаа. Төслийн хүрээнд сургуулийн бага насныханд зориулагдсан лекц 11 удаа, ахлах ангийханд зориулсан сургалт 12 удаа явагдсан. Төслийн хаалтын тайлан тоглолт Улсын Филармоний зааланд явагдаж хүүхдүүд сурч мэдсэнээ тайлагнасан юм. Төслийн хүрээнд хүүхдүүд урлагийн цуврал лекцүүдэд сууж гоо зүйн хүмүүжил олсон нь хамгийн том амжилт байлаа. Төслийн явцад урлаг соёлын холбогдолтой 1 сая төгрөгний номоор фондоо баяжуулж, Бага тайзтай болсноос гадна төгөлдөр хуур, даралтат хөгжим 6 ш, «Casio», лимбэ, 2 ш гитар худалдан авсан. Монгол Швейцарийн Хөгжлийн Сангаас хэрэгжиж байгаа төслүүд дээр мониторингийн үнэлгээ хийлгэхэд энэхүү төсөл нь хүүхдэд хэрэгтэй, үр дүнгээ өгсөн төсөл гэж дүгнэсэн юм.
- 7 дугаар сарын 1-нд тохиолдсон үйл явдалтай холбогдуулан ХНО-той олон жил хамтран ажиллаж байгаа МННХ - 3 сая, Германы ЭСЯ, Гёте институт -1,8 сая, Монгол Швейцарийн хөгжлийн сан, Швейцарийн Хөгжил Хамтын Ажиллагааны Агентлаг - 6 сая төгрөгний туслалцаа үзүүлсэн юм.
- Азийн санд номын сангийн орчныг сайжруулах төсөл бичиж 4 сая төгрөгний санхүүжилт авсан. Мөн англи хэлний курст 1 хүн суралцуулж, Хүүхдийн Номын Ордны Олон Улсын Номын Сангийн Холбооны хураамжийн төлбөр болох 386 еврог төлж өгсөн.
- Азийн сангийн «Ном» хөтөлбөрөөс англи номын уншлагын танхимд 98 ш ном,

17 CD, 29 кассет 1.677.780 төгрөгний номоор фондын баяжилт хийлээ.

- Болгарын Софи хотноо болсон олон улсын мэдээллийн сангийн хуралд захирал Д.Оюунбилэг оролцсон.

Санхүүгийн мэдээллийн үйлчилгээ:

Төсөвт байгууллагын шинэчилсэн нягтлан бодох бүртгэлийн маягтаар тайлан тэнцлээ улирал бүр тогтоосон хугацаанд нь гаргаж, БСШУЯам, СЭЗЯаманд тушааж ажиллалаа. Мөн сар бүрийн шуурхай мэдээ, хуулгыг тогтоосон хугацаанд гарган авч касс, харилцах данстай тулган гаргах ажил нь манай номын сангийн үйл ажиллагаанд бүрэн хэвшсэн болно.

- Нийгмийн даатгалын тайланг сар бүр гарган СБД-ийн НДХэлтэст, Татварын тайланг улирал бүр гарган СБД-ийн ТХэлтэст өгч тооцоо нийлсэн акт гарган ажилласан.
- СЭЗЯам, БСШУЯамнаас баталсан төсвийн орлого, зарлагын батлагдсан төсвийг Сангийн сайдын 2005 оны 5 дугаар сарын 4-ны өдрийн 123 дугаар тушаалыг үндэслэн мөнгөн кассын тайланг хуваарийн дагуу сар бүр авч, тогтоосон хугацаанд нь тайлангаа гаргаж байсан.
- Өөрийн орлогыг сар бүрийн 25-ны дотор бодож төрийн сангийн дансанд тушаадаг.
- Ажилтнуудын нийгмийн даатгал болон эрүүл мэндийн дэвтрийг хөтөлж улиралд нэг удаа СБД-ийн даатгалын хэлтэст аваачиж баталгаажуулж байна.
- СБД-ийн НДХэлтэсээс шалгаж байгаа дэвтрийн үзлэг, 2005-2007 оны санхүүгийн баримт, нийгмийн даатгалын тайлангийн шалгалтаар орууллаа.
- Төрийн сангаас сар бүр санхүүжилтийн дагуу цаг тухайд нь ажилтнуудын цалин, амралтын мөнгийг цагийн бүртгэлийн дагуу бодож олгосон. Цалингаас бодогдож байгаа ХАОАТатвар, ЭМД-ын шимтгэл, ҮЭТатварыг суутган авч холбогдох байгууллагуудад нь шилжүүлдэг.
- БСШУЯаманд:
 - 2009 оны төсвийн төслийг хийж 2008 оны 5 дугаар сард
 - 2009 оны батлагдсан төсвийн хувиарыг гарган 2008 оны 11 сард
 - Төсвийн тодотголыг хийн 2008 оны 7 дугаар сард тус тус өгсөн.
- Монгол номын фондын нэг бүрчилсэн данс бүртгэлийн 7 дэвтэр, Мөрөөдөл танхимын нэг бүрчилсэн данс бүртгэлийн 2 дэвтрийг бодож баталгаажуулсан.
- 2008 оны хагас жилийн эд хөрөнгийн тооллогыг Төрийн өмчийн хорооноос явуулж байсан үндсэн хөрөнгийн тооллоготой хамт хийсэн.
- Төрийн болон орон нутгийн эд хөрөнгийн тооллогын дагуу манай байгууллага 5 дугаар сарын 24-нээс 6 дугаар сарын 25-ны хооронд тоног төхөөрөмж, тавилга эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгө, бэлэг болон хандиваар орж ирсэн хөрөнгийг Төрийн өмчийн хорооны тооллогын маягтын дагуу хөтөлж гаргасан. Энэхүү маягтын дагуу 36 хуудас маягтыг шивж Төрийн өмчийн хороонд 2 хувь өгсөн.

Мөн актын 31 нэр төрлийн 59 ширхэг 1116.8 мянган төгрөгийн эд хөрөнгийн жагсаалт, байгууллагын үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй боловч үндсэн хөрөнгийн шинжийг хадгалаагүй элэгдэл байгууллахад тохиромжгүй 118 нэр

төрлийн 351 ширхэг 10308.1 мянган төгрөгийн эд хөрөнгийг бараа материалын хангамжийн материалруу шилжүүлэх жагсаалтыг гаргаж техникийн комиссын актын хамт Төрийн өмчийн хороо, БСШУЯаманд явуулсан.

Үүний дагуу төрийн өмчийн хороонд шалгуулан хангалттай сайн буюу 98 оноо авсан.

2008 оны 12 дугаар сарын 11-ний өдрийн Төрийн өмчийн хорооны 521 дугаар тогтоол ирсэн. Үүнд:

8 нэрийн 1105.2 төгрөгийн элэгдлийн зардлаараа өртгөө бүрэн нөхсөн тавилга эд хогшлыг актлах асуудлыг төрийн өмчийн хорооны 2007 оны 457 дугаар тогтоолын дагуу байгууллагынхаа Өмч хамгаалах зөвлөлийн хяналтан дор зохион байгуулж, хөрөнгийн хөтлөлтийг нягтлан бодох бүртгэлийн стандартын дагуу тайлан тэнцэлд тусгах, ТӨХ-ны 2008 оны 9-р сарын 1-ний 3/1471 тоот албан бичгээр Үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй 118 нэрийн 10308.1 төгрөгийн өртөг бүхий хөрөнгөөс тог баригч, шилэн хаалт, процессор, тавиур, хүүхдийн ширээ, сандал, файл кабинетаас бусад хөрөнгийг эргэлтийн хөрөнгөд шилжүүлэн бүртгэхийг зөвшөөрсөн.

Энэхүү ажлыг байгууллагын Өмч хамгааллын зөвлөлтэй хамтарч стандартын дагуу хөрөнгийг ангилан, элэгдэл байгуулж, ашиглалтын бүртгэлийг бүрэн гүйцэд хөтөлж ажиллахыг зөвлөсөн.

2. Номын сангийн үйлчилгээ:

2.1. Уншлага үйлчилгээ:

Уншигчийн үнэмлэх	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Биелэлт
Уншигч /600,1000төг/1274		2111	165%
Уншигч/2000/	726	1227	169%
Нийт	2000	3338	166,9%

Уншигчийн 3338 ширхэг үнэмлэх нээлээ. Үүнээс 433 үнэмлэхийг үнэгүй нээж 2905 үнэмлэхний тооцоог санхүүтэй хийсэн.

Танхимуудын ирц болон ном олголтыг хүснэгтээр харуулвал:

	Танхим	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь
Ирц	Боловсрол танхим	25000	34276	137%
	Мөрөөдөл	10950	10232	93.4%
	Их мэдэх	4260	3848	90%
	ГМНС	4000	4123	103%
	ШСТМ	2500	2248	90%
	Орос номын уншлагын танхим	1500	1125	75%
	Япон номын уншлагын танхим	1500	770	51%
	Бүгд	49710	54374	109%

Ном олголт	Боловсрол танхим	36000	46409	128%
	Монгол фонд	36000	46858	130,16
	Мөрөөдөл	21850	20793	95,1%
	Их мэдэх	6000	4294	71%
	ГМНС	6200	10649	171%
	ШСТМ	3200	1665	52%
	Орос номын уншлагын танхим	2000	2627	131%
	Япон номын уншлагын танхим	2000	1365	68%
	Бүгд	113250	134660	118%
Байрлуулалт	Монгол фонд	37000	41644	113%
	Мөрөөдөл	21850	20793	95%
	Их мэдэх	6000	4294	71%
	ГМНС	6200	11137	133%
	ШСМТ	3200	1665	
	Орос номын уншлагын танхим	2000	2627	131%
	Япон номын уншлагын танхим	2000	1365	68%
	Бүгд	78250	83525	106%

2008 оны 5-р сарын 12-ноос 8-р сарын 1 хүртэл бохир гар хөлийн онц халдварт өвчин гарсантай холбогдуулан орон даяар хөл хорио тогтоосон, мөн 7-р сарын 1-ний үймээн самуун зэрэг үйл явдлуудаас болж үйлчилгээний ажил 2-3 сар гаруй хугацаагаар тасарч, 7,8,9-р саруудад цэвэрлэгээ, ариутгал, сэргээн засварлалтын ажлууд хийгдлээ.

Танхимуудын хэмжээнд хийгдсэн бусад ажлууд:

Танхимууд	Фонд баяжилт /ш/	Сэргээн засагдсан ном /ш/	Үзэсгэлэн гаргасан ном /ш/	Шинэ номын мэдээнд	Гэрээр гаргасан ном /ш/
Монгол фонд	1500 ш ном, 14 ш CD, Архив: 181 ш ном, 1 ш CD, 168	167 ном 48+ 21 хавтас сонин	319		880
Боловсрол хөгжил	-	-	319		
Мөрөөдөл	313	178	165		348
Их мэдэх	425 ном, 200 ш аудио виз мат	3	115		190
ГМНС	285 ном, 203 ауд. виз мат бүгд 488 ш ном		171 ш ном 58 ауд. виз. мат		
ШСТМ	354	1			
Орос номын уншлагын танхим		31	219	40	69
Япон номын уншлагын танхим	9	-	81	-	68

Бүгд	2782 ш ном, 418 ш аудио виз мат	380	1389 ш ном, 58 аудио визуал материал	40	1555
------	---------------------------------	-----	--------------------------------------	----	------

Танхимуудын гаргасан номын үзэсгэлэнг он, сар, өдрөөр нь жагсаавал:

Он сар өдөр	Сэдэв	Төрөл, тоо ширхэг	Тайлбар
2008.01.12	"Хөрс газар тариалан"	20ш	Хүнсний ногоог тариалах, даршлах талаар
2008.01.26	"Багшийн эрдэм "	12ш	Ахмад багш нарын намтар,сургаалаас
2008.02.26	"Ёс заншил "	21ш	Ёс заншлын тухай
2008.02.21	"Тэнгэрлэг бүсгүйчүүд зохиол бүтээлээ туурвисаар"	25ш	Бүсгүй зохиолчдын бүтээлээс
2008.03.04	"Тэнгэрлэг бүсгүйчүүд зохиол бүтээлээ туурвисаар"	20ш	Бүсгүй зохиолчдын бүтээлээс
2008.03.06	"Зохиолч яруу найрагч бүсгүйчүүд"	17ш	Яруу найрагч бүсгүйчүүдийг сурталчлах
2008-03-15	"Би цэрэг явлаа "	25ш	Цэргийн баярт
2008-03-30	"ОУХН-ын баярт "	40ш	ЕБС –ийн сурагчдын чөлөөт цагт зориулж
2008-03-30	"Багачуудын хайртай Балхүү "	22ш	Сүүлийн үеийн орчуулгын цуврал номоор
2008.04.02	Танин мэдэхүй	35 ном 5 DVD	хүүхдэд зориулсан германы зүйр цэцэн үгсийг монгол орчуулгын хамтаар өнгөтөөр хэвлэж тавьсан.
2008.04.02	Танин мэдэхүй	52ш	Японы хүүхдийн уран зохиолоос
2008.04.26-05.20	Герман хэл суралцагсдад	4 ном, 12 CD-ROM	
2008-05-02	"Үндэсний бичиг мину"	15ш	Уйгаржин монгол бичгээр хэвлэгдсэн номоор
2008.05.09	ХНО 5 жил	21	Японы хүүхдийн уран зохиолоос
2008.05.20	Германы түүх болон утга зохиолын түүх	15 ном	
2008-05-23	"Суурь боловсролын түвшинд"	31ш	10-12-р ангийн сурах бичгээр
2008.05.28	Танхимд ирсэн шинэ номоор	8ш	Шинэ номоор
2008.09.15	Хичээлийн шинэ жилд	52ш	Сурах бичгээр
2008-9-22	"Ургацын далай "	35ш	Хүнсний ногоог гэрийн нөхцөлд хадгалах
2008-9-23	Д.Нацагдоржийн нэрэмжит шагналт Д.Содномдоржийн намтар, уран Бүтээлээр	33ш	МХЗЭ-ийн нэрэмжит шагналт - Д.Нацагдоржийн нэрэмжит шагналт Д. Содномдоржийн 80 насны
2008.09.25	"Монгол орон-Герман хэлнээ"	24ш ном	Монголын тухай

■ **2008.12.18.** Хүүхдийн зохиолчдын «ПЭН» төвтэй хамтран «Орчин үе-Хүүхэд» Зохиолчдын хорооны 80 жилийн ойд зориулсан онол практикийн хурал зохион байгууллаа. Энэ ажилтай холбогдуулан «Мөрөөдөл» танхимд сүүлийн үеийн хүүхдийн уран зохиолын номоор үзэсгэлэн гаргав.

■ **2008.12.20.** ХНО жил бүрийн 12 сард уншигчийн сүлд модны наадам хийж тэргүүний уншигчаа шалгаруулдаг билээ. Энэ жилийн сүлд модны наадмаар «Боловсрол хөгжил» танхимаас хамгийн олон удаа уншлаганд гарсан номыг шалгарууллаа. Тус танхимаас гаргасан судалгаагаар эхний 3 номыг шалгаруулсанаас 2008 онд хамгийн олон удаа уншлаганд гарсан номоор Гомбосүрэнгийн «Философи сурах бичиг», Б.Баярдаваа, Д.Гансүх нарын «Микроэкономикс», Ж.Оюунцэцэгийн «Англи хэлний зүй» номууд шалгарсан юм. Танхимуудын шилдэг уншигчаар 11 уншигч шалгарсанаас «Нацагдорж тэмдгийн болзол»-ыг хангасан 4 уншигчийг Нацагдорж тэмдгээр шагнав. Шилдэг уншигчдаа номын бэлэг, 6 сар гэрээр үнэ төлбөргүй ном авах эрхээр шагнаж урамшууллаа. Сүлд модны баярт маань өвлийн өвгөн аав, цасан охид, уншигч багачууд, нийслэлийн ерөнхий боловсролын 5 сургуулийн төлөөлөгчид оролцлоо.

Хэвлэл мэдээллээр сурталчилсан байдал:

- 2008.01.22-нд Өнөөдөр сонинд
- 2008. 02.13-нд Монголын мэдээ сонинд
- 2008,02,26 нд «Лоолойгийн найзууд» нэвтрүүлгээр
- 2008.03.06-нд «Бүүвэйн дууны үргэлжлэл» арга хэмжээг TV-9 телевизээр
- 2008.03.18-нд Япон танхим, Англи хэлний, Орос уншлагын танхимын үйл ажиллагаа болон номын талаар ярилцлага
- 2008.03.14-нд SBN сувгийн «Номын хит» нэвтрүүлэгтэй хамтран хийсэн «Монголд гадаад орнуудаас орж ирж буй ном, материал уншигчдад хэрхэн хүрч байна» сэдэвт нэвтрүүлэгт
- 2008.05.01-нд «Монгол бичгийн шилдэг уншигч шалгаруулах улсын 3-р уралдааныг ТҮ-8, UBS телевизээр
- 2008.05.04-нд MN-25 телевизийн «Сурагчийн цаг» нэвтрүүлэгт 30 минутын шууд ярилцлага ХНО-ны 5 жилийн ойн баярын ажиллагааны тухай ТҮ-9, UBS, MYONT-ээр
- 2008.07.25-ны дугаарт «Зууны шуудан» сонинд «ХНО-ыг Баатаржамц ах аварсан» ярилцлага, «Залуучууд чулуу шидэлцэхээр байлдаж тоглож байна гэж бодсон» гэсэн жижүүр Баатаржамцын ярилцлага
- 2008.07.23-нд ТҮ-8, ТҮ-9 телевизүүдэд ярилцлага мэдээ
- 2008.08.1-10-нд «Лоолойгийн найзууд» нэвтрүүлгийн хөтлөгчийн дамжааны хүүхдүүдтэй хамтран ХНО-ны тухай нэвтрүүлэг
- 2008.08.10-нд «Өглөөний зочин» 25 минутийн ярилцлага С-1 телевизээр
- Энэ оны 7-р сарын 1-ний үйл явдлаас хойш /9-р сарын 16-наас/ ХНО-ы үйл ажиллагаа хэвийн болсон тухай мэдээг ТҮ-9, ТҮ-8 телевиз, Монголын радиогийн «Өдрийн өнгө», «Өглөөний мэдээ» нэвтрүүлэгт мөн SBN телевизийн «Номын сайн нөхөр» нэвтрүүлэгээр

- 2008.10.07-ны «Зууны шуудан» сонинд ХНО-ны тухай
- 2008.11.01-нд SBN телевизийн хүүхдийн «Нахиа» хөтөлбөрт 30 минутын ХНО-ны тухай танилцуулах нэвтрүүлэг
- 2008.11.21-23-ны өдрүүдэд. MN 25 телевизээр «Даавуугаар ном хийх арга» сургалтын талаар 10 минутын бичлэг, яармагийн мэдээллийг бүх телевизээр тус тус сурталчилсан болно.

2.3. Номын сангийн фондыг ном хэвлэлээр баяжуулах ажлын хүрээнд:

Бүгд 79 фактурын 4168 ш ном, 363 ш CD, 29 кассет, 2134 ш сонин, 370 ш сэтгүүл 36.020.247 төгрөгний нийт 7064 ном, хэвлэл, CD, кассет бүрдүүлээ.

Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь
3000	4560	152%

Бүрдүүлэлтийг дараах байдлаар хийлээ:

- Худалдаагаар монгол номын 38 фактурын 16.081.359 төгрөгний 2289 ш ном, 270 ш CD,
- Худалдаагаар гадаад номын 5 фактурын 1.849.610 төгрөгний 150 ш ном, 4 ш CD нийт монгол болон гадаад хэлээр 43 фактурын 2439 ш ном, 274 ширхэг CD бүгд 17.930.969 төгрөгний номын бүрдүүлэлт хийсэн.
- Бэлгийн монгол номын 24 фактурын 11.442.482 төгрөгний 1497 ш ном, 45 CD, 2.899.985 төгрөгний гадаад номын 6 фактурын 134 ш ном, 27 ш CD хүлээлгэн өгсөн.
- Азийн сангийн «Ном хөтөлбөр»-өөс Англи номын уншлагын танхим болон «Их мэдэх танхим»-д 6 фактурын 98 ш ном, 17 CD, 29 кассет 1.677.780 төгрөгний номын бүрдүүлэлт хийлээ.

Бэлгээр нийт монгол, гадаад хэл дээр 36 фактурын 1729 ш ном, 89 CD, 29 ш кассет 16.020.247 төгрөгний номын бүрдүүлэлт хийсэн болно.

Худалдаагаар монгол хэл дээр хэвлэгдсэн 20 нэрийн сонин, 15 нэрийн сэтгүүлийг 820 мянган төгрөгөөр, гадаад хэл дээр хэвлэгдсэн 16 нэрийн сэтгүүлийг 1.249.031-төгрөгөөр захиалан уншигчдын хүртээл болгож байна.

ГМНС нь 2008 онд 285 ном, 203 аудио визуал материал бүгд 488 ш ном болон аудио визуал материал шинээр хүлээн авч фондоо баяжууллаа. Энэ нь энэ оны захиалгын 123, 2007 оны намрын захиалгын 365 ном болон аудио видео материал юм. 2008 оны 07-р сарын 7-нд хийсэн захиалгаас хойшхи номыг одоогоор хүлээн аваагүй байна.

Энэ онд 3500 еврогийн 25 нэрийн тогтмол хэвлэлийн захиалга хийсэн бөгөөд Төв шуудангаас тухай бүр нь авч, нийт 515 сонин сэтгүүлийг бүртгэн байрлуулж, уншлага үйлчилгээнд гаргалаа. Залуучуудад зориулсан германы «NEON» сэтгүүлийг шинээр захиалсан.

11-р сарын 20 өдөр: «Даавуугаар ном хийх арга» сургалт.

Хүүхдийн номын ордны арга зүйч Л.Батболор, номзүйч С.Тунгалаг нар «Даавуугаар ном хийх арга» сургалт зохион явуулсан. Сургалтанд МҮНС, ШУТИС, Үндэсний музей болон Улаанбаатар хотын ЕБС-иудын номын санч нийт 24 хүн хамрагдсан. Сургалтанд оролцогч бүр 8 хуудастай 1 даавуун номыг бүтээсэн ба зургийнхаа утга агуулгад тохирсон өгүүлэмжээ өөрсдөө зохион бичсэн. Мөн сурсан зүйлээ цаашид баяжуулан даавуугаар ном хийхдээ бага насны хүүхдийн сонирхлыг улам их татахуйц номын хуудсыг янз бүрийн хэлбэр дүрстэй, өгүүлэмжээ хонин холбоогоор оёж болох талаар харилцан ярилцаж туршлага судалсан байна.

11-р сарын 21 өдөр: «Яруу найраг-сонгодог хөгжмийн цэнгүүн»

Эрдэмтэн, зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсэний 100 жилийн ойд зориулж энэхүү цэнгүүнийг зохион БСШУЯ-ны Соёл урлагийн газартай хамтран зохион байгуулсан. Энэхүү цэнгүүнд БСШУЯ-ны Соёл урлагийн газрын дарга Г.Эрдэнэбат, тус газрын мэргэжилтэнүүд, зохиолч яруу найрагч Т.Галсан, О.Мэнд-Ооёо, С.Оюун, А.Эрдэнэ-Очир нар оролцож өөрсдийн яруу найргаас уншигч түмэндээ сонгодог хөгжмийн эгшгийн дор уншиж сонирхуулав. Сонгодог хөгжмийн эгшгийг Хөгжим бүжгийн коллежийн дөрвөл тоглосон юм. Энэхүү цэнгүүнд 100 гаруй уншигчид оролцож яруу найраг сонгодог хөгжмийн уран сайхан хослолын ярууг мэдэрсэн билээ. Мөн цэнгүүнд эрдэмтэн зохиолч Ц.Дамдинсүрэн гуайн шавь Л.Хүрэлбаатар, Отгонбаатар нар оролцож багшийнхаа тухай гэгээлэг сайхан дурсамжаас хүүрнэсэн юм.

11-р сарын 21-ний өдөр: Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний 100 жилийн ойд зориулж шинэ бүтээл туурвисан судлаач, эрдэмтэдтэй хийсэн уулзалт.

Ардын уран зохиолч, академич Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний 100 жилийн ойд зориулан академич, ШУ-ны гавъяат зүтгэлтэн Цэрэнсодном, ШУ-ны гавъяат зүтгэлтэн Л.Хүрэлбаатар, Хэл, зохиолын хүрээлэнгийн эрдэмтэн, нарийн бичгийн дарга Э.Пүрэвжав, Хэл, зохиолын хүрээлэнгийн ЭШ-ний ажилтан Отгонбаатар нарын зохиолч, судлаач, эрдэмтэд «Цэндийн Дамдинсүрэнгийн дурсгалын өгүүллэгүүд», монголын уран зохиолын 3 оргил болох «Монголын нууц товчоо», «Гэсэр», «Жангар», «Их эрдэмтэн академич, Цэндийн Дамдинсүрэн» зэрэг 10-аад зохиол бүтээл гаргасанаа уншигч, оюутнууд, аймаг, орон нутгийн номын санчдад танилцуулж, тэдний сонирхсон асуултанд хариулан халуун дурсамж яриа өрнүүлээ.

Дээр өгүүлсэн монголын уран зохиолын 3 оргил болох «Монголын нууц товчоо», «Гэсэр», «Жангар» зохиолуудыг ерөнхийлөгчийн ивээл дор дахин хэвлүүлж улсын хэмжээний бүх төрлийн номын сангуудад үнэгүй тараах болсон нь номын санчид төдийгүй уншигчдыг ихэд баярлуулсан үйл явдал боллоо.

11-р сарын 22: Эрдэмтэн зохиолч Л.Хүрэлбаатар, Д.Урианхай нартай хийсэн уншигч-зохиолчдын уулзалт ярилцлага.

Энэхүү уулзалтанд аймгийн номын сангийн эрхлэгчид, яруу найрагч А.Эрдэнэ-Очир, хүүхдийн зохиолч А.Батжаргал болон уншигч хүүхэд залуучууд 40 гаруй хүн оролцсон. Уулзалтын үеэр хүүхэд залуучууд өөрсдийн сонирхсон асуултаа зохиолчдоос асууж, уран бүтээлчид шүлэг яруу найргаасаа уншин өгч, харилцан ярилцсан сайхан уулзалт болсон юм.

11-р сарын 22: «Цаасаар урлах эрдэм - Оригами» сургалт.

Энэхүү сургалтыг цаасан урлалаар мэргэшсэн 24 дүгээр сургуулийн багш Ч.Мөнхтуяа зааж нийт 16 хүн сургалтанд оролцсон. Сургалтаар цаасан урлагийн тухай товч танилцуулж үндсэн нугалаасыг ашиглан хүүхэддэйн киноны баатар поккийг хэрхэн яаж урлах тухай аргачлал заасан болно. Мөн сургалтын үеэр өөрийн уран бүтээлийн үзэсгэлэн гаргаж сурталчлав.

11-р сарын 22: «Хүүхдийн уншлагыг удирдах олон улсын чиг хандлага» сэдэвт уулзалт ярилцлага.

Уулзалт ярилцлаганд Дэлхийн банкны ажилтан Сүнжидмаа, хот, хөдөөгийн номын сангийн эрхлэгч нийт 19 хүн оролцсон. Энэ уулзалтанд Олон улсын хүүхдийн номын зөвлөлийн /ABBY/ тухай болон хүүхдийг номтой хэрхэн нөхөрлүүлдэг бусад орны туршлагын талаар Сүнжидмаа танилцуулж харилцан ярилцлаа. Ярилцлаганд оролцогчид хүүхдийн уншлагыг удирдахад сургуулийн багш нарын оролцоог сайжруулах, эх хэлээ төгс эзэмшүүлэх талаар санал бодлоо илэрхийллээ.

11-р сарын 23: «Ховор номын дуудлага худалдаа»

Дуудлага худалдаанд нийт 64 ном дуудагдсанаас 164900 төгрөгийн 13 ном зарагдлаа. Нийт 12 худалдан авагч оролцсон. Хамгийн үнэтэй зарагдсан ном нь «Үндэсний хувьсгалын 13 жилийн ой» Бүгд Найрамдах засгийн 10 жилийн ойн түүхт зургууд 66000 төгрөгөөр борлуулагдлаа.

■ 2008.11.28. Ардын уран зохиолч, академич Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойд зориулсан «Дурсамж» уулзалтанд яруу найрагч Р.Эрдэнэ-Очир, Ц.Дамдинсүрэнгийн гэр музейн захирал Отгонбаатар нар оролцож олон сайхан дурсамжуудыг хүүхдүүдэд ярьж өглөө. Дээрх ажлын хүрээнд Ардын уран зохиолч академич Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 насны ойд зориулсан «Хатгины их хүүг дурсахуй» уран уншлагын уралдааны шалгаруулалт болсон. Энэхүү уралдааныг Ардын уран зохиолч, академич Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойд зориулан үе үеийн хүүхэд залуусын унших дуртай сэтгэлд хоногшсон уран бүтээлийг таниулах зорилготойгоор ЕБС-ийн 9-11 анги, их дээд сургуулийн оюутнуудын дунд зохион явуулсан юм. «Хатгины их хүүг дурсахуй» уран уншлагын уралдааны талаар TV9 телевизийн «Өглөө» хөтөлбөрт ярилцлага, Монголын радиогийн Боловсрол нэвтрүүлэгт ярилцлага өгсөн.

■ 2008.11.28. Английн Хүүхдийг Ивээх сантай хамтран «Хүмүүжлийн эерэг аргууд» эцэг эхчүүдэд зориулан гаргасан шинэ номын нээлтийг хийлээ. Энэ ажилд нийслэлийн «Итгэл» төвийн багш, сурагчид, захын гэр хорооллын сурагчдын эцэг эх, английн хүүхдийг ивээх сангийн ажилтнууд зэрэг 150 гаруй хүмүүс оролцлоо. Мөн хүмүүжлийн тухай богино хэмжээний кино гаргаж эцэг эх, багш нарт үзүүлэв. Энэ ажлыг захын хорооллын хүүхдүүд тэдний эцэг эхэд зориулан явуулсан бөгөөд оролцогчдод шинэ номноосоо бэлэг болгон өгсөн юм.

баярын өдрийг тохиолдуулан ХНО-ны ажилтнуудын дунд нэг хүн 5 цэцэг тарьж ордоноо цэцэгжүүлэх ажлыг хийлээ. Мөн ойн арга хэмжээнд зориулан өөрсдийн хүч, дотоод нөөцийг ашиглан гэрэл зургийн үзэсгэлэнг гаргасан юм.

- **2008.05.25.** Япон дахь Гёте Институтийн багш урилгаар ирж герман хэлний багш нарт зориулсан сургалт семинарыг тус танхимд зохион байгуулж нийт 27 багш оролцлоо.
- **2008.08.29.** Швейцарт суралцаж төгссөн монгол оюутнууд, Монгол улсад ажиллаж амьдарч байгаа хүмүүсийн уулзалт өдөрлөг «Алтай» багесие-д боллоо. Энэ үеэр монголд албан ажлаар ирсэн 20 гаруй швейцарь хүмүүс оролцлоо. Энэхүү уулзалтыг сар бүрийн сүүлийн 7 хоногийн бямба гаригт хийж байна. Уулзалтыг Монгол швейцарийн хөгжлийн сан, Швейцарьт суралцаж буй оюутны клубтэй хамтарч хийдэг юм.
- **2008.09.26-нд** ШСМТ-д өдөрлөг явуулж цаашид хийх ажлын төлөвлөгөөгөө гаргалаа.
- **2008.09.06.** «Хас» банк байгуулагдсаны 10 жилийн ойн хүрээнд зохион байгуулсан өдөрлөгт «Хас хүүгийн номын өртөөг» ажилууллаа. Энэ ажилд байгууллагаа сурталчилснаас гадна номын үзэсгэлэн, гэрэл зургийн үзэсгэлэн гаргасан. ХНО-ы танилцуулгыг 300 ш хэвлэн тараав. Мөн номын өртөөнд зочилсон хүүхэд багачуудын дунд 2 төрлийн хөгжөөнт тоглоомыг зохион явууллаа. АХА, түргэн уншлагын уралдааныг зохион явуулсан бөгөөд энэхүү уралдаанд 60 хүүхэд оролцож үүнээс 15 хүүхэд шагналт байранд орсон.
- **2008.08.14.** ГХСН-ийн тэргүүн Ц.Тунгалаг 1970-1980 оны Германд төгсөгчдийн тухай баримтат киноны зураг авалтыг Герман танхимд зохион явуулж нийт 40 орчим төгсөгчид оролцов.
- **2008.08.30** 7-р сарын 1-ний халдлагад ХНО хэрхэн өртсөн тухай, сэргээн засаж байгаа үйл явдлыг харуулсан фото зургийн самбар гаргав.
- **2008.09.15-17-ны** хооронд Шинжлэх ухаан мэдээллийн төвд «Номын ертөнц-2008» номын үзэсгэлэн худалдаанд оролцлоо. «Их мэдэх» танхимаас 6 настай хүүхдүүдэд зориулсан унших номоор үзэсгэлэн гаргасан бөгөөд 3 өдөр ХНО-оо сурталчлан ажиллалаа.
- **2008.09.24.** Д.Содномдоржийн 80 насны ойг ХНО-ы уншигчид болон ТҮ-9 телевизийн хөтлөгчийн дамжааны хүүхдүүд, Хүүхдийн зохиолчидтой хамтран тэмдэглэн өнгөрүүлээ. Д.Содномдоржийн эдэлж хэрэглэж байсан эд зүйл болон гар бичмэлээр нь үзэсгэлэн гаргаж, түүний бичсэн үе үеийн хүүхдүүдийн танил, дуртай зохиол «Норовын намтар» зохиолоор жүжигчилсэн тоглолт

хийлээ. Баярт уншигч хүүхдүүдээс гадна, Содномдоржийн гэр бүл, үр хүүхдүүд, хүүхдийн зохиолчид оролцлоо.

☐ **2008.09.25.** ГМНС-ийн 5 жилийн баярыг энэ өдөр тэмдэглэлээ. Энэ баярт 60 гаруй зочид төлөөлөгчид оролцов. Энэхүү баярт зориулан танхимын үйл ажиллагаатай холбоотой түүхийн агшныг харуулсан зургуудаар фото зургийн үзэсгэлэн, «Монгол орон-Герман хэлнээ» сэдвээр Монголын тухай 24 ш номоор үзэсгэлэн, бусад хэлний 22 ш ном, 5 ш аудио визуал материалаар, Герман хэлний 40 ширхэг ном, 21 аудио визуал материалаар үзэсгэлэн гаргаж олны хүртээл болгон үзүүлээ.

Танхимын үйл ажиллагааг харуулсан 36 ш слайд бүхий үзүүлэнг Power Point програм дээр бэлтгэн үзүүлээ. Мөн «ГМНС - Хэвлэлийн хуудаснаа» хэвлэлд гарсан материал, танхимын 5 жилийн хугацаанд гаргасан танилцуулгуудаар үзэсгэлэн гаргалаа. Танхимын шилдэг 5 уншигчийг шалгаруулан, өргөмжлөл, батламжийн эхийг бэлтгэж хэвлүүлэв.

☐ **2008.11.20-23-ны** өдрүүдэд БСШУЯ, МҮНС, ХНО хамтран явуулдаг «Номын яармаг 2008» уламжлалт үзэсгэлэн яармаг боллоо. Тус яармагийн үйл ажиллагааг Соёл урлагийн сан, Содпресс ХХК ивээн тэтгэж ажилласан юм. Тус номын яармагт «Аз хур», «Ирмүүн», «Сэлэнгэ пресс» ХГ, Түүхийн хүрээлэн, хувиараа ном борлуулагч 21 байгууллага, хувь хүн оролцлоо.

Энэ жилийн номын яармаг нь Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойн арга хэмжээний хүрээнд зохион байгуулагдсанаараа онцлогтой. Мөн ном тойрсон олон төрлийн уулзалт ярилцлагууд хийгдсэнээрээ онцлогтой байлаа.

Яармагийн өдрүүдэд дараах ажлууд хийгдлээ. Үүнд:

11-р сарын 20 өдөр: Орон нутгийн номын санчдын уулзалт, семинар.

Яармагийн үйл ажиллагааны хүрээнд аймгийн ТНС-ийн захиралуудад БСШУЯ-ны мэргэжилтэн Б.Баяраа номын сангийн талаар сүүлийн хагас жилд хэрэгжүүлсэн ажлууд, шинээр батлагдсан ЕБС-ийн номын сангийн үлгэрчилсэн дүрэм, сумдын номын сангийн ном авах төсөв болон ирэх онд хийгдэх мастер төлөвлөгөө түүнд бэлтгэн хийгдэх ажлуудын талаар мэдээлэл, зөвлөгөө өгсөн. Мөн МҮНС-ийн дэд захирал Д.Бямбасүрэн, арга зүйч Б.Цогжаргал нар аймгуудын тайлан ирүүлэлтийн байдал, орон нутгийн томилолтын талаар мэдээлэл хийлээ. Энэхүү уулзалтын хүрээнд БСШУЯ-ны Соёл урлагийн газрын ахлах мэргэжилтэн Ц.Жаргалсайхан соёлын ажилтан хүн мэдвэл зохих хууль тогтоомжийн талаар сургалт зохион байгуулсан.

Мөн тус яамны Төрийн захиргаа удирдлагын газрын хүний нөөцийн мэргэжилтэн Сарантуяа төрийн албаны зөвлөлийн 2003 оны 13-р тогтоол, төрийн захиргааны албан хаагчаас авах шалгалтын талаар зөвлөгөө өгч, тэдний асуултанд хариуллаа.

Японы уламжлалт цаасан урлалын гайхамшгийг хүүхэд багачуудад сурталчлах зорилготой байв. Хичээлд 24-р сургуулийн 20 сурагч оролцож бүтээл хийснээс гадна өөрсдийн хийсэн бүтээлээрээ үзэсгэлэн гаргасан юм. Хичээлийн тухай ТҮ-8 сувгийн мэдээний албанд ярилцлага өглөө.

■ **2008.03.29.** Дундговь аймгийн Луус сумын 20 гаруй хүүхдүүд 2 багш, 3 эцэг эхийн хамт ХНО-той танилцлаа. ТҮ-9-ийн «Лоолойгийн найзуудтай»-тай хамт ХНО-оор аялан бүх танхимын номын санчидтай уулзан сонирхсон асуултаа асуун ярилцлаа.

■ **2008.04.01.** Олон Улсын Хүүхдийн Номын Баяр, Үлгэрийн хаан Х.К.Андерсений 203 жилийн ойг ХНО, Монголын Сурагчдын Холбоотой хамтран тэмдэглэн өнгөрүүллээ. ХНО энэхүү баярыг 5 дахь жилдээ тэмдэглэж байгаа юм. Энэ жил Хүүхдийн Номын Баярыг тохиолдуулан Хүүхэд залуусын чөлөөт цагийг зөв өнгөрүүлэх аятай тохитой нөхцөлийг бүрдүүлж номтой нөхөрлүүлэх замаар оюунлаг, хүмүүнлэг иргэдийг төлөвшүүлэхэд туслах зорилгоор ХНО, Монголын Сурагчдын холбоотой хамтран ЕБС-ийн 400 сурагчдад ХНО-ны үнэмлэхийг үнэ төлбөргүй нээж өгсөн. Баярт БСШУЯ-ны Соёл Урлагийн гарзын мэргэжилтэн Б.Баяраа, Монголын Сурагчдын Холбооны тэргүүн О.Сэлэнгэ, Монголын Зохиолчдын зөвлөлийн төлөөлөгч хүүхдийн зохиолч Д.Батжаргал, О.Сундуй, Ч.Арьяасүрэн, Мандал, Туяа, Энхтуяа зэрэг зочид оролцлоо. Мөн ХНО-ы уншигч, нийслэлийн цэцэрлэг сургуулийн сурагчдын төлөөлөгчдийн урлагийн тоглолт болж өнгөрлөө. Энэхүү баярыг угтан «Их мэдэх», «Мөрөөдөл» танхим, «Алтан зул» цувралын хамт олон болох орчуулагч Эрдэнэчимэг, Монгол - Оросын хамтарсан 3-р сургуулийн англи хэлний багш Наранчимэг нартай хамтран нийслэлийн цэцэрлэг, сургуулиудын бага ангийнхан болон бага насны хүүхдүүдийн дунд «Диснейн баатрууд» шүлэг, гар зураг, англи дууны уралдааныг зохион явуулсан юм. Уралдаанд 40 гаруй бүтээл ирснээс 9 хүүхдийн бүтээлийг шилдгээр шалгаруулж шагналаа. Уралдаанд ирсэн бүтээлээр 14 хоног үзэсгэлэн гаргаж хүүхэд багачуудад сурталчилсан юм. Мөн ХНО-ы хамт олноос хүүхэд залууст зориулан танхим бүрээс сүүлийн үед хүүхэд залууст зориулан хэвлэгдсэн шинэ номуудаар үзэсгэлэн гаргалаа. Үзэсгэлэнг танхим бүр өөр өөрийн онцлог, өөр өөрийн өнгө төрхтэй гаргацгаажээ. «Их мэдэх» танхимаас 3-10 насны хүүхдэд зориулсан цуврал номоор гаргасан бол «Мөрөөдөл» танхим 13-15 насны хүүхдэд зориулсан шинжлэх ухааны танин мэдэхүй, түүхийн шинжлэх ухааны номын дээжсээс, дэлхийн шилдэг үлгэрийн номоор орос танхим, японы шилдэг хүүхдийн зохиолоор япон танхим, англи хүүхдийн үлгэрийн номын дээжсээс Швейцарь мэдээлийн танхим гаргасан ба герман танхим ном, CD-ний үзэсгэлэнгээс гадна германы зүйр цэцэн үгсийг монголоор орчуулан олны хүртээл болгосон нь сонин байлаа. «Боловсрол хөгжил» танхимаас оюутан залууст зориулсан сүүлийн номуудаар үзэсгэлэн гаргасан нь хүүхэд залууст шинэ номоо таниулах сайхан ажил боллоо. Номын баяраар танхимын шилдэг 6 сурагчийг БСШУЯ-ны шагнал «Нацагдорж» тэмдгээр шагналаа.

■ **2008.04.23.** 2007-2008 оны хичээлийн жилийн хугацаанд «Эрдэм төгс» сургуултай хамтран ажиллалаа. Энэ ажлын хүрээнд Эрдэм төгс сургуулийн

бага ангийн сурагчид «Их мэдэх», дунд ангийн «Мөрөөдөл» танхимтай хэрхэн хамтран ажиллаж ямар үр дүнд хүрснээ тайлагнасан юм.

«Их мэдэх» танхимд 1-3-р ангийн сурагчид 7 хоногийн Лхагва, Пүрэв гаригт ирж ном уншдаг юм. Энэ хичээлийн жилийн турш хүүхдүүд номноос юу сурсан, ямар ном уншсан тухайгаа ярилцаж номын тэмдэглэлээрээ үзэсгэлэн гаргалаа. Мөн «Их мэдэх» танхимд уншсан сэтгэгдлээрээ танхимын номын санчид цэцэг хийж бэлэглэсэн нь ихэд сонин байв. «Мөрөөдөл» танхимд сурагчдын дунд АХА болон зургийн уралдаан, номын тэмдэглэл хөтлөх уралдаан зэргийг зохион явуулсан.

■ **2008.04.28.** «Урлаг хүний хөгжилд» төслийн хаалтын тайлан тоглолт Улсын Филармоний танхимд болж өндөрлөлөө. Монгол-Швейцарийн сан, Швейцарийн хөгжил хамтын ажиллагааны нийгэмлэгээс санхүүжүүлсэн хүүхэд залуучуудын хөгжмийн боловсролыг дэмжих зорилгоор хэрэгжсэн энэхүү төсөл нь 1 жил 6 сарын турш үргэлжилсэн юм. Ахлах ангийханд зориулсан 48 удаагийн лекцэнд 2200 орчим хүүхдүүд оролцжээ. Бага ангийханд зориулсан лекц нь 49 удаа явагдаж төсөлд хамрагдсан бага ангийн хүүхдүүдийн дуулах, ярих чадвар сайжирч сурлагын чанарт ахиц гарсан нь хамгийн том ололт байлаа.

Төслийн хичээлийн тайлан тоглолтонд Улсын филармоний нийт хөгжимчид, Хөгжим бүжгийн коллежийн хөгжимчид, МУГЖ Л.Үнэнхүү зэрэг лекцэнд оролцсон бүх хөгжимчид, дуучид оролцлоо. Тоглолтонд бага ангийн сурагчид заалгасан дууны урын сангаасаа мэргэжлийн жүжигчдийн хамт дуулан тоглолтонд оролцсон нь хүүхдүүдийн хувьд том сюрприз байлаа.

■ **2008.05.02-03.** Жил бүрийн 5 сарын эхний 7 хоног бол Үндэсний бичиг үсгийн баярын өдөр болдог билээ. Энэ баярын өдрийг угтан «Үндэсний бичиг мину» монгол бичгийн тэргүүний уншигч шалгаруулах улсын уралдааныг ХНО, «Сод Номун төв» ТББ-тай хамтран 3 дахь жилдээ амжилттай зохион явууллаа. Энэ удаагийн уралдаанд хот хөдөөгийн 200 гаруй хүүхэд залуучууд оролцлоо. Уралдаанд оролцогсодын хамгийн бага нь 12 настай, хамгийн настай нь 38 настай байсан бөгөөд Нийслэлээс гадна Булган, Төв, Увс аймгаас хүрэлцэн ирж оролцсон юм. Энэхүү уралдаанд оролцогсодын тоо жилээс жилд нэмэгдэж байгаа нь сайшаалтай байна.

■ **2008.05.02-03.** ХНО-ны 5 жилийн ойг угтан Бүтээлч ажлын хүрээнд «Мөрөөдөл» танхимын номын санч Т.Батцэцэг, сэргээн засварлагч Б.Эрдэнэцэцэгтэй хамтран номын үнэ цэнийн тухай, ном сэргээн засварлах үзүүлэх хичээлийг уншигчдын хүрээнд зохион явууллаа.

■ **2008.05.02-03.** Орос танхимаас 23-р сургуулийн 6-р ангийн сурагчдын дунд АХА тэмцээнийг явуулж ХНО-той танилцуулсан юм.

■ **2008.05.09.** 2000-2004 оны Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөрт «Хүүхдийн Номын Ордон байгуулна» гэж заасны дагуу 2003 оны 5 сарын 9-ний өдөр манай номын сан байгуулагдсан юм. Энэхүү

2008.09.25	Шинэ номын	22ш ном, 5ш CD болон Video	
2008.09.25	Герман хэлний шинэ номын	40 ш ном, 21ш CD	
2008.10.20- 11.10		3 видео кассет 1 аудио кассет 5 CD, 18 ном	
2008-10-30	Номын санчдын лавлах	37ш	ЕБС-ийн номын санчдад зориулан мэргэжлийн номоор
2008.11.06	Шинэ номоор	13 ном, 6 CD	
2008-11- 20- 28	"Хатгины их хүүг дурсахуй"	50ш	
2008-11- 22	Шүлгийн номын хэлхээ	30ш	Д.Урианхай, Д.Цоодол, Б.Лхагвасүрэн, Л.Хүрэлбаатар нарын зохиол бүтээлээр
2008-12-03	БХТанхимаас 2008 онд гарсан хамгийн олон уншигдсан номын үзэсгэлэн	29ш	2008 нд хамгийн олон удаа уншигдсан номыг оюутан,сурагчдад танилцуулах зорилгоор

Монгол номын хөмрөг болон «Боловсрол хөгжил» танхим 14 удаа 319ш, «Их мэдэх» танхим 5 удаа 96ш, «Мөрөөдөл» танхим 6 удаа 165ш, Герман танхим 9 удаа 171 ном, 58 аудио видео материалаар үзэсгэлэнг гаргаж номоо сурталчилжээ. Нийт 1389ш ном, 58 аудио, визуал материалаар үзэсгэлэн гаргаж номоо сурталчилсан байна.

2.2. Соёл олон нийтийн ажил:

☞ **2008.01.24.** Герман уншлагын танхим нь Герман Хэл Сонирхогчдын Нийгэмлэгтэй хамтран кино үдэшлэг зохион байгуулж Швейцарийн уран сайхны «Die Verurteilten» киног толилуулж, 18 уншигчийг хамруулсан байна. Киноны үеэр чихэр, печень, ундаагаар үзэгчидийг дайллаа.

☞ **2008.02.06.** «Лоолойгийн найзууд» нэвтрүүлгийн хамт олонтой хамтран Цагаан сарын баярын дугаарт зориулсан нэвтрүүлгийг «Их мэдэх» танхимаас бэлтгэн явуулав.

☞ **2008.02.13.** Их мэдэх танхимд хүүхдийн зохиолч Н.Пүрэвсүрэнгтэй уулзалт зохион байгуулж «Дурсгалтай зураг», «Бургасан цагаан морь» зэрэг шинээр гарсан номыг нь танилцууллаа. Энэ талаарх мэдээллийг «Монголын мэдээ» сонинд өгсөн.

☞ **2008.02.26.** Эрдэнэт хотын Номын сангийн хамт олны төлөөлөл 5 номын санч ХНО-д зочиллоо. Зочид маань ХНО-ны бүх танхимуудтай танилцан харилцан

туршлага судалсан юм.

- ☞ **2008.03.01-ээс** эхлэн уншигчийн хүрээг нэмэгдүүлэх зорилгоор Герман хэл сонирхогчдын нийгэмлэгтэй хамтран герман хэлний анхан болон дунд шатны сургалтыг зохион байгуулж 20 хүнийг хамруулан, 7 хоногийн Даваа, Лхагва, Пүрэв, Бямба гарагт хичээллүүлж байна.
- ☞ **2008.03.03.** 69-р цэцэрлэгийн нийт 11 багш хамруулан «Хүүхдийн ном сэлбэн засах» анхан шатны сургалт зохион байгууллаа.
- ☞ **2008.03.06.** Олон улсын эмэгтэйчүүдийн баярын өдөрт зориулан «Бүүвэйн дууны үргэлжлэл» өдөрлөгийг зохион явууллаа. Энэ өдөрлөгийг дууны яруу найргаар хийсэн бөгөөд хүүхдийн 10 гаруй зохиолчдын дууг хүүхэд багачууд дуулан, «Урлаг-хүний хөгжилд» төслийн бага насны хичээлийн сурагчид сурсан шинэ ая дууныхаа дээжээс өргөн барилаа. Өдөрлөгт хүүхдийн зохиолч Д.Батжаргал, О.Сундуй, Мандал, Н.Пүрэвсүрэн, н.Энхтүвшин нар оролцсон бөгөөд зохиолчдоос гадна хөгжмийн зохиолч С.Батболд, н.Доржгарам нар оролцсон. Энэхүү үйл ажиллагаанд «Эрдэм төгс» сургуулийн багш, сурагчид идэвхитэй оролцлоо. Бүртгэлийн номын санч И.Пүрэвбат энэхүү баярт зориулан Монгол номын фондын ажилтан З.Алтанцэцэгтэй хамтран «Зохиолч-яруу найрагч бүсгүйчүүд» сэдэвт номын үзэсгэлэн гаргав.
- ☞ **2008.03.06.** Мөн энэ өдөр БСШУЯ-ны соёлын байгууллагуудын нээлттэй өдөрлөг Сүхбаатарын талбай дээр 14.00-18.00 цагийн хооронд боллоо. Энэхүү нээлттэй өдөрлөгөөр ХНО-ны үйлчилгээ, танхимуудыг сурталчилсан самбар гаргав.
- ☞ **2008.03.13.** «Оюуны мэлмий» сургууль, Мөрөөдөл танхим хамтран сурагчдын дунд илтгэлийн уралдааныг зохион байгууллаа.
- ☞ **2008.03.13.** Хүүхдийн болон хошин шог зохиолч Нансалын Пүрэвсүрэн «Мөрөөдөл» танхимын уншигчидтай уулзалт зохион байгуулав. Зохиолч, хөгжмийн зохиолч н.Доржгарамтай хамтран бүтээсэн 5 дууг «Эрдэм төгс» сургуулийн сурагчдын хэсэг дуулж сонирхуулсан юм. Зохиолчийн намтар уран бүтээлийг «Power point» програм дээр бэлтгэн хүүхдүүдэд танилцуулав. Н.Пүрэвсүрэн зохиолч хүүхэд багачууддаа уран бүтээлээ танилцуулсанаас гадна асуултанд хариулж, урилгаар оролцсон хүүхдийн зохиолчид шүлгээсээ уншиж өглөө. Мөн зохиолчийн уран бүтээлээр номын үзэсгэлэн гаргав. ТҮ-9 телевизийн Соёл, урлагийн мэдээллийн хөтөлбөрөөр уг арга хэмжээний тухай 10 минутын нэвтрүүлэг бэлтгэж нэвтрүүлсэн болно.
- ☞ **2008.03.19.** Герман хэл суралцагч оюутан, сурагчидтай хэлний мэдлэгийг нь дээшлүүлэх зорилгоор Германы иргэн Хатагтай Constance, Ноён Constance нар өөрсдийн хүсэлтээр танхимд чөлөөт сэдвээр ярилцлага зохион байгуулсан.
- ☞ **2008.03.23.** 24-р сургуулийн багш Ч.Мөнхтуяа «Оригами буюу Цаасан урлал»-ын үзүүлэх хичээлийг Япон уншлагын танхимд явууллаа. Энэхүү сургалт нь

Ном бүрдүүлэх явцад дараах ажлууд хийгдсэн.

- 2134 ш сонин, 193 ш сэтгүүлд карт хөтлөж, холбогдох танхимуудад өгч байна.
- Худалдаагаар болон бэлгээр бүрдүүлсэн ном бүрт бэлэн мөнгөний баримт, орлогын баримт бичсэн. Мөн ном бүрт фактур бичиж ном ангилагчид хүлээлгэн өгсөн.
- Бэлэн мөнгөний баримт, орлогын баримт, нэхэмжлэл зэргийг санхүүд өгч сар бүр фактуртай тулган тайлан гаргасан.
- 2007-2008 онд БСШУЯамнаас батлагдан хэвлэгдсэн ЕБС-ын 1-12 хүртэлх ангиудад үзэх 190 ширхэг /714.450 төгрөг/ сурах бичиг болон багшийн номуудыг хэвлэлийн компаниудаас авав.
- Уншигчдын эрэлт хэрэгцээг хангах зорилгоор танхимын номын санчдаас хэрэгцээтэй номын саналыг сар бүр тогтмол авч «Хаадын сан»-гаас 20 боть, Япон номын уншлагын танхимд хэлний чиглэлийн ном, толь бичиг 27 ширхэг үнэ 450.000 төгрөг, Орос номын уншлагын танхимд 143 ширхэг ном 2.445.545 төгрөг, «Их мэдэх» уншлагын танхимд хүүхэлдэйн болон хүүхдийн кино, хүүхдийн дууны 205 CD-ний нийт үнэ 246.750 төгрөг, «Адааст ном», «Номын ертөнц», «Монголын утга зохиол судлалын төв», «Соёмбо», «Сэлэнгэ пресс», «Аз хур», «Содпресс» зэрэг хэвлэлийн компани болон номын дэлгүүрүүдээс өөрийн номын санд байхгүй 549 ширхэг нийт 3.206.700 төгрөгний ном «Интерном», номын дэлгүүрээс «Урлаг хүний хөгжил» төслийн хүрээнд «Соёл урлагийн чиглэлийн» 1.000.000 төгрөгний ном, CD-гээр фондоо баяжуулав.
- Танхимуудын татгалзлын дэвтрийн дагуу «Аз хур» ХХК-аас 157 ширхэг ном, 675.500 төгрөг, «Интерном», «Адааст» номын дэлгүүрүүдээс 392 ширхэг 2.531.200 төгрөгний ном, Их мэдэх танхимд «Би өөрөө» сэтгүүл 2007 оны 9 дугаар, 2008 оны 3 дугаар, «Номын санч» сэтгүүлийн 2002 оны № 1, 2, 2003 оны № 1, 2, 2004 оны № 1, 2, 2005 оны № 1, 2, 2006 оны № 1, 2, 2007 оны № 1, 2 нийт 20 дугаар, «Төрийн мэдээлэл» сэтгүүлийн 6 дугаар хувиараа ном борлуулагчаас 41 ширхэг 12.100 төгрөгний номоор нөхөн бүрдүүлэлт хийв.
- «Интерном» их дэлгүүрээс энэ жил борлуулалтаараа тэргүүлсэн бизнес эдийн засгийн багцын номоор «Капиталын нууц», «Эдийн засгийн эдүгээчлэгдсэн замнал», уран зохиолын багцад Лев Толстойн «Анна Каренина», А.Дюмагийн «Монте Кристо гүн», Ц.Оюунгэрэлийн «Ногоон нүдэн лам», Г.Аюурзанын «Монголын сонгомол яруу найраг», сэтгэлгээ танин мэдэхүйн сэдэвт багтах номуудаас «Гайхамшигт нүд» орчуулгын бүтээл, Гармаагийн «Хүний үүсэл», зохиолч, сэтгүүлч Ж.Мягмарсүрэнгийн «Барын зулзага бамбар буюу амьтдын тухай өгүүллэгүүд», хүүхдийн номын багцад «Ах дүү Гриммын үлгэр», «Ханс Кристиан Андерсений үлгэрүүд», «Монголын хүүхэд залуучуудын уран зохиолын дээж» түүх нийгэм, хуулийн сэдэвтэй номуудаас Баабарын «Монголчуудын нүүдэл суудал», Мильтон Фридманы «Хувь заяагаа сонгох нь» хувь хүний хөгжил сэдвээр «Дэлхий бөөрөнхий биш», «Эерэг сэтгэлгээнд тулгуурлан амжилтанд хүрэх нь», Ц.Баатархүүгийн «Илтгэх урлаг ба шилдэг илтгэлүүд» хэл шинжлэлийн төрөлд «Англи-Монгол зэрэгцүүлсэн хэл зүй», «Монгол-Англи толь бичиг», «Монгол-Хятад толь бичиг» номуудыг өөрийн номын сандаа бүрэн хэмжээгээр нь бүрдүүлж

авч чадсан болно. Мөн хамгийн эрэлттэй байдаг «Oxford» толь бичгээс 20 ш авлаа.

- Швейцарь уншлагын танхимд уншигчдын хүсэлтийн дагуу «Номин холдинг» ХХК-аас TOEFL-д бэлтгэх шалгалтын номуудыг иж бүрнээр нь бүрдүүллээ. Нийт үнэ 1.319.650 төгрөг. Үүнд: 62 ш ном болон сурах бичиг CD-ны хамт.
- Арав гаруй хэвлэлийн компани, номын дэлгүүрүүдээс «ХААН» банкнаас өгсөн 10.0 сая төгрөгний номын бүрдүүлэлтийг хийв. Уг хандивын мөнгөөр номын санд нэн шаардлагатай 1086 ширхэг ном, арьсан хавтастай «Монголын нууц товчоо», «Монгол ардын уртын дуу», «Доржпаламын судалбар зургууд», «Далай лам», «Монгол костюмс», «Монгол орон» зэрэг номуудыг худалдан авч, санхүүгийн баримтуудыг бүрдүүлж нягтлан бодогчид өгөв.

2.4. Ном ангилах, данслах, ажиллах ажлын хүрээнд:

Шинээр ном хүлээн авсан байдал: Нийт 79 фактурын 4190 ш шинэ ном 216 ш CD-г нийт 4617 ш ном, хэвлэмэл бус материалыг ном бүрдүүлэгчээс фактураар тулган хүлээн авлаа.

Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Биелэлт
3000	4406	146.8%

Үүнийг фактураар нь авч үзвэл:

- Худалдааны монгол номын 1-38-р фактурын 2489ш ном
- Бэлгийн монгол номын 1-24-р фактурын 1500 ш ном
- Худалдааны гадаад номын 1-5р фактурын 150 ш
- Бэлгийн гадаад номын 1-6-р фактурын 136 ш
- Азийн сангийн «Ном» хөтөлбөрийн 1-6-р фактурын 131 ш

Шинэ ном ангилах, нэг бүрчилсэн бүртгэлд бүртгэх:

Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Биелэлт
3000	4178	139%

Техник ажиллагаанд оруулсан байдал:

Нийт 81 фактурын 4178 ш ном, 168 ш сэтгүүл нийт техник ажиллагаанд орж хуваарилагдсан 4346 ш ном, сэтгүүл, хэвлэмэл бус материал байна.

Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Биелэлт
3000	4346	144.8%

2008 онд хүлээн авсан худалдааны монгол номын 1-34-р фактурын 2281 ш ном, бэлгийн монгол номын 1-13-р фактурын 749 ш ном, худалдааны гадаад номын 1-3-р фактурын 98, Азийн сангийн ном хөтөлбөрийн 1-6-р фактурын 131 ш ном.

2007 оны худалдааны монгол номын 36-42-р фактурын 460 ном, 168 ш сэтгүүл, худалдааны гадаад номын 2007 оны 1-р фактурын 38 ш, бэлгийн гадаад номын 2007 оны 6-11-р фактурын 213 ш, Азийн сангийн ном хөтөлбөрийн 2007 оны 19-29-р фактурын 208 ш ном нийт 919 ш ном 168 ш сэтгүүлийг техник ажиллагаанд оруулсан байна. Эдгээр ном, сэтгүүл нь 2007 онд хүлээн авсан номын үлдэгдэл бөгөөд 2008 оны хийж гүйцэтгэсэн ажлын тайланд орсон болно.

Танхимуудад ном хуваарилсан байдал:

Нийт 3962 ш ном, 168 ш сэтгүүл, 216 ш CD нийт 4346ш ном, сэтгүүл, хэвлэмэл бус материалыг танхимуудад хуваарилсан байна.

Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Биелэлт
3000	4346	144.8%

- Боловсрол танхимд: 1820 ш шинэ ном, 14 ш CD ангилан, нэг бүрчилсэн бүртгэлд бүртгэж, бар код, хамгаалалтын хаалганы ялтас нааж,
- Мөрөөдөл танхимд: 529 ш шинэ ном ангилан, нэг бүрчилсэн бүртгэлд бүртгэж,
- Их мэдэх танхимд: 864 ш шинэ ном, 201 ш CD-г ангилан, нэг бүрчилсэн бүртгэлд бүртгэж,
- Архивын фондод: 198 ш шинэ ном, 168 ш сэтгүүл, 1 ш CD-г ангилан, нэг бүрчилсэн бүртгэлд бүртгэж,
- Орос номын уншлагын танхимд 47 ш шинэ номыг ангилан, нэг бүрчилсэн бүртгэлд бүртгэж
- Швейцарь мэдээллийн төвд 490 ш шинэ номыг ангилан, нэг бүрчилсэн бүртгэлд бүртгэж
- Япон уншлагын танхимд 14 ш шинэ номыг ангилан танхим тус бүрд хуваарилан хүлээлгэж өгөхөд бэлэн болголоо.

Танхимуудад ном хүлээлгэн өгөх

Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Биелэлт
3000	4000	133.3%

Техник ажиллагаанд оруулж хуваарилалт хийсэн 4346 ш ном байгаагаас 3839 ш номын зураасан кодыг нааж танхимуудад хүлээлгэн өгсөн бөгөөд, үлдсэн 507 ш ном нь шивэлтэнд орж зураасан код нь гараагүй байгаа шалтгаанаас хараахан танхимууддаа хүлээлгэн өгч амжаагүй байна.

Номонд ялтас наах:

- /Монгол номын фондонд хүлээлгэн өгч буй 1820ш шинэ ном, 14ш CD/

Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Биелэлт
1500	1832	122%

- Мөн монгол номын фондын хуучин 838 ш номонд хамгаалалтын хаалганы ялтас наасан байна.

Нэгдсэн бүртгэл хөтлөх:

Нэгдсэн бүртгэлийн 122-275–р хэсэгт 158 фактурын 1787 төрлийн 5989 ш ном, 103 төрлийн 267 ш хэвлэмэл бус материал. Мөн 18 төрлийн сонин, 41 төрлийн сэтгүүлийг нэгдсэн бүртгэлд бүртгэв.

- Дахин үнэлгээ хийх талаар: Сангийн сайд БСШУ-ны сайдын 2006 оны 11 дүгээр сарын 10-ны 357/406 тоот тушаалын 2-р хавсралт Номын үнэлгээний итгэлцүүрийг үндэслэн номонд дахин үнэлгээг тогтоон данслав.
- Нэг бүрчилсэн бүртгэл шинэчлэн бүртгэх, дахин үнэлэх, хуулан дансалж байгаа номын санчдын ажлын явцыг байнга хянан зөвлөгөө өгч, алдаа дутагдлыг нь засч залруулан ажилласнаар нийт 21 ш шинэ стандартын бүртгэл, 3 ш нэгдсэн бүртгэлтэй болоод байна.
- Нэг бүрчилсэн бүртгэлийг шинэчлэх ажлын явцын тайланг бэлтгэж дүгнэлтийг гаргаж захиргаанд танилцуулсан.
- Мөн шинэ бүртгэлүүдийг эрэмблэх дугаарлах үнийн дүнг хянуулж баталгаажуулах нэгтгэн цэгцлэх ажлыг хийж гүйцэтгэлээ.

2.5. Ном хэвлэл, аудио визуал материалыг каталогжуулах ажлын хүрээнд:

Програмтай ажиллах талаар:

Тус номын сан нь 2008 оны 1-р сарын 20-ноос Lib4U програмыг үйл ажиллагаандаа хэрэглэж эхэлсэн бөгөөд шинэ програмын дагуу ном хэвлэлийн бүтээгдэхүүнийг оруулах, засварлах, зураасан код хэвлэх, цаасан карт хэвлэх ажлуудыг гүйцэтгэж, болохгүй байгаа зүйлүүдийг тэмдэглэж програмын мэргэжилтнүүдээс зөвлөгөө авч ажиллалаа.

- CDS/ISIS програмаас хөрвөсөн баазад данс давхардсан 1145 ш ном гарч ирснийг танхимын номын санчидтай хамтран шалгах, засварлах ажлыг хийв.
- CDS/ISIS програмд оруулсан номнуудаас Lib4U програмаар үйлчилгээ явуулах үед уншигдахгүй байгаа номын нэрсийг танхимын номын санчдаар гаргуулж шалгуулахад нэг хэсэг нь зураасан кодны наалтаас, зарим нь Lib4U програм руу хөрвөхдөө орхигдсон номнууд болохыг тогтоосон.

Электрон каталогт ном оруулах талаар:

Танхимууд	Ангилал, зох. тэмдэгт залруулсан номын тоо	Дансалсан номын тоо	Эл. каталогт нөөц үүсгэсэн номын тоо	Зураасан коджуулсан таагжуулсан номын тоо
Каталогч			1111 нэрийн 3839	1352
Ангиллагч				3839
Бусад номын санчид			759 нэрийн 2135	
Монгол хөмрөг	10425 зохиогчийн тэмдэгт зассан	10425	429	56
Боловсрол хөгжил	-	-	337 нэрийн 777 ш ном	777
Мөрөөдөл	2839 2771 зохиогчийн тэмдэгт зассан	2616	916 нэр төрөл 2859 ш ном	2356
Их мэдэх	300	300	800	1200
ГМНС			1157	766
ШСТМ			250	1535
Орос номын уншлагын танхим	173	173	173	117
Япон номын уншлагын танхим	1500	1500	-	1500
Бүгд		15014	12419	13498

Мэдээллийн баазад редакц хийх талаар:

- CDS/ISIS програмаас LIB4U програмруу хөрвүүлсэн номонд редакц хийх явцад ном нэг бүрийг татаж мэдээллийн сангийн бичилтийг номтой тулган зохих мэдээллийг нэмж, алдааг засч оруулж байна. Мэдээллийн санд оруулсан номын үнийн бичилтийг нэг бүрчилсэн бүртгэл дэх дахин үнэлгээгээр оруулан шинэчлэн бичих, товч агуулгыг текстээр оруулах зэрэг засварыг нийт 146 номонд хийлээ.
- Өмнө нь шивж оруулсан боловч мэдээллийн баазад огт байхгүй ном их байгаа учир цаашид редакторлах ажлыг тодорхой төлөвлөгөө гарган хэрэгжүүлж электрон каталогийг үйлчилгээнд оруулах ажлыг шуурхайлах шаардлагатай байна.

Карт хэвлэх, байрлуулах талаар:

Жилд нийт 2815 ш карт хэвлэснээс каталогч М.Тунгалаг 800, Д.Жавзанпагма 2015 ш картыг ламинатордан хоёр төрлийн каталогт байрлуулсан. Үүнээс үсэг дарааллын каталогийн 1571 картны ар талын тэмдэглэгээг хийсэн.

Каталогт редакц хийх талаар:

Монгол номын төрөл анги, үсэг дарааллын каталогт редакц хийж бичиг үсэг нь баларсан 394 ш картыг ялгаж аван шинээр хэвлэж байрлуулав.

Каталогийн шинэчлэлийн талаар:

- Төрөл ангийн каталогийн 500 ялгагчийг шинэ ангиллын дагуу шинэчлэн хийж байрлуулав.
- Швейцарь танхимд шинээр ирж байгаа англи номын төрөл ангийн каталогийг тусад нь зохион байгуулж 30 ялгагчийг шинээр хийж картуудыг байрлуулав.
- Мөн үсэг дарааллын каталогийн хуучирч элэгдсэн 18 ялгагчийг шинэчлэн сольж шоголд хийхэд бэлэн болгоод байна.

Каталогийн лавлагаа мэдээллийн ажлын талаар:

- Соёлын дээд сургуулийн дадлагын оюутантай хамтран каталогийн лавлах самбарын мэдээллүүдийг шинэчилж хийв.
- Соёлын дээд сургуулийн дадлагын 3 оюутанд каталогийн талаар зааварчилгаа өгч карт байрлуулах, электрон каталогт ном оруулах ажлыг гүйцэтгүүлэн алдааг тухай бүрд хэлж өгч засуулж байв.
- Каталогийн жижүүрт каталогч Д.Жавзанпагма 49 удаа, каталогч М.Тунгалаг 20 удаа, С.Адъяаням 24 удаа, С.Тунгалаг 20 удаа, Ч.Энхтуяа 23 удаа, Б.Эрдэнэцэцэг 23 удаа тус тус гарч байгууллагын үйлчилгээ болон номоо хэрхэн олох, каталог ашиглах, захиалгын хуудас бичих талаар уншигчдад лавлагаа өгч ажиллав.

2008 оны 10-р сарын 20-ноос жижүүрийн каталогчийн үүргийг зөвхөн каталогч нар ээлжлэн гүйцэтгэх болов.

2.6. Номын сангийн автоматжуулалт болон програм хангамж, техник хангамжийн ажлын хүрээнд:

ХНО-ы Вэб сайт: ХНО-ы вэб сайтыг шинээр өөрчлөх ажлыг хийх болон цаг тухайд нь сайжруулалт хийхэд зориулан нэг номын санчийг /Б.Хажидмаа/ сургаж, хамтран ажилласан.

- Шинэчлэн хийж байгаа вэб сайтын бүтэц зохион байгуулалт, агуулга зохиомж, хэлбэр дизайн зэргийг шинэчлэн гаргасан ба вэбээр дамжуулан ном хайх электрон каталог болон бусад холбоосуудыг туршиж бэлэн болгон нэвтрүүлсэн.
- Вэб хийх зориулалттай Dreamweaver-8 програмыг Хажидмаагийн хамт вэб хийх хэмжээнд суралцан эзэмшүүлж мөн Photoshop CS програм дээр вэбэд шаардлагатай зургийн боловсруулалтыг дагалдуулан сургаж дадлагажуулсан.
- Шинэчилж хийсэн вэб сайтад шинээр бий болгох материалуудын монгол хэсгүүдийг хийж бэлтгэн хэвлэж англи, герман, орос орчуулганд өгч, улмаар орчуулгуудаар гадаад хэлнүүдийн үндсэн хуудсуудыг хийж серверт суурилуулсан.
- ХНО-ы вэб сайтыг мэдээллээр шинэчлэхэд номын санч Б.Хажидмаад 10-13 удаа upload хийхэд нь тусалцсан ба Мэйжикнэт – ийн вэб серверт upload хийдэг WS_FTP95 LE програм эзэмшихэд дагалдуулж сургав.

E-mail: Тайлангийн хугацаанд E-mail-д хэрэглэгчдийн шинэчлэлт тохируулга 5 удаа хийв.

- Одоо 25 мэйл хэрэглэгч бүртгэгдэн ашиглагдаж байна.

Номын сангийн автоматжуулалтын хүрээнд:

- ХНО-ы компьютерийн дотоод сүлжээг шинэчлэн сервер бүхий 5 switch-тэй star сүлжээг зохион байгуулж мөн 4 холболтоор нэмэгдүүлсэн.
- Дотоод сүлжээнд холбогдсон бүх компьютеруудын програм хангамжийг давхардсан тоогоор 32 удаа шинэчилсэн. Компьютеруудын програм хангамжийг шинэчлэхэд 1 компьютерт дараах програм хангамжуудыг суулгаж байна. Тухайлбал:
 - MS Windows 95 boot format
 - MS Windows XP sp 2, drivers
 - Кирилл үсгийн фонд, MonKey 1.7 Keyboard driver
 - Антивирусын програм . . . NOD32,
 - WindowsXP-KB905474-x86-DE..., TweakUiPowertoySetup
 - НС-гийн автоматжуулалтын програм LIB4U Net 1.7 верс, тохиргоо
 - MS Office Professional Edition 2003
 - Acrobat Reader 7.0
- Дотоод сүлжээн дэх холболтын тохиргоо
- Дотоод сүлжээнд 4 принтер байрлуулж, хэрэглэгч бүр хандах бололцоотой болгосон.
- Номын сангийн автоматжуулалтын LIB4U Net 1.7 версийг програмыг серверт суулгуулсны дараа ажиллагсад зориулагдсан LIB4U Net 1.7 версийг бүх ажилтнуудын компьютерт дахин инсталл хийсэн.
- LIB4U Net 1.7 програмын хэрэглэгчдийн ажиллах эрхийн хязгаарлалтанд зохицуулалт, тохируулгыг 15 бүлгээр, 30 номын санчид хийсэн ба эрхийн хязгаарлалтыг шаардлагатай үед нь зохицуулах, нэмэх зэрэг өөрчлөлтүүдийг хийж байв.
- Шинээр бий болгох электрон каталогын хайлтанд ашиглах зорилгоор:
 - LIB4U Net 1.7 програмын хэрэглэгчдийн ажиллах эрхийн хязгаарлалтанд зохицуулалт, тохируулга туршилтыг хийсэн.
 - Internet Explorer browser-ын тохиргоонд туршилт хийсэн.
- БСШУЯ-аас ХНО-ы 5 жилээр бэлэглэсэн 5 компьютерийг иж бүрдлүүдийн хамт хүлээн авч програм хангамжийг шинэчлэн сүлжээнд холбосон.
- Вирусын эсрэг програм хангамжуудыг эрж, хайн олж ашиглалтын талын судалгаа хийж, 6 ш триал програмуудаар CD бэлтгэж ашиглалтанд оруулж ажиллав.
- Автоматжуулалтанд ашиглагддаг төхөөрөмжүүдэд хийгдсэн засвар, үйлчилгээ:
 - Арга зүйчийн компьютерын дэлгэцний тэжээлийн блокыг засварласан.
 - Цахилгаан тасралтаас эвдэрсэн сүлжээний switch-ыг зассан
 - Үнэмлэх нээлтийн ноутбүкийг засварласан.
 - ХНО-ны ГМНС-гийн уншигчдад зориулсан утасгүй чихэвчний антенныг засварлав.

2.7. Арга зүйн ажлын хүрээнд:

Арга зүйн зөвлөгөө өгөх:

Төлөвлөгөө	Биелэлт
22	24

БСШУ-ны сайдын 2005 оны 441 дүгээр «Номын сангийн данс маягт шинэчлэн батлах тухай» тушаал, Сангийн сайд, БСШУ-ны сайдын 2006 оны хамтарсан «Ном хэвлэлийг дахин үнэлэх тухай» 357/406 тушаал, 2006 оны «Алдагдсан буюу гэмтээгдсэн ном хэвлэлийг төлүүлэх тухай» 213 дугаар тушаал зэргийн биелэлтэнд хяналт тавьж танхимын номын санчид болон дараах ЕБС-ийн номын сангийн ажил байдалтай биечлэн очиж танилцан арга зүйн зөвлөгөө өгч ажиллав. Үүнд:

- СХД-ийн 12, Эрдмийн Өргөө Цогцолбор 86, 1-р дунд, ахлах сургууль
- БЗД-ийн 20, 48, 33, 97, 21
- СВД-ийн 4, 35, 31, 45, 1, 16, 3, 2, 17, 5, 72, 67
- БГД-ийн 28, 18, 47, 84
- Номын сангийн нэг бүрчилсэн бүртгэл, нэгдсэн бүртгэлийг шинэчлэх, өдөр тутмын бүртгэлийн хөтлөлт, ном хэвлэлд дахин үнэлгээ хийх явц зэрэгтэй танилцахад хангалтгүй байлаа. Үүнд нэгдсэн бүртгэлийн хөтлөлт, өдөр тутмын бүртгэлийг ирц, уншигчаа ялгахгүй бүртгэх, каталог зохион байгуулалт, лавлагаа номзүйн ажлууд учир дутагдалтай байсан. Номын сангийн данс бүртгэлийг хэрхэн хөтлөх, каталог зохион байгуулалтын талаар номын санчдад арга зүйн зөвлөгөөг өгч ажиллалаа.

Эрүүл мэндийн төвийн номын санч, Иргэдийн экологийн үндсэний төвийн номын санч, Дархан-Уул аймгийн 3-р сургууль, Идэр дээд сургууль, Ардын урлагийг түгээн дэлгэрүүлэх нийгэмлэг, Засгийн газрын ордны музейн номын сан, Хөдөө орон нутгийн 60 номын санчид, 1-р дунд сургуулийн 40 сурагч, Швейцарийн төслийн хүрээнд судалгаа хийх баг, Нийслэлийн соёл урлагийн газрын мэргэжилтэн, Соёлын дээд сургуульд номын сангийн ажлын анхан шатны курсэд хөдөө орон нутгаас ирсэн 25 хүн, Аймгийн номын сангийн 8 хүн, ХНО-ыхоо зарим номын санчдад, ЭМО хэлний төвийн ажилтан, Korean air компаний ажилтан Д.Базаррагчаа, «Монголжингоо» ДС-ийн номын санч Батхишиг, Баянхонгор аймгийн Баянлиг сумын сургуулийн номын санч, Гандантэгчинлин хийдийн номын сангийн ажилтан, 37-р сургуулийн түүхийн багш, 29-р сургуулийн 2 ажилтан, СДС-ийн дадлагын 4 оюутан зэрэг байгууллага, хувь хүмүүст нийт 35 удаа номын сангийн үйл ажиллагаа болон данс хөтлөлт, каталогийн бичилт, ном хэрхэн ангилах, DDC ангилал, үнэгүй номыг хэрхэн үнэлэх, электрон каталог, номзүйн жагсаалт хэрхэн гаргах, өдөр тутмын бүртгэлийг хөтлөх бага болон дунд насны хүүхдийн заавал унших зохиол бүтээл, санамж өгөх номзүй, шинэ номын мэдээлэл хэрхэн гаргах, үзэсгэлэнг шинэлэг хэлбэрээр гаргах, нүүдлийн номын сангаар үйлчлэхдээ юуг анхаарч ажиллах талаар зэрэг мэргэжлийн зөвлөгөөг өгсөн.

Дорнод аймгийн нийтийн номын сангийн хүүхдийн уншлагын танхимын номын санч Саранг танхимуудын үйл ажиллагаатай танилцуулж танхимаас мэдээлэл

сурталчилгааны ажлыг хэрхэн явуулж буй талаар заавар зөвлөгөө өглөө.

Номын сан, номзүйн ангилал шинэчлэгдэн хэвлэгдэж байгаатай холбогдуулан уран зохиол, утга зохиол, хүүхдийн уран зохиолын ангилалд саналаа оруулав.

СДС-ийн 330-р ангийн оюутны дадлага ажлын хуваарийг удирдамжийн дагуу гарган аргачлал өгч дадлагыг нь удирдан ажилласан.

ХНО-ы танхимуудын данс бүртгэлд хяналт тавьж ажиллаж байна. ХНО-ы уншлагын танхимууд нэг бүрчилсэн бүртгэлд номоо дансалж дахин үнэлгээг хийж байгаа байдал, татгалзалын дэвтрийг хэрхэн зөв хөтлөх талаар заавар зөвлөгөө өгсөн.

Швейцарийн хөгжлийн агентлаг, «Зориг» сангийн хамтарсан их, дээд сургуулийн оюутнуудад зориулсан тэтгэлэгт хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжиж буй «Сонсголын бэрхшээлтэй хүүхдийн хөгжилд бодит нөлөөлөл үзүүлэхүй» төслийн ажлын хүрээнд 29-р тусгай сургууль дээр болсон «Номын баяр» сэдэвт 14 хоногийн аян зохиоход хамтран ажиллалаа.

Аргачлал боловсруулах:

2008 онд дараах бичиг баримтын боловсруулалт хийлээ. Үүнд:

- Фондчид заавал байх баримт бичгүүд
- Фондын шалгуур үзүүлэлтүүд
- ЕБС-ийн номын санчдаас авах судалгаа
- ЕБС-ийн номын санчид номын сангийн шинэчлэлийн үр өгөөжийг нэмэгдүүлэхэд зориулсан урамшуулал олгох журамд оруулах санал
- ЕБС-ийн номын сангийн үлгэрчилсэн дүрмийг боловсруулах санал (2008-11-16-нд батлагдаж гарсан)
- Нүүдлийн номын санг хаана ажиллуулахыг сонгохын тулд анкетийн судалгаа
- «ЕБС-ийн шилдэг номын сан» шалгаруулах уралдааны болзол
- «Ном хэвлэл дахин үнэлэх журам»-ын аргачлал /үнэгүй ном, гадаад ном/
- Дэлхийн банкны «Read» төсөлд хамрагдах хүүхдийн ном хэвлэлд тавигдах шалгуур үзүүлэлтүүд /Хүүхдийн номын агуулга, дизайн, хэл найруулга/
- Номын сан-номзүйн ангилал шинээр гарахтай холбогдуулан утга зохиол, уран зохиолын ангилалын заалтанд орох санал
- «Алдагдсан ном хэвлэлийг дахин үнэлэх» журмын дагуу ХНО-ы номын санчид мөрдөх заавар зэргийг гаргаж бүх номын санчдад өгсөн.

Мөн уншигчдыг мэдээллээр хангах зорилгоор:

- Дэлхийн шилдэг 100 номын жагсаалт
- Интернэт дэх хүүхдийн зохиолчдын вэб хаяг
- 2009 онд болох тэмдэглэлт үйл явдлын хуанчилсан товчоо
- Элсэлтийн шалгалтын бүртгэлийг онлайнаар хэрхэн бүртгүүлэх талаар
- «2007 оны болор цом» яруу найргийн баярын тухай
- Хүүхдийн номын ордон 5 жилд
- Интер вирусс 71-ийн хорио цээрийн албан бичиг, хэрхэн хамгаалах талаарх мэдээлэл
- «Хар тамхины хор хөнөөл» сэдэвт илтгэлийн уралдааны болзол
- Шинээр хэвлэгдсэн хүүхдийн зохиол бүтээлийн жагсаалт
- 7-р сарын 1-ний үймээн самууны дараах номын фонд болон манай

- байгууллагын халдлагад өртсөн байдлын фото зураг
- 2007-2008 оны хичээлийн жилд шинээр хэвлэгдсэн сурах бичгийн жагсаалт, Орос номын уншлагын танхимын захиалсан тогтмол хэвлэл
 - Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 насны ойд зориулсан уран бүтээлийн номзүйн жагсаалт зэрэг мэдээ мэдээллийг байрлуулан нийт уншигчдад сурталчилсан.

Сургалт семинар:

Төлөвлөгөө	Биелэлт	Хувь
2 удаа	4удаа	200%

2008.4.25. ЕБС-ийн номын санчдад «Номын сан нэг бүрийг цахим хэлбэрт шилжүүлэх бэлтгэл ажил» сэдвийн дор сургалт семинар зохион байгуулж ЕБС-ийн 45 номын санчид оролцлоо. Сургалтанд каталогч Д.Жавзанпагма «Электрон каталогт оруулах ажлын бэлтгэл ажил» сэдвээр хичээл зааж, өөрийн номын сангийн электрон каталогт ном оруулж буй ажлын явцын талаар товч танилцуулга хийлээ. Арга зүйч М.Тунгалаг «Ном хэвлэлийг дахин үнэлэх журмын аргачлал»-ыг танилцуулж харилцан ярилцсан.

2008.09.26. Хотын боловсролын газраас зохион явуулсан ЕБС-ийн номын санчдад «ХБНГУ-ын Вюрцбург хотын номын сан»-гийн үйл ажиллагааны талаархи танилцуулга лекцийг power point програм дээр бэлтгэн дэлгэцээр үзүүлэн хичээл заасан. Номын санчдад санаа авч ажилдаа хэрэгжүүлж болох ажлын талаар дэлгэрэнгүй тайлбарлан зөвлөлөө.

2008.10.31. Боловсрол хөгжил танхимд «Баянгол» дүүргийн номын сантай хамтран үзүүлэх сургалтыг зохион явууллаа. Сургалтанд зориулан номын сангийн мэргэжлийн номоор үзэсгэлэн гаргав. Сургалтыг нээж ХНО-ы захирал Д.Оюунбилэг мэдээлэл хийлээ. Үзүүлэх сургалтанд арга зүйч Л.Батболор дахин үнэлгээг хэрхэн хийх, ЕБС-ийн номын сангийн үлгэрчилсэн дүрэм /хэлэлцүүлэг/, ЕБС-ийн номын санчдад номын сангийн шинэчлэлийн үр өгөөжийг нэмэгдүүлэхэд зориулсан урамшуулал олгох журам /хэлэлцүүлэг/, номын сангийн данс бүртгэлийг хэрхэн хөтлөх зэрэг аргачлал зөвлөгөөг өглөө. ХНО-ны Уншлага үйлчилгээний хэлтсийн дарга Г.Дарьсүрэн ХНО-оос хэрхэн соёл олон нийтийн ажлыг зохион явуулж буй талаар лекц бэлтгэж харилцан ярилцлаа. ХНО-ы ном сэргээн засварлагч Эрдэнэцэцэг номыг хэрхэн сэргээн засварлах талаар биечлэн үзүүлж аргачилсан зөвлөмж зөвлөгөөг өгсөн нь номын санчдын сэтгэлд нийцсэн ажил боллоо. Сургалтанд ерөнхий боловсролын сургуулийн 25 номын санч оролцлоо.

Сургалтанд оролцсон номын санчид болон ЕБС-ийн номын санчдаас арга зүйн зөвлөгөөг биечлэн өгөх явцдаа «Сургалт семинарыг хэрхэн явуулах вэ» судалгааг нэмж авч дүгнэлт бичсэн. Судалгаанд 38 номын санч оролцов.

2008.11.20. «Номын яармаг-2008»-ын үйл ажиллагааны хүрээнд номзүйч С.Тунгалагтай хамтран «Даавуугаар ном хийх арга» сургалт зохион явуулсан. Сургалтанд МҮНС, ШУТИС, Үндэсний музей болон Улаанбаатар хотын ЕБС-иудын номын санч нийт 24 хүн хамрагдсан. Сургалтанд оролцогч бүр 8 хуудастай

1 даавуун номыг бүтээсэн ба зургийнхаа утга агуулгад тохирсон өгүүлэмжээ өөрсдөө зохион бичсэн. Мөн сурсан зүйлээ цаашид баяжуулан даавуугаар ном хийхдээ бага насны хүүхдийн сонирхлыг улам их татахуйц номын хуудсыг янз бүрийн хэлбэр дүрстэй, өгүүлэмжээ хонин холбоогоор оёж болох талаар харилцан ярилцаж туршлага судалсан байна.

Вэб сайтад байрлуулсан мэдээлэл:

- ХБНГУ-ын элчин сайдын яам, Гёте Институтээс анх удаа зохион явуулсан «Номын сан жишиг болох нь – хэрэглэгчдэд чиглэсэн удирдлага ба менежментийн асуудлууд» сэдэвт сургалт семинарын материал
- Номын яармаг 2008 үйл ажиллагааны тайлан, «Даавуугаар ном хийх арга» сургалт, «Хүүхдийн уншлагыг удирдах олон улсын чиг хандлага» сэдэвт уулзалт ярилцлагын мэдээлэл
- «Шилдэг номын санч шалгаруулах болзол»
- «ЕБС-ийн номын сангийн үлгэрчилсэн дүрэм» зэрэг мэдээ мэдээлэл
- Ном сэргээн засварлагч Б.Эрдэнэцэцэг ХНО-ы вэб сайтад нийт 7 танхимын болон ХНО-ы танилцуулгыг орос хэл дээр орчуулж тавьсан

Номын санч сэтгүүлд:

- Номын санч сэтгүүлийн «Хүүхдийн номын ордон» буланд танхимаас зохион байгуулсан СОНА, бусад мэдээ мэдээллийг бэлтгэж хяналаа.
- Захирал Д.Оюунбилэг «Хүүхдийн номын сангийн фонд бүрдүүлэлт, хадгалалт хамгаалалт»,
- Номзүйч С.Тунгалаг «Хүүхдийг номонд дуртай болгох зарим арга»,
- Арга зүйч Л.Батболор «Интернэт дэх хүүхдийн номын сангаар аялацгаая» зэрэг материалуудыг бэлтгэж тус сэтгүүлд өгсөн.

2.8. Лавлагаа мэдээлэл, номзүйн ажлын хүрээнд:

Номзүйн ажлын талаар: Шинэ номын мэдээлэл

Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Биелэлт
4	4	100%

Бүх танхимуудад шинээр ирсэн монгол, орос, англи, герман хэлээр хэвлэгдсэн 1561 шинэ номоор номын мэдээллийн 4 дугаарыг гаргав. Шинэ номын мэдээллийг Word-ын програмаас Page maker програмд шилжүүлж, ном хэлбэрээр хэвлэдэг. Мөн уншигчдад шинэ мэдээлэл хүргэх зорилгоор Шинэ номын мэдээлэл товхимолын арын хуудсанд ХНО-ы 2008 онд захиалсан монгол, орос хэл дээрх тогтмол хэвлэлийн жагсаалт, Web сайтын хаягыг хуудас бүрт тусган хэвлэсэн.

СОНА-д зориулан гаргасан номзүйн жагсаалт

- 2003 оны «Болор цом» наадмын тэргүүн байрын шагналт Д.Урианхайгийн уран бүтээлийн номзүйн жагсаалт: «Утга зохиол урлаг» сонин, «Цог» сэтгүүл, МУЗД-ээс шүүж, 35 зохиол бүтээлийг багтаасан.
- Н.Банзрагчийн бие даан хэвлэгдсэн уран бүтээлийн номзүйн жагсаалт: Төрөл анги болон үсэг дарааллын каталоогоос шүүн гаргав.
- Д.Содномдоржийн 80 насны ойд зориулж намтар, уран бүтээлийн номзүйн жагсаалт: Бие даан хэвлэгдсэн ном хэвлэл, МУЗД-ээс шүүж түүний 78 бүтээлийг намтрын хамт багтаасан.
- Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 насны ойд зориулсан намтар, уран бүтээлийн номзүйн жагсаалт: Монгол, орос хэл дээр хэвлэгдсэн 77 зохиол бүтээлээр гаргав. Энэ жагсаалтыг гаргахдаа өмнө нь Ц.Дамдинсүрэн гуайн Б.Баастын 50 насны ойгоор нь бичиж өгсөн гар бичмэл, нөхөрсөг шог зураг, шүлэг, зохиолч нөхдийн хамт авахуулсан фото зураг зэргийг хавсаргаж гаргасан.
- Б.Ширэндэвийн уран бүтээлийн жагсаалт: Төрөл анги болон үсэг дарааллын каталоогоос шүүлт хийж, 35 бие даан хэвлэгдсэн бүтээлээр жагсаалт хийж өгсөн.
- ЕБС-ийн номын санч нарын сургалтанд зориулж «Номын сангийн мэргэжлийн ном»-ын номзүйн жагсаалт: Номын сангийн мэргэжлийн бие даан хэвлэгдсэн 61 бүтээлээр /МҮНС-гийн каталогийг шүүж бэлтгэсэн/
- «ЕБС-ийн сурагчдын унших зохиол бүтээл»-ийн номзүйн жагсаалт: Аман зохиол, Монголын уран зохиол, Гадаадын уран зохиол, Лавлах зэрэг шинжлэх ухааны салбарын 63 зохиол бүтээлээр жагсаалтыг гаргасан.

Санамж өгөх номзүй:

- «Хүүхэд-Нийгэм», «Та өөрөө оточ» - Санамж өгөх номзүйн бүртгэл: 2007, 2008 оны Зууны мэдээ, Монголын мэдээ, Өдрийн сонин, Өнөөдөр, Үнэн, Зууны зууч зэрэг сонингоос шүүлт хийж бэлтгэсэн.
- ХНО хэвлэлийн хуудаснаа тайлбартай номзүйн жагсаалтанд 2008 оны тогтмол хэвлэлд хэвлэгдсэн материалыг бүрэн эхээр нь шивж оруулсан.

Лавлагааг амаар болон бичгээр өгөх:

- Бүх төрлийн 1561 лавлагаа өгсөн. Шиллер «Дээрэмчид» зохиол, Монгол гэрийн буюу зүг чигийн бэлэгдлийн тухай, Увс, Ховд аймгийн газрын нутгийн байршил, Өвсөн тэжээлт 15 амьтдын тухай, Монгол орны хүн амын усны хангамжийн талаар, Д.Нацагдорж «Од» шүлэг орос хэлээр, Английн сэтгэл зүйч Спенсерийн тухай, Төрийн албаны шалгалт өгөх журам, Ц.Доржготов «Будааны хүүхэд», «Онцгой ажил» зохиол, Долоон хошуу наадмын тухай, Соёлын өвийн холбоотой 10 нэр томьёо, Ардын дууны түүх, Санхүүгийн тайлан гаргах аргачлал, монголчуудын амьдралын хэв маяг, монгол гэрийн ерөнхий зохион байгуулалт, цагаан сарын баярын тухай, нүүдэллэх ёс заншил, монголын хоол хүнс, овооны утга учир, 108 хаадын нэрс, хуучин монголын хуримлах ёс, номын сангийн анхан шатны маягтын хөтлөлт, Хятадын ОУ-ын радиогийн тухай зэрэг сэдвийн дагуу лавлагааг бичгээр 18 удаа /98 сэдэв/ утсаар /8 удаа/, e mail-ээр /6 удаа/ тус тус өгсөн.

- Лавлагааны фондын ном, материалыг төрөлжүүлэн хавтсанд хийж цэгцлэх ажлыг байнга хийж байв.

2.9. Ном хэвлэлийг сэргээн засварлах талаар:

Нийт: 504 ширхэг ном, сонин, сэтгүүл, баримтыг сэргээн засварлав. Үүнээс:

Ном:

- Боловсрол хөгжил – 167 ширхэг ном
- Орос номын танхим – 31 ширхэг ном
- Германы мэдээллийн төв – 12 ширхэг ном
- Их мэдэх танхим – 3 ширхэг ном
- Швейцарийн мэдээллийн төв – 3 ширхэг ном
- «Мөрөөдөл» танхим – 178 ширхэг ном

Баримт:

- Санхүүгийн 25 ширхэг баримт, Арга зүйн хэлтэсийн 2 ширхэг баримтыг үдэж, лидеринээр шил наав.

Сонин:

- 77 хавтас сонинг нэг бүрчлэн шигшиж, үдэж, даалимбаар шил нааж хавтаслав.

Сэтгүүл:

- 6 хавтас сэтгүүлийг үдэж, лидерин наав.

Номыг ариутган цэвэрлэх ажлын хүрээнд: Сэргээн засварлагч

- «Монгол номын фонд»-ын 35000 ширхэг ном, сэтгүүлийг ариутгах 3%-ийн формалений уусмал найруулж бэлтгэн өгч цэвэрлүүлсэн.
Энэ ажлыг зохион байгуулж удирдан ажилласан.
- «Мөрөөдөл» танхимын 2300 ширхэг номыг цэвэрлэж, 3%-ын формалений уусмалаар ариутгаж, номын тавиур 3 ширхэгийг цэвэрлэв.
- «Япон» уншлагын танхим – 28000 ширхэг номын ариутгах 3%-ын формалений уусмалыг бэлтгэж өгсөн.
- Нийт 29 хүнд номыг цэвэрлэж, ариутгах заавар зөвлөгөө өгч ажилласан.
- Химийн хүрээлэнгээс /ном ариутгах, цэвэрлэх, цайруулах/ 12 төрлийн органик бодис авсан.

3. Номын сангийн орчныг сайжруулах үйлчилгээ:

Харуул хамгаалалт, цэвэрлэгээ үйлчилгээний ажлын талаар:

- СТӨ-ний хөрөнгөөр 1-р давхарын ариун цэврийн өрөөг бүрэн засуулж, хүлээн авлаа.
- Харуулын ажилтнууд 2008 онд 88846 захиалга болон шалгах хуудас олгон 1906760 төгрөгийн орлого хийж байгууллага дээр гарсан ноцтой хэрэг зөрчилгүйгээр ажил үүргээ гүйцэтгэсэн.
- Хувцас хадгалагч нар 2008 онд уншигч үйлчлүүлэгчдэд үйлчлэн хувцас болон эд зүйлсийг нь алдалгүй үйлчилжээ.

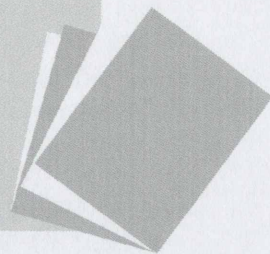
- Үйлчлэгч нар бүх танхимуудад нойтон цэвэрлэгээ, 00-ыг өдөр тутам цэвэрлэж, байгууллагын өнгө үзэмжийг сайжруулахад анхааран ажиллаж ирсэн.

Байгууллагын ажилтан албан хаагчдын ажиллах орчинг сайжруулах зорилгоор дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ. Үүнд:

- БСШУЯ-наас хөрөнгө оруулалтаар олгосон LCD дэлгэц бүхий 5 компьютерийг ажлын шаардлагын дагуу бичиг хэргийн эрхлэгч Д.Алимаа, ном бүрдүүлэгч Ч.Энхтуяа, бүртгэлийн номын санч И.Пүрэвбат, каталогч М.Тунгалаг нарт «Боловсрол хөгжил» танхимд өгсөн.
- ШМНС, инженерийн өрөө болон фитнесийн өрөөний шалыг хулдаасалж, Боловсрол хөгжил, Мөрөөдөл танхимууд мөн коридорын хана, таазыг эмүлсдэн ажлын байрны тохижолтыг сайжрууллаа.
- Дулаан болон агааржуулалтын асуудлыг шийдвэрлэх зорилгоор ГМНС, Япон номын уншлагын танхим, жижүүрийн хэсэгт орчин үеийн агааржуулагч авч тавилаа.
- Жижүүрүүдэд телевизор, 1 давхарынханд ус буцалгагч 2-ыг шинээр авч өгсөн.
- Хүн бүрд ажлын цамц авч өгснөөс гадна захирлын өрөөний болон «Их мэдэх» танхимын диваны креслод бүтээлэг оёулж шинэчиллээ.
- «Мөрөөдөл» танхимын гэрэлтүүлэг болон орчны тохижолтыг сайжрууллаа.
- Азийн сангийн «Ном» хөтөлбөрт төсөлбичиж жижүүрийн орчныг сайжруулж, мөн «Их мэдэх» болон «Мөрөөдөл» танхимын уншигчдад зориулж 90 уншигчийн хэрэгцээ хангасан цүнх, хувцас хадгалах шүүгээ авч тавилаа. Ингэснээр номын сан бүрийн хамгийн хоцрогдсон хэсэг жижүүрийн хэсгийг шинэчлэн мөн 90 уншигчийн өлгүүрийн асуудлыг шийдвэрлэлээ.
- Ажилтан, албан хаагчдыг хөдөлгөөний дутагдлаас сэргийлэх зорилгоор Фитнес өрөө байгуулан ажиллуулж эхэлсэн.

Дүгнэлт: 2008 онд 7 дугаар сарын үймээн самуун, бохир гар, хөл, амны өвчин гарч номын сангийн үйлчилгээнд багагүй сөрөг нөлөөнүүд үзүүлсэний улмаас сургуулийн өмнөх болон бага ангийханд үйлчилдэг танхимуудын ирц, ном олголтын төлөвлөгөө зарим талаар тасарсан. Гэвч бусад ажил, зарим танхимуудын төлөвлөгөө давж биелсэн тул төлөвлөгөөний нэгдсэн дүнгээр 118%-тай 2008 оны ажлаа гүйцэтгэсэн байна.

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САН МЭДЭЭЛИЙН ТӨВИЙН 2008 ОНД ХИЙСЭН АЖЛЫН ТАЙЛАН

Аймгийн нийтийн номын сан-Мэдээллийн төв нь 2008 онд доорх ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ.Үүнд:

1. Уншлага үйлчилгээний талаар

Аймгийн нийтийн номын сан нь үндэснийхээ бичиг соёл, ном эрдмийг хадгалан хамгаалах, арвижуулан уламжлуулах, мэдээллийг нийтэд нээлттэй хүргэж ном хэвлэлийг сурталчилах, танилцуулах, өв соёлыг түгээн дэлгэрүүлэх ажлыг гүйцэтгэж ирсэн. Төр засгаас номын сангийн үүрэг ролийг нэмэгдүүлэх, бүтэц зохион байгуулалт, үйл ажиллагааг өргөжүүлэх, сан хөмрөгийг аривжуулах талаар олон арга хэмжээг авч байгаа билээ. Номын сан нь 2008 онд насанд хүрэгчдийн болон хүүхдийн уншлагын танхимынхаа ном хэвлэлийг электрон хэлбэрт оруулан уншигч хэрэглэгчиддээ үйлчилгээгээ хүргэж байна. Энэхүү үйлчилгээ нь уншигч хэрэглэгчдийн цаг хугацааг хэмнэн шаардлагатай мэдээ материалыг түргэн шуурхай олж авахад тус дөхөм болж байна.

Интернетийн үйлчилгээг хэрэглэгчдэд хүргэхэд онцгой анхаарч үнэгүй e-mail хаяг нээх, хэрэгтэй мэдээ материалыг нь олоход тусалж заавар зөвлөгөө өгч байна. Мөн цахим номын электрон хаягийг уншигчдад сурталчилан интернетээс электрон ном зохиол, өгүүллэг, тууж, ардын аман зохиолуудыг уншуулан сурталчиллаа.

Тус номын сан өнөөдөр бүх мэдээллийг нэг дороос түргэн шуурхай авах цогц үйлчилгээг уншигч хэрэглэгчдэд хүргэснээр тэдний оюуны болон мэдээллийн хэрэгцээг шаардлагын түвшинд хангах үйлчилгээний байгууллага боллоо. Интернет кафегээр нийт 200 гаруй хэрэглэгч үйлчлүүлсэн байна.

Хүүхдийн уншлагын танхимын ширээ сандалыг Яамны хөрөнгө оруулалтаар шинэчлэн уншигчдын ая тухтай үйлчлүүлэх орчин нөхцөлийг бүрэн хангасан бөгөөд өнөөдөр номын сан нь насанд хүрэгчдийн болон хүүхдийн уншлагын танхим, зөөврийн үйлчилгээ, гэрээр ном олгох үйлчилгээ, интернетийн үйлчилгээ зэрэг хэлбэрүүдээр нийт 18030 ирэгсэдэд 44985 ширхэг ном хэвлэлээр үйлчилсэн байна. Мөн ЕБС-ийн 1-4-р анги, 6 настай хүүхдүүдэд урилгат үйлчилгээг хүргэлээ.

Номын сан нь хэрэглэгчдэд нийт 5 удаа «Нээлттэй өдөрлөгийг» зохион явуулж санал хүсэлтийг нь хүлээн авч 7 хоногийн ажлын өдрүүдэд өглөө 9 цагаас орой 20 цаг хүртэл ажиллан 10-р сарын 1-нээс эхлэн хагас сайн өдөр өглөө 9 цагаас орой 19 цаг хүртэл ажиллуулж байна.

ЗГ-ын тогтоолын дагуу «Нээлттэй хаалганы өдөр»-ийг зохион явуулан нийт 80 уншигчдад үнэгүй карт нээн, 100 гаруй хэрэглэгчээс санал хүсэлтийг аван хэрэгжүүлж болох зарим нэг асуудлыг нь шийдвэрлэж байна. Сүүлийн үед уншигч хэрэглэгчид өөрсдийн шаардлагатай мэдээ материалыг номын санд захиалан хүргүүлэн авч байна.

2. Мэдээлэл сурталчилгаа СОНА-ын талаар

Номын сан нь шинээр ирсэн ба фондод байгаа ном хэвлэл орчин үеийн шинэлэг мэдээллийг уншигчдад хүргэх үүднээс төрөл бүрийн мэдээлэл сурталчилгааны

болон СОНА-ыг зохион байгуулан явуулж ирлээ. Үүнд:

Цагдаагийн хэлтэстэй хамтран «Эрчүүд бид чадна» тэмцээн, нэрт эрдэмтэн, зохиолч, орчуулагч Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойд зориулан «Номын сайн нөхөр» 1 сарын аян, Ц.Дамдинсүрэнгийн зохиол бүтээлийн «Илтгэлийн уралдаан» «Зохиолын баатрууд амилсан нь» дүрийн тоглолтын уралдаан, «Монголын утга зохиол» сэдэвт АХА тэмцээн, Үндэсний бичиг үсгийн баярыг тохиолдуулан «Зөв сайхан бичигтэн», «Уран бичигтэн» уралдаан, Нээлттэй өдөрлөгөөр «Зохиолч уншигчдын уулзалт», яруу найраг сонирхогч залуучуудын дунд «Нүхлээгүй сувд» яруу найргийн цэнгүүн гэх мэтчилэнгийн олон төрлийн СОНА-ыг зохион байгуулан явууллаа. Номын сангийн фондод байгаа ном хэвлэл болон шинээр ирсэн номуудаар шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг тогтмол гарган сурталчиллаа. Зохион байгуулж байгаа СОНА-тай холбогдуулан номын үзэсгэлэнгүүдийг гаргаж уншигч хэрэглэгчдэд хүргэсэн. 2008 онд нийт давтагдсан тоогоор 22 удаа шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн гаргасан ба 12 удаа олон нийтийг хамарсан СОНА-ыг зохион явуулж 612 уншигч хэрэглэгч хамрагдсан байна. Мөн орон нутгийн «Тамир» Телевиз, РМ 105.4-өөр 9 удаа ном сурталчлах ажлыг хүргэсэн.

3. Номын фондын баяжилт хадгалалт хамгаалалтын талаар

2007 онд төсвөөс 4998.0 мянган төгрөгийн 402 ширхэг шинэ ном, 40 нэр төрлийн тогтмол хэвлэл захиалсан ба хандив тусламжаар 3460.9 төгрөгийн 403 ширхэг шинэ ном авч нийт 8458.9 мянган төгрөгийн 805 ширхэг ном хэвлэл авч фондоо баяжууллаа. Номын сангийн ажиллагсдын ажил дүгнэх үзүүлэлтийн дагуу урагдаж гэмтсэн 2000 ширхэг номыг сэлбэн заслаа. Мөн шинэ програмаар нийт 12156 ширхэг номыг электрон каталогт оруулан бүх уншигчийн картыг электрон хэлбэрт оруулж дуусгалаа.

4. Сумдын номын сангийн талаар

Сумдын номын санчдын дунд «Номын сангийн үйлчилгээг олон нийтэд хүргэх нь» сэдэвт сургалт семинарыг БСГ-тай хамтран 5-р сард зохион байгуулсан. Мөн сумдын номын санчдыг бүсчилсэн хэлбэрээр хувааж аймгийн номын сан дээр компьютерийн анхан шатны сургалт зохион явуулж бүх сумыг 4 хэсэгт хуваан номын сангийн ажилтан нарт хариуцуулан мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгүүллээ.

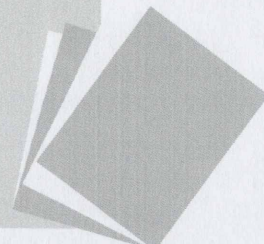
БСШУЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар Булган, Хотонт, Ихтамир сумдад уншигчийн ширээ сандал, номын тавиур, номын санчийн ширээ зэргийг өгч үйлчилгээний орчинг сайжрууллаа. БСШУЯ, ННФ, Азийн сангийн хандив тусламжаар ирсэн 4894 ширхэг 13,518,600 төгрөгийн номыг сумдад хүргүүллээ.

Булган суманд очиж ажил байдалтай нь танилцан аймгийн номын санчдыг Соёлын төвийн үйл ажиллагаатай танилцууллаа.

Бусад зүйлийн талаар

Номын сангийн ажиллагсдын 2007 оны үр дүнгийн гэрээг дүгнэж зарим ажилтанг мөнгөн шагналаар шагнаж урамшууллаа. Мөн ажиллагсдын ажил дүгнэх үзүүлэлтийн дагуу улирал бүр ажлыг нь дүгнэж нийт 3094.0 мянган төгрөгийн нэмэгдэл урамшуулалт цалин бодож олголоо. Номын санд ажиллаж байгаад өндөр насны тэтгэвэрт гарсан 6 хүн болон ажиллагсдад 1.150.4 мянган төгрөгийн тэтгэмж урамшуулал олгосон байна.

БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНД ХИЙСЭН АЖЛЫН ТАЙЛАН

Монгол Улсын Соёлын тухай хууль, төрөөс баримтлах соёлын бодлого бусад хууль эрх зүй, Монгол Улсын Засгийн Газар, Аймгийн Засаг Даргын мөрийн хөтөлбөрүүд, бүтээгдэхүүн нийлүүлэх үр дүнгийн гэрээ, Улсын мэргэжлийн хяналтын үзлэг, 2006-2013 оны стратеги төлөвлөгөө болон дэвшүүлсэн зорилго зорилтоо биелүүлэхэд үйл ажиллагаагаа чиглүүлж ирлээ.

1. Удирдлага, зохион байгуулалт

Уншигчдын ном хэвлэл унших мэдээлэл авах цар хүрээ өдрөөс өдөрт өсөн нэмэгдэж буй өнөөгийн нөхцөлд тус номын сан нь уншигчдын эрэлт хэрэгцээ, хүсэл сонирхолыг судлан тэдэнд хэрэгцээтэй мэдээ материалыг цаг тухайд нь хүргэж үйлчлэхэд гол анхаарлаа чиглүүлж байна.

Номын сангийн үндсэн фондын баяжилтанд анхаарч шинээр гарсан монгол, казах номыг улсаас өгсөн төсөвт зохицуулж уншигчдын хэрэгцээ хангасан номоор баяжуулсан. Үүнд:

Энэ жил 670 ширхэг номыг 3.384.250 төгрөгөөр худалдан авч фондоо баяжуулсан. БСШУЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар 2008 оны шалгарсан шилдэг бүтээл 520 ширхэг номыг авч фондоо баяжуулсан ба 13 сумын номын санд хувиарын дагуу өгсөн.

МНН форумаас хандиваар өгсөн номыг хувиарын дагуу төв номын сангийн үндсэн фондод болон сумуудад хүргэж байна.

Улсаас 2008 онд батлагдсан төсөв: 46.545.4

Цалинд – 24.720.1

Бичиг хэрэг – 125.0

Тээвэр шатахуун – 176.4

Гэрэл цахилгаан – 299.0

Албан томилолт – 123.2

Түлш халаалт – 5.694.0

Ном худалдан авах – 5.000.0

Урсгал засвар – 2.500.0

Эд хогшил – 4.200.0

гэсэн төсвийг зүй зохистой зарцуулж өөрийн орлогыг 130.0 төгрөгөөр биелүүлсэн байна.

Энэ онд номын сангийн үлгэрчилсэн дүрэм, соёлын тухай хууль, соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжуудыг хэрэгжүүлэх зорилгоор өөрийн үйл ажиллагаанд дагаж мөрдөх журам боловсруулан БСГ-ын даргатай бүтээгдэхүүний гэрээ хийж гэрээнд тусгагдсан ажлуудыг бүрэн хийсэн.

- Гэрээнд тусгагдсан 19 бүтээгдэхүүнийг 100% биелүүлж, тухайн жилд чухал ач холбогдолтой гэж БСГ-ын даргын сонгож авсан 5 нэр төрлийн тусгай захиалгат бүтээгдэхүүнийг жигд биелүүлсэн.

- Бүх ажилчин албан хаагчидтай хөдөлмөрийн гэрээ, ажлын байрны тодорхойлолт, ажлын байрны хувиарлалт, бүтээгдэхүүний гэрээ байгуулж, биелэлтийг хагас, бүтэн жилээр дүгнэж, үр бүтээлтэй ажилласан.

- Бүх номын санчид жилийн уншигч ба номын төлөвлөгөөг зохиож төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудыг

бүрэн хийсэн.

- Номын сангийн дотоод журмыг бүх ажилчдын хурлаар батлан мөрдөж ажиллаж байна.
- Уншлагын заал, үндсэн фондын номыг электрон каталогт оруулж бүх үйл ажиллагааг компьютерээр бичин гаргаж байна.
- Үндсэн фондын бүх дансыг шинэчилж дахин үнэлгээнд нягтлан бодогчтой хамтран 111908 ширхэг номыг 62.640.448 төгрөгөөр оруулж БСШУЯ-нд хүргүүлсэн байна.
- Номын сангийн дотоод сүлжээнд холбогдож өндөр хүчин чадалтай 3 ширхэг компьютер авч уншигчдын ном унших үйлчилгээг хөнгөвчилсөн.
- Номын сангийн материаллаг баазыг бэхжүүлэх, боловсон хүчний асуудлыг шийдэх, номын сангийн үйлчилгээг боловсронгуй болгох, уншигчдын эрэлт хэрэгцээг хангахад номын сангийн програм чухал шаардлагатай тул эд хогшил худалдан авах зардалаас LIB4U програм сервер компьютер авч, Улаанбаатараас ирсэн багшийн унааны зардлыг байгууллагаас төлж бүх номын санчдад 5 хоногийн хичээл заалгуулж мэргэжсэн ба байгууллага дотоод сүлжээнд холбогдсон.
- Он гараад бүртгэл мэдээллийн номын санч, номзүйчийн орон тоо нэмэгдсэн боловч, хоёр хүний цалингийн сан дутуу ирсэн тул урсгал засвар болон халаалтын зардлаас өгсөн.
- Харин 2009 онд цалингийн сан 3.600.000 төгрөгөөр дутуу тусгагдсан байна.
- Манай номын сан улсын 2-р зэрэглэлтэй, номын фонд 123546 гаруй ном, хэвлэлтэй орчин үеийн электрон каталогт орсон, дотоод сүлжээнд холбогдсон нутгийн хүн ам ихтэй, төв газраас алслагдсан, өвөрмөц хэллэгтэй аймаг тул

ажиллах ёстой номын сангийн стандартын дагуу орон тооны жишигт хүрэхгүй байна.

- Манай номын сан дөнгөж 9 орон тоотой нэг номын санч номын сангийн бүх үйл ажиллагааг давхар хийж байна.
- Мөн номын сангийн байрлаж байгаа байрны тухай шийдвэрлэж өгөх талаар Ерөнхий сайд болон Яамны сайд, газрын дарга болон холбогдох байгууллагад хэлж албан бичиг өгч одоо хүртэл биелэлээ олоогүй ажиллаж байна.
- Тус номын сан 1997 онд Засаг Даргын 105-р захирамж гарч ХДТ-ын «Б» корпус болох подвалд байрлаж 12 жил болсон.
- Байрлаж байгаа байр номын сангийн стандартыг хангахгүй, эрүүл мэндэд таарахгүй гэрэл муутай, зуны улиралд маш хүйтэн, удаан хугацаагаар уншигчид сууж ном унших боломжгүй, үргэлж хүйтнээс болж номын санч нарын эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлж байна.
- Үргэлж энэ байранд амьдрах юм бол хэдэн жилийн дараа ном шарлаж хэрэгцээ хангахгүй байдалд хүрэх магадалтай болсон.
- Үндсэн фондын номыг дахин үнэлгээнд оруулж бүх дансыг шинэчилсэн.
- 2007 онд мөрдөгдөж байгаа номын сангийн стандарт /MNS 5742/-ыг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгаж, номын санчдын ажлын норм хэмжээгээр ажиллах арга хэмжээ авсан.
- Төвийн болон сумын номын сангуудын хооронд ном солилцох гэрээ байгуулан, өөрийн фондод байхгүй ховор номыг солилцооны журмаар олж уншигчдын санал хүсэлтийг барагдуулсан.
- Монголын соёл, зан заншил, уламжлалыг сэргээн хөгжүүлэх

талаар монголын гэр бүлийн сурган хүмүүжүүлэх ёс зүй, монгол төрийн ёс заншлын үндэс, монголын соёл, иргэншил зэрэг номуудаар уншигчдын дунд соёл, чөлөөт цагийн уулзалт зохион байгуулсан ба 560 уншигчийг хамруулсан.

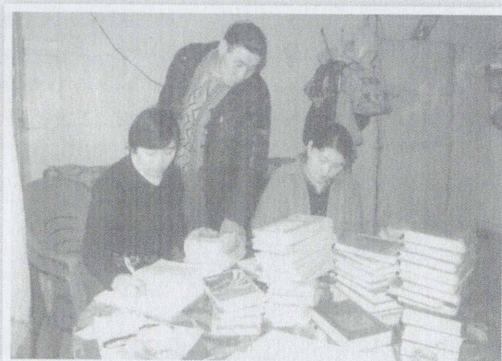
- Үндсэн фондын эргэлтийг сайжруулах зорилгоор Алтанцөгц, Баяннуур, Цэнгэл, Улаанхус, Сагсай, Буянт сумуудад салбар номын санг тогтмол ажиллуулж номыг шинэ номоор сард нэг удаа солилцуулан уншуулж байна.
- Энэ жилд 18 төрлийн сонин сэтгүүлийг 384664 төгрөгөөр захиалж уншуулсан.
- Үндсэн фонд, уншлагын заал, гэрээр ном олгох газар, хүүхдийн заалууд бүгд 890 ширхэг номыг тус тус сэлбэн зассан байна.
- Салбар, нүүдлийн номын сангуудыг сум, төвийн бүх байгууллагуудаар ажиллуулж байна.
- Мөн үндсэн фондын 60.0 мянган номыг сэргээн засварлаж фондонд утга агууллагаар хуучирсан номыг тусгай байрлуулах арга хэмжээ авсан.

- БСШУЯам, МНХ, Азийн хөгжлийн банкнаас зохиогдсон сургалт семинарт өөрийн биеэр оролцож номын сангийн мэдээлэл электрон каталогийг компьютерт оруулах тухай 16 цагийн хичээл заалгуулсан.
- Тус номын сангийн дунд мэргэжилтэй 2 номын санчийг бакалаврын зэрэглэлтэй сургасан.
- БСШУЯ-ны сайдын 2006 оны 12-р сарын 31-ний өдрийн 441 дүгээр тушаалаар гарсан «Номын сангийн анхан шатны бүртгэлүүд, хөтлөх аргачлал» сэдэвтэй сургалт семинарыг төвийн номын санчид төлөвлөгөө гаргаж, хөдөө сумын номын санд 2-5 хоногоор ажиллаж байна.
- Билге Тегин, Дорнод Казахстаны их сургууль, Ногооннуур сумын, МҮСТөвийн номын санчид мэргэжилгүй тул хүн тус бүрт 2 хоногийн семинар өгсөн.
- Аймгийн төвийн бүх сургуулиудын удирдлагатай гэрээ хийж ЕБС-ийн хүүхдийн 45-аас доошгүй хувийг номын сангийн үйлчилгээнд

Цэнгэл сумын номын санд ТНС-аас очсон 2 номын санч номуудыг ангиллаар ангилж зохих журмын дагуу байрлуулан өгч байна

Нэг бүрчилсэн ба нэгдсэн бүртгэлд номуудыг бичиж байна

хамруулж сурагчдын дунд сард 1 удаа СОНА явуулснаар 8158 уншигчдыг номын санд хамруулсан байна.

2. Төлөвлөгөөт ажлын талаар

- Энэ жилд 5305 уншигчдад шинээр карт нээж 55006 ширхэг ном, хэвлэл уншуулж 26363 ирэгсэдийг номын санд хамруулсан байна.
- Албан байгууллагын ажилчин, албан хаагч, оюутан, сурагчдад зөөврийн номын сан ажиллуулсанаар 8900 уншигчдыг номын санд тогтмол ном уншуулжээ.
- Бүх багуудын гэрийн ажилтай эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийн хүмүүс мөн өндөр настай уншигчдад шинээр ирсэн номыг зөөврөөр уншуулж 3415 хүнийг номын санд байнгын карттай болгосон байна.
- Өөрийн орлого болох 130.000 төгрөгийг дансанд оруулсан.
- Номын шуудан буухиаг мал эмнэлэг, Багшийн коллеж, ясли, цэцэрлэг, МҮСТ, нэгдсэн эмнэлэг зэрэг байгууллагуудад тогтмол ажиллуулж байна.
- Уншлагын заал, Гэрээр ном олгох тасгаас шинээр ирсэн хууль эрхийн номуудаар сэдэвчилсэн үзэсгэлэн гаргаж, Соёлын тухай хууль, Үндсэн хуулиудыг компьютерээр бичиж уншигчдад уншуулсан байна.
- Бүх сургуулийн 3-рангийн сурагчдын дунд «Үлгэрийн ертөнцөөр аялах нь» сэдэвт уран уншлага явуулж 620 сурагчдыг номын санд карттай болгосон.
- Өлгийн зохиолчдын ном зохиолын номзүйн бүртгэл бичиж 256 ширхэг картан сан хийсэн байна.
- Фондноос ховордсон номыг эрэн сурвалжилж хувь хүний захиалга өгч, зарим ганц хувьтай номыг канондож уншигчдын хүртээл

болгосноор давхардсан тоогоор 550 уншигчдад 280 ширхэг номыг уншуулсан байна.

- Сургуулийн сурагчдын дунд 3 төрлийн дугуйлан зохион байгуулж давхардсан тоогоор 216 уншигчдыг хамруулж хичээл заасан.
- Насанд хүрэгчдийн уншлагын заал, хүүхдийн заалнаас оюутан сурагчдын дунд Д.Нацагдорж тэмдэгтний болзолыг зарлаж 2 оюутан, бага ангийн 2 сурагч шалгарч тэргүүний уншигчдын тэмдэг, үнэмлэх үнэ бүхий зүйлээр шагнагдсан.
- Ясли цэцэрлэгийн багш нартай

Уншлагын заалын номын санч Т.Күлзима «Тэргүүний уншигч Д.Нацагдорж тэмдэг»-ийг А.Күлимжанд гардуулж байна

«Тэргүүний уншигч Д.Нацагдорж тэмдэгтэн» А.Күлимжан, Р.Сымбат номын санч нартай хамт

гэрээ хийж бага бүлгийн хүүхдүүдэд хөдөлгөөнт тоглоом тоглуулж бага хурал явуулсан.

- Шинээр ирсэн номыг сурталчилгааны самбард зохиогч номын нэрээр бичиж уншигчдад сурталчилж байна.
- Хүүхдийн заалнаас бага ангийн сурагчдын хүсэл сонирхолын дагуу чөлөөт сонголтоор 250 ширхэг номыг уншуулж анги бүлгээрээ уралдаан зохион байгуулан ажилласан.
- Уншлагын заал, гэрээр ном олгох танхимаас лавлагааны дэвтэр ажиллуулж уншигчдын захиалсан, лавласан ном хэвлэлийг цаг алдалгүй олж өгч байна.

Номын сангаас явуулсан соёл олон нийтийн ажил

- Уншигчдыг сурч боловсроход нь ном хэвлэл, мэдээ мэдээллийг түгээх, түргэн шуурхай, шинэлэг хэлбэрээр сурталчлах зорилгоор энэ жилд соёл олон түмний ажлыг 31 удаа явуулж 2281 уншигчдыг хамруулсан байна.
- Ардын зохиолч С.Магауиягийн «Ўрпақ тагдыры» номоор бага хурал, Дорнод Казахстаны их сургууль, Багшийн коллеж, МУСТ-ийн оюутнуудыг оролцуулж давхардсан

тоогоор 630 хүн хамруулсан байна.

- Гэрээр ном олгох, уншлагын заал А.Нуршайыховын «Махаббат қызык мол жылдар» номоор уншигчдын бага хурал явуулж, «Арулар» сэтгүүлээс охидын дунд чөлөөт ярилцлага зохион байгуулсан болно. Багшийн коллежийн оюутан сурагчдыг оролцуулж хүн бүрийн сэтгэгдлийг сонссон.
- Анагаах ухааны магистр, Эрүүл мэндийн Тэргүүний ажилтан, зөвлөх эмч Ербалатай «Охид хүүхдийн бие бялдрын хүмүүжил, гоо сайхан» сэдэвтэй уулзалт үдэшлэг зохион байгуулж явуулснаар 65 уншигч оролцсон.
- Хүүхдийн заалнаас «Алдар көсе» номоор дүрийн тоглолттой уншигчдын бага хурал хийж 61 уншигч уг арга хэмжээнд оролцсон байна.
- Цагаан сарын баярыг тохиолдуулан эмэгтэйчүүдийн их эмч Оюундэлгэртэй уншигчдын бага хурал хийж давхардсан тоогоор 168 уншигч хамарсан байна.

Ардын зохиолч С.Магауия номын санд ном уншиж эхэлсэн түүх болон ном бичсэн тухайгаа уншигчдад ярьж өглөө

Оюундэлгэр эмчид Цагаан сарын хадаг гардуулж байна

Манай хамт олны ололт амжилт, СОНА-ын арга хэлбэрийг номын сангийн захирал Оюундэлгэр эмчид товч танилцуулж байна

- Наурызын баяраар номын сангийн ажилтан албан хаагчдын эцэг эх, ууган тэргүүний уншигчдыг оролцуулан уулзалт үдэшлэг зохион байгуулж «Эрдэм» хамтлагийн хүүхдүүдээр концерт тоглуулан зоог барьж, дурсгалын зүйл бэлэглэв.
- Уншлагын заалнаас казакын ёс заншлын тухай номоор уншигчдын бага хурал явуулж 67 уншигч оролцсон. Мөн «Хамар сүлү» номоор багшийн коллеж, Дорнод Казакстаны их сургуулийн оюутнуудыг оролцуулж уншигчдын бага хурал хийж 120 хүн хамарсан байна.

Ахмад уншигч «Наурыз баяраар» ерөөл дэвшүүлж үг хэлж байна

- Цэргийн баярыг тохиолдуулан 9-10-р ангийн эрэгтэй сурагчдын дунд гэмт хэрэг хэв журмын тухай чөлөөт ярилцлага хийж олон сурагч хамрагдсан байна.
- «Англи хэл сурцгая» сэдэвтэй номын үзэсгэлэн 2 удаа 36 ширхэг номоор гаргасан.
- Багш нарын өдөрт «Алтан багш» сэдэвт үзэсгэлэн 29 ш номоор
- Цагаан сарын баярт «Монголын ёс заншил» сэдэвт үзэсгэлэн 25ш номоор
- Олон улсын эмэгтэйчүүдийн баярт «Ана элди» сэдэвтэй үзэсгэлэнг 32ш номоор
- Науырыз баяраар «Үлыс оң болсын» сэдэв үзэсгэлэн 55 ш номоор
- Хаврын шалгалтанд зориулж «Хаврын шалгалтанд амжилт хүсье» сэдэвт үзэсгэлэн 46 ш номоор
- Шинэ номын үзэсгэлэнг 61 ш номоор
- Хууль зүйн буланд зориулан 35 ш номоор
- Багш бидний бахархал үзэсгэлэнг 36 ш номоор
- «Уламжлалт зан заншил» нэртэй үзэсгэлэн 45 ш номоор
- Бүх тестийн шалгалтын материал 35 ш номоор
- «Охид хүүхдүүдийн бие бялдарын

хүмүүжил гоо сайхан» нэртэй үзэсгэлэн 26 ш номоор

- Соёл урлаг хүний хөгжилд үзэсгэлэн 24 ш номоор
- Діни кітаптар /шашны 40 ш/
- Хүүхдийн баярт 25 ш номоор
- Хэн номтой нөхөрлөх вэ? нэртэй номын үзэсгэлэн 38 ш номоор тус гаргасан байна.
- «Қазақтың ырымдары мен тыйымдары» нэртэй номоор уншигчдын бага хурал явуулсан.

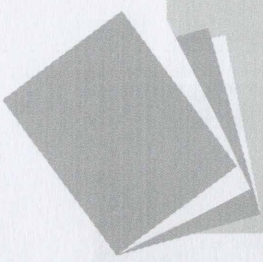
Ажилчдын нийгмийн асуудал

- Үр дүнгийн гэрээг хагас, бүтэн жилээр дүгнэж ажлын үр дүнгээр цалинг улсаас өгсөн төсөвт зогсож өгч байна.
- Номын санчдын энгэрийн хаяг хийлгэж бүх заал, гэрээр ном олгох, хүүхдийн заал зэрэг хаягуудыг шинээр бичиж хадуулсан.
- Ажлын байр ажилчин албан хаагчдын эрүүл мэндийг хангахгүй өвөл, зуны улиралд маш хүйтэн, гэрэлгүй үед харанхуй газарт үргэлж бүх үйл ажиллагааг гараар гүйцэтгэдэг учир өдөрт хоер удаа хөнгөн цай өгч байна.
- Нэг номын санчийг «Оны шилдэг», хоёр хүнийг «Байгууллагын аврагаар» шалгаруулав.
- ОУ-ын эмэгтэйчүүдийн баяр, наурызын баяр, хүүхдийн баяр, цагаан сарын баяраар урамшуулал шагнал өгсөн.
- «Оны шилдэг тэргүүний ажилтан» нэг, байгууллагын аврага хоёр хүнийг шалгаруулж, төсөвт зогсож 20.000 төгрөг өгсөн.
- Удаан хугацаагаар эмчилгээ хийлгэсэн 2 номын санчийн цалинг төсөвт зогсож бүтнээр өгч байсан.
- Дунд мэргэжилтэй 2 номын санчийг СДС-ын эчнээ сургалтанд хамруулж диплом, бакалаврын зэрэгтэй

болгосон ба суралцах хугацааны цалинг ажилласанд тооцож өгч байна.

Цаашид хийх ажил

- Номын сангийн бүтэц зохион байгуулалт, номын сангийн байртай болох, эхэлсэн байрны үлдсэн төсөв хөрөнгийг төсвийн тодотголд оруулж өгөх.
- 2009 онд томилолтын зардалд 120.0 төгрөгийн төсөв хувиарлагдсан тул УБ-д сургалт семинард оролцох онгоцны 1 талын зардалд ч хүрэхгүй байна.
- 2009 онд номын сан байгуулагдсаны 60 жилийн ой болох тул аймгийн ИТХ-ын тэргүүлэгчдэд танилцуулж тогтоол гаргуулж ой тэмдэглэн өнгөрүүлэх хөрөнгө шийдүүлэх.
- Номын сан дотоод сүлжээнд холбогдсон тул өнөөгийн шаардлага хангасан өндөр хүчин чадалтай 5 ширхэг компьютер авах төсөл боловсруулж, Аймаг хөгжүүлэх сан, БСПУЯ-нд оруулах.
- Хөдөөгийн хөдөлмөрчдөд номын сангийн үйлчилгээг ойртуулах ба явуулын үйлчилгээ сум бүрт хүргэх тээврийн хөлс хүрэлцэхгүй тул төвийн соёлын байгууллагатай хамтран унааны асуудлыг шийдэх.
- Энэ асуудлыг БСГ-ын дарга, мэргэжилтэн, төсвийн ахлах мэргэжилтэн, яамны санхүүд танилцуулж сургалтын зардлыг нэмэгдүүлэх тухай хагас жилийн тайланд бас дурдсан боловч одоо хүртэл биелэлээ олоогүй байна.
- БСПУЯам болон Үндэсний номын санд жилд 2 удаа сургалт семинард оролцох дуудлага ирдэг боловч зардал хүрэхгүйн улмаас жил бүр оролцож чадахгүй байна.
- Иймд аймгийн БСГ-аас нэг удаагийн сургалтын зардлыг гаргуулах саналтай байна.

БАЯНХОНГОР АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН ЖИЛИЙН АЖЛЫН ТАЙЛАН

Нэг. Удирдлагын үйлчилгээ

Тайлангийн хугацаанд тус номын сангийн хамтолон 2008 оны бүтээгдэхүүн нийлүүлэлтийн гэрээний биелэлтийг хангах, Монгол улсын засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр болох Аймгийн засаг даргын мөрийн хөтөлбөр, Аймгийн нийгэм эдийн засгийн үндсэн чиглэл, хөтөлбөрүүдийн зорилтуудыг хэрэгжүүлэхэд Номын сангийн бүхий л үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллаж ирлээ. Аймгийн нийтийн номын сан нь орчин үеийн техник хэрэгсэл, оюуны хэрэгцээ болсон ном хэвлэлээр хангах, гадаад, дотоод мэдээлэл авч уншигч хэрэглэгчдэд түргэн шуурхай хүргэх, мэдээллийн сан бүрдүүлэх, нээлттэй сургалт эрдэм шинжилгээ судалгааны төв болон өргөжлөө.

Номын сангийн удирдлагын үйл ажиллагааны менежментийг бүх талаар боловсронгуй болгож орчин үеийн номын сангийн жишигт хүргэх туршлагын үндсэн дээр хөгжүүлэх номын сангийн хөгжлийн үйл ажиллагаанд бодлого чиглэлтэй үйлчилж буй хууль, тогтоол, дүрэм журмыг мөрдөн шинэчлэн боловсруулж, номын сангийн мэргэжлийн боловсон хүчний менежментийг боловсронгуй болгож номын сангийн оновчтой тогтолцоог бүрдүүлэн номын сангийн үйлчилгээг автоматжуулан LIB4U програмыг нэвтрүүлэн ажиллаж байна.

Монгол үндэснийхээ бичиг соёл, оюуны үнэт өв болох ном эрдмийг хадгалж, хамгаалах, арвижуулах,

уламжлуулах, үндэсний мэдээллийн нийтэд нээлттэй хадгаламж номын санг хөгжүүлэх талаар төр засгаас ихээхэн анхаарч тодорхой санаачлага дэмжлэгүүдийг үзүүлж ирлээ.

Соёл урлагийн байгууллагын бүтэц, хэв шинж, байршил, бүсчилсэн хөгжлийн бодлого чиглэлтэй уялдуулан оновчтой болгож, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх, өндөр мэргэжилтэй ур чадвартай боловсон хүчин, ажиллах нөхцөл бүрдүүлэн 860 сая төгрөгийн өртөгтэй «Номын өргөө-Хүүхэд залуучуудын хөгжлийн төв» баригдаж байна. «Номын өргөө-Хүүхэд залуучуудын хөгжлийн төв»-ийн барилга баригдаж, ашиглалтанд орсоноор орчин үеийн олон нийтийн мэдээллийн нээлттэй автоматчлагдсан Виртуаль номын сан болж, хүний нөөц, үйлчилгээний бүтэц зохион байгуулалт өөрчлөгдөж, өндөр мэргэжил ур чадвартай боловсон хүчнээр хангагдаж, төрийн үйлчилгээг ард иргэдэд нэг цэгээс нээлттэй хүргэх үр дүнд хүрч шинжлэх ухаан технологийн дэвшил гарна. Одоогоор бэлтгэл хангагдаж байна.

Тайлангийн хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагааны төлөвлөлт, нэгж тасгийн үйл ажиллагааны төлөвлөлт, хууль эрх зүй, тушаал шийдвэр, стандартын хэрэгжилтэд захиргаа болон захиргааны зөвлөл хяналт үнэлгээ хийж ажлын ололт, амжилт, дутагдлыг хэлэлцэн шийдвэр гаргаж,

уншигч хэрэглэгчдийн хэрэгцээг хангаж буй эсэхэд санал асуулга явуулах ба саналын хайрцагаар санал хүсэлт хүлээн авч тухай бүр үр дүнт тооцон уншигчдад мэдээлж ирсэн.

БСШУ-ны сайдын 2005 оны 441 дүгээр тушаал, Номын сангийн данс маягт, бүртгэл шинэчлэх /1-17/ Сангийн сайд, БСШУ-ны сайдын хамтарсан 357/406 Ном хэвлэлийг дахин үнэлэх журмыг хэрэгжүүлэн 46575 ширхэг ном 39.750.195 төгрөгөөр дахин үнэлэгдсэн.

Монгол улсын стандарт «Архив, номын сангийн өв санг хадгалж хамгаалахад тавигдах шаардлага» MNS ISO 11799:2007, «Номын сангийн орчин нөхцөл үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага» MNS 5742:2007 стандартыг хангаж хэрэгжүүлснээр номын сангийн нэр хүнд өсч, үйлчилгээний хүрээ хүртээмж дээшилж, номын сангийн менежментийг боловсронгуй болгон соёлын өв бичиг дурсгалыг хадгалж, хамгаалан судалж сурталчилах, орон нутгийн номын сангуудыг арга зүй мэдээлэл, сургалт сурталчилгаагаар хангах үүрэг бүхий мэдээллийн төв болон өргөжиж ирлээ.

Үндэсний уламжлалт соёл урлагаа дээдлэн хөгжүүлэхэд түүх соёлын дурсгалт өвийг хадгалан хамгаалж, Морин хуур, Уртын дууны ном зохиол бусад хэвлэмэл бус материал, CD-р булан байгуулан ард иргэдэд түгээн дэлгэрүүлж байна.

Удирдлагын менежментийг боловсронгуй болгоход төлөвлөх, шийдвэрлэх, зохион байгуулах, идэвхжүүлэх, хянах ажлуудыг зохион байгуулж, Байгууллагын үйл ажиллагааг жил, сараар төлөвлөн батлаж, тайлагнаж, Ерөнхий менежерийн үр дүнгийн гэрээг Боловсрол соёлын газрын даргатай байгуулж ажилчид албан хаагчидтай хөдөлмөрийн гэрээ, өмч эзэмшигчийн

гэрээ, үр дүнгийн гэрээ хийж баталгаажуулан хяналт үнэлгээ хийн хагас, бүтэн жилээр дүгнэж мөнгөн урамшуулал олголоо.

Ажлын байрны тодорхойлолтыг шинэчлэн боловсруулж ажлын хэсэг байгуулан боловсруулан баталгаажуулж, хүн бүр ажлын байрны тодорхойлолтод заасан чиг үүргийн дагуу ажиллаж ирсэн ч Фондоч Я.Гэрэлтуяа ажлын байрны тодорхойлолтоо баталгаажуулаагүй ажлын байрны тодорхойлолтгүй ажиллалаа.

Аймгийн нийтийн номын сангийн дүрэм шинэчлэгдсэн учир дүрмийг шинэчлэн боловсруулж мөрдөн ажиллаж ирлээ.

Аймгийн нийтийн номын сангийн бодлого, чиглэл, үйл ажиллагаатай холбоотой тушаал 53, захиргааны зөвлөлийн хурлыг 17 удаа хийж номын сангуудад мөрдөгдөж буй хууль дүрэм, журам, данс бүртгэлүүдийг хөтлөх, ном дахин данслах, тооллого хийх, алдаж үрэгдүүлсэн номыг төлүүлэх болон бусад ажил, мэргэжлийн чадавхийг дээшлүүлэх, сахилга, хариуцлага хүлээлгэх, шагнаж урамшуулах, нийгмийн асуудал шийдвэрлэх зэрэг асуудлыг хэлэлцэн шийдвэр гаргалаа.

Тайлангийн хугацаанд улс аймаг, орон нутгийн төр захиргааны байгууллагаас ирсэн бичиг 37, номын сангийн менежментийг бүх талаар боловсронгуй болгоход холбогдох дээд байгууллагуудад санал тавих үндэслэл судалгаа, мэдээ мэдээллийг бий болгох, үйл ажиллагаанд номын сангийн захиргаа, захиргааны зөвлөл ихээхэн анхаарч явуулсан бичиг 33-ыг шийдвэрлүүлэн ажиллалаа.

Монголын ард түмний соёлын үнэт өвийг хадгалан хамгаалах, номын санчдын ажиллах нөхцлийг сайжруулах, номын санг өргөжүүлэх өдөр тутмын үйл ажиллагаанд стандартыг хангаж ажилласан. Хамт

олны шуурхайг 30 удаа хийж, улс аймаг, орон нутгийн мэдээ мэдээллээс харилцан солилцох, байгууллага, нэгж тасаг, сарын ажлаа тайлагнах цаг үеийн асуудлуудыг хэлэлцэн хурлын тэмдэглэл хөтлөж шийдвэрлэсэн.

Номын сангийн ая тухтай нөхцөл бүрдүүлж, материаллаг баазыг бэхжүүлэхэд БСШУЯ уншигчийн ширээ 30ш, уншигчийн сандал 60ш, номын тавиур 11ш, албан конторын ширээ 2ш, сандал 2ш, компьютер 1ш, нийт 5.271,200 төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийлээ. Санхүүгийн үйл ажиллагаанд ТБУСХ-ийн дагуу батлагдсан төсвийн төслийн хуваарийн дагуу зарцуулж, өр авлагагүй гарсан ба ажилчдын хөдөлмөр бүтээмжийг дээшлүүлэхэд ур чадварын нэмэгдэл 10-25% мөнгөн урамшуулал олгож өмч хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулахад анхаарч ажилласан.

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг Монгол улсын засгийн газрын 2008 оны 167 дугаар тогтоолын дагуу хийсэн төрийн болон орон нутгийн өмчийн улсын үзлэг тооллогын ажлыг зохион байгуулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг тооллогын комисс, өмч хамгаалах байнгын зөвлөлийг байгууллагатамилон ажиллуулж, байгууллагын эзэмшилд байгаа ашиглалтгүй болон илүүдэлтэй үндсэн хөрөнгө, ашиглах хугацаа нь дууссан эд хөрөнгийг газар дээр нь үнэн зөв тоолж, худалдах, шилжүүлэх, акт тогтоон устгах талаар дүгнэлт гарган хугацаанд нь илрүүлсэн болно. Орон нутгийн өмчийн улсын үзлэг тооллогын материалыг үзэхэд элэгдэл тооцох боломжгүй зарим эргэлтийн хөрөнгө болон гадаад орны зээл тусламж, Олон нийтийн байгууллагын төслийн санхүүжилтээр бэлтгэсэн хөрөнгө, хандив бэлгээр ирсэн 84 нэр төрлийн 458.9 төгрөгийн хөрөнгийг бүртгэлд авах, үндсэн хөрөнгийн бүртгэлд бүртгэлтэй ч үндсэн хөрөнгийн

шинжийг хадгалаагүй байгуулахад тохиромжгүй 11 нэр төрлийн 40921 үндсэн хөрөнгийг эргэлтийн хөрөнгөнд шилжүүлэн, ашиглалтын хугацаа дуусч цаашид ашиглах боломжгүй 8 төрлийн хөрөнгийг устгаж цаашид засаж сэлбэн ашиглаж болох, үнэ тогтоож зарах 8 төрлийн хөрөнгийг тус тусад нь жагсаалт, акт гаргаж шийдвэрлэн ня-бо Б.Өнөрмаа, нярав Б.Должин нарт үүрэг өгч шийдвэрлэсэн. Энэ тооллогын үр дүнд илэрсэн каталогийн карт, формуляр, захиалгын хуудас зэргийг бүртгэлээс хассан зөрчлийг холбогдох хүмүүст хариуцлага тооцон ажиллалаа.

Аймгийн Хот байгуулалт барилга захиалагч, өмчийн албанд албан бичгээр номын санд хуучин ашиглагдаж байсан уншигчийн ширээ, сандлыг Өлзийт, Гурванбулагийн номын санд баланснаас балансанд шилжүүлэх санал тавьж Төрийн өмчийн хорооны 2007 оны 297 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралтын 5 дугаар хэсэгт саналыг хүлээн авч илүүдэлтэй байгаа ширээ сандлыг Өлзийт, Гурванбулаг сумын номын санд тус бүр 6 ширээ, нэг бүр 10000 төгрөгийн үнэтэй бүгд 60000 төгрөг, модон сандал тус бүр 5 ширхэгийг 5000 төгрөгийн үнэтэй бүгд 25000 төгрөг, зөөлөвчтэй сандал тус бүр 7ш 5600 төгрөгийн үнэтэй бүгд 39200 нийт 228200 төгрөгийн хөрөнгийг шилжүүлэн өглөө.

Аймгийн нийтийн номын сангийн үйл ажиллагааг өргөжүүлэхтэй холбогдуулан байгууллагын бодлогын хүрээнд мөрдөгдөх хууль эрх зүйн баримт бичгийг боловсруулж захиргааны зөвлөл болон хамт олны хуралд хэлэлцүүлэн батлаж мөрдөн ажиллаж байна. Төрийн албан хаагчийн хариуцлагын тогтолцоог бүрдүүлэн дотоод дэг журмыг сайжруулан үйл ажиллагааг олон нийтэд нээлттэй, чанартай үйлчилгээг хүргэхэд анхаарч

ажиллалаа.

Ажилчдын ая тухтай ажиллах нөхцлийг бүрдүүлж сервер компьютер 1 ш, Dell компьютер иж бүрэн 1ш, компьютер иж бүрэн 2 ширхэгийг худалдан авч техник технологийн шинэчлэлт хийж, уншлагын 3 танхим, фонд дотоод сүлжээнд холбогдож, Миком ХХК-ны 24 цагийн интернетийн үйлчилгээнд модемоор холбогдсон нь техник технологийн ахиц дэвшил, үр дүн гарч цахим үйлчилгээг хэрэглэгчид, номын санчид ашиглан, автоматчлагдах орчин бүрдлээ.

Номын сангийн орон тоо, бүтэц зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгон гадаад, дотоод харьцааг өргөжүүлэхэд анхаарч төрийн болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран ажиллаж, Боловсрол соёл шинжлэх ухааны яаманд «Ном эрдэм» төсөл хийж Ном эрдэм аяны 10 жилийн ойг 2009 онд тэмдэглэх боломж бүрдэж төсөл хэрэгжих шатандаа явж байна. Нээлттэй нийгэм форумд «Хүүхдийн хичээлээс гадуурх хөгжлийг дэмжих» хүрээнд хөтөлбөрийн «Ном-эрдэм, ном уншлага соёл хүмүүжлийн ажлын хөтөлбөр» бичсэн ба тус төсөл дэмжигдэх төлөвтэй байна.

Дотоод журам, төрийн албаны хууль, ТБУСХ, хөдөлмөрийн хуулийн хүрээнд ажилчдын төлөвлөсөн ажлын гүйцэтгэлд хяналт үнэлгээ хийж амжилт гаргасан ажилтныг шагнаж урамшуулах, идэвх санаачлагагүй, байгууллагын үйл ажиллагаанд зөрчил дутагдал гаргасан ажилтанд хариуцлага тооцох механизмаар ажиллалаа.

Монгол улсын засгийн газрын тогтоолын дагуу цалинг тогтоож цалинг тухай бүр тавьж цалингийн зээл, лизингийн зээл олгож нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэхэд өргөдөл, хүсэлтийг үндэслэн цалинтай цалингүй чөлөө, тэтгэмж мөнгөн болон эд материалын урамшуулал, эрүүлмэндийн

үзлэгт хамруулах, витаминжуулах зэрэг ажлыг захиргааны зөвлөлөөс хэрэгжүүлэн ажиллалаа.

Төр засаг, аймаг, орон нутгийн шагналд тодорхойлох ажлыг ажлын амжилт, хамт олны саналыг үндэслэн тодорхойлж ирсэн.

Баянхонгор аймгийн нийгмийн салбарын «Алдаршаагүй алдартан»-аар үйлчлэгч, жижүүр М.Алтанцэцэгийг Захиргааны зөвлөлийн гишүүдийн хурлын саналаар тодруулж холбогдох материалыг Нийгмийн бодлого зохицуулалтын хэлтэст явууллаа.

Ажилчдад Хөдөлмөрийн тухай хууль, Байгууллагын дотоод журмыг үндэслэн бичиг хэргийн хангалт, ажлын хувцас, цэвэрлэгээ үйлчилгээний материал, ая тухтай ажлын байрыг бий болгон ажилласан.

Номын сангаас тэтгэвэрт гарсан ахмадуудад Сар шинийн баяраар хүн бүрт 10000 төгрөгийн хүндэтгэл үзүүлэн өргөдөл, хүсэлтийг хүлээн авч 3 хүнд нийт 80000 төгрөгийн тэтгэмж олголоо.

«Ном-Эрдэм» аяны удирдамж, номын санчдыг сургалт семинарт дуудсан бичгүүдийг бэлтгэн, сумуудад тараасан.

Орон нутгийн номын санчдын «Номын сан орчин үед» сургалтын бэлтгэл ажлуудыг хангаж, сургалтыг зохион байгууллаа. Сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулан, баталгаажуулж, 55 ширхэг урилга хийн хувиалан олшруулж, зохих хүмүүст нь тарааж өглөө. Мөн «Номын мөр» сонины эхийг бэлтгэн 55 ширхэгийг гаргаж, номын санчдад тарааж өгсөн. «Соёл урлагийн ажилтны анхдугаар чуулган», Дархан-Уул аймагт болсон Соёл Урлагийн их наадмын фото зургуудаар тайлбар хийн, самбар гаргалаа. Сургалтанд БСШУЯ-ны номын сан, ном хэвлэл хариуцсан мэргэжилтэн Б.Баярааг урилгаар оролцуулж, ирэх буцах унааны зардал,

буудлын хөлс, хоолны мөнгийг даан, БСШУЯ-аас соёл урлагийн талаар баримталж буй бодлого, чиглэлийн талаар болон Баянхонгор фондын талаар номын санчдад мэдээлэл олгож, Баянхонгороос төрөн гарсан зохиолчдын зохиол бүтээлийн номзүйг сурталчлан танилцуулж, гадаад мэдээллийн кабинетийн үйл ажиллагааны талаар мэдээлэл хийж, аймгийн нийтийн номын санд байгаа үнэт ховор номын жагсаалтыг танилцууллаа. Мөн МҮНС-аас гаргах гэж байгаа «Номын сангийн нэвтэрхий толь»-д орох материалуудыг бүрдүүлж 15 сумын номын сангийн танилцуулга, ажиллаж байгаа хүмүүсийн анкетыг зургийн хамт, сум, сургуулийн номын сангуудын СУ маягт судалгаануудыг МҮНС-д явууллаа. Сургалтын төгсгөлд номын санчдын дунд «Караоке» тэмцээнийг зохион явуулсан.

СХУ-ны доктор Ш.Чимгээгийн нэрэмжит «Ном-Эрдэм» аяны нээлтийн үйл ажиллагаа, Ч.Лхамсүрэнгийн нэрэмжит «Хүрэн морь» яруу найргийн уралдааны ажиллагаанд оролцлоо.

2008.04.15-18-ны өдрүүдэд БСШУЯ, Дэлхийн банк, МННХ, Мэдээлэл харилцаа холбоо технологийн газартай хамтран зохион байгуулсан «Хөгжлийн мэдээлэл: мэдлэг мэдээлэлд хүрэх боломж» семинарт захирлын хамтаар оролцож мэдлэг боловсролоо дээшлүүлж, энэхүү сургалтын дагуу аймгийн төвийн номын санчдад сургалт явууллаа.

2008 оны удирдлагын үйлчилгээндээр гарсан ахиц дэвшил гэвэл: Удирдлагын үйлчилгээний хүрээнд нийлүүлэх бүтээгдэхүүн заалт бүрээр биелэгдэж удирдлага зохион байгуулалтаар захиргааны зөвлөлийн хурал, хамт олны шуурхайгаар цаг үеийн болон харилцан мэдээлэл солилцон шийдвэр гарган ажиллаж бодлого чиглэл, хууль эрх зүй, хүний нөөц, материаллаг бааз,

мэдлэг ур чадварын түвшинд ахиц дэвшил гарсан нь харагдаж байна.

Мөн «Үндэсний бичиг үсгийн баяр»-ын арга хэмжээг өргөтгөн урьд өмнөхөөс илүү олон цогц арга хэмжээнүүдийг шат дараалан зохион явуулж, олон хүнийг хамруулсан. Мөн байгууллагын захиргаа, орон нутгийн бусад байгууллагуудтай хамтран «Номч залуус» анхдугаар чуулга уулзалтыг зохион явуулж, залуучуудад хандан уриалга гаргасан. Байгууллагын захиргаанаас бүх өрөө тасгуудыг шат дараалуулан компьютерээр хангаж LVB4U номын сангийн цогц програм суулгуулж, дотоод сүлжээ, интернэтэд холбосноор ажиллах тав тухтай орчин бүрдэж, одоогоор номоо электрон каталогт оруулах ажил эхлээд явж байна.

Хоёр. Номын сангийн үйлчилгээ

1. Лавлагаа, арга зүйн үйлчилгээ

Тайлангийн хугацаанд нийт 234 лавлагааг уншигчдад өгч, «Лавлагааны ширээ», «Асуувал хариулъя» булангаар үйлчлэн, өгөгдсөн номзүйн лавлагааны дэвтрийг стандартын дагуу хөтлөн ажиллалаа.

«Ном хэвлэлийн байгууллагад мөрдөх үндэсний стандартын эмхтгэл» номноос «Номзүйн бичилт хийх стандарт»-ыг эмхтгэн гаргаж, номын санчдад зориулсан гарын авлага хийлээ.

Орон нутгийн номын сангуудад арга зүйн зөвлөгөө өгсөн байдал, сургалт семинарт хамрагдсан байдлыг газрын зураг дээр тэмдэглэн арга зүйн танхимд байрлуулсан.

Сумдын 2007 оны судалгааг нэгтгэн гаргаж, МҮНС-аас гаргах гэж байгаа «Номын сангийн нэвтэрхий толь»-

д орох материалуудыг бүрдүүлж 15 сумын номын сангийн танилцуулга, ажиллаж байгаа хүмүүсийн анкетыг зургийн хамт, сум, сургуулийн номын сангуудын СУ маягт судалгаануудыг МҮНС-д явууллаа.

Аймаг орон нутгийн номын сангуудад арга зүйн зөвлөгөө нэгдсэн хөтөлбөрийг боловсруулан фондоч Я.Гэрэлтуяа говийн 8 сумаар, номын санч Б.Должин хангайн бүсийн 9 суманд тус тус арга зүйн зөвлөгөөг өгөн, номын сангуудын ажил байдалтай танилцаж, хяналт үнэлгээ шинжилгээ хийсэн.

Хөдөө орон нутгийн сум, сургуулийн номын санчдад «Номын сан-Орчин үед» сургалт семинарыг 2 өдөр, «Үндэсний бичиг үсгийн баяр»-аар «Хөгжлийн мэдээлэл: мэдлэг мэдээлэлд хүрэх боломж» ном сэргээн засварлах сургалтыг аймгийн төвийн ЕБС-ийн номын санчдад зохион байгуулсан.

2008 оны лавлагаа арга зүйн үйлчилгээн дээр гарсан ахиц дэвшил: 2007 онд жилийн турш нийт 89 лавлагааг уншигчдад өгч байсан бол 2008 онд 234 лавлагааг уншигчдад өгч лавлагааны ажил сайжирч байгаа нь харагдаж байна.

2. Номзүй, каталог картын сан

2008 оны 1-р улиралд шинээр ирсэн 316 ном, 2-р улиралд шинээр ирсэн 87, засгийн газрын шилдэг бүтээл, хандив бэлгээр ирсэн 65 номоор шинэ болон сэдэвчилсэн номзүйн мэдээг нэгтгэн гаргаж, уншигчдад үйлчилсэн.

«Ном хэвлэлийн байгууллагад мөрдөх стандарт» номоос «Номзүйн бичилт, түүнд тавигдах ерөнхий шаардлага» сэдвээр номын санчдад зориулсан гарын авлагыг нэгтгэн гаргасан.

2008 онд шинээр ирсэн 470 гаруй номуудын картыг каталогт үсэг

дараалал, төрөл ангиар нь ялган байрлуулж, каталогийн эмх цэгцэнд хяналт тавин редакторлан ажиллаж байна.

Аймгийн нийтийн номын санд байгаа эдийн засаг, зах зээл, менежмент маркетингийн номуудаар 270 ш карт бичиж, картын санд байрлуулж, хаяг хийсэн.

Уншигчдад каталог ашиглах талаар заавар зөвлөгөөг байнга өгч, эрж хайсан номоо үсэг дараалал, төрөл ангийн каталоогоос хэрхэн хайж олох тухай зөвлөн, каталог ашиглалтын дэвтрийг хөтлөн ажиллаж байна.

2008 оны каталог, картын сангийн ажил дээр гарсан ахиц дэвшил гэвэл эдийн засаг, зах зээл, маркетингийн номуудаар 270 ш карт бичиж, шинээр картын санг хийснээр энэ картын санг уншигчид маш өргөнөөр ашиглаж, энэ чиглэлээр хайсан номуудаа түргэн шуурхай олж авах боломжтой боллоо.

3. Баянхонгор фонд

Баянхонгор фондод «Монгол улсын арслан П.Аюуш», «Зүрхэнд мөнхөрсөн саран», «Миний ертөнц», «Цуурайнаас төрөгсөд», «Богд сумын түүх, соёлын дурсгалт газрууд», «Хайр дуулсан заяа», «Сартай шөнийн дээрэм», «Галын бурхан», «Хонгор нутаг» гэх мэт 28 ном, «Баянхонгор шүтээн нутаг», «Бурханаас илгээсэн хайр» зэрэг дууны CD-ээр Баянхонгор фондыг баяжууллаа.

«Үндэсний бичиг үсгийн баяр»-аар Баянхонгор фондын 40 номоор үзэсгэлэн гаргаж, нийтдээ 50 гаруй хүнд сурталчилсан.

Удирдлагаас Баянхонгор тасагт CD-тэй хөгжим өгсөнөөр Баянхонгорын холбогдолтой электрон мэдээлэл CD, кассетаар ард иргэддээ үйлчлэх боломжтой болсон.

4. Фондын ажил

Шинжлэх ухаан, уран зохиолын, болон бэлэг хандиваар ирсэн, худалдан авсан 1216 шинэ номоор фондыг баяжуулж, техник ажиллагаанд оруулж, номоо ангилалын дагуу тавиурт байрлуулж, уншигчдад үйлчлэн ажиллаж байна.

Өдөр тутмын сонингуудыг нэгжлэн үдэж, 19 нэгж болгон фондонд байрлуулав.

Фондын номын урагдаж гэмтсэн 630 ном, хүүхдийн тасгийн 20ш номуудыг тус тус сэлбэн засаж уншлаганд гаргасан.

Орос фондын номууд, монголын уран зохиолын 4800 гаруй номуудыг формалины 25%-ийн уусмалаар ариутган цэвэрлэж, тавиурт байрлуулсан.

Фондноос уншлаганд гарсан 13550 номыг өдөр бүр номын санчидтай тооцоог хийж, тавиурт байрлуулан ажиллалаа.

Ном-Эрдэм аяны материалыг он оноор нь ялгаж, орос номын фондонд тавиурт байрлуулсан. Мөн 2008 оны Ном-Эрдэм аяны шалгарсан материалуудыг данслан хүлээж авч фондонд байрлуулсан.

Орос номуудыг номын санч нарт хувиарлан өгч 2000-аад номонд тасалбар бичүүлэн, тавиуруудын байрлалыг өөрчлөн, тавиур нэмж оруулсан. Монгол фондын номуудыг буулган тавиурын байрлалыг өөрчлөн, ном буулгах явцад утга агуулгаар хуучирсан, 1555 нэр төрлийн 2178 ш, 962684 төгрөгний үнэтэй ном, 66 нэр төрлийн 240 ш, 914665 төгрөгний үнэтэй сонин, 29 нэр төрлийн 78 ш, 2452.9 төгрөгний үнэтэй сэтгүүлүүдийг тус тус акталлаа.

Фондын ажил дээр 2008 онд гарсан ахиц дэвшил бол орос номын фондын 3600 ном, монголын уран зохиолын 1200 номыг хамт олны хүчээр формалины 25%-ийн

уусмалаар ариутган цэвэрлэж, тавиурт байрлуулсан. Монгол фондын номын тавиуруудын байрлалыг өөрчилсөнөөр өрөөний зай багтаамж чөлөөтэй болж, тавиур дахь номыг буулгах явцад утга агуулгаар хуучирсан, олон хувьтай 1978 номыг ялгаж акталсан нь тавиуруудын хүрэлцээ хангамж, зай багтаамж нэмэгдлээ.

5. Уншлага үйлчилгээ

2008 оны байдлаар аймгийн нийтийн номын сангаас байнгын 3800 уншигчдад карт нээхээс 3136 уншигчид, 20000 ирцэд үйлчлэхээс 20773 ирцэд, 55880 ном олгохоос 55145 ном олгож, уншигчдын төлөвлөгөө 82.5 хувьтай биелэгдлээ. Байнгын уншигчийн төлөвлөгөөг «Их мэдэх» хүүхдийн уншлагын танхимыг номын санч Ч.Ууганцэцэг 4,5 сарын 204 уншигчаар төлөвлөгөөг тасалсан.

Гэрээр, тасгаас захиалгаар заал тасгуудад 55145 номоор үйлчилж, 6-р багийн дэргэдэх «Залуус» клуб, ХҮДС-тай хамтран явуулын номын сангийн үйлчилгээг үзүүлж, 42 номоор үйлчилсэн.

Уншигчдаас хүлээсэн 12 татгалзлын дагуу номуудыг захиалганд оруулж, сурагчдад зориулсан гарын азлагууд, нябо бүртгэл, эссэ бичих болон эссэнүүдийн номуудыг худалдан авч уншигчдын хэрэгцээг ханган ажиллаж байна.

Баян-Ойт цогцолбор сургууль, 1-р сургууль, 2-р сургууль, Номун-далай сургуулийн дотуур байр, МСҮТ-ийн сурагчид, нийт 450 гаруй сурагчид, 1-р яслид 4 чиглэлээр 73 номоор үзэсгэлэн гаргаж, тайлбарлан, мөн шинэ ном худалдаалах захиалгат үйлчилгээ явууллаа. Яслийн багш ажилчдад гэрээр ном олгох үйлчилгээний тариф, үйлчлүүлэх журмыг таницуулж, 9 уншигчдад карт нээж, 21 ном олгож хамруулан захиалгат урилгат

үйлчилгээг 6 удаа явууллаа

Үлгэрийн их хаантан Андерсений зохиол бүтээлийг 1,2 ангийн хүүхдүүдэд сурталчилан түүний нэрэмжит электрон үйлчилгээг зохион нийт 150 хүүхэд хамрагдсан.

Бяцхан уншигчдын дунд «Бяцхан одод» дууны тэмцээнийг зохион явуулж уг тэмцээнд шалгарсан хүүхдүүдийг байгууллагын уншигчдын шинэ жилд оролцуулан шагнаж урамшуулсан.

«Үлгэрийн орноор аялцгаая» чанга уншлага, CD сонсгох ажлыг Номгон ахлах сургуулийн 1-р ангиуд болон СӨН-ны хүүхдүүд, нийт 80 гаруй хүүхдүүдийг хамруулан зохион явуулж, оролцсон хүүхдүүдэд үлгэр сонсгох, ойлгосныг нь яриулах, сонссон үлгэрээ зургаар илэрхийлэх ажлыг зохион байгуулсан.

2008 онд уншлага үйлчилгээ 90-100%-тай биелэгдэж, үйлчилгээнд хамраагүй ЕБС-иуд, МСҮТ-ийн 450 гаруй сурагчдыг захиалгат урилгат үйлчилгээнд хамруулснаар, номын санд ирэх уншигчийн тоо нэмэгдэж иргэдийг номтой нөхөрлүүлэх ажлыг үр дүнтэй гүйцэтгэн ажиллаж байна.

2. Соёл олон түмэн, танин мэдэхүйн ажил

СХУ-ны доктор Ш.Чимгээгийн нэрэмжит «Ном-Эрдэм» аяны нээлтийг Аймгийн ХДТ-т зохион байгууллаа. Нээлтэнд БСПУЯ-ны мэргэжилтэн Б.Баяраа оролцсон. Нээлтийн үеэр Ч.Лхамсүрэнгийн нэрэмжит «Хүрэн морь» яруу найргийн тэмцээнийг явуулж, МЗХ-ны гишүүн, яруу найрагч Л.Чулуунцэцэг, Батжаргал, Баяржаргал нар шүүгчээр оролцож, яруу найрагч Доржсэмбээ, Бадам, Ганболд, Жаргалмаа нар тус тус 1,2,3-р байр, тусгай байруудыг эзэлж, энэ арга хэмжээнд нийтдээ 800 гаруй уншигч, ард иргэдийг хамрууллаа.

Олон улсын эмэгтэйчүүдийн

баярыг угтаж, «Миний сайхан ээж» зохион бичлэгийн уралдаан, Зохиогч уншигчийн уулзалт, СӨНХ-ийн дунд «Хүүхэд бидний ирээдүй» зургийн уралдаан, «Үлгэрийн баатрууд» багт наадам, «Гэр бүлийн хөрөг» эссе бичих, фото зургийн уралдаан, сар шинийн баярыг угтаж «Дөрвөн бэрх» тэмцээн, «Шилдэг гэр бүл» тэмцээн, «Номын хурим арга хэмжээ», «Удам дамжсан авъяастан» өдөрлөг, «Хүүхдийн уран зохиолын дээжис» номын баяр зэрэг 16 ажлуудыг зохион байгуулан нийт 420 гаруй хүүхдүүд оролцож, шагналын санд 112000 төгрөг байгууллагаас зарцуулж, уншигчдаас 99500 төгрөг ивээн тэтгэжээ.

Жил бүр уламжлал болгон явуулдаг «Үндэсний бичиг үсгийн баяр»-ыг өргөн хүрээтэйгээр зохион байгуулан явууллаа. Энэхүү арга хэмжээ нь «Яруу найрагчид эх хэл үндэсний соёлынхоо тухай», «Монгол бичгээр хэн сайхан бичих вэ» уралдаан, «Бичиг үсэг бидний бахархал» зохион бичлэгийн уралдаан, «Бичиг мину, хүлэг мину» илтгэлийн уралдаан зэрэг төрөл бүрийн олон цогц арга хэмжээнүүдийг зохион явуулж, 150 гаруй хүнийг хамруулан, энэхүү ажилд нийтдээ 73000 төгрөг зарцууллаа.

Номын чөлөөт сонголтот үйлчилгээг гадаад мэдээллийн танхимаар явуулж техникийн 56, яруу найргийн 71, шинэ номын 240, охидод зориулсан болон электрон номын үзэсгэлэнгээр нийт 834 уншигчдад үйлчиллээ.

Номын үзэсгэлэнг «Хамгийн хамгийн», «Бичиг үсгийн дурсгал», «Монгол бичгийн ном», «Шинэ ном», «Засгийн газрын шилдэг бүтээл», «Хуулийн номууд», Нээлттэй нийгэм форумын номууд зэрэг шинэ болон сэдэвчилсэн хэлбэрээр гарган 885 ном сурталчилж, 984 уншигчдыг хамруулжээ.

Урьд онуудыг бодвол 2008 онд

СОНА-ын чанар, хүрээ тэлж, төрийн болон төрийн бус байгууллагуудыг оролцуулан хүүхдийн тасгаас зөвхөн ЕБС-ийн сурагчдыг хамруулан зохион байгуулдаг байсан бол энэ жилээс СӨНХ-ийг хамруулах болсон ба эдгээр зохион явуулсан ажлуудын чанар сайжирч уншигчдын чөлөөт цагийг зөв өнгөрүүлж байгаа нь СОНА-д гарч байгаа ахиц дэвшил юм.

Гурав. Мэдээллийн үйлчилгээ

1. Номын үзэсгэлэн

«Үндэсний бичиг үсгийн баяр»-аар «Засгийн газрын шилдэг бүтээл», «Шинэ ном», «Бэлэг хандиваар ирсэн ном», «Азийн сангийн ном», «Хүүхэд ба ном», «Баянхонгор бидний бахархал», «Электрон мэдээллүүд», «Ном зүйн гарын авлагууд» зэрэг 340 гаруй номуудаар «Бичиг үсгийн дурсгал» сэдэвчилсэн үзэсгэлэн, Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойд зориулсан номын үзэсгэлэн, «Монголын яруу найраг» номын үзэсгэлэн, «Хамгийн хамгийн» номын үзэсгэлэн, үлгэрийн номын үзэсгэлэн зэрэг 17 үзэсгэлэнг 1490 номоор гаргасан.

Ургын бичиг хөтлөх аргачлал, Шагайгаар тоглох аргачлал, Ном сэргээн засварлах, Хүүхдэд гоо зүйн, уран сайхны мэдлэг олгоход баримтлах уран бүтээлийн жагсаалт, Хэлтэй бол хөлтэй зэрэг 17 гарын авлага хийж гаргалаа.

Эдгээр шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнгүүдийг гаргаснаар номын фондод байгаа номууд уншигчдад нээлттэй болж, чөлөөт сонголтоор үйлчилгээг нэвтрүүлэн, уншигчид хүссэн номоо чөлөөтэй авч хэрэглэх боломжтой болж байгаа юм.

2. Мэдээллийн үйлчилгээ

Сар бүр нэгж тасаг бүрээс хэрэглэгчдэд зориулан хэрэгцээт мэдээлэл «Компьютрийн гайхамшиг», «Шүдээ хэрхэн зөв угаах вэ», «Юу идвэл таны оюун ухаан тэлэх вэ», «Хамгийн хамгийн» амьтдын талаар танин мэдэхүйн мэдээлэл, «Стресс буюу бухимдал тайлах арга», «Эрчүүдээ наашаа сууцгаа», «Гараа хэрхэн булбарай зөөлөн байлгах вэ», «Тоть шувууг яаж тэжээх вэ», «Хүүхэд нэг эрдэнэ, хүмүүжил мянган эрдэнэ», «Татвар гэж юу вэ?», «Ачтан эмнэлэгт дэлхийн стандартад нийцсэн тоног төхөөрөмж ирлээ», «Шинэ жилийн мэндчилгээ» зэрэг нийт 48 мэдээллээр үйлчиллээ.

Байгууллагаас зохион байгуулсан «Ном-Эрдэм» аяны нээлтийн ажиллагаа, «Хүрэн морь» яруу найргийн тэмцээн, «Номч залуус», «Шилдэг гэр бүл», «Үндэсний бичиг үсгийн баяр» зэрэг ажлуудын талаар Баянхонгорын мэдээ сонинд мэдээ өгсөн боловч эдгээр мэдээллүүдээс «Үндэсний бичиг үсгийн баяр» арга хэмжээнээс бусад мэдээлэл хэвлэгдэн гараагүй. Мөн «Үндэсний бичиг үсгийн баяр», «Номч залуус» чуулга уулзалтын талаар Хонгор телевизээр бичлэг хийлгэн байгууллагын үйл ажиллагаагаа орон нутгийн телевизээр 4 удаа сурталчиллаа.

Байгууллагад 1,2-р улиралд шинээр ирсэн 468 номоор шинэ болон сэдэвчилсэн номын мэдээг гаргалаа.

СӨНХ-үүд, 1-р ангийн бяцхан уншигчид, оюутан залуус уншигч хэрэглэгчиддээ номын санд байгаа төрөл бүрийн CD, кассет өөрсдийн боловсруулсан 5 CD, үлгэрүүдээр үйлчилж электрон мэдээллийн үйлчилгээг явуулах ажил тогтмолжлоо.

Хуулийн санд нэгж тасаг бүрээс «Нийгмийн халамжийн тухай хуульд

нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай, «Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай», «Ургамал хамгааллын тухай», «Малын удмын сан эрүүл мэндийг хамгаалах тухай», «Монгол Улсын статистикийн хуулийн нэмэлт өөрчлөлтийн хавсралт», «Эрүүгийн хуулийн нэмэлт өөрчлөлтийн хавсралт» зэрэг 16 хуулийг эмхэтгэн хуулийн санг баяжууллаа.

Бүртгэл мэдээллийн санд шинээр «Их Монгол улс», «Монгол Жангар», «Цахим номын сан», «Монголын нууц товчоо» зохиолын 12 CD, «Монголын түүхэн цуврал бичиг» 30 боть, «Миний түүх, миний соёл» 5 цуврал CD зэргийг бүртгэлээ.

Мэдээллийн үйлчилгээнд дээрх ажлуудыг төлөвлөн ажилласнаар уншигчид хэрэгцээт мэдээлэл, хууль, шинээр ирсэн номууд, электрон цахим үйлчилгээгээр үйлчлүүлэх боломжтой болж байна.

Дөрөв. Номын сангийн орчныг сайжруулах үйлчилгээ

1. Цэвэрлэгээ үйлчилгээ

Байгууллагын гадна, дотор талын өнгө үзэмжийг сайжруулж өдөр бүр хлораминтай уусмалаар чийгтэй цэвэрлэгээг хийж, гадна орчноо цэвэрлэн ажиллалаа.

Сар бүрийн 20-нд нэгж тасгуудад их цэвэрлэгээг чанартай хийж байна.

Эрүүл ахуйн шаардлага хангах үүднээс номтой өрөөнүүдэд цэвэр ус сольж тавин ажиллалаа.

Өдөр тутмын цэвэрлэгээ үйлчилгээнд тасаг нэгжээр үнэлгээ тавиулан ажиллаж байна.

2. Байгууллагын тохижилт

Аймгийн нийтийн номын сангийн

захиргаанаас байгууллагын орчинг сайжруулж уншигчдад соёлтой боловсон үйлчилгээ үзүүлэхийн тулд номын санчдыг шат дараалан ширээ, сандал, компьютер техник хэрэгслээр хангаж, дотоод сүлжээ, интернэтэд холбосноор цаашид ажил үйлчилгээ автоматчилагдах орчинг бүрдүүлж байна.

Тавилга эд хогшил: Боловсрол соёл шинжлэх ухааны яамны хөрөнгө оруулалтаар

Уншигчийн ширээ	30x51700=1551000
Уншигчийн сандал	60x29700=1782000
Номын тавиур	11x145200=1597200
Конторын ширээ	2x140800=281600
Конторын сандал	2x29700=59400
Бүгд:	5271200 төгрөгийн эд зүйлийн тохижилт хийлээ.

Мөн байгууллагын гадна, дотор талд урсгал засвар хийж 165600 төгрөг зарцуулж, өвлийн бэлтгэл ханган 12 цонх шиллэн замасгдаж дулаалах ажлыг хамт олны хүчээр хийлээ.

Ажлын хувцас, ус буцалгагч, телевизор, халуун тогоо, залгуур, усны сав гэх мэт зөөлөн эдлэл бүхий бараа материалд бүгд 267323 төгрөгийн тохижилт үйлчилгээнд зарцуулсан байна.

Хандиваар: Сургуулийн өмнөх насны хүүхдүүдэд зориулсан шинэ үйлчилгээ бий болгохын тулд тоглоомын болон сэтгэн бодох, танин мэдэхүйн холбогдолтой булан байгуулах зорилгоор 1-р сургуулийн «Ном-Эрдэм» аянд оролцсон анги хамт олон ивээн тэтгэж ширээ, сандал, номын тавиур, 20 ширхэг номыг бэлэглэсэн.

Бичиг хэргийн хангалтад 377,281,8 төгрөг зарцуулсан.

Байгууллагын гадна, дотор талын өнгө үзэмжийг сайруулж өдөр бүр хлораминтай уусмалаар чийгтэй цэвэрлэгээг хийж, уншигч болон

ажилчдын ая тухтай орчинг бүрдүүлэн ажиллаж байна.

Тоосжилтыг багасгах, эрүүл ахуйн шаардлага хангах үүднээс номтой өрөөнүүдэд цэвэр ус тавин өдөр бүр сольж ажилласан.

Гадна орчноо моджуулах, цэцэгжүүлэх зорилгоор хуучин тарьсан мод, цэцгийн мандалыг сэргээн өдөр бүр усалж, шинээр 17 ширхэг цэцэг тарьж, тарьсан цэцгээ арчлан хамгаалж байна.

Хүүхдийн уншлагын танхимын 20 ш сандал, лавлагааны тасгийн 2 ш сандалд, нийт 22 ширхэг бүрээсийг хийн, цэвэр усны сав, дэлхийн бөмбөрцөг, цэцэгний суурь зэргийг шинээр аван, 6 ширхэг улавч оён, санал хүсэлтийн хайрцаг, гадна хаалганд пүрш, хайсны мод хадан, цэцгийн тавиурт хөл, халуун тогоонд суурь хийж, өрөө бүрийн хаалганы бариулд ариутгах зорилгоор нимгэн алчуур уяж байгууллагын тохижилтонд анхаарч ажиллалаа.

3. Жижүүрийн ажил

Жижүүрийн ажлыг сонор сэрэмжтэй харж хамгаалан, лац ломбо эд зүйлийг нүдээр харан хүлээлцэж, жижүүрийн дэвтрийг үнэн зөв хөтлөн, ажиллаж байна.

Жижүүрийн дэвтрийг өглөө бүр байгууллагын удирдлагаар хянуулан баталгаажуулж хэвшсэн.

Тав. Бусад ажил

1. Архив бичиг хэргийн ажлын талаар

Байгууллагын сарын төлөвлөгөө, тайланг нэгтгэн гаргаж, бусад бичиг баримтуудыг цаг тухайд нь шивэн ажиллаж ирлээ.

Байгууллагын захиргаанаас хамт

олны хурал 30 удаа, захиргааны зөвлөлийн хурлыг 17 хуралдсаныг тэмдэглэн шивж, удирдлагаар хянуулан, баталгаажуулан ажиллаж байна.

Аймгийн архивын газарт даргын тушаалын баланк 100 ширхэгийг захиалан авсан.

2008 оны жилийн байдлаар байгууллагад ирсэн бичиг 37, явуулсан бичиг 31 байсныг тухай бүрд нь ирсэн, явсан бичгийн бүртгэлд хөтлөн хариутай бичгүүдийн хариуг хугацаанд нь өглөө.

Байгууллагын 2007 оны бүх бичиг баримтуудыг 16 нэгж болгон үдэж, хадгаламжийн нэгжийн баталгааг бичин стандартын дагуу ажиллалаа.

Аймгийн архивын газраас 2 өдрийн сургалт семинар зохион байгуулсанд оролцож, мэдлэг боловсролоо дээшлүүлээ.

Мөн аймгийн архивын газраас шалгалт ирж, заавар зөвлөгөө өгсөн.

2008 онд архив бичиг хэргийн ажилд гарсан ахиц дэвшил бол 2 хоногийн сургалт семинарт сууж, мөн архивын шалгалтын зааж зөвлөсний дагуу архив бичиг хэргийн ажлын талаар тодорхой мэдлэгтэй болсон бөгөөд цаашид стандартын дагуу ажлаа явуулах бүрэн боломжтой боллоо.

2. «Залуучууд аймгийн хөгжилд» болзолт уралдааны хүрээнд:

6-р багийн дэргэдэх «Залуус» клубтэй хамтран явуулын номын сангийн үйлчилгээнд 16 хүнийг хамруулан нийт 22 ширхэг номоор үйлчилсэн. Мөн «Шинэ үеийн залуус» сонинг захиалсан.

Номзүйч Түвшинчимэг, номын санч Ууганцэцэг нар сургалт семинарт хамрагдаж мэдлэг боловсролоо дээшлүүлсэн.

«Залуучууд аймгийн хөгжилд» болзолт уралдааны хүрээнд нийт 8 ажил төлөвлөснөөс 3 ажил биелэгдэж 5 ажил биелэгдсэнгүй.

1. «Элсэн цаг» тэмцээнийг зохион явуулах
2. «Дэвжээ» тэмцээн
3. Залуучуудын дунд сургалт зохион байгуулах
4. Байгууллагын ажилчдын дунд дундын сан бий болгох
5. Залуучуудын зүгээс зохион явуулж буй ажлуудад санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх гэсэн 5 ажил биелэгдсэнгүй. Энэхүү тусгай төлөвлөгөөний ажлын биелэлт 37.5 хувьтай байна.

3. Ц. Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойн хүрээн дэх ажил

«Ц.Дамдинсүрэнг хэн сайн мэдэх вэ?» илтгэл бичих уралдаанд ЕБС-ийн 1,2,3 дугаар 10 жилийн монгол хэл, уран зохиолын багш нар оролцсоноос, номын санч Б.Должин 1-р байр эзэлж, Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойд зориулсан түүний зохиол бүтээл 15 номоор үзэсгэлэн гаргаж, Ц.Дамдинсүрэнгийн товч намтар, өнгөт хөрөг, өгүүлэл найруулал, шүлгээр гарын авлага, товхимол хийж, 52 уншигчдад сурталчлан ашиглуулж байна. Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойд зориулан 9 ажил төлөвлөснөөс 6 ажил бүрэн биелэгдэж 3 ажил биелэгдсэнгүй.

4. «Нутгийн захиргаа иргэдийн хамтын ажиллагааг сайжруулах жил»-ийн хүрээнд

2008 оныг АЗДТГ-аас «Нутгийн захиргаа-иргэдийн хамтын ажиллагааг сайжруулах жил»-ийн хүрээнд доорх ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ. Долоо

хоногийн 5 дахь өдөр бүрийг төрийн үйлчилгээний мэдээлэл сурталчилгаа, СОТ, танин мэдэхүйн ажил явуулах өдөр болгон хэвшүүлэн ажиллаж, байгууллагын бүх компьютер дотоод сүлжээ, интернетэд холбогдсоноор байгууллагын вэб сайттай болж, үйл ажиллагаагаа интернэтээр сурталчилах боломжтой болон, ард иргэд хүссэн мэдээллээ нэг цэгээс түргэн шуурхай олж авах боломж бүрдлээ. Төрийн албаны ёс зүйг эрхэмлэн дээдэлж төрийн албан хаагчдын ажлын байрны тодорхойлолтыг шинэчилж, үр дүнгийн гэрээг ажилчидтай шинэ журмын дагуу байгуулж, хариуцлага тооцох, урамшуулал олгох тогтолцоог бүрдүүлэн ажиллаж байна.

Орон нутгийн Хонгор телевизтэй гэрээ байгуулан үйл ажиллагаагаа сурталчлан ЕБС-иуд, төрийн зарим байгууллагуудад захиалгат урилгат үйлчилгээг явуулж ирлээ.

Нийт 15 ажил төлөвлөснөөс 9 ажил биелэгдэж 6 ажил биелэгдээгүй байна.

5. Үндэсний урлагийг дэмжих ажил:

Түүх соёлын дурсгалт зүйлийг хамгаалахад Монгол улсын стандарт «Архив, номын сангийн өв санг хадгалж хамгаалахад тавигдах шаардлага» MNS ISO 11799:2007 стандартыг хэрэгжүүлэн ном хэвлэлийг хадгалж хамгаалах, сэргээн засварлах, сурталчлах ажлыг хийж Бүртгэл мэдээллийн санд үнэт ховор номыг бүртгэн жил бүр баяжуулан ирлээ.

«Морин хуур», Уртын дууны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд Лавлагаа мэдээллийн танхимд тусгай булан байгуулан ном хэвлэл, CD, мэдээ мэдээллээр баяжуулан сурталчилж ирсэн.

6. Угийн бичгийн үндэсний хөтөлбөр:

Угийн бичгийн үндэсний хөтөлбөр хэрэгжсэнтэй холбогдуулан сумын номын сангаар дамжуулан суманд хамгийн сайн угийн бичиг хөтөлдөг өрхийн материалыг цуглуулан Баянхонгор фондонд бүрдүүлэн уншигчдад сурталчилж байна.

Баянлиг, Шинэжинст, Баянбулаг, Богд, Бөмбөгөр зэрэг сумууд сайн оролцсон.

Угийн бичгийн талаар гарын авлага бэлтгэн гаргаж, үзүүлэнт эвхмэл самбар гаргасан.

7. Шинэлэг буюу бүтээлч ажил

Аймгийн нийтийн номын сан орон нутгийн сум, сургуулийн номын сангуудад «Номын сангийн данс шинэчлэх» сургалтыг зохион байгуулж явуулсны үр дүнд Аймгийн нийтийн номын сангийн номоо дахин данслах ажил 90%-тай 40,000 номыг дахин дансаллаа.

Орон нутгийн 19 сумын номын сан номоо дахин дансалж дуусгасан. Их дээд сургууль, МСҮТөвийн сургууль 50%-тай, Ерөнхий боловсролын сургуулийн номын санчид 70%-тай байна.

Соёл урлагын байгууллагын мастер төлөвлөгөөг боловсруулах Аймгийн засаг даргын 2009-2012 онд хэрэгжүүлэх мөрийн хөтөлбөр, Аймгийн нийгэм эдийн засгийг хөгжүүлэх 2009 оны үндсэн чиглэл, Баянхонгор сумын Засаг даргын 2009-2012 оны мөрийн хөтөлбөр үндсэн чиглэлд Номын санг хөгжүүлэх бодлого чиглэлийн хүрээнд хамт олны саналыг үндэслэн тодорхой асуудлуудыг санал болгон орууллаа.

«Залуучуудын эв санааны өдөр»-ийг тохиолдуулан уншигчид, ард иргэдийн дунд «Номч залуус» чуулга уулзалтын арга хэмжээг зохион явуулж, бэлтгэл

ажлуудыг ханган /урилга хийх, тараах, байр засах гэх мэт/ тухайн ажлыг нийт 80 гаруй хүмүүсийг хамруулан амжилттай зохион явуулж, чуулганаас гаргасан уриалгыг сургуулиудад тараан өгсөн.

8. Няравын ажлын талаар

2008 онд ТБУСХ-ийн дагуу батлагдсан төсвийн эрхийн хуваарийн дагуу зохицуулж, орлого, зарлага, номын тайланг цаг тухайд нь гаргаж, нягтланд өгч байна.

Байгууллагын эд хөрөнгө, бичиг хэргийн эд материал, аж ахуйн материалаар тооллогыг хагас бүтэн жилд хийлээ. Эхний хагас жилийн байдлаар байгууллагын эд хөрөнгийн тооллогын үндсэн хөрөнгө 131 нэр төрлийн 194 ширхэг, 15357716 төгрөгний үндсэн хөрөнгө тоологджээ. Бичиг хэргийн материал 41 нэр төрлийн 38525 ширхэг, 1000952 төгрөгний, аж ахуйн материалаас 29 нэр төрлийн 298.5 ширхэг, 362766 төгрөгний аж ахуйн материал тоологдлоо.

Тооллогоор орлогод каталогийн карт 31023 ширхэг, 620460 төгрөг, сонин, сэтгүүлийн маягтийг тус тусад нь салгаж сонингийн бүртгэл 1594 ширхэг, 765.12 төгрөг, сэтгүүлийн бүртгэл 3628 ширхэг, 2509.44 төгрөгийг орлогод авахаар шийдвэрлэв.

Эхний хагас жилийн тооллогоо шаардлага хангахгүй, элэгдэж муудсан, ашиглагдахгүй болсон материал 13 нэр төрлийн 23 ширхэг 329703 төгрөгний бараа материалыг актлуулахаар шийдсэн.

Агуулахын бүртгэл шинээр хийсэн. Мөн хандив, бэлгийн үндсэн хөрөнгө, бичиг хэрэг, аж ахуйн хөрөнгөнд бүртгэж авсан. 2008 онд гадаад мэдээллийн олон нийтийн төвийн орлого 361200 төгрөг тушаасан.

Байгууллагын үндсэн гүйлгээ эхний хагас жилд «Хадгаламж» банкинд

тушаасан 1030900 төгрөгний орлогыг гарын үсгээр баталгаажуулан банкинд тушааж, нягтланд баримтыг өгч, тооцоо нийлж ирлээ. Мөн акталсан номын 102610 төгрөгийг банканд тушааж бэлнээр 39860 төгрөгийг уншигчдын шинэ жилд зарцуулсан.

Тогтмол хэвлэлээс 5550 төгрөг орсон. Агуулахын хаалгыг цааш нь татуулж, нарийн трубаг халаалгаж байгууллагын захиргаанаас 10000 төгрөгийг ажлын хөлсөнд зарцуулсан.

Дүгнэлт

Тайлангийн хугацаанд Аймгийн нийтийн номын сангийн хамт олон үндсэн 6 төлөвлөлтийн хүрээнд амжилт бүтээл арвинтай ажиллалаа.

Төрийн үйлчилгээг ард иргэдэд хүргэхэд номын сангийн талаар гарсан стандартын агуулгыг хэрэгжүүлэхийн тулд манай хамт олон чанарыг дээдлэн ажилласныг энд дурьдая.

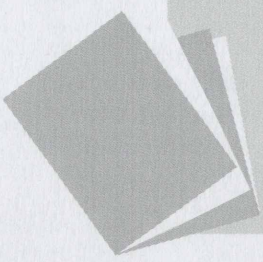
Хэдийгээр бид ард иргэдэд үйл ажиллагаа явуулж байгаа ч номын санчид маань шинэчлэгдэж үйл ажиллагааны чанарыг онцгойлон анхаарах цаг болсон байна.

- Дэлхий даяар ялангуяа соёл, боловсрол, мэдлэг, мэдээллийн салбарт даяарчлал гүнзгийрч байгаа өнөө үед улс орнуудын номын сан, мэдээллийн хөгжил харилцан адилгүйг хөгжлийн чиглэл, ирээдүйн хандлага нэгэнт тодорхойлж байна.
 - Номын сан уламжлалт үйлчилгээний төрлүүдээс ангижирч, төрөлжсөн болох мэдээллийн идэвхтэй үйлчилгээрүү шилжих /электрон/
 - Номын санчдын мэргэжлийн түвшин хангалтгүй, ажлын ур чадвар дутмаг, шинэ бүтээлч ажлын санаачлагагүй, ажлын цаг ашиглалт бүтээлч биш, ёс зүйн харьцаа дутагдалтай зэрэг нь нийтлэг байгааг цаашид анхаарах
- Хууль дүрэм, журам, тогтоол

шийдвэрийг харгалзан Сар шинийн баяраар Аймаг орон нутгийн номын сангийн ажилчдын үр дүнгийн гэрээг дүгнэж шагнаан, мөнгөн урамшуулал олгоно.

Цаашид хийх ажил

1. Номын сангийн стандартуудыг өдөр тутмын үйл ажиллагаанд хэрэгжүүлэх
2. Номын сангийн талаар гарсан хууль, эрх зүйн тушаал, шийдвэр, дүрэм журмыг хэрэгжүүлэн ажиллах
3. Суралцагч байгууллагыг хөгжүүлэх манлайллыг дээшлүүлэх
4. CD мэдээллийн баазыг өргөтгөж интернэтийн үйлчилгээгээр үйлчилгээг нэмэгдүүлэх
5. LIB4U програмыг эрчимжүүлэх зохион байгуулалтын ажлыг хийх
6. Номын сан-номзүйн ангилалаар номоо ангилах ажлыг орон нутагт зохион байгуулах

БУЛГАН АЙМГИЙН ТӨВ НОМЫН САНГААС 2008 ОНД ХИЙСЭН АЖЛЫН ИЛТГЭХ ХУУДАС

Монгол Улсын Засгийн Газар, Аймгийн Засаг даргын мөрийн хөтөлбөр, Соёл урлагийг хөгжүүлэх, үйлчилгээний хүрээ хүртээмжийг өргөжүүлэх талаар дэвшүүлсэн зорилтыг хэрэгжүүлэх хүрээнд үйлчилгээний таатай орчинг бүрдүүлэх, иж бүрэн мэдээллээр найдвартай шуурхай хангах, үйлчилгээний хөнгөн шуурхай байдлыг сайжруулахад үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээний үүргээ бүрэн биелүүллээ.

Нэг. Удирдлага зохион байгуулалт, аж ахуйн талаар:

Ажилчдын үр дүнгийн гэрээ, хөдөлмөрийн дотоод журам, ажлын байрны тодорхойлолтыг шинэчлэн боловсрууллаа.

Мэдээллийн цагийг зохион байгуулж долоо хоног бүр ажилчдад мэдээлэл өгч байна.

Аймаг байгуулагдсаны 70 жилийн ойг угтаж, гадна талаа тохижуулах, хашаа шинээр барьж доторлох, цэцэрлэгээ зүлэгжүүлэх ажил хийж, 20 ширхэг саваа мод тарьж, 2 ширхэг сандал тавьсан.

Номын санчид өрөө тасалгаагаа тохижуулж уншигчийн ширээ, сандлыг сольж үйлчилгээний ая тухтай байдлыг хангахад анхаарч ажиллалаа.

Мэдээллийн танхимаарах маднастанд тогтмол хэвлэлээр үйлчлэх, уншигч хүүхдүүдэд CD ашиглан бүх төрлийн хичээл болон хууль эрх зүйн гарын

авлага, англи, орос хэл, компьютерийн анхан шатны мэдэгдэхүүн олгох, үлгэр, дуу хөгжим сонсгох үйлчилгээг нээж CD-ний фонд байгуулан ажиллалаа.

БСШУЯ, Сангийн сайдын хамтарсан 2006 оны 12-р сарын 31-ний 357/406 тоот «Ном хэвлэл дахин үнэлэх журам»-ын дагуу тооллого хийж үндсэн фондны тооллогоор дутсан номын актыг гаргаж ИТХ-аар оруулахаар бэлэн болгоод байна.

Уншлагын танхим, мэдээллийн танхим, үндсэн фондонд номын тавиур 6ш, компьютер 1ш, принтер 1ш-ийг авч үйл ажиллагаандаа хэрэглэж байна.

БСШУЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар уншигчийн ширээ 20, сандал 40, компьютер 2, номын тавиур 3-г авсан.

«Манай хамт олон», «Мөнх дуурсагдах алдартнууд», аймаг байгуулагдсаны 70 жилийн ойг тохиолдуулан сурталчилгааны зурагт самбар, номын сангийн хаяг, лого, танилцуулгыг шинэчлэн хийлээ.

Номын сангийн ажлыг автомажуулах, электрон хэлбэрт шилжих бэлтгэл ажлыг хангалаа.

Фондны өрөө болон бүх танхимуудад хортон шавьжны устгал тогтмол хийж бүх өрөө тасалгааны хөшгийг сольсон.

Хоёр. Номын сангийн үйлчилгээ:

Энэ онд байнгын уншигч 2525, ирэгсэд 13150 хүнд 36100 ном, тогтмол хэвлэл олгож үйлчиллээ.

Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Биелэлт	Хувь
Ирц	8500	13150	154.7%
Уншигч	2500	2525	100.2%
Ном олголт	35000	36100	103.1%

Гурав. Номын фонд баяжилт, номонд хийх техник ажиллагаа:

358 шинэ ном, 200 ширхэг хандивын ном, нийт 5500.0 төгрөгийн 550 ширхэг номоор фонд баяжилт хийгдлээ. Эдгээр номонд техник ажиллагаа хийж уншлага үйлчилгээнд гаргасан.

Уншигчдын гар дамжин элэгдэж хуучирсан 2000 гаруй ном, хэвлэлийг сэлбэн засварласан.

Дөрөв. Номын сангаас зохиох соёл олон нийтийн ажил:

Аймаг байгуулагдсаны 70 жилийн ой, ОУ-ын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан агентлаг, ЕБС, ААН байгууллагуудын дунд «Алтан хонх» АХА тэмцээн, Монгол улсын соёлын гавъяат зүтгэлтэн хүүхдийн зохиолч Ж.Дашдондогтой АЗДТГ, Аймгийн цагдаагийн хэлтэс, уншигч хүүхдүүдийн дунд «Сайн ном-хүүхдийн хүмүүжилд» цуврал лекц унших ажлыг зохион байгуулж яруу найраг, шүлэг унших, өөрийн гаргасан шинэ номын дээжээс танилцуулан сонирхолтой ярилцлага хийлээ.

Булган сумын ЕБС-ийн сурагчдын дунд улиралд 1 удаа «Алтан хонх» АХА тэмцээнийг тусгай төлөвлөгөөний дагуу номын сангийн нэрэмжит ажил болгож оны эцэст «Оны оюунлаг хүүхэд» шалгаруулах тэмцээнийг явуулж нийт 9 сумын 22 хүүхэд, 9 номын санч, төвийн ЕБС-ийн 35 хүүхэд 5 номын санч, хэл

уран зохиолын багш нар оролцож бага насны ангилалд 1-р 11 жилийн 7а ангийн сурагч Д.Отгонтуяа, ахлах насны ангилалд ЭӨЦС-ийн 11а ангийн сурагч Д.Анхбилэг нар 2008 оны «Оны оюунлаг хүүхэд»-ээр шалгарлаа.

Уншигч хүүхдүүдийн дунд МУСГЗ, зохиолч, яруу найрагч Д.Урианхай, яруу найрагч Н.Гантулга, Д.Баянтунгалаг, Л.Ганзул, Сэлэнгэмөрөн нартай уулзалт ярилцлага, номын өдөрлөг зохион байгуулав. /56 уншигч хамрагдав/

Энэ жилийн хүүхдийн номын баярыг Их зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойд зориулж их зохиолчийн амьдрал уран бүтээлийг сурталчлах тусгай төлөвлөгөө удирдамж гарган ЕБС-ийн сурагчдын дунд «Номтой нөхөрлөхүй» 21 хоногийн ном уншлагын аян зарлаж «Би уран уншигч», «Миний хайртай үлгэрийн баатрууд» дүрийн тоглолт, «Уран илтгэгч», уншигчдын бага хурал зэрэг тэмцээн уралдаануудыг зохион явуулж шалгарсан хүүхдүүдийг өргөмжлөл дурсгалын зүйлээр урамшуулан шагналаа. Эдгээр арга хэмжээнд 4 сургуулийн 7 баг оролцож ЭӨЦС-ийн Рэнцэнханд багштай 5а анги, Оюунбаяр багштай 3а анги, 1-р 11 жилийн Энэрхмаа багштай 5а ангийн хамт олон бусдаас идэвхитэй оролцож 1-р 11 жилийн Ундармаа багштай 7а анги «Тэргүүний уншигч» анги хамт олноор шалгарлаа.

Номын сангаас зохион байгуулж байгаа уралдаан тэмцээнд идэвхитэй оролцдог, номын сангийн байнгын уншигч 40 хүүхдийг «Тэргүүний уншигч Д.Нацагдорж» тэмдгээр шагнаж урамшууллаа. /85 уншигч хамрагдав/

МСҮТ-ийн багш, ажилтан оюутнуудын дунд «Бид номтой хамт» 30 хоногийн ном уншлагын аян зарлаж энэ үеэр дэлхийн яруу найргийн өдрийг тохиолдуулан яруу найргийн тэмцээн зохион байгуулж дүгнэлээ. Мөн

«Багштайгаа хамт» хөгжөөнт тэмцээн, «Номтой хэрхэн харьцах, хэрхэн уншиж товчлол хийх вэ?» сэдэвт лекц, «Илтгэх урлагийг хэрхэн тавих вэ?» ярилцлага сургалт зохион байгуулсан. /250 оюутан хамрагдсан/

Аймгийн залуу яруу найрагч, уран бүтээлчидтэй хамтарч «Уран Өд» дугуйланг 7 хоног бүр тогтмол хичээллүүлж байна. /нийт 21 сурагч хамрагддаг/

Нүүдлийн номын сан ажиллуулах гэрээ байгуулан НХҮХ-ийн харъяа ахмадын амралт, ШШГ-ийн харъяа цагдан хорих байр, Булган «АЗЗА» ХХК, Чулуун ахлагчтай малчны бүлэг, УЦУОШГ зэрэг байгууллагууд дээр явуулын номын сан ажиллуулж байна.

Бүрэгхангай, Орхон, Могод, Хутаг-Өндөр, Баян-Агт, Сайхан, Хишиг-Өндөр, ЭӨЦС, 1-р 11 жилийн сургууль болон орон нутгийн номын сангуудад ном солилцоогоор ном уншуулж байна.

Цаг үе тэмдэглэлт өдрүүдтэй уялдуулан «Багшдаа барих бидний бэлэг», «Номын ертөнцөд нэвтрэхүй», «Монгол хүн сансарт», «Номын эрдэм-Амьдрах ухаан», «Үлгэрийн орноор аялцгаая» сэдэвт 7, 14, 21, 30 хоногийн аян зохион байгуулж ажиллалаа.

Нээлттэй хаалганы өдөрлөгөөр байгууллагынхаа үйл ажиллагааг харуулсан зурагт самбар гаргаж уншигчдад үнэ төлбөргүйгээр карт нээж үйлчиллээ. Мөн сургуулийн өмнөх насны хүүхдүүдэд зориулан үлгэрийн номоор үзэсгэлэн гаргалаа.

Цаашид номын сан ямар ажил зохион байгуулах, таатай орчин бүрдүүлж чадсан эсэх зэрэг асуулт бэлдэж нийт 200 гаруй хүнээс судалгаа авсаны 50% нь номын сан интернетэд холбогдож электрон номын сантай болох, 45% нь ажиллах цагийн хувиарыг хагас, бүтэн сайнд ажиллуулах саналтай мөн уншлагын танхимын хүрэлцээ муу

байгаа талаар нилээд санал гаргасан байна.

Тав. Номын үзэсгэлэн, мэдээлэл сурталчилгаа:

- Хамгийн амархан баяжих арга
- Хууль таны мэдлэгт
- Төрөл бүрийн хүнсний ногоо тариалагчдад тусламж
- Зах зээлийн эдийн засаг
- Хүүхдээ тестийн шалгалтанд хэрхэн бэлтгэх вэ?
- Уран хатгамалын зарим төрөл
- Хүнсний ногоо нөөцлөх зөвлөмж
- Хаадын цуврал
- Газар эзэмшигчдийн эрх үүрэг зэрэг мэдээллийн самбарыг давхардсан тоогоор 40 гаруй удаа гаргаж сурталчилж байна.

Шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг нийт 25 удаа 1800 ширхэг номоор гаргалаа. Шинэ номын мэдээ болон үзэсгэлэнг тогтмол гаргаснаар номын эргэлт сайжирч уншигчдын ирц нэмэгдэж байна.

«Булганы мэдээ» сонинтой хамтран ажиллаж шинэ ирсэн ном болон байгууллагаас зохион байгуулагдсан ажлын талаар мэдээлэл гаргаж сурталчилж байна.

Аймгийн удирдах ажилтны цуглаан дээр 2 удаа шинэ номын мэдээлэл хийж сурталчиллаа.

Зургаа. Номзүйн ажил:

Мэргэжлийн номыг мэргэжилтэнд нь хүргэх зорилгоор «Бизнес эрхлэгчдэд», «Багш нарт тусламж», «Соёлын ажилтанд тусламж», «Хууль эрх зүй», «Хүнсний ногоо тариалагчдад», «Гэрийн эзэгтэйд» зэрэг номзүйн бүртгэлийг гаргаж холбогдох мэргэжлийн хүмүүст хүргэж сурталчиллаа.

Төрөл анги, үсэг дарааллын катологийг хэрхэн ашиглах талаар дунд ангийн сурагчдад лавлагаа өгч байна.

үндэслэн 11 хүнд 500.0 төгрөгийн тусламж үзүүлсэн.

Найм. Орон нутгийн номын сангийн талаар:

Долоо. Хүний нөөц, нийгмийн асуудлын талаар зохиосон ажил, авсан арга хэмжээ:

Аймаг байгуулагдсаны 70 жилийн ойгоор олон жил идэвхи зүтгэл санаачлагатай ажиллаж байгаа хүмүүсийг шагналд тодорхойлж фондчин Ё.Нацаг-Юм МУ-ын Төрийн дээд шагнал «Алтан гадас одон», өндөр настан Ж.Рина, нярав үйлчлэгч Д.Долгормаа нар «Аймгийн тэргүүний ажилтан» цол тэмдгээр тус тус шагнагдлаа.

«Хөгжлийн мэдээлэл-мэдлэгт хүрэх арга зам» сургалтанд 2, «Соёл урлагийн маркетингийн бодлого, төлөвлөлт сургалт семинар»-т 1, Соёлын ажилтны семинарт бүх номын санчид, Архив бичиг хэрэг хөтлөлтийн сургалтанд 1 номын санч хамрагдсан.

Номын санчдын ажиллах нөхцлийг сайжруулахад анхаарч номын санчдын ширээ, сандлыг сольж тавилаа.

Бүх ажилчдын эрүүл мэндийн талаар анхаарч ЭХО, эмэгтэйчүүд, нүдний эмчийн үзлэгт хамруулж байгууллагаас төлбөрийг нь даасан.

Номын санчдыг Төв аймаг, УБ хотын номын сан, МҮНС, Хүүхдийн номын ордны үйл ажиллагаатай танилцуулан Бээжин, Эрээн хотоор аялуулсан.

- ✓ Эх үрсийн баярыг тохиолдуулан өрхийн дунд 1 хүүхдэд бэлэг гардуулсан.
- ✓ Өндөр настангуудаа жилд 2 удаа хүлээн авч хүндэтгэл үзүүлсэн.
- ✓ Ажилчдын ажлын тайланг хэлэлцэж ур чадварын нэмэгдэл цалинг 7 хүнд олгосон.
- ✓ Хөдөлмөрийн дотоод журмыг

Орон нутгийн номын санчдад «Ном хэвлэл дахин үнэлэх», «Анхан шатны бүртгэл хөтлөлт», «Номонд каталог бичих», «Номын сангийн стандарт»-ын талаар зөвлөмж, шилдэг номын дээжээр ирсэн хандивын ном, «Номын сангийн стандарт», «Номын сан номзүйн ангилал», «Анхан шатны бүртгэлүүд»-ийг 16 сумдад хүргүүлсэн.

Сайхан, Хишиг-Өндөр, Орхон, Хутаг-Өндөр, Тэшиг сумдуудад гэрээ байгуулан номын солилцоогоор нүүдлийн номын сан ажиллуулж байна.

Баяннуур, Могод, Хутаг-Өндөр сумын номын санчид Соёлын дээд сургуульд эчнээгээр суралцаж байна.

Могод, Сайхан, Бугат, Гурванбулаг сумын номын санчид Аймгийн Төв номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцан арга зүйн зөвлөгөө авсан.

Гурванбулаг, Хишиг-Өндөр, Хутаг-Өндөр сумын номын санд хөрөнгө оруулалтаар ширээ сандал авчиран хүлээлгэж өглөө.

Боловсрол Соёлын газрын номын сангийн номыг төрөлжүүлж дансанд авч байрлуулсан.

Ес. Дүгнэлт:

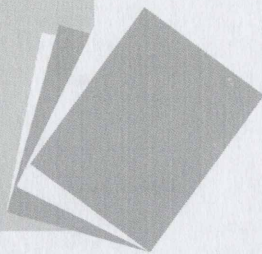
Төв номын сангийн үйл ажиллагаанд сүүлийн жилүүдэд ажлын ахиц гарч байгаа нь ажлын тайлан, үйлчилгээний хүрээ, тоо баримтын өсөлтөөс харагдаж байна.

БСШУЯам, МҮНС, орон нутгийн төр захиргааны байгууллага, номын сангийн үйл ажиллагааг дэмжиж туслахад ахиц гарсан.

Цаашид тавих зорилт:

- Байгууллагын барилгад МХГ-ын улсын байцаагчийн дүгнэлт гаргуулж өргөтгөлийн төсөл төлөвлөгөөг боловсруулан удирдах байгууллагуудад хүргүүлж засварт оруулах нөхцөл бололцоог хангах
- МУ-ын Соёлын гавъяат зүтгэлтэн хүүхдийн зохиолч Ж.Дашдондогийн нэрэмжит «Номтой жаал» явуулын номын санг аялуулах аянг зохион байгуулах
- Номынсангийнажлыгавтоматжуулж электрон хэлбэрт шилжих ажлыг эрчимжүүлэх, интернэтэд холбогдох /техник хэрэгсэлтэй болох/
- Номын санд ховор ном цуглуулах хөдөлгөөн өрнүүлэх
- Номын сангийн мэргэжлийн боловсон хүчээр хангах, мэргэжил олгоход анхаарах
- Төв номын сангийн болон орон нутгийн номын сангийн үйлчилгээний хамрах хүрээг боловсронгуй болгож ажиллахад удирдлагын менежментийг чиглүүлж ажиллах
- Номын санчдыг компьютерийн сургалтанд хамруулах
- Ойрын фондны номыг тоолж, дотоодын хяналтыг сайжруулах

ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

1. Удирдлага, зохион байгуулалтын талаар:

Боловсрол Соёлын Газрын даргатай байгуулсан Менежерийн бүтээгдэхүүнийг ханган нийлүүлэх гэрээг үндэслэн Говь-Алтай аймгийн Нийтийн номын сангийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг 15 зүйл заалттайгаар боловсруулан баталгаажуулж ажиллалаа.

Аймгийн номын сан нь Монгол Улсын хууль, бусад хууль тогтоомжууд, УИХ, Засгийн газар, БСШУ-ны сайдын тушаал, СУБГЗ-ын заавар, зөвлөмжүүдэд үндэслэн өөрийн үйл ажиллагааг зохион байгуулж ирлээ.

Орон тоо, бүтэц зохион байгуулалтын хувьд 8 орон тоотойгоор үйл ажиллагаа явагдаж байна.

Жилийн болон улирлын ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан үүрэг зорилтуудыг ханган биелүүлэх зорилгоор ажлын зохион байгуулалтыг сайжруулж ажилтнуудын ажлын байрны тодорхойлолтыг шинэчлэн боловсруулж бүтээгдэхүүн нийлүүлэлтийг ханган биелүүлэх үр дүнгийн гэрээг шинэчлэн байгуулж ажиллалаа.

Ажилтнуудын үр дүнгийн гэрээ дүгнэх шалгуурыг хамт олны хурлаар хэлэлцэн баталж сар бүр дүгнэн ажиллалаа.

2. Номын сангийн үйлчилгээний талаар:

2008 онд 1900 шинэ уншигч бүртгэн 20300 ирцэд 41700 ном олгож үйлчилсэн байна.

Зөөврийн номын санг нийт 15 байгууллагатай гэрээ хийн ажиллуулж 95 шинэ уншигч бүртгэн 600 ирцэд 3100 ном олгож үйлчиллээ. Фондын нөхөн бүрдүүлэлт хийх, номын хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, уншигчдад шинэ мэдээллийг хүргэх зорилгоор 4.450.000 мян. төгрөгний 1006 ширхэг шинэ номоор фондоо баяжууллаа.

Түүнчлэн 20-25 нэр төрлийн 549200 мян. төгрөгний тогтмол хэвлэл захиалан нэгж ном болгон үйлчилгээнд гаргалаа. Уншигчдын эрэлт хэрэгцээг хангах мэдээ мэдээллээр түргэн шуурхай үйлчлэх зорилгоор 260 удаа аман лавлагаа өгч, 120 удаа бичгийн лавлагаа өгсөн байна. Фондын номын 2% буюу 2200 ширхэг ном сэргээн засварлалаа.

3. Мэдээлэл сурталчилгааны ажлын талаар:

2008 онд нийт 16 соёл олон нийтийн ажил явуулахаар төлөвлөсөн. Үндэсний бичиг үсгийн баярыг тохиолдуулан Ч.Чимидийн «Би монгол хүн» сэдэвт шүлэг, зохиомжит зургийн уралдаан зохион явуулж 56 хүүхдийг, олон улсын эмэгтэйчүүдийн баяр «Мартын найм»-ныг тохиолдуулан сурагчдын дунд «Ээждээ өргөх шүлгэн цацал» шүлэг яруу найргийн тэмцээнийг зохион явуулж 120 хүүхдийг, «Багачууд үлгэрийн орноор» сэдэвт дүрийн тоглолттой өдөрлөгийг 11 жилийн 1-р сургуулийн 5-р ангийнхны дунд зохион явуулж 100 гаруй хүүхдийг хамруулан мөн «Хүрэл тулга – 2008» яруу найргийн тэмцээнийг хот, хөдөөгийн

хүүхдүүдийг хамруулан өргөн хүрээтэй болгон зохион байгууллаа. Энэ тэмцээнд хот, хөдөөгийн 200 гаруй хүүхэд хамрагдлаа.

Орон нутгийн номын санчдын чадавхийг бэхжүүлэх сургалт семинарыг амжилттай зохион байгуулж 18 сумын 36 номын санч болон аймгийн төвийн 15, нийт 51 номын санч оролцлоо. Мөн энэ үеэр «Номын яармаг – 2008» үзэсгэлэн худалдааг зохион байгуулж 2007 оны шилдэг ном, хэвлэлийг хөдөө орон нутгийн номын сангуудад гардууллаа.

Ц.Дамдинсүрэнгийн «Багш, шавь хоёр» зохиолоор уншигчдын бага хурал зохион байгуулж 60 гаруй хүүхдийг, Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний 100 жилийн ойд зориулсан «Утгын чимэг» богино өгүүллэгийн наадмыг нийт уншигчдын дунд зохион явуулж 80 гаруй уншигчийг, мөн ойн хүрээнд зориулж «АХА» тэмцээнийг зохион явуулж 188 уншигч сурагчдыг хамрууллаа.

Мөн П.Баярсайханы «Хөх туурийн тал» зохиолоор уншигчдын бага хурал зохион явуулж 150 уншигч сурагчдыг, П.Бадарчийн «Чулуун арслангийн хэрэг» зохиолоор дүрийн тоглолттой өдөрлөгийг зохион байгуулж 110 уншигч сурагчдыг, Б.Догмид, Б.Лхагвасүрэн, Д.Урианхай нарын зохиолоор номын маргаан зохион явуулж 150 гаруй хүүхдийг, «Говийн сайхан Алтай минь» дэвжээ тоглолтыг зохион явуулж 400 гаруй сурагчдыг, Алтайн зохиолчдын уулзалт цэнгүүнийг зохион байгуулж 40 гаруй сурагчдыг хамрууллаа.

Санамж өгөх бүртгэн мэдээлэх ном зүйн бүртгэлийг 9 удаа гаргалаа.

Тухайлбал: «Ч.Чимидийн амьдрал уран бүтээл, П.Баярсайханы амьдрал уран бүтээл, Л.Бадарчийн амьдрал уран бүтээл, Ц.Дамдинсүрэнгийн амьдрал уран бүтээл, «Үлгэрийн орноор аялцаа», «Говийн сайхан Алтай», «Алтай нутгийн зохиолчид»

гэсэн сэдвүүдээр бүртгэн мэдээлэх болон санамж өгөх номзүйн бүртгэлүүд гаргалаа.

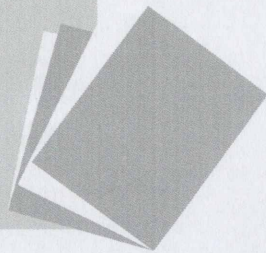
Шинэ номын зурагт хуудас 4 удаа, шинэ номын мэдээлэл 5 удаа гаргалаа. Орон нутгийн телевизүүд болох Зэрэглээт-Алтай, Миний нутаг телевизүүдээр шинэ номоо сурталчлан ажиллалаа.

Сэдэвчилсэн болон шинэ номын үзэсгэлэн 10 удаа гаргаж үйлчилгээгээ сурталчиллаа. «Алтай түншлэл – 2008» үзэсгэлэн худалдаанд оролцон шилдэг үйлчилгээ номинацад шалгаран хүрэл цом өргөмжлөлөөр шагнагдсан. Төрийн соёрхолт их зохиолч Цэндийн Дамдинсүрэн агсны мэндэлсний 100 жилийн ойн ажлыг угтан БСШУЯ-амтай хамтран «Ц.Дамдинсүрэнгийн амьдрал уран бүтээлийг хэн сайн мэдэх вэ?» 1 сарын аян зохион байгуулж энэ ажлын хүрээнд «Номд ээлтэй байгууллага» шалгаруулан өргөмжлөл 100.000 мянган төгрөгөөр урамшуулсан.

Мөн: -«Утгын чимэг» богино өгүүллэгийн наадам

- Эссе бичлэгийн уралдаан
- Гар зургийн уралдаан
- Уран яруу уншлагын уралдаан гэх мэт олон ажлууд энэ үеэр зохиогдон БСШУЯ-ны номын сан хариуцсан мэргэжилтэн Б.Баяраа, МЗЭ-ийн шагналт зохиолч Т.Юмсүрэн, Ц.Дамдинсүрэнгийн отгон шавь Х.Отгонбаатар нар хүрэлцэн ирж оролцсон. Мөн энэ үеэр Алтай нутгийн зохиолчид оролцсон «Найргийн цэнхэр үдэш» яруу найргийн цэнгүүнийг зохион байгуулсан. Мэдээллийн нээлттэй өдөрлөгийг 3 удаа зохион байгуулж уншлагын 3 заалаар хөнгөлттэй карт нээн үйлчилсэн. Аймгийн хойд талын сумд болох Хөхморьт, Дарви, Шарга, Тонхил, Баян-Уул, Төгрөг зэрэг сумдын номын сангийн үйл ажиллагааг газар дээр нь үзэж шалган арга зүйн зөвлөгөө өгөх, туслах ажлуудыг зохион байгууллаа.

ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Номын сангийн уншигч, иргэдэд хэрэгцээтэй, шаардлагатай номын судалгааг гаргаж, номын сангийн номын фондыг төсвийн 4600.0 мян. төгрөгийн хөрөнгөөр 573 ширхэг шинэ номоор, БСПУ-ны сайдын 2008 оны 02 дугаар сарын 26-ны өдрийн 85 дугаар тушаалаар батлагдсан «Номын санг ном хэвлэлээр хангах аргачлал»-ын дагуу 920.0 мян. төгрөгийн 101 ширхэг номоор, Үндэсний номын сангийн 785.6 төгрөгийн хандиваар 2007 оны шилдэг номын уралдаанд шалгарсан 125 ширхэг, Нээлттэй нийгэм хүрээлэнгээс хандивласан 122,4 мян. төгрөгийн 50 ширхэг, Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамнаас хандивласан 20,5 мян. төгрөгийн 6 ширхэг, хандиваар 181 ширхэг 928.5 мян. төгрөгийн, нийт 855 ширхэг 6.448.5 төгрөгийн номоор тус тус баяжууллаа.

Номын фондыг нэмэгдүүлэх зорилгоор Үндэсний номын санд БСГ-аар дамжуулан хүсэлт гаргаж, Үндэсний номын сангийн олон хувьтай хуучны ховор номноос 47776 ширхэг 206.6 мян. төгрөгний 10273 нэрийн номыг балансаас балансанд шилжүүлэн авч фондоо нэмэгдүүллээ. Урагдаж гэмтсэн 310 ширхэг номыг сэргээн засварласан. Нийт 7019 уншигчдад 8197 ширхэг ном хэвлэл олгож үйлчиллээ.

Хөдөөгийн 4, 5, 6-р багийн иргэд болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг номын сангийн үйлчилгээнд хамруулах зорилгоор уншлагын үйлчилгээг зөөврийн хэлбэрээр зохион байгууллаа.

Цонх, цонхны рамны хийц үжирсэн зэргээс хамаарч дулаан хадгалах

чадвар муудаж, номын хадгалалт хамгаалалтанд сөргөөр нөлөөлж байгаа тул ном хадгалах, хамгаалах нөхцөл бүрдүүлэх зорилгоор вакум цонх хийлгэж, агааржуулагч, чийг, дулаан хэмжигч, чийгшүүлэгчтэй болсон.

Номын сангийн фонд нэмэгдэж, уншигч үйлчлүүлэгчдийн хүрээ өргөжиж байгаа учраас номын санд зориулалтын байр зайлшгүй шаардлагатай байгаа тул номын сангийн барилга барихаар 2009 оны төсөвт 800.0 сая төгрөгийг төлөвлөж, Барилгын зураг төслийн ажлыг Зураг төслийн «ТГТ» ХХК-аар гүйцэтгүүлээд байна.

Дохиолол соронзон хаалга байхгүй, номын сангийн зориулалтын байртай болбол дохиолол соронзон хаалга суурилуулна.

Уншигчийн соронзон картыг нэвтрүүлж, нийт номын 70% нь зураасан кодоор кодчилогдсон.

Номын сангийн цогц програм хангамж авч, интернетэд холбогдож цахим номын сантай болсон.

Цахим номын сангийн фондыг төрийн шагналт зохиолчдын ном 11, хөрөг намтар 31, хүүхдийн зохиол 21, зургийн цомог 12, Д.Нацагдоржийн түүвэр 9, видео бичлэг, гадаадын болон дотоодын 30 ширхэг зохиолоор баяжуулсан.

Тавилга, эд хогшилын зардалд урсгал засварын зардалаас 2300.0 мянган төгрөгийг шилжүүлэн, тоног төхөөрөмжинд 3065.5 төг., эд хогшилд 1934.5 төг. зарцууллаа.

Мөн БСШУЯ-ны хөрөнгөөр:

MGBN2 desktop компьютер,/ком/

Номын тавиур - 2ш

Уншигчийн ширээ - 10ш

Уншигчийн сандал - 20ш

Конторын ширээ - 1

Конторын сандал - 1ш зэрэг нийт 1.572.5 мян.төгрөгийн эд хогшил, тоног төрөөрөмжийн хөрөнгө оруулалт хийгдсэн.

Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгаснаар нийт 6800 уншигчдад үйлчилэхээс 7019 уншигчдад үйлчилж, 8197 ширхэг ном, хэвлэл олгож үйл ажиллагаагаа тогтмолжууллаа.

Соёл олон нийтийн ажлын хүрээнд:

Бичиг үсгийн баярыг угтаж «Эх хэл эрдмийн түлхүүр» сэдэвт уран бичлэг, уншлага, цэвэр сайхан бичигтэний уралдааныг аймгийн хэмжээнд зохион байгууллаа.

Үүнд: 1-р сургуулийн 11а ангийн Х.Жагарзүсэм цэвэр сайхан бичигтэнээр, 10а ангийн П.Одонхүү монгол бичгийн тэргүүний уншигчаар тус тус шалгарлаа.

Боловсрол, соёлын иж бүрэн үйлчилгээг хөдөөгийн малчдад хүргэх нь төслийн хүрээнд: Сүмбэр сумын 1, 2, 5 дугаар цэцэрлэг, Шивээговь сумын 3-р цэцэрлэг, Баянтал сумын 4-р цэцэрлэгийн зуны сургалтын хүүхдүүдэд болон хөдөөгийн 4, 5, 6-р багийн 192 хүнд үнэгүй карт нээж, хэрэгцээтэй, шаардлагатай номын судалгаа авч, зуны сургалтын хугацаанд хамгийн олон ном уншсан уншигчийг шалгаруулсан.

Хамгийн олон ном уншигчаар 2-р цэцэрлэгийн сургалтанд хамрагдсан 6-р багийн малчин Н.Отгонжаргал шалгарлаа.

Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний

100 жилийн ойд зориулсан «Номын 10 хоног»-ийн арга хэмжээг, АИХ, БСГ-тай хамтран зохион байгууллаа.

Арга хэмжээний хүрээнд:

- Аймгийн цэцэрлэгийн ахлах ангийн хүүхдүүдийн дунд «Уран уншлага /Ц.Дамдинсүрэнгийн шүлгийн зохиолоор/
- ЕБС-ийн 1-5 дугаар ангийн сурагчдын дунд «Утгын чимэг» /Ц.Дамдинсүрэнгийн богино өгүүллэгээр/
- ЕБС-ийн 6-11 дүгээр ангийн сурагчдын дунд «Дүрийн тоглолт» /Ц.Дамдинсүрэнгийн зохиолоор/ тус тус зохион байгууллаа.

Үүнд:

Уран уншигчаар Л.Мөнхзаяа «Монгол нутаг» шүлгээр

Уран жиргээ Н.Одсүрэн «Алдагдсан Азрага» богино хэмжээний өгүүллэг

Дүр бүтээх тоглолт 2-р сургууль «Хэлдэг гурав хийдэг ганц» зохиолоор тус тус тэргүүн байр эзэллээ.

Нэг номын санчийг мэргэжил эзэмших, 1 номын санчийг мэргэжил дээшлүүлэх сургалт, 2008 онд «Суралцагч байгууллагыг хөгжүүлэх манлайлал» менежерүүдийн сургалт, «Соёл урлагийн маркетингийн бодлого, төлөвлөлт» семинар, Сангийн яамнаас зохион явуулсан нягтлан бодогчдын сургалт, «Орон нутгийн төрийн өмчийн тооллоготой холбогдуулан зохион явуулсан сургалт семинар, «Архив бичиг хэргийн хөтлөлт хадгалалт хамгаалалт», Үндэсний номын сангийн арга зүйч Цогжаргалтай хамтран «Үйлчилгээний чанарыг сайжруулья» сэдэвт орон нутгийн номын санчдын сургалт, БСШУЯ-наас жил бүр соёлын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн номын сангийн эрхлэгч нарт зохион байгуулдаг сургалт, «Номын үзэсгэлэн яармаг-2008» зэрэг 10 сургалт семинарт байгууллагын холбогдох хүмүүсийг хамрууллаа.

- Номын 10 хоногийн арга хэмжээний хүрээнд Ц.Дамдинсүрэнгийн уран бүтээлийн үзэсгэлэн
- Нээлттэй хаалга өдөрлөгийн хүрээнд 2007 оны шилдэг номын уралдаанд шалгарсан номын үзэсгэлэн
- Орон нутгийн зохиолчдийн гаргасан номын үзэсгэлэн
- Сүмбэр сумын 4, 5-р багийн өдөрлөгөөр хөдөөгийн малчдад шинэ номын үзэсгэлэн
- 1 сум, 1 бүтээгдэхүүн үзэсгэлэн худалдаанд 10 нэрийн 1119 ширхэг сурах бичиг, шилдэг номын уралдаанд шалгарсан 105 ширхэг шинэ номын үзэсгэлэн худалдааг зохион байгууллаа.

Номын сангийн үйл ажиллагаа болон шинэ номын мэдээ, шинэ номын үзэсгэлэн, соёл олон нийтийн ажил, ЕБС-ийн сурагчдын төгсөлтийн шалгалтанд зориулж, уртасгасан цагаар ажиллах зэрэг зохион байгуулж байгаа ажлуудыг телевиз, FM 102.5 радиогоор сурталчилсан.

Байгууллагын Вэб сайт нээгээгүй, Аймгийн Вэб сайтад номын сангийн танилцуулга, үйл ажиллагаагаа сурталчилж байрлуулсан.

Номын сангийн LIB4U цогц програм хангамжийг авахад Компьютер (Pentium-4), олон үйлдэлт төхөөрөмж (хэвлэх, хувилах, сканардах) зураасан код уншигч төхөөрөмж зэргийг үнэгүй дагалдуулан авсан.

Өөрийн үйл ажиллагаанаас 403.2 мянган төгрөгний өөрийн орлого оруулж, төлөвлөгөөг давуулан биелүүллээ.

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН ЖИЛИЙН АЖЛЫН ТАЙЛАН

Эрхэм зорилго: Төрөөс соёлын талаар баримтлах бодлогыг аймаг, орон нутгийн түвшинд хэрэгжүүлэхэд, номын сангийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлэх, уншигч бие даан боловсрол эзэмших, номын санг иргэдийн мэдээллийн төв болгон хөгжүүлэхэд оршино.

Нэг. Удирдлагын менежментийн талаар

Дархан-Уул аймгийн Төв номын сан нь ТВУС-ийн тухай хууль, орон нутгийн засаг захиргаанаас дэвшүүлсэн зорилтын хүрээнд үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллаж байна.

2008 онд Аймгийн төв номын сан нь 15 ажиллагсадтай, харъяа 1 салбар номын сантай орон нутгийн уншигч иргэдэд үйлчлэв.

Номын сангийн нийт төсөв санхүүжилт 62614.5 мян. төгрөг батлагдсанаас:

- Цалин хөлс 44322.8
- НДШ бусад тэтгэвэр тэтгэмж 4781.1
- Ном авах зардал 5537.5
- Бараа үйлчилгээний бусад зардал 18412.7
- Өөрийн үйл ажиллагааны орлого 1500.0 төгрөг зарцуулагдав.

Байгууллагын ашигтай үйл ажиллагаанаас 4223.1 мян. төгрөгний орлоготой ажиллаж, орлогын төлөвлөгөөг 281.5 хувиар давуулан биелүүлэв.

Аймгийн Төв номын сан нь маркетингийн үйл ажиллагаандаа сүүлийн 5 жилийн байдлаар:

- Аймгийн Төв номын сангийн бүтэц, зохион байгуулалт
- Төв номын сангийн маркетингийн ажилтнуудын товч танилцуулга
- Төв номын сангийн маркетингийн ажилтнуудад тавигддаг шаардлага
- Төв номын сангийн мэргэжлийн ажилтнуудын мэргэжилдээшлүүлсэн байдал
- Төв номын сангийн маркетинг менежментийн түвшинг SWOT шинжилгээний аргаар тодорхойлбол /шинжилгээ/
- Маркетингийн үйл ажиллагааны төсөв
- Зар сурталчилгаа, бичиг хэргийн төсвийг нэмэгдүүлэх хэрэгцээ
- Номын сангийн уншлага, үйлчилгээний хүрээг нэмэгдүүлэх ажлын хүрээнд /тоон үзүүлэлт/
- Номын фондын баяжилт /судалгаа/

Олон нийттэй харилцах ажлын хүрээнд:

- АНУ-ын ЭСЯам, МННХ /Соросын сан/-аас Төв номын санд хийсэн санхүүжилт
- Дэлхийн банкнаас Аймгийн Төв номын санд хийсэн санхүүжилт
- Дэлхийн банк, ННФорумаас Төв номын санд хийсэн санхүүжилт

**Номын сангийн аргазүй, орон
нутгийн сургалт-семинар зохион
байгуулах ажлын хүрээнд:**

- Номын сангийн орчны нөхцөл үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага гэсэн чиглэлээр судалгаа боловсруулж, үйл ажиллагаандаа дүн шинжилгээ хийв.

Үүний үндсэн дээр Төв номын сан нь «2009-2012 онд хэрэгжүүлэх хөгжлийн хөтөлбөр»-өө боловсруулж, номын сангийн хэтийн зорилго, тэргүүлэх зорилтууд, хэрэгжүүлэх стратеги, хүрэх үр дүнгээ тодорхойлов.

- Аймгийн Төв номын сан нь БСШУЯамны сайдын 2001 оны 180-р тушаал «Номын сангийн үйл ажиллагаанд олон улсын ДДС ангилал нэвтрүүлэх тухай», 2005 оны 441-р тушаал «Номын сангийн данс, маягт шинэчлэн батлах тухай», Сангийн сайд, БСШУ-ны сайдын хамтарсан 357/406 тоот тушаал «Ном хэвлэлийг дахин үнэлэх тухай» тушаалуудыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Аймгийн Төв номын сангийн захирлын 2006 оны 18 тоот тушаалаар «Ажлын хэсэг» байгуулагдан ажиллаж байна.
- 2008 онд Төв номын сан нь УМХАлбанаас номын сангийн үйл ажиллагаанд түвшин тогтоох шалгалтанд «Хангалттай сайн» үнэлгээ авлаа.
- Аймгийн соёл урлагийн ажилтны анхдугаар зөвлөлгөөнд орон нутгийн нийт номын санчдын төлөөлөгчид оролцож, номын санч Н.Солонго МУСТА цол, тэмдгээр шагнагдав.
- Аймгийн БСГазрын 2008 оны «Шилдэг менежер», «Шилдэг ажилтан»-аар Төв номын сангийн 2 ажилтан шалгарч, ажлын амжилт бүтээлээ дүгнүүлэв.
- Тайлангийн хугацаанд ажиллагсадын нийгмийн асуудлыг

шийдвэрлэх, тэтгэвэр тэтгэмж, шагнал урамшуулалд 641.5 мянган төгрөгийг байгууллагын захиргаанаас болон ҮЭ-ийн татвар хуримтлалын сангаас зарцуулсан байна.

**Хоёр. Номын сангийн
уншлага үйлчилгээний
талаар**

2008 онд:

- Байнгын уншигч	5353
- Ирэгсэд	73634
- Ном олголт	153194
- Төв номын сан нь уншлага үйлчилгээ, үйл ажиллагааны орлогын төлөвлөгөө 102-281 хувиар давуулан биелүүлсэн байна.
 - Номын сан нь уншлага үйлчилгээндээ ном, хэвлэлээ тогтмол сурталчилж, шинэ номын мэдээллийн сангаар үйлчлэх, ном, хэвлэлийн тойм, ашигтай зөвлөмж материалуудыг хувилж уншигчдын хүртээл болгох, эрэлт хэрэгцээг хангахад үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллаж байна.
 - Төв номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцуулах, сурагчдыг номтой ойртон нөхөрлүүлэх, үйлчилгээний хүрээг өргөтгөх зорилгоор 900 гаруй хүүхдэд үнэ төлбөргүй карт нээж, уншигчийн үнэмлэх олгож үйлчилсэн байна.
 - Зөөврийн номын сангаар 220 гаруй уншигчдад 5000 гаруй ном олгож үйлчилжээ.

Төв номын сангаар үйлчлүүлж байгаа уншигчдын 40 гаруй хувь нь ЕБС-ийн сурагчид, 60-аад хувь нь их, дээд сургуулийн оюутнууд, насанд хүрэгсэд, өндөр настнууд байна. Нийт ном олголтын 60-80 хувийг нийгэм, улс

төр, эдийн засаг, хууль эрх зүй, гадаад хэл, уран зохиолын номнууд, 20-иод хувийг тогтмол хэвлэл эзэлж байна.

Гурав. Номын сангийн фонд, номзүйн лавлагаа мэдээлэл, каталог зохион байгуулалтын ажлын талаар

Төв номын сангийн фондын зохион байгуулалт, бүрдүүлэлт, номзүйн мэдээлэл, каталог картын санг мэргэжлийн өндөр түвшинд зохион байгуулж, уншигчдын хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц шинэ ном, хэвлэлийн бүтээгдэхүүнээр фондоо баяжуулж байна.

- 2008 онд Аймгийн Төв номын сан нь БСШУ-ны сайдын 2001 оны 180, 2005 оны 441-р тушаалыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд номын сангийн архивын фондын 88298 боть /38148 боть орос, 50150 боть монгол/ номыг эмхэлж цэгцлэх ажил хийв. Үүнд:

- 18691 боть номыг бүрэн техник ажиллагаа хийж, олон улсын ДДС ангиллаар ангилан, шинэчилсэн «Номын сангийн нэгбүрчилсэн бүртгэл»-д бүртгэв.
- Шинэчилсэн бүртгэлд бүртгэгдсэн 18691 боть номонд 5 төрлийн /2 үсэг дараалал, 2 төрөл анги, 1 алба/ бүгд 60.0 мянган каталог шинэ стандартын дагуу бичиж байрлуулав.
- Сангийн сайд, БСШУ-ны сайдын хамтарсан 357/406 тоот тушаалын дагуу Төв номын сангийн фондын ном хэвлэлийн бүтээгдэхүүнийг дахин үнэлж байна.
- 2008 оны 11-р сараас эхлэн номын сангийн 1,2-р салбарын ойрын фондын ном хэвлэлийн бүтээгдэхүүнийг төлөвлөсөн графикийн дагуу ДДС ангиллаар ангилах, шинэчилсэн бүртгэлд

бүртгэх ажил хийгдэж байна.

Аймгийн Төв номын санд шинэчилсэн 17 нэр төрлийн бүртгэл маягт зохих дүрэм журмын дагуу бүртгэгдэж байна.

- Сумдын соёлын төвийн номын сангуудын үйл ажиллагааг сэргээх Засгийн газрын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Төв номын сангийн архивын фондонд буй олон хувьтай номнуудаас харъяа 3 сумын соёлын төвд 18.0 мянга гаруй боть, 11 сая гаруй төгрөгний ном, хэвлэлийн бүтээгдэхүүнийг эрх зүйн акт баримтыг гарган шилжүүлж фондноос хасав.

Одоогийн байдлаар Аймгийн Төв номын сангийн архивын болон ойрын фондонд 102500 боть ном, хэвлэлийн бүтээгдэхүүн уншигчдын эрэлт хэрэгцээг хангаж байна.

2008 онд 542 нэр төрлийн 1050 боть 7278.9 сая төгрөгний ном хэвлэлээр фондоо баяжуулж, 80 гаруй нэр төрлийн 1800.0 гаруй төгрөгний сонин сэтгүүл захиалан уншигчдын хүртээл болгож үйлчлэв. Энэ онд улсын төсвөөс 4112.1 мян төгрөгний, бэлэг хандиваар 3166.8 мян төгрөгний ном, хэвлэлээр фондоо баяжуулсан байна.

Аймгийн Төв номын санд компьютер, интернэтийн үйлчилгээ нэвтэрснээр «Монгол улсын хуулийн сан», «Монголын зохиолчдын 50 шилдэг бүтээл»-ийг нэгтгэсэн цахим номын сан, «Монголын үндэсний номзүйн бүртгэл мэдээллийн сан», мэдээллийн технологийн үндэсний паркийн «Анагаах Ухааны Их сургуулийн номын сангийн эрдэм шинжилгээний бүтээлүүд», «Монгол ардын үлгэрүүд», ЕБС-ийн сурагчдын англи хэлний сургалтын материалууд гэх мэт цөөнгүй цахим хэвлэлийн бүтээгдэхүүнийг хүлээн авах, унших,

судлах, боломжтой болж байна.

- Аймгийн Төв номын санд үсэг дараалал болон төрөл ангийн каталог, «Шинэ номын агуулгын тайлбартай номзүйн мэдээлэл» тогтмол гарч уншигчдын лавлагаанд хэрэглэгдэж байна.
- 2008 онд 260 гаруй уншигчдад амаар болон утсаар лавлагаа өгсөн байна. 100 гаруй хүнд татгалзал бүртгэгдэж, 40 хувийг нь нөхөн бүрдүүлсэн байна.
- Архивын фондноос захиалгаар 100 гаруй ном захиалан үйлчилсэн байна.
- Урагдаж гэмтсэн 12280 номыг сэлбэн засварлаж, тогтмол хэвлэлийг сар улирлаар нь боть болгон үдэж, сонин сэтгүүлийн бүртгэл хөтөлж байна.

Дөрөв. Номын сангийн СОНАжлын талаар

Аймгийн Төв номын сан нь 2008 онд Ардын уран зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний 100 жилийн ойг угтаж:

- «Ц.Дамдинсүрэн бидэнтэй хамт» сэдэвт ном уншлагын 45 хоногийн аян
- «Ц.Дамдинсүрэнг хэн сайн мэдэх вэ» АХА тэмцээн
- Их зохиолчийн зохиолын дүрээр гар зургийн уралдаан
- Эссе бичлэгийн уралдаан
- Дүрийн тоглолт
- Хуучин монгол бичгийн уралдаан
- Дурсамж уулзалт зохион явуулж 360 гаруй багш сурагчид идэвхитэй оролцлоо.
- Аяны үйл ажиллагаанд амжилттай оролцсон сурагчдын бүтээлээр үзэсгэлэн гаргаж, уралдаанд байр эзлүүлж, шагнал урамшуулал олгов.
- Орон нутгийн телевизийн «Урлагийн

довтолгоо» цуврал нэвтрүүлэгт Төв номын сангийн номын санч МУСТА Ч.Бадамцэцэг «Ном хэвлэлийн түүх» сэдэвт уулзалт зохион байгуулж, оюутан сурагчид оролцов.

- Орон нутгийн зохиолч П.Амаржаргалын «Зуу зуунд дурсагдах бүсгүйчүүд» номын нээлт, ном гардуулах ёслолын ажиллагаа аймгийн Төв номын сан дээр уншигчдын дунд зохиогдож, хэвлэлийн бага хурал болов.
- Төв номын сангаас уншигчдын дунд «Дархан миний хот» сэдэвт танин мэдэхүйн хичээл /Од цогцолборын 56 анги/, «Номын сан-хүүхэд», «Үлгэрийн баатрууд амилсан нь», «Боловсрол гэр бүлээс эхэлдэг» сэдэвт өглөөлөг, «Номын баяр»-ын 1 сарын үйл ажиллагаагаар «Нээлттэй хаалганы өдөрлөг», «Мэргэжлээ хэрхэн сонгох вэ» уулзалт зохион явуулж, нийт 1000 гаруй хүн хамрагдсан байна.
- Шинэ ба сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн 50 удаа гарган, 2063 боть ном, хэвлэлийн бүтээгдэхүүн сурталчилсан байна.

Орон нутгийн радио телевизээр шинэ номын мэдээ, номын сангаас зохион явуулж буй үйл ажиллагаагаа 8-аас доошгүй удаа сурталчилж, ярилцлага өгсөн байна.

Тав. Сургалт-семинар, аргазүйн ажлын талаар

2008 онд:

- «Мэдлэг – мэдээлэлд хүрэх зам» сургалт-семинарт /Дэлхийн банк, ННХүрээлэн, БСШУЯам/ 4 ажилтан
- «Соёл урлагийн маркетингийн бодлого төлөвлөлт» сургалт-семинарт /БСШУЯ, МУЗөвлөл/ 1 ажилтан

- «Номын яармаг - 2008» үзэсгэлэн худалдаа, сургалт-семинарт /БСШУЯ, Хүүхдийн номын ордон/ 1 ажилтан
- «Номын сангийн үйлчилгээний жишиг» сургалт-семинарт /Герман Улсын ЭСЯ, Гётегийн институт/ 1 ажилтан
- «Суралцагч байгууллагыг хөгжүүлэх манлайлал» сэдэвт сургалтанд /Шведийн олон улсын хөгжлийн агентлаг (SIDA), МУТАЗөвлөл, Шведийн төрийн захиргааны олон улсын институт (SIPU)/ Төв номын сангийн менежер 1
- Олон улсын эдийн засгийн чуулга уулзалт /Дэлхийн банк, МУЗГазар/ 14 ажилтан тус тус хамрагдсан байна.

Төв номын сан нь 2008 онд орон нутгийн их, дээд сургууль, ЕБС-ийн номын санчдад:

- «Архив албан бичгийн хөтлөлт» /Аймгийн архивын ажилтан н.Ичинхорлоо/
- «Номын сангийн анхан шатны шинэчилсэн бүртгэл, маягтыг хөтлөх тухай» /БСШУ-ны сайдын 441-р тушаал/-ын хэрэгжилт, явцын талаар мэдээлэл /Төв номын сангийн захирал С.Лхамсүрэн/
- УМХАлбаны түвшин тогтоох шалгалт угтаж хийх бэлтгэл ажлын талаар мэдээлэл, зөвлөмж /АМХАлбаны улсын байцаагч н.Амарсанаа/
- «Монголын номын сангийн үйл ажиллагааны өнөөгийн түвшин, цаашид хөгжих хөгжлийн стратегийн талаар мэдээлэл» /МҮНСангийн ахлах арга зүйч Б.Энхжаргал/ сэдвээр сургалт зохион байгуулж нийт 40 гаруй номын санчид оролцов.
- Боловсролын байгууллагуудын номын сангийн үйл ажиллагаан дахь хууль тогтоомжийн

хэрэгжилтийг аймгийн МХАлбаны улсын байцаагчтай хамтран шалгалт хийх ажилд Төв номын сангийн мэргэжлийн номын санчид оролцож, үнэлгээ дүгнэлт гарган, арга зүйн зөвлөмж өгөв.

- Аймгийн соёл урлагийн ажилтны анхдугаар зөвлөгөөн угтаж, Төв номын сан нь уншигчдаас уншлага - үйлчилгээ, фондын баяжилтын талаар санал асуулгын хуудсаар судалгаа авч дүгнэв. Судалгаанд 100 гаруй уншигчид оролцож, санал бодлоо дэвшүүлсэн байна.
- Төв номын сангийн хуучин Дархан дахь салбарын номын санчид ЕБС, их, дээд сургуулийн номын санчдад «Номын сангийн шинэчилсэн бүртгэл, маягтыг хөтлөх» талаар практик, арга зүйн зөвлөмж өгөх сургалт зохион байгуулж, 20 гаруй номын санчид оролцсон байна.

Зургаа. Шинэлэг үйлчилгээ - бүтээлч ажил

- Орон нутгийн хүүхэд залуучуудыг гадаадад сургах асуудлаар зөвлөлгөө өгөх, TOEFL-ийн шалгалтанд бэлтгэх, сургалтын тэтгэлэгт хөтөлбөрт хамруулах чиглэлээр аймгийн Төв номын сангийн дэргэд АНУ-ын ЭСЯ-ам, МННХ /Соросын сан/-ийн ивээн тэтгэлэгээр байгуулагдсан Боловсролын Зөвлөлгөө Мэдээллийн Төв /БЗМТ/ нь 7 дахь жилдээ тогтвортой үйл ажиллагаа явуулж байна. 2007 оноос тус төвийн үйл ажиллагааг өргөжүүлэх, номын сангийн дэргэд иргэдэд мэдээлэл түгээх шинэлэг үйлчилгээ дахин буй болгох зорилгоор Дэлхийн банк, ННФорум, Аймгийн Төв номын сан нь хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулсанаар «Иргэдийн

мэдээллийн төв» болон хөгжих боломж нээгдлээ.

- БЗМТ нь орон нутгийн иргэдэд Дэлхийн банкнаас зарлагдсан төслүүдийн талаар мэдээлэл түгээх, Дэлхийн банкны мэдээллийн санг интернетээс ашиглах, онлайн үйлчилгээний талаар лекц, зөвлөмж өгөх, төслүүдийн материалыг хувилж тараах үйл ажиллагааг амжилттай гүйцэтгэж байна.

- USAP-ийн тэтгэлэгт хөтөлбөрт 6
- Болгар дахь Америкийн их сургуулийн тэтгэлэгт хөтөлбөрт 35
- Оюутан солилцооны хөтөлбөрт 4
- Америкийн ЭСЯмнаас зарласан тэтгэлэгт хөтөлбөрт 25
- Фульфрайтийн магистрын тэтгэлэгт хөтөлбөрт 1

нийт 71 оюутан сурагчид тэтгэлэгт хөтөлбөрт оролцож, 6 сурагч дээрхи сургуулиудад тэтгэлэгээр суралцахаар тэнцсэн байна.

- Pre TOEFL 156
- Institutional TOEFL 28
- Тэтгэлэгт хөтөлбөрийн TOEFL-ийн шалгалтанд 71

Нийт 255 хүн хамрагдаж 450-610 оноо авсан нь манай төвийн үйл ажиллагааны амжилт юм.

БЗМТөвийн 2008 оны англи хэл, компьютерийн хосолсон сургалтанд нийт 89 оюутан, сурагчид хамрагдсан байна. Үүнээс:

- Анхан шат компьютер хосолсон 15
- Дунд шат компьютер хосолсон 30
- Гүнзгий шат компьютер хосолсон 9
- Ярианы компьютер хосолсон 9
- TOEFL-ийн 26

БЗМТөвөөс Монгол улсын Засгийн газар, Дэлхийн банкны хамтарсан «Эдийн засгийн чуулга уулзалт»-нд Дархан-Уул аймгийн ИТХ-ийн гишүүд, төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, компани, их, дээд сургуулийн оюутны төлөөллөөс бүрдсэн 70 гаруй хүнийг урилгаар оролцох ажлыг зохион байгуулав.

Мөн Дэлхийн банкнаас зарлагдаж буй төслүүд, Дэлхийн банкны үйл ажиллагааны талаар:

- Дэлхийн банк гэж юу вэ?
- Дэлхийн банк-Монгол улсад хэрхэн тусалдаг вэ?
- Дэлхийн банкнаас манай улсад хэрэгжүүлж буй төслүүдийн тухай
- Онлайн сургалт
- Дэлхийн банкны тухай зайлшгүй мэдвэл зохих 10 зүйл
- Гадаадад 100 хувийн тэтгэлэгээр суралцъя гэвэл
- Тэтгэлэгт хөтөлбөрт яаж хамрагдаж болох вэ?
- Онлайнаар хэрхэн бүртгэх сэдвээр орон нутгийн их, дээд сургуулийн багш, оюутан сурагчид, багийн иргэдэд 50 гаруй удаа лекц, яриа хийж, 9885 хүн хамрагдсан байна.

Америкийн соёл, боловсрол, спортын тухай сэдвээр видео-конференция шууд нэвтрүүлэг

- Америкийн соёл мэдээллийн төвтэй хамтран орон нутгийн оюутан залууст 3 удаа
- Дэлхийн банк, ННФорумаас Өмнөговь, МУИС, Дархан-Уул аймгийн Иргэдийн мэдээллийн төвүүдийн ажилтнуудын ажил төрлийн талаар санал бодлоо солилцох шууд нэвтрүүлэгт 3 удаа
- УБ хотын БЗМТөвөөс Өмнөговь, Дорнод, Эрдэнэт, Дархан-Уул аймгийн зохицуулагчдын дунд зохион байгуулсан шууд нэвтрүүлэгт

4 удаа оролцож санал бодлоо солилцов.

БЗМТөв нь 2008 онд Дэлхийн банкнаас DELL фирмийн Пентиум – IV компьютер 1ш, дэлгэц 1ш, скайнер 1ш, 114 боть шинэ ном болон интернетийн үйл ажиллагаанд тодорхой хэмжээний санхүүгийн дэмжлэг хүлээн авч иргэдэд үйлчилж байна.

БЗМТөвийн үйл ажиллагааны тоон үзүүлэлт:

№	Зохиогдох ажил	Дүн
1	Ганцаарчилсан зөвлөгөө	1611
2	Уншигч	70
3	Ирц	1885
4	Ном унших үйлчилгээ	3116
5	Телефон утсаар лавлах	2604
6	Цахилгаан шуудан /факс/	1455
7	Интернэтийн үйлчилгээ	3403
8	Вэб-сайт	1586
9	Лекц	9885
10	Тараах материал	5919
11	Ориентацийн хөтөлбөрт оролцсон	71
12	Боловсролын уулзалтанд оролцсон	6105
13	Борлуулсан өргөдөл	1143
14	Борлуулсан зурагт хуудас /бюллетень	20
15	Мэргэжлийн үйлчлүүлэгчид	47
16	Мэтгэлцээн	312
17	Pre TOEFL болон Institutional TOEFL	255
18	Англи хэлний сургалт	89
	ДҮН	39576

Долоо. Бусад ажлын талаар

2008 онд Төв номын сангийн архивын фондын байрны дээврийн засвар, хуучин Дархан дахь Төв номын сангийн 1-р салбарын урсгал засвар, БЗМТөвийн танхимын урсгал засварыг хийж, шинэчлэн, уншигчдын ая тохьтой орчинг бүрдүүлэв.

БСШУЯамны хөрөнгө оруулалтаар уншигчийн ширээ сандал, ажлын компьютер, «Шилдэг ном» төслийн шинэ номнуудаар хангагдав.

Төв номын сангийн болон салбарын уншлагын танхимд:

- «Тэргүүний уншигч Д.Нацагдорж тэмдэгтэн шалгаруулах журам»
- «Аймаг, нийслэл, нийтийн номын сангийн үлгэрчилсэн дүрэм»
- «Монголын нууц товчоог мөнхөд эрхэмлэх тухай» /МУ-ын Ерөнхийлөгчийн зарлиг/
- «Үндэсний баялагт ном хандивлах тухай» /МУ-ын Ерөнхийлөгчийн зарлиг/
- Угийн бичиг хөтлөх удирдамж, заавар зөвлөмжөөс зэрэг үзүүлэн самбаруудыг шинэчлэн хийж, сурталчилж байна.

Найм. Цаашид тавих зорилт

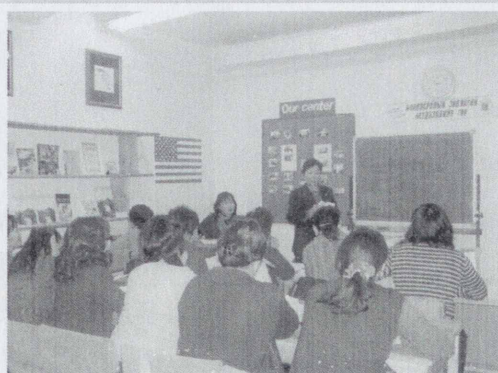
- Монгол улсын Соёл урлагийн ажилтны анхдугаар зөвлөгөөн, Аймгийн соёл урлагийн ажилтны анхдугаар зөвлөгөөн, «Номын сангийн хөгжлийн хөтөлбөр»-т тусгасан зорилтыг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх
- «Номын сангийн анхан шатны бүртгэл маягтыг шинэчлэх тухай»

БСШУ-ны сайдын 441, 180, Сангийн сайд, БСШУ-ны сайдын хамтарсан 357/406 тоот тушаалыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд шинэчилсэн маягтыг хөтлөх, ном хэвлэлээ дахин үнэлэх, олон улсын ДДС ангилалаар ангилах ажлыг бүрэн дуусгах

- Номын сангийн програм нэвтрүүлж үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх

*Зохиолч П.Амаржаргалын «Зуу зуунд дурсагдах бүсгүйчүүд»
номын нээлтийн ажиллагаа*

Орон нутгийн номын санчдын сургалт-семинар

Орон нутгийн телевизээр ном хэвлэлээ сурталчилж байгаа нь

Дэлхийн банк, Нээлттэй нийгэм Форум,
Дархан-Уул аймгийн номын сан хамтын
ажиллагааны гэрээнд гарын үсэг зурав

Номын санчид Дэлхийн банкны
сургалтанд хамрагдаж байгаа нь

ДОРНОД АЙМГИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНЫ ТАЙЛАН

Нэг. Соёлыг хөгжүүлэх бодлого стратегийг хэрэгжүүлэх

Зорилт: Номын сангийн үйл ажиллагааг орчин үеийн шинэ эрэлт хэрэгцээтэй уялдуулан шинэчлэн боловсронгуй болгох, автоматжуулах.

Хэрэгжилт: Номын сангийн үйл ажиллагааны автоматжуулалтын «LIB4U NET VERSION» програмыг 2-р сард авч дотоод сүлжээнд холбож номын сангийн номыг оруулах ажлыг хийж байна.

Номын сангийн бие даасан /www.dornod-library.mn/ сүүлийн үеийн технологи ашиглан динамик сайт ажиллагаанд орсон. Мэдээлэл шинэ моделиуд нэмж байна. Номын сангийн үйл ажиллагааны мэдээллийг орон зай харгалзахгүйгээр хүргэх, сурталчлах бололцоотой болж, ажил хэргийн харилцааг өргөжүүлэх ач холбогдолтой, мэдээллийн хүртээмж дээшилж байна. Интернэтэд холбогдсон 9 компьютертэй, дотоод сүлжээг шинээр зохион байгуулж, сүлжээний програмыг ашиглаж хэвшүүлэн шеринг-ийг болиулсан.

Интернэтээр шинэ номын мэдээлэл хүргэх, төрөл бүрийн мэдээлэл, интернэт үйлчилгээг хүргэж байна.

Уншигчид руу явуулах, шинэ ном сурталчлах ажил, мэдээллийн архив үүсгэх, өөрчлөн засварлах зэрэг давуу талтай.

Вэб сайтад суурилсан и-мэйл сервэр /user@dornod-library.mn/ ажиллагаанд

оруулж манай байгууллага албан ёсны имэйлтэй болж сайтаар дамжуулан шууд харилцах боломжтой болсон.

Үр дүн: Фондын номыг бүрэн оруулж дуусгаснаар номын сангийн шаардлагатай төрөл бүрийн тайлан мэдээ, уншигч хэрэглэгчдэд зориулсан электрон каталогтой бөгөөд уншигчдын үнэмлэх, номын зураасан код, формуляр зэргийг өөрөө үүсгэн гаргах зэрэг иж бүрэн системтэй болж байна. Нийт 10560 ширхэг ном програмд оруулаад байна.

Номын сангийн үйл ажиллагааны мэдээллийг орон зай харгалзахгүйгээр хүргэх бололцоотой болж байгаа.

Нөөц: Мэргэжлийн ажилтантай, номын санчдыг сургалтанд хамруулсан.

Санхүүжилт: 3.984.938 төг

Хоёр. Соёлын ажилтны мэргэжил дээшлүүлэх, мэргэшүүлэх арга зүйг сайжруулах:

Зорилт: Орон нутгийн номын сангуудыг мэргэжил арга зүйгээр ханган ажиллах, үйл ажиллагааг тогтмолжуулахад туслах.

Хэрэгжилт: Аймгийн нийгмийн бодлого зохицуулалтын хэлтсийн даргын удирдамжаар мэргэжлийн зөвлөн туслах групп Дашбалбар, Гурванзагал, Чулуунхороот, Чойбалсан, Хөлөнбуйр, Булган, Баянтүмэн, Цагаан-Овоо, Баян-Уул, Баяндун, Сэргэлэн, Матад, Халхгол сумдын нийтийн, Хэрлэн сумын ерөнхий боловсролын сургуулиудын номын сангуудын үйл ажиллагаатай танилцаж номын санг зохих түвшинд хүргэх талаар мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч бүртгэл, дансыг эхлүүлсэн.

Баян-Уул, Цагаан-Овоо, Сэргэлэн, Гурванзагал, Чойбалсан, Баяндун сумдын номын сангуудын номын санчдыг төв номын санд дадлага хийлгэсэн.

Боловсрол, Соёл, Шинжлэх Ухааны Сайдын 2005 оны 441 дүгээр «Номын сангийн данс, маягт шинэчлэн батлах», 2006 оны 231 дугаар тушаал «Алдагдсан ном хэвлэлийг төлүүлэх журам», Сангийн сайдын, Боловсрол, Соёл, Шинжлэх ухааны Сайдын 2006 оны 351/406 дугаар тушаал «Ном хэвлэл дахин үнэлэх журам»-ын хэрэгжилтийг сайжруулах ерөнхий боловсролын сургуулийн номын санчдын сургалтыг аймгийн төв номын санд 2008 оны 11 сарын 15-16-ны өдрүүдэд зохион байгууллаа.

Сургалт семинарын үйл ажиллагаанд Соёлын, цагийн менежмент, баг бүлгийн удирдлага, номын сангийн автоматжуулалт цахим мэдээлэл түгээх,

номын сан номзүйн ангилал, каталог зохион байгуулалт зэрэг хичээлийг зааж дадлага хийлгэн 1-р сургууль, Хан-Уул цогцолбор сургуулийн номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцаж ажлын арга туршлага солилцлоо.

Ерөнхий боловсролын номын сангуудын үйл ажиллагаатай танилцсан тухай болон хүүхдийг багаас нь номын сантай нөхөрлүүлэх ярилцлага уулзалтыг хүүхдийн байгууллагын ажилтан, номын санчдын дунд зохион байгууллаа. 2009 онд номын сангийн каталог зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох зорилт дэвшүүлсэн.

БСПУЯ-ны сургалтанд Баянтүмэн сумын номын санч Н.Ганзориг, Номын сангийн эчнээ сургалтанд 3 хүнийг хамруулсан. «Мэдлэг мэдээллийг олон нийтэд хүргэх нь» сургалтанд төв номын сангийн мэдээллийн технологич М.Баатарсүх, «Соёл, урлагийн маркетингийн бодлого төлөвлөлт» сургалт семинарт захирал С.Алтанцэцэг, арга зүйч Н.Хандсүрэн, аймгийн архивын газраас зохион байгуулсан архивын улсын үзлэг угтах сургалт семинарт бичиг хэрэг, нярав М.Ариунаа, Боловсролын зөвлөгөө мэдээллийн төвийн сургалтанд номын санч Э.Батцэцэг, Үндэсний болон Улаанбаатар хотын номын санд арга зүйч Н.Хандсүрэн, Хүүхдийн номын ордонтой хүүхдийн танхимын номын

Гурав. Соёлын үйлчилгээний хүртээмж чанарыг сайжруулах талаар

Зорилт: Орон нутгийн ард иргэдэд ном хэвлэл, мэдээллээр үйлчлэх, байнгын уншигчийн тоог нэмэгдүүлэх, лавлагаа номзүй, мэдээлэл сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах.

Хэрэгжилт: Уншлага үйлчилгээнд ард иргэдийг өргөнөөр хамруулахын тулд уншлагын танхим, явуулын үйлчилгээ, анги хамт олноор уншигч болгох хөдөлгөөн өрнүүлэх, номын сан хоорондын ном солилцоог өргөжүүлэх, зөөвөр, гэрээр хүргэх, лавлагаа номзүй, мэдээлэл сурталчилгааны ажлуудыг удирдамж хөтөлбөрийн дагуу зохион явуулсан. Үүнд:

санч Ж.Соняг танилцуулж дадлага хийлгэж дэвшилтэд арга ажиллагаа, шинэ мэдээлэлтэй танилцууллаа.

Төв номын сангийн ажиллагсдын мэдлэг боловсролд туслан англи хэлний 45 хоногийн сургалтанд мэргэжлийн ажилтнууд, харуул хамгаалалтын сургалтанд жижүүр Ө.Наранбаатар, Х.Гантөмөрийг хамруулан мэдээллийн цагийг сард 2 удаа хийж байна.

Үр дүн: 1. Аймгийн соёлын ажилтны сургалт семинарыг Баяндун суманд зохион байгуулж, соёлын төвийн менежер, мэргэжлийн ажилтны ур чадварыг дээшлүүлэх, мэргэшүүлэх сургалтуудыг мэргэжлийн байгууллагуудыг түшиглэн хийлгэх.

2. Сум, сургуулийн номын сангуудын ном унших орчин бүрдэж номонд техник ажиллагаа, данс бүртгэлийн хөтлөлт сайжирч үйлчилгээг тогтмолжуулан, ард иргэдэд хүргэх боломж бүрдэж байна. Шинэ мэдлэг мэдээлэлтэй танилцсан.

Нөөц: Сум, сургуулийн номын санчдын мэргэжлийн ур чадвар дээшилж номын сангийн бүртгэл маягтын хөтлөлтөнд ахиц гарна.

Санхүүжилт: 800.0Т

Уншлага үйлчилгээ:

Тайлангийн хугацаанд 4854 байнгын уншигч, 72144 ирцэд 143655 ном олгож аймгийн албан байгууллага, сургууль, сумдад явуулын үйлчилгээгээр шинэ номын мэдээлэл хүргэж 1623 хүнд 7392 номоор үйлчилэн, бага ангиас нь ном унших сонирхолтой болгох зорилгоор 1-р ангийн сурагчдыг номын сангийн уншигч болгох хөтөлбөр гарган хамт олноор нь 21 ангийг уншигч болгосон байна.

Ном солилцоо, зөөврийн үйлчилгээг өргөжүүлэн 5 сумын номын сангуудад 101 ном хүргэж, зөөврөөр 14 цэцэрлэгт 60 ном хүргүүлсэн.

Боловсролын зөвлөгөө мэдээлэл:

Англи хэлний Access тэтгэлэгт хөтөлбөрийн англи хэлний сургалтыг тогтмол хичээллүүлэн эхний сурагчдыг төгсгөж, шинээр элсэлт авсан. Америкийн элчин сайдын яамны ажилтан Ё.Отгон төгсгөгчдөд сертификат, батламж олгосон, 2009- 2011 оны сургалтын хөтөлбөр зарлагдаад байна.

Тэтгэлэгт хөтөлбөрт хэрхэн хамрагдах талаар ганцаарчилсан болон бүлгээр зөвлөгөө өгч, ярианы клуб, кино лекц хийж байна.

Лавлагаа номзүй:

Аман болон бичгийн лавлагаа 92 хүнд өгч, хуулийн лавлагаа, 2008 оны хэвлэлээс картын сан, Д.Сүрэнжав, Ц.Дамдинсүрэн, Ж.Лодой, Э.Оюун нарын уран бүтээлээр бүртгэн мэдээллэх номзүй гарган уншигчдад хүргэсэн.

Орон нутгийн мэдээллийг өргөжүүлэн АЗДТГ-ын мэдээлэл, статистикийн сар бүрийн тоон мэдээ, ИТХ-ын тогтоолуудыг бүрдүүлэн уншигчдад хүргэж ирсэн.

Орон нутгийн номын санчдад гарын авлага 2 удаа гаргалаа.

Мэдээлэл сурталчилгаа:

Дорнод аймгийн Матад сумын харъяат Монгол улсын төрийн гурван удаагийн шагналт, ардын уран зохиолч, академич эрдэмтэн зохиолч Цэндийн Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойг зохион байгуулах ажлын төлөвлөгөөний хүрээнд Боловсрол Соёл Шинжлэх Ухааны Яамтай хамтран түүний уран бүтээлийг сурталчилах, нийтийн хүртээл болгох, хүүхэд залуучуудыг их эрдэмтэн зохиолчоор бахархах үзэл төлөвшүүлэх зорилгоор 9-11-р ангийн сурагчдын дунд «Миний мэдэх Цэндийн Дамдинсүрэн» зохион бичлэгийн уралдааныг зарлаж нийт 20 гаруй бүтээл оролцож 1-р байранд Шинэ хөгжил цогцолбор сургуулийн 11г ангийн сурагч Б.Хэрлэн, 2-р байранд 1-р сургуулийн 10в ангийн сурагч Б.Билгүүн, 3-р байранд Хан-Уул цогцолбор сургуулийн 10а ангийн сурагч Б.Энхбат нар шалгарлаа.

Мөн түүний уран бүтээлийн гол дүрийг дүрслэн бүтээх гар зургийн уралдаанд 5-8-р ангийн сурагчдын дунд зохион байгуулагдсан «Буурал ижий минь» бүтээлээр 1-р сургуулийн 8в ангийн сурагч Б.Төгсзаяа тэргүүн байр, «Зугаацахаар морьдсон нь» бүтээлээр Хан-Уул цогцолбор сургуулийн 7в

ангийн сурагч Б.Анхбаяр дэд байр тус тус эзэлжээ.

17-35 насны хүүхэд, залуучуудын дунд «Буурал ижий минь» уран уншлагын тэмцээн зохион нийт 12 хүн оролцсоноос 1-р байранд Хан-Уул цогцолбор сургуулийн түүх, нийгмийн багш Г.Энхсүлд, 2-р байранд 1-р сургуулийн 11^а ангийн сурагч Т.Урангуа, 3-р байранд ШСТТС-ын 11-р ангийн сурагч Ариунзаяа нар шалгарлаа.

Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний 100 жилийн ойг угтаж уран бүтээлийг нь сурталчилах, зууны манлай эрдэмтэнг бахархах үзэлд төлөвшүүлэхээр түүний нэрэмжит «Уран жиргээ», «Хүрэл тулга» яруу найргийн тэмцээн, Хэрлэн сумын ЕБС-ийн номын сангуудтай хамтран «Ухаан далай номноос эхтэй» 45 хоногийн аянг явууллаа.

Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойн хүрээнд явагдаж байгаа ажлуудын нэг болох Хэрлэн сумын цэцэрлэгүүдийн дунд «Зохиолын баатрууд амилсан нь» дүрийн тоглолт зохион явуулахад 14-р цэцэрлэгийн Алтан загасны үлгэр тэргүүн байранд, 1-р цэцэрлэгийн Өнхрүүш дүрийн тоглолт дэд байранд орж, Өнхрүүш багийн Мөнхжин шилдэг дүрийн эзнээр шалгарлаа.

Эрдэмтэн зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн уран зохиол судлал, судалгаа шинжилгээний бүтээлээр багш, оюутан, эрдэм шинжилгээний ажилтан оролцсон «Эрдэм шинжилгээний хурал»-ыг «Ц.Дамдинсүрэн уран зохиол судлал» төвийг түшиглэн Дорнод Дээд сургууль дээр зохион байгууллаа.

Ардын уран зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жилийн ойн баяр 2008 оны 9 дүгээр сарын 12-14-ний өдрүүдэд Чойбалсан хот, Матад суманд тус тус зохион байгууллаа. ОХУ-аас их зохиолчийн хүү Константин, Анна нар хүүхдүүдийн хамт оролцлоо.

Дорнод аймгийн тэргүүн шагнал «Оюуны ундарга» хүндэт тэмдэг, түүнийг дагалдах 1 сая төгрөгийн анхны шагналыг Монгол Улсын Боловсролын Их Сургуулийн Эрдэм шинжилгээ, хамтын ажиллагаа эрхэлсэн, шинжлэх ухааны доктор, профессор Б.Пүрэв-Очирт олгосон.

Түүний төрсөн нутаг Матад суманд эрдэмтэн зохиолчийн уран бүтээлийг алдаршуулсан 1951 онд бичсэн «БНМАУ-ын анхны төрийн дуулал»-ын үгийг чулуунд сийлж мөнхжүүлэн төрсөн газар Билүүтэд болсон зүүн бүсийн яруу найргийн наадамд яруу найрагч С.Амартайван, Б.Баяржаргал, Ц.Жамбалгарав, Ц.Элбэгзаяа, А.Төмөр-Очир нарын 20 орчим яруу найрагч оролцож яруу найрагч С.Амартайван тэргүүн байр эзэллээ.

Матад сумын ЕБС-ийн номын сангийн нээлтийн үйл ажиллагаа болж, хурдан морины уралдаан, эрийн гурван наадам зэрэг баяр ёслолын арга хэмжээ зохион байгуулагдлаа.

Үндэсний бичиг үсгийн баярыг тэмдэглэн ном бичиг соёлын цуглуулгын үзэсгэлэн гаргаж зохиолч уншигчдын уулзалтыг зохион байгуулсан.

Номтой нөхөрлөө уриан дор «Номч залуус» аяныг явуулж Монголын нууц товчооны 282 зүйлээс 233 зүйлийг бараг тэр хэвээр нь уламжлан хадгалсан гүүш Лувсанданзаны «Алтан товч» хэмээх үнэт ховор судрыг Дорнод аймгийн Баянтүмэн хошууны Дамдин тайж хадгалж байсныг Дорнод аймгийн уугуул номч гүн Онходын Жамьян олж судар бичгийн хүрээлэнд өгснөөр одоо Үндэсний номын санд хадгалагдаж байгаа энэ судрыг аймгийн иргэдийн

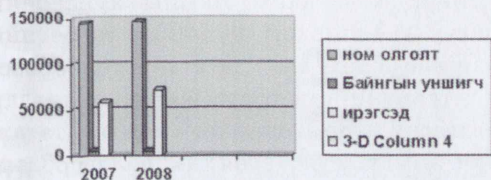
төлөөлөгчдийн хурлын тэргүүлэгчдийн тогтоол гарч номын сангуудад залах, сурталчлан нийтийн хүртээл болгохтой холбогдуулан «Алтан товч» судрыг сурталчлан олны хүртээл болгох ажлыг зохиолоо.

Яруу найрагч Ц.Элбэгзаяагийн «Намрын учрал» CD-ний, Б.Тайваны «Ай тал нутаг минь» номын баярыг тохиолдуулан шүлгийн уралдаанд 62 сурагч, оюутан, насанд хүрэгсэд түүний уран бүтээлээс уншин оролцлоо. Мөн МЗЭ-ийн удирдах зөвлөлийн гишүүн Б.Саруулдалай болон зохиолчид яруу найрагчид оролцлоо.

Түүх судлаач А.Гүрбямбаагийн «Оюуны бүтээлийн 40 жил» тайлан үзэсгэлэн уулзалтыг зохион байгуулсан.

Зохиолчдын уран бүтээл болон шинэ номын, ил захидал, марк тэмдэгийн цуглуулгаар үзэсгэлэн 23 удаа 7070 ном бүтээлээр гаргаж, талын монгол FM-107.5-ын үлгэрийн цагаар улиралд 1 удаа 7 хоногт 3 удаагийн давтамжаар, зохион байгуулсан үйл ажиллгааны мэдээг орон нутгийн телевизээр тухай бүр нэвтрүүлж, номын сангийн болон аймгийн вэб сайтад мэдээг тавьж байна.

Үр дүн: Өмнөх онтой харьцуулахад байнгын уншигч 1.1 хувиар өссөн байна.

Нөөц: Номын сангийн үйл ажиллагаа тогтмолжсон.

Санхүүжилт: 9124715Т

Дөрөв. Үндэсний төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэх

Зорилт: Боловсрол Соёл Шинжлэх Ухааны Сайдын 2005 оны 441 дүгээр «Номын сангийн данс, маягт шинэчлэн батлах», 2006 оны 213 дугаар тушаал «Алдагдсан ном хэвлэлийг төлүүлэх журам», Сангийн сайд, Боловсрол, Соёл, Шинжлэх Ухааны Сайдын 2006 оны 357/406 дугаар тушаал «Ном хэвлэл дахин үнэлэх журам»-ын хяналт үнэлгээний хэрэгжилтийн биелэлтэд хяналт шинжилгээ хийх.

Соёл урлагийн үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд зохиох жил жилийн төлөвлөгөөнд тусгаж ажиллах.

Хэрэгжилт: Соёл урлагийн үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд зохиох жил жилийн төлөвлөгөөнд тусгаж ажиллаж байна. Номын сангийн бие даасан үндэсний хөтөлбөр батлагдаагүйч гэсэн соёл урлагийн хөтөлбөрийн хүрээнд сурталчлан ард иргэдэд хүргэх ажлыг хийж байна. Монгол бичгийн Үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд монгол бичгийг түгээн дэлгэрүүлэх, өвлөн уламжлуулах, сайхан бичигтэн, уран бичигтэнг шалгаруулах, морин хуур, уртын дуу, монгол хөөмий, сонгодог урлаг хөтөлбөрийн хүрээнд ном сурах бичгээр номзүй гаргах, Уртын дууны холбоотой хамтран уралдаан тэмцээн

зохион байгуулах, түүх соёлын үл хөдлөх дурсгалыг хамгаалах, сэргээн засварлах хөтөлбөрийн хүрээнд ховор ховордсон номыг бүртгэл мэдээллийн санд өгөх, түүх дурсгалт газруудаар самбар гарган хүүхдүүдийн дунд уралдаан тэмцээн зохион байгуулж байна.

Сумдын нийтийн болон ерөнхий боловсролын сургуулиудын номын сангуудын данс бүртгэлийн хөтлөлт, ном дахин үнэлсэн байдалтай танилцаж буруу хийгдэж байгаа бүртгэлийг дахин шинэчлүүлэх, номын үнэлгээний эрх зүйн акт гаргуулах, дутуу бүртгэлийг хуулах зэрэг ажлуудыг хийж, бүртгэлүүдийг захиалж авч өгсөн.

Аймгийн төв номын сан монгол номын нэгбүрчилсэн бүртгэлийг шинэчлэсэн.

Үр дүн: Номын сангуудын бүртгэл, ном үнэлэлт сайдын тушаалын журмын дагуу хийгдэж, 2008 оны 9-р сарын 1-нд дуусган мэдээг БСШУЯ-нд хүргүүлсэн. Соёл урлагийн үндэсний хөтөлбөрийг сурталчлан дэлгэрүүлэхэд ач холбогдол өгсөн.

Нөөц: Номын санчид сайдын тушаалын журамтай танилцаж хэрэгжүүлэлт сайжирсан.

Санхүүжилт: 1.393.300Т

Тав. Соёлын салбарын статистик мэдээний үнэ зөв байдал

Номын сангийн жил бүрийн тайлан судалгааг төвлөрсөн СУ-3, СУ-5, төвлөрсөн бус СУ-10, СУ-14 маягтаар гаргаж хүргүүлсэн.

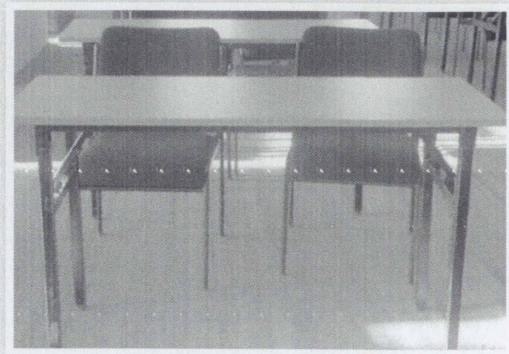
Зургаа. Соёл урлагын байгууллагуудын тоног төхөөрөмж, номын хангалт

Зорилт: Уншлага үйлчилгээний тохьтой орчинг бүрдүүлэх, шаардлагатай техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, ширээ сандал, шинэ ном хэвлэлээр нөхөн бүрдүүлэлт хийх.

Хэрэгжилт: 2008 оны санхүүжилт болон 2007 оны төсвийн хэмнэлт 4.516.700 төгрөгөөр өнгөт, хар принтер, дижитал аппарат, компьютер, LCD, санхүүгийн програм зэргийг авсан.

БСПУЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар аймгийн төв номын санд өсгөгч техник хэрэгсэл, 1.995.0 сая төгрөг, тоног төхөөрөмж, ширээ, сандал 6.451.500 төгрөг, Матад, Цагаан-Овоо, Баяндун, Халхгол суманд ширээ, сандал 7,342.934.5 сая төгрөг, Төв номын сан нийт 12.963.200 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийгдсэн.

Аймгийн төв номын сан уншигчдын эрэлт хэрэгцээтэй номоор бүрдүүлэлт хийж тайлангийн хугацаанд 349 төрлийн 651 ширхэг /хандиваар боловсролын зөвлөгөө мэдээллийн төвөөс англи хэлний сургалтын 21, Нээлттэй нийгэм форумас 59, хувь хүмүүсээс 111/, улирал тутам өөрийн орны 40 гаруй хэвлэл захиалж фондоо баяжуулж 69,8 ширхэг номтой болж фондын эргэлт 208.6% боллоо.

Төв болон сумын нийтийн номын сангуудад «Шилдэг ном – 2007»-д шалгарсан номоос Боловсрол Соёл Шинжлэх Ухааны Яамны хуваарийн дагуу 419 ширхэг 1675400 төгрөгийн азийн сангийн ном хөтөлбөрөөс, нээлттэй нийгэм форум болон хандиваар өгөгдсөн 1857 ширхэг номыг татаж авч аймаг, сум, ерөнхий боловсролын сургуулиудын номын сангуудад хүргүүлсэн.

Зарим сумдын номын сангуудын актлагдсан, хувь хүмүүсийн илүүдэл номыг цуглуулж шинээр байгуулагдсан Гурванзагал, Сэргэлэн, Чойбалсан, Баяндун, Зэвсэгт хүчний 327-р ангид нийт 1013 ширхэг номыг хүргүүлсэн.

Ном хэвлэлийн хамгаалалтыг сайжруулах зорилгоор нийтийн, хүүхдийн уншлагын танхимд хяналтын камер тавьж, 1405 ном сэлбэн зассан.

Номын сангийн барилгыг өргөтгөх байршлын схемийн зураг гаргуулан 2009 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, аймгийн Засаг дарга, Боловсрол Соёлын Газрын даргад уламжлан аймгийн Засаг даргын 2004-2008 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт санал хүргүүлсэн.

Үр дүн: Номын сангуудын фонд баяжилт нэмэгдсэн, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, ширээ, сандал шинэчлэгдсэн.

Нөөц: Орон нутгийн уншигчдын эрэлт хэрэгцээг хангаж байна.

Санхүүжилт: Ном 5.073.899Т үүнээс төсвөөр 3.813.795Т, хандиваар 1.260.104Т, техник хэрэгсэл, ширээ, сандал 12.963.200Т

Долоо: Хяналт шалгалт үнэлгээг бодит болгох, иргэдийн санал хүсэлтийг барагдуулах

Зорилт: Хуулийн хүрээнд үйл ажиллагааг явуулах, номын сангийн үйл ажиллагааны талаар уншигчдын дунд санал асуулга авах, үйл ажиллагаандаа хяналт шинжилгээ хийхдээ тоон үзүүлэлтийг харьцуулан дүгнэх, төсвийг үр дүнтэй зарцуулах, өмч хөрөнгөнд бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулах, албан хэргийн хөтлөлтийг шаардлагын хэмжээнд хүргэх.

Хэрэгжилт: Номын сангийн үйл ажиллагааны талаар 183 хүнээс судалгаа авсан. Номын сангаас тавигдаж байгаа үндсэн шаардлагатай уялдуулан үнэлгээний жишигийг боловсруулан ажилтан, ажилчдын хөдөлмөрийн үр дүнг бодитойгоор үнэлэн гүйцэтгэлийг үнэлэх журмаар ажлыг улирал, жилээр дүгнэж байна.

2007 оны төсвийн зарцуулалтанд аймгийн аудитын шалгалт, байгууллагын албан хэргийн хөтлөлт, архивын бүрдэлт, хадгалалт, хамгаалалтын байдалд зөвлөн туслах үзлэгээр хангалттай үнэлгээтэй. 2006, 2007 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд мэргэжлийн хяналтын санхүүгийн байцаагч шалгалт хийсэн.

Үр дүн: Өмч хөрөнгийн бүртгэлээр тавих хяналт, албан хэргийн хөтлөлт сайжирч, ахиц гарч, мөн төсвийн зарцуулалт хуулийн хүрээнд явагдаж байна.

Нөөц: Мэргэжлийн ажилтантай. Санхүүгийн үйл ажиллагааны програмтай

Санхүүжилт: 205.0₮

Найм: Бусад ажлын талаар

Төсвийн төлөвлөлтийг хууль тогтоомжийн хүрээнд төлөвлөж, гүйцэтгэн зарцуулж байна. 2008 онд 77.825.0 сая төгрөгийн төсвийг батлагдсан эдийн засгийн ангилалын дагуу зарцуулан гүйцэтгэл 72.110.9 сая төгрөг.

Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт CTSYSTEM 1.0 програмд нягтлан бодох бүртгэлийн анхан шатны баримт боловсруулалтыг шинэчлэн хөтөлснөөр санхүүгийн үйл ажиллагааг үнэн зөв чанартай явуулах боломжийг бүрдүүлсэн.

Төсвийн төлөвлөлтийн хуулийн хугацаанд төсвийн хүрээний мэдэгдэл, төсөв зэргийг эдийн засгийн ангилалаар зардал бүрээр тооцон гаргаж хүргүүлдэг.

Архив, бичиг хэргийн үзлэгийг угтаж байгууллагын дэргэдэх баримт бичиг нягтлан шалгах комиссыг байгуулан ажиллаж, хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалт, байнга хадгалах хадгаламж, нэгжийг ангилан төрөлжүүлж боловсруулан гаргаж батлуулсан. Баримт бичгийг стандартын дагуу хөтлөж тушаалыг эрх зүйн үндэслэлийг хянан боловсруулж ажиллалаа.

Байгууллага хоорондын гэрээг байгуулан, сар бүр тооцоог хийж ирсэн. Байгууллагын кадастрын зураг, барилгын схемийн зураг, газрын эргэлтийн цэгийг гаргуулан гэрээ байгууллаа.

Төрийн болон орон нутгийн тооллогын бүртгэлийг маягтын дагуу гаргаж хүргүүлсэн. Батлагдсан төсвийн дагуу 4 номын санчийн ажлын хувцасыг захиалан хийлгэж өгсөн.

Номын санд олон жил ажиллаж, өндөр насны тэтгэвэрт гарсан өндөр настангуудыг хүлээн авч хүндэтгэл үзүүлэх, ажилчдад тэтгэмжинд 1565000 төгрөг зарцуулсан байна.

Номын сангийн ажиллагсдыг 2008 оны ээлжийн амралтаар Өвөрхангай аймгийн Хархорин, Дөхөм, Улаан цутгалан, Төв аймгийн Манзушир зэрэг түүх дурсгалт газруудаар аялуулсан.

Ажилчдын дунд спортын, бүжгийн секцийг ҮЭ-ийн тэргүүлэгчид хариуцан явуулж байна. Нийгмийн салбаруудын номын сан, музейн ажилчдын дунд зохион явуулсан спортын тэмцээнд амжилттай оролцож тэргүүн байр, шилжин явах цомоор шагнагдсан болно.

Соёлын байгууллагуудын ҮЭ-ийн хороотой хамтын гэрээ байгуулан, түүнийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж байна.

Тус номын сан үйлчилгээний чанар өгөөжийг дээшлүүлэх, номын сан, мэдээллийн орчинд гарч буй хөгжил, дэвшил, шинэчлэлт өөрчлөлтийг өөрийн үйл ажиллагаанд тусгаж ажиллах, хяналтыг сайжруулан цахим мэдээллийн хүртээмжийг өргөжүүлэн, мэдээллийн нээлттэй орчинг бүрдүүлэн, суралцагч байгууллага болж ажиллах зорилтыг дэвшүүлж байна.

Санал:

Соёл урлагыг хөгжүүлэх талаар төрөөс олон талын асуудлыг шийдвэрлэж байгаа нь хөдөөгийн иргэдэд соёл урлагийн хүртээмжийг өргөжүүлэхэд ахиц болж байна.

Даяаршин буй ертөнцөд шинэ соргог мэдээлэл, технологийн хүртээмж хурдацтай нэвтрэн байгаа өнөө үед хот, хөдөөгийн хооронд асар том ялгаа байсаар байна. Ном, хэвлэл мэдээллээс тасархай хүмүүс илүү эмзэг байдалд аж төрж, нийгмийн болон бусад боломжуудаас хүртэж чадахгүй байна. Иймд:

- Иргэддээ мэдээлэл хүргэх тэгш боломжоор хангах, бүс нутгийн тэнцвэртэй хөгжлийн төлөвлөгөөг боловсруулан хөгжүүлэх, электрон

хэлбэрээр фонд баяжилт хийх арга зам эрэлхийлэх.

- Номын түгээлт, худалдааны сүлжээгүйгээс номын эцсийн хэрэглэгч болох номын сан болон уншигч, хэрэглэгчдэд хүргэх үр ашигтай тээвэрлэлт, түгээлтийг дэмжих бодлого зохицуулалтыг боловсруулан, багийн хүн амд ном, хэвлэл, мэдээллээр хангах үйл ажиллагааг зохицуулах.
 - Номын сангийн орчны стандартыг хэрэгжүүлэх, хүн амын төвлөрөлт, үйлчилгээний төрлийг нэмэгдүүлэх, номын фондын багтаамжгүй болж байгаа зэргээс номын сангийн барилгыг өргөтгөх шаардлага гарч байгааг дэмжиж өгөх.
 - Номын сангийн салбарыг мэргэжлийн боловсон хүчнээр хангах, мэргэжил дээшлүүлэх арга хэмжээг үе шаттайгаар зохион байгуулах, орон нутгийн засаг захиргаа, байгууллагаас санхүүгийн дэмжлэг хөшүүрэг үзүүлэх эрх зүйн асуудлыг шийдвэрлэх.
 - Жилийн төсвийн төлөвлөлтийн зардлыг бодитой тусгасан саналыг үндэслэн баталж өгөхгүйгээс зарим зардал хүрэлгүй төсвийн холбогдох хууль зөрчигдөх асуудлууд гарч байгаа.
- Тухайлбал:
- Албан томилолтын зардал сүүлийн 10 жилд 66000-77000 батлагддаг нь бодит байдалд нийцэхгүйг анхаарч үзэхийг санал болгож байна.

С.БУЯННЭМЭХИЙН НЭРЭМЖИТ ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНД ХИЙСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Нэг. Хууль, тогтоомж, шийдвэрүүдийг хэрэгжүүлэх талаар

Төсвийн байгууллагын Удирдлага санхүүжилтийн хуулийн дагуу 2008 онд хийх, нийлүүлэх бүтээгдэхүүний Үр дүнгийн гэрээг төсвийн Ерөнхий менежертэй хийлээ. Менежерээс албан хаагчидтай байгуулах үр дүнгийн гэрээг хүн нэг бүртэй хийж, хагас жилээр дүгнэж ажлын амжилтаар урамшуулал, нэмэгдэл зэргийг ажиллагсдад олгож ирлээ.

Сангийн сайд, БСШУ-ны сайдын хамтарсан 2006 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн 357/406 дугаар тушаалаар батлагдсан «Ном, хэвлэл дахин үнэлэх журам»-ын дагуу номын фондын 68% буюу 36065 ширхэг, 18061557.08 мөнгөний номыг дахин үнэллээ. БСШУ-ны сайдын 2005 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн 441 дүгээр тушаалаар батлагдсан «Номын сангийн данс, маягт шинэчлэн батлах тухай» журмыг үндэслэн 2006 оны 1 дүгээр сараас эхлэн дараах байдлаар:

- Номын нэг бүрчилсэн бүртгэл: код – 000791
- Номын сангийн фондын нэгдсэн бүртгэл: код – 000425
- Номын сангийн ажлын өдөр тутмын ажлын бүртгэлийг шинэчлэн хөтөлж байна.

БСШУ-ны сайдын 2007 оны 11 сарын 8-ны өдрийн 415 дугаар тушаалын

4 дүгээр хавсралт «Алдагдсан буюу гэмтээгдсэн ном, хэвлэлийг төлүүлэх журам»-ын дагуу гэрээр ном олгох тасгийн номын фондыг тоолж уншигч алдаж үрэгдүүлсэн номын жагсаалтыг үйлдэж хариуцагч номын сан-мэдээллийн ажилтан Ч.Түмэннастаар төлүүлэх комиссын шийдвэр гарган уншигч үрэгдүүлсэн, гэмтээсэн 15 ширхэг 45286.5 мөнгөний номыг 15 ширхэг 87000 төгрөгийн номоор нөхөн төлүүлсэн.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2007 оны 190 дугаар тогтоол, Засаг даргын 2007 оны 228 дугаар захирамжийн дагуу «Нээлттэй хаалганы өдөр»-ийг 2008 оны 10 сарын 22-ны өдөр өөрийн байгууллага болон аймгийн төв талбайд зохион байгууллаа. Энэ арга хэмжээнд номын сангийн үйлчилгээний түвшин, үйлчилгээний чанар хүртээмж, номын фонд бүрдэлтийн талаар санал асуулга авлаа. Санал асуулгад 28 хүн хамрагдан байгууллагын үйлчилгээ, ажиллагсдын харилцааны соёлын талаар 14 төрлийн асуултанд хариулж үнэлэлт, дүгнэлт өгсөн.

Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сурталчлах зорилгоор иргэдэд үнэ төлбөргүй уншигчийн үнэмлэх олгож үйлчилсэн.

Монголын Үндэсний номын сангаас зохион байгуулсан 5 хоногийн мэргэжлийн сургалтанд оролцож, БСГ-тай хамтарч сумдын нийтийн номын сан, ЕБС-ийн номын санчдын сургалт семинарыг тусгай хөтөлбөрийн дагуу зохион явууллаа.

Улаанбаатар хотноо болсон БСШУЯам, МҮНС-аас номын сангийн эрхлэгч нарт зориулан зохион байгуулсан "Номын үзэсгэлэн яармаг", онол практикийн бага хурал, «Ном хэвлэлийн стандарт», сургалтанд хамрагдсан. Сумдын номын сангуудад эдгээр сургалттай холбогдсон гарын авлага материалыг боловсруулан хүргүүлсэн.

Сумдын номын санг арга зүй, бусад мэдээллээр хангаж байх үүргээ биелүүлж дараах арга хэмжээг зохион байгуулсан:

- 14 сумдын номын санч нарт анхан шатны онол практикийн дадлага олгох 3 хоногийн сургалт явуулж, арга зүйн зөвлөгөө өглөө.
- 14 сумдын соёлын төвийн ажилчдад компьютерийн 3 хоногийн сургалт явууллаа.

Сумдын номын хөмрөгийн баяжилтыг чанаржуулах зорилгоор 2007 оны шилдэг номоос гадна «Нээлттэй нийгэм Форум»-ын улс төр танин мэдэхүйн номуудыг 14 сумдын номын санд хуваарилан хүргүүллээ.

5 сумын нийтийн номын сан, соёлын төвд тус бүр 600000 төгрөгийн уншигчийн ширээ, сандал, номын үзэсгэлэнгийн тавиур БСШУЯамнаас авч хүргэж өглөө.

Долоо хоногийн Баасан гаригийн 17-18 цагт хууль эрх зүйн болон бусад мэдээллийг холбогдох мэргэжилтнүүдийг урьж хийлгэж заншсан.

Хоёр. Дотоод ажлын талаар

2008 онд хийх жил, улирлын ажлын төлөвлөгөөгөө гарган аймгийн БСГазрын даргаар баталгаажуулж хэрэгжүүлж ирлээ.

Сүүлийн 22 жил хийгдээгүй их засварыг 20134000 төгрөгөөр хийж

чанарын сайн үзүүлэлттэйгээр комисст хүлээлгэн өгч уншигч, ажиллагсдын үйлчлүүлэх, ажиллах тав тухтай орчинг бүрдүүллээ.

Виртуал номын сан байгуулах төсөл боловсруулж аймгийн Засаг даргад хандсанаар номын сангийн үйлчилгээг автоматжуулах эх үүсвэр тавигдлаа.

Гурав. Мэдээлэл сурталчилгаа, соёл олон нийтийн ажлын талаар

Нээлттэй нийгэм форум, ТАН хөтөлбөртэй хамтарч «Нээлттэй нийгэм дэх Иргэдийн оролцоо» сэдэвтэй онолын бага хурал зохион байгууллаа.

Бага хуралд «Монгол улсын хөдөө орон нутаг дахь мэдээлэл харилцаа, холбооны үйлчилгээний хүртээмж, цаашдын хөгжлийн бодлого» сэдвээр Монголын цахилгаан холбооны газрын үйлчилгээний албаны дарга Ш.Ганчимэг, «Нутгийн өөрөө удирдах ёсны байгууллага, түүний чадавхийг бэхжүүлэх» сэдвээр Сурган хүмүүжүүлэх ухааны Ph. Доктор С.Буяннэмэхийн нэрэмжит төв номын сангийн захирал А.Нансалмаа, «Боловсролын салбарын өөрчлөлт шинэчлэл, тэтгэлгээр суралцах боломж» сэдвээр Аймгийн БСГазрын мэргэжилтэн Уранбямба, «Иргэн ба татвар» сэдвээр Аймгийн татварын хэлтсийн байцаагч Батбилэг, «Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн аюулгүй байдал» сэдвээр Аймгийн МХГазрын улсын байцаагч Осоржамаа, «Иргэн ба хууль» сэдвээр Дундговь аймгийн шүүгч, хуульч эмэгтэйчүүдийн холбооны Дундговь аймгийн тэргүүн Бямбажав, «Бодлого боловсруулах, шийдвэр гаргах үйл явцад ТББ, иргэдийн оролцоо» сэдвээр ТАН хөтөлбөрийн зохицуулагч Алтантогос нар илтгэл тавилаа.

Төрийн шагналт, Соёлын гавъяат

зүтгэлтэн Д.Мягмарын 75 насны ойг тохиолдуулан намтар уран бүтээлийг сурталчлан ЕБС-ийн агуулгын стандартад тусгагдсан эх зохиолыг бие даан уншин судлах, бүтээлч үйл ажиллагааг дээшлүүлэх зорилгоор ЕБС-ийн сурагчдын дунд «Д.Мягмар» реферат, «Хэн хамгийн гоё ном бүтээх вэ?» уралдааныг зарлаж, түүний уран бүтээлийг сурталчилсан фото самбар гарган номзүйн бүртгэл хийлээ. Мөн «Тээрэмчин», «Тээрэмчний охин», «Газар бид хоёр», «Цомирлогоо нээсэн цэцэг», «Нэгэн байшингийн тууж», «Үер», «Гөрөөчин» зэрэг номуудаар бяцхан ном хийсэн.

Гэрээр ном олгох тасаг аймгаас төрж гарсан алдартнууд, зохиолчдын буланг байгуулж тогтмол ажиллуулж байна.

Эмэгтэй зохиолч, яруу найрагчдын уран бүтээлийг сурталчлах 1 сарын аяныг зохиож, Төрийн соёрхолт зохиолч С.Удвалын нэрэмжит «Ижий ертөнц» дан эмэгтэй найрагчдын яруу найргийн тэмцээнийг зохион байгууллаа. Тэмцээнд 10 эмэгтэй найрагч оролцсоноос Ю.Оюумаа /малчин/, Э.Нарантуяа /10-р ангийн сурагч/ нар тэргүүн, тэргүүн дэд байрыг эзэллээ. Төр нийгмийн зүтгэлтэн, зууны манлай, төрийн соёрхолт зохиолч С.Удвалын уран бүтээл, намтрыг харуулсан «Цагийг эзэлсэн хатагтай» сэдэвт номын үзэсгэлэнг 22 нэр төрлийн номоор гаргалаа. Аяны хүрээнд «Төр нийгмийн зүтгэлтэн эмэгтэй» эссе бичлэгийн уралдаан зохион байгуулахад «Эрдмийн далай цогцолбор» сургуулийн 11в ангийн сурагч Ган-Эрдэнийн эссе түрүүлээ.

Эрдэмтэн зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 насны ойг Мандалговь хотын хэмжээнд зохион байгууллаа: ЕБС-ийн «Эрдмийн далай» цогцолбор, МГССургууль дээр эрдэмтэн зохиолчийн намтар уран бүтээлийг сурталчилсан өдөрлөгийг хийсэн.

Өдөрлөгийн үеэр «Дамдинсүрэн-100» /58 номоор/, «Ухаан далай номоос эхтэй» /38 номоор/, «Интернет» /12 номоор/ тус тус номын үзэсгэлэн гаргалаа.

Зохиолчийн намтар уран бүтээлийн сэдвээр 45 минутын хичээлийг компьютер графикийн тусламжтайгаар заасан ба 1500 гаруй хүүхэд хамрагдсан.

Алдарт гавьяат зохиолч С.Буяннэмэхийн нэрэмжит «Найргийн тэнгэр» наадмыг зохион явууллаа. Аймгийн 10 гаруй найрагчид оролцсоноос Т.Саранчимэг, Ю.Оюумаа, Ууганбаян нар тэргүүн байруудыг эзэллээ. Энэ үеэр хөшөөнд цэцэг өргөх уламжлалт ёслолыг зохион байгууллаа. Мөн FM радио, телевизээр зохиолчийн намтар уран бүтээлийг сурталчилсан нэвтрүүлгийг явууллаа.

Жил бүр зохион байгуулдаг «Номын баяр»-ын хүрээнд 2 сарын аян зохиож тэмдэглэн өнгөрүүлээ. Энэ аяны хүрээнд ЕБС-ийн сурагчдыг хамруулсан ном уншиж, тэмдэглэл хөтлөх хөдөлгөөн өрнүүлээ. Мөн бяцхан ном хийх, зохиолын баатруудаар зураг зурах, тод чанга уншлага хийх, яруу найргийн хүүхдийн наадам зохион байгуулах зэрэг олон арга хэмжээг зохион байгууллаа.

Ном уншилтын аваргаар «Эрдмийн далай» цогцолбор, 10 жилийн 3-р сургуульдодорч, «Сургамжитөгүүлэг»-ийн тод чанга уншлагад 1,5-р төвүүд хамрагдсан. Хүүхдийн яруу найргийн наадмыг 10 жилийн 3-р сургуультай хамтран зохион байгууллаа. Уг наадамд 5-11-р ангийн сурагчид оролцсоноос Н.Бямбасүрэн тэргүүн байрыг эзэллээ. «Ном эрдмийн аялал» номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцах арга хэмжээ зохион байгуулахад «Эрдмийн далай» цогцолборын 1-6-р ангиуд, МГСС-ийн 1-5-р ангиуд, 3-р сургуулийн 1-3-р ангиуд хамрагдлаа.

Энэ онд доорх сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнгүүдийг гаргалаа:

1. «Шинэ ном» үзэсгэлэн 8 удаа
2. Шинэ номын мэдээллийг 5 удаа
3. «Яруу найргийн цоморлиг», «Зэвсэгт хүчин - 87», «Тэнгэрлэг бүсгүйчүүд», «Инээд баясал мандтугай» зэрэг сэдэвчилсэн үзэсгэлэнгүүдийг 136 номоор
4. «Нээлттэй нийгэм дэх Иргэдийн оролцоо» - 69 номоор
5. «Интернет ертөнц» - 26 номоор
6. «Үлгэрийн орноор» - 64 номоор
7. «Сансрын хөлгийн мянган дарга» - 16 номоор
8. «Их номч билгүүн ухаан авьяас төгөлдөр - Дамдинсүрэн» - 18 номоор
9. «Сонгууль-2008» - 19 номоор
10. «Сонирхолтой шинжлэх ухаан» - 36 номоор

Дөрөв. Уншлага үйлчилгээ, төлөвлөгөөт ажлын талаар

№	Үзүүлэлтүү	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь
1.	Уншигч	2500	3155	126%
2.	Ном олголт	40000	41476	104%
3.	Ирэгсэд		18050	
4.	Орлого	250000	295000	118%

2008 онд төсөвлөгдсөн хөрөнгөөр 578 ширхэг, 4052640 төгрөгийн шинэ ном худалдан авсан ба БСШУЯамны хөрөнгө оруулалтаар 197 ширхэг, 1051300 төгрөгийн шилдэг ном, хандиваар 50 ширхэг 173000 төгрөгийн ном, бэлгээр 312 ширхэг 1015370 төгрөгийн ном авсан ба бүгд 1137 ширхэг, 60292310 төгрөгийн шинэ номоор номын фондоо баяжуулан хөмрөгийн 5% буюу 2713 номд сэлбэн засалт хийж уншигчдад үйлчиллээ.

Каталогийн санд 455 ширхэг картыг

бичиж байрлуулав. Каталогийн хаяг, ялгагчуудыг шинэчлэн байрлууллаа. Номын фондын баяжилтыг чанаржуулах зорилгоор уншигчдаас санал асуулгын хуудсаар захиалга авч шинэ ном худалдан авч ажиллалаа.

Энэ онд 45 нэрийн 1000.0 мян. төгрөгийн тогтмол хэвлэл захиалан уншигчдад үйлчлэв. Үүнээс 7 нэр төрлийн хэвлэл нь хүүхдэд зориулсан тогтмол хэвлэл байна.

Орон нутгийн «Хадаг», «Говийн амьдрал» сонин, «Говийн тэнгэр» FM-101.9 радио, «Хорол» КаТВ, «Дундговь», «Цоглог» телевизтэй гэрээ байгуулан хамтран ажиллаж, номын сангийн үйл ажиллагааг сүлталчлан, шинэ номын тойм хийж байгаа.

Үйлчилгээний 4 номын санч, 3 тасагт 1112 ширхэг ном үндсэг фондоос захиалгаар үйлчилсэн байна.

Тав. Санхүүгийн тааар

2008 оны 4-р сарын 03-04-нд аймгийн БСГ-тай хамтарч аймгийн номын санчдын сургалт семинарыг тусгай хөтөлбөрийн дагуу зохион явууллаа. Уг сургалтанд ЕБС-ийн номын санчид хамрагдан өргөн хүрээтэй болсноос гадна хичээлийн сэдвүүд нь чухал шинэлэг байсан гэж орлогчид болон БСГазар үнэлсэн. Сургалтанд оролцсон бүх хүмүүсийг гарын авлага материалуудаар хангасан.

Аймгийн БСГазартай хамтран 5 сумын соёлын төвийн эрхлэгч нарт тусгай хөтөлбөрийн дагуу компьютерийн сургалт явууллаа.

Дээрх сургалтуудыг явуулах хөрөнгө санхүүгийн эх үүсвэр байхгүй байсан нь хүндрэл учруулж байв.

Дотоод томилолтын зардал хүрэлцэхгүй, шуудан холбооны зардал интернетийн зардлыг тусгаагүй зэрэг санхүүгийн бэрхшээлтэй байла.

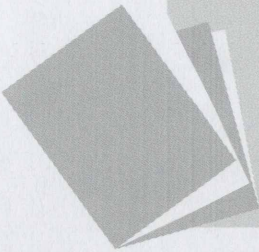
Зургаа. Дүгнэлт

2008 онд хийсэн ажил, арга хэмжээндээ дүгнэлт хийж үзэхэд Төсвийн байгууллагын удирдлага санхүүжилтын хуулийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Менежерээс ажиллагсадтай хийсэн үр дүнгийн гэрээг хагас жилээр дүгнэж ажлын үр дүнгээр цалинд өөрчлөлт оруулан ажлын амжилт, ур чадвараар нь нэмэгдэл урамшил олгосон нь ажил эрчимтэй явах, шинээр төрөл бүрийн ажил, арга хэмжээ зохион байгуулагдах, ажлын өрсөлдөөн бий болох зэрэг ажлын ахиц, өөрчлөлт гарч байгаа нь харагдаж байна. Нөгөө талаар БСШУЯ-аас номын санчдын ур чадварыг дүгнэх шалгуур журам боловсруулж, мэргэжлийн зэрэглэл тогтоож өгөх нь зүйтэй байна. /Энэ тухай мөн урд онуудад ч санал болгож байсан/

Ашиглалтанд орсон цагаас хойш анх удаа барилгын их засварыг ажиллагсдын хүчээр хийж сайн гүйцэтгэлээ. Өөрийн хүчин чадлаар мэргэжлийн хүмүүсийн зөвлөсний дагуу хийсэн нь засвар чанартай сайн хийгдэх боломжийг бий болгосон гэж үзэж байна. Засвар хийгдсэнээр уншигчдын үйлчлүүлэх тав тухтай орчин бүрдэж ирэгсдийн тоо, байнгын уншигчдын тоо өмнөх оноос 18 хувиар өслөө.

Байгууллагаас өгсөн төсвийн хуваарилалтын саналыг үндэслэн сар, улирлын хуваарийг хийж байхыг санал болгож байна.

Санхүү төсвийн хүндрэл их байгаа ч дотоод хүчин чадлаа дайчлан ажиллаж, орон нутгийн мэдээллийн төв, цаашилбал сургалтын төв болох боломж байна гэж дүгнэж байна.

Б.ЯВУУХУЛАНГИЙН НЭРЭМЖИТ ЗАВХАН АЙМГИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Бүтэц, зохион байгуулалт:

- ✓ Б.Явуухулангийн нэрэмжит Төв номын сан нь 1946 онд байгуулагдсан.
- ✓ МУЗГ-ын 1999 оны 109-р тогтоолоор Төрийн соёрхолт Соёлын гавъяат зүтгэлтэн Бэгзийн Явуухулангийн нэрэмжит болж нутгийн зөвлөлийн хөрөнгөөр 3.2 сая төгрөгөөр түүний хөшөөг босгосон.
- ✓ Нийтийн уншлагын танхим, Хүүхдийн уншлагын танхим, Тогтмол хэвлэлийн болон гэрээр ном олгох тасаг, Номзүй мэдээллийн тасгаар үйл ажиллагаа явуулдаг.
- ✓ Орон тоо, хүний нөөц: Нийт 10 орон тоотой, дээд боловсролтой 7, тусгай дунд 2, бүрэн бус дунд боловсролтой 1.

2008 оны үйл ажиллагааны зорилтын хэрэгжилт үр дүн:

Иргэд олон нийтийг өргөн хүрээтэй иж бүрэн мэдээллээр найдвартай шуурхай хангах, мэдээлэл технологийн хүчин чадлыг олны хүртээл болгох, иргэдийн оюун санааг хөгжүүлэх, мэдлэг, мэдээллийг нэмэгдүүлэхэд тэдний өөрсдийн оролцоо хүчин зүйлийг дайчлах үүнд чиглэсэн орчинг бий болгоход үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллалаа.

Үйлчилгээний хүрээ, хүртээмжийг өргөжүүлэх хүрээнд:

Уншлага үйлчилгээний үндсэн зорилтууд бүрэн хангагдсан үйлчилгээний шинэлэг дэвшилтэд арга хэлбэрүүд амжилттай хэрэгжиж байна.

Номын сангийн үндсэн үйл ажиллагаа:

- ✓ 5892 уншигч, 46555 ирэгсэдэд 61033 ном олгож үйлчиллээ.
- ✓ Өдөрт дунджаар 200 гаруй ирэгсэдэд үйлчилдэг бөгөөд фондын 90%-г эргэлтэнд гаргаж нэг уншигч жилд 11 ном уншсан үзүүлэлттэй байна.

Уншлага үйлчилгээгээ өргөтгөх, хүүхэд багачуудын ном унших идэвхийг дээшлүүлэх зорилгоор албан байгууллага, сургуулиудад зохион байгуулалттай болон уралдаант уншлага зохион байгуулж үйлчиллээ.

Үүнд:

- ✓ МБУТС-тай Дэвшил сургуулийн 2-7 дугаар ангийн сурагчдын дунд зохион байгуулалттай уншлага зарлан нийт 188 сурагч оролцсон ба хамгийн олон ном уншсан ангиар Молом багштай 46 анги шалгарч, үүнээс 7а ангийн сурагч Батдалай овогтой Мягмарсүрэн, 7б ангийн сурагч Э.Дэлгэрмаа, 4б ангийн сурагч Бямбасүрэн овогтой

	- 2 дахь хэсэг: Үүсгэн байгуулагч буюу тухайн соёлын байгууллагын дарга тусгай зөвшөөрлийг авснаас хойш 30 хоногийн дотор энэ хуулийн 8 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан баримт бичгийг, эсхүл төрийн өмчийн соёлын байгууллага байгуулах тухай шийдвэрийг байгууллагын дүрмийн хамт бүртгэх байгууллагад ирүүлнэ.	1997 онд Номын төвийн дүрмийг боловсруулан Орхон аймгийн Засаг даргын 1997 оны 486 тоот захирамжаар батлуулан холбогдох байгууллагуудад хүргүүлсэн.
2	17 дугаар зүйл. Соёлын байгууллагын нийтлэг үүрэг 1/ Соёлын үйл ажиллагааг хууль тогтоомжийн хүрээнд мэргэжлийн ур чадвар, үйлчилгээний өндөр түвшинд явуулах. 2/ Төсөв, төслийн болон хандивын хөрөнгийг зориулалтаар нь үр ашигтай зарцуулах 3/ Соёлын ажилтны мэргэжлийн ур чадварыг дээшлүүлэх, нийгмийн баталгааг нь хангуулах	Монгол Улсын Засгийн газар, орон нутгийн төр, захиргааны байгууллагаас хүн амын соёлын үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дээшлүүлэх талаарх бодлого, чиглэлийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд байгууллагын бүтэц зохион байгуулалтад өөрчлөлт хийж, номын санг мэдээлэл олон нийтийн нээлттэй төв болгон өргөжүүлэн, материаллаг бааз, техник хэрэгслийн хангамжийг сайжруулан интернэт сүлжээнд холбогдон уншлага үйлчилгээ, мэдээллийн ажлыг хослуулан мэдээллийн баазыг өргөжүүлж үйлчилгээний дэвшилтэд хэлбэрүүдийг нэвтрүүлэн ажиллаж байна Төсөв, хөрөнгийг зохих журмын дагуу зарцуулан тайланг холбогдох байгууллагуудад хугацаанд нь гаргаж өр, төлбөргүй ажиллаж, санхүү эдийн засгийн яамны “Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартыг хангасан байгууллага” гэрчилгээ авлаа. Номын төв нь нийт 22 орон тоотой ажиллаж байна. Нийт ажиллагсдын 40.0 гаруй хувь нь дээд боловсролтой ба номын санчид, мэдээллийн ажилтнуудын 70.0 гаруй хувь нь дээд, тусгай дунд боловсролтой, дадлага туршлага бүхий боловсон хүчнүүд ажиллаж байна. Ажилтнуудын цалинг ажлын чанар үр дүнгээр бодитой тогтоох, урамшил, шагналыг олгох, буцалтгүй тусламж олгох, эрүүлжүүлэх чиглэлээр байгууллагын зардлаар ар гэрийн гачигдалтай үед дэмжлэг тусалцаа үзүүлэх, тойрон аялал, амралт, рашаан сувилалд явуулах ажил зохиож байна.
3	20 дугаар зүйл 2/ Соёлын зориулалтаар ашиглаж байгаа төрийн өмчийн барилга байгууламж, эзэмшил газрыг тухайн байгууллагын үндсэн чиг үүрэгт нь харшлах өөр зориулалтаар бүхэлд нь ашиглуулах, эзэмшүүлэхийг хориглоно.	Номын төв нь 2 давхар, 720,2 кв.м. талбайтай, 17 өрөө бүхий барилгыг уншлага, мэдээллийн үйлчилгээнд бүрэн ашиглаж байгаа бөгөөд үндсэн чиг үүргээс өөр зориулалтаар ажил үйлчилгээ явагдаагүй болно.

Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн зорилтуудыг боловсруулан аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрт Номын төвийг «Мэдээлэл-олон нийтийн нээлттэй төв» болгон хөгжүүлэх зорилтыг оруулан, цаашид авах арга хэмжээнүүдийн бүтэц, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох, боловсон хүчний мэдлэг боловсролыг дээшлүүлэх, техник хэрэгслийн хангамж, материаллаг нөхцлийг сайжруулах чиглэлээр тодорхой асуудлууд тусгуулан хэрэгжилтийг хангуулан ажиллаж өнөөгийн нөхцөлд нийцсэн үйлчилгээний шинэ загвар бүхий мэдээллийн төв болж үйлчилгээний чанар, хүртээмж өргөжиж хөтөлбөрүүдийн зорилт бүрэн хэрэгжиж байна.

Дөрөв. Номын төвөөс 2008 онд бүтээгдэхүүн нийлүүлэх үр дүнгийн гэрээний биелэлт

Номын төвөөс 2008 оны бүтээгдэхүүний нийлүүлэх үр дүнгийн гэрээг БСГ-ын даргатай байгуулж нийт 34 бүтээгдэхүүн төлөвлөсөн. Үүнээс тусгай захиалгат бүтээгдэхүүн 7-г нийлүүлэх үүргээ бүрэн биелүүллээ.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн зүгээс санхүүжилтийн талаар хүлээсэн үүргээ бүрэн биелүүлсэн нь үйлчилгээг зохих хэмжээнд явуулахад зохих үр дүнгээ өглөө.

Номын төвөөс үйлчилгээний тохилог орчинг бүрдүүлэх, нэмэлт үйлчилгээнүүд явуулах талаар авсан арга хэмжээнүүд хэрэглэгчдийн талархлыг хүлээж байна.

Уншлага, мэдээллийн үйлчилгээний ажилтнуудтай бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээ байгуулан улирал тутам дүгнэж үйлчилгээний чанар, үр өгөөжийг сайжруулж, өргөжүүлэхэд анхаарч ажиллалаа.

Тав. Статистик мэдээ гаргалт, үйл ажиллагааны хяналт шинжилгээ тайлагнах талаар

Аймгийн Статистикийн хэлтэс, БСШУЯ-дхолбогдох мэдээ тайлангуудыг хугацаанд нь хүргүүлж ирлээ.

Өөрсдийн дотоод мэдээ судалгааг сар бүр тогтмол аван хянаж, үр дүнг хамт олноор хэлэлцэн цаашид авах арга хэмжээг тухай бүр шийдвэрлэж ирснээр бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээгээ бүрэн биелүүлж байнгын уншигч, ирэгсэд, ном олголтын төлөвлөгөөт зорилт бүрэн биелэлээ.

Зургаа. Хүний нөөцийн талаар

- Номын төвийн үйл ажиллагааны онцлогтой уялдуулан багш, сурган хүмүүжүүлэгчид, гадаад хэл, мэдээллийн технологийн мэргэжлийн хүмүүсийг номын сангийн ажлын арга технологт сургаж өндөр боловсрол, ур чадвартай боловсон хүчнийг бэлтгэх шаардлагатайг харгалзан танхим бүрт дээрх мэргэжлээр тусгай дунд, дээд боловсролтой хүмүүс 1-ийг ажиллуулан тэдэнд номын сан-мэдээллийн мэргэжил давхар эзэмшүүлэх бодлого барин ажиллуулж байна.
- Соёлын дээд сургуульд номын сангийн мэргэжлээр 2008-2009 оны хичээлийн жилд бакалаврын сургалтанд 5, дипломын сургалтанд 1 ажилтанг зайны сургалтаар суралцуулж байна.
- Соёлын дээд сургууль дээр зохион байгуулсан мэргэжил дээшлүүлэх 21 хоногийн суртгалтанд 6 номын санчийг хамруулсан.

боловсролоо тасралтгүй дээшлүүлэх, мэдээлэл, үзэл бодол, саналаа солилцох олон талт үйл ажиллагаа явуулах үйлчилгээний тохилог таатай орчинг бүрдүүлэн нийтийн номын сангийн үйлчилгээний шинэ загварыг буй болгон ажилласнаар Монгол улсын засгийн газрын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрт тусгагдсан номын санг номын өргөө болгон өргөжүүлэх, номын сангийн виртуаль үйлчилгээ буй болгох заалтуудыг амжилттай хэрэгжүүллээ.

Хоёр. Соёл урлагийн салбарын бодлогын хэрэгжилт

Номын санг хөгжүүлэх БСШУЯ-ны бодлогын хүрээнд Номын төв нь Төсвийн байгууллагын удирдлага санхүүжилтийн тухай хууль, соёлын тухай хуулийг хэрэгжүүлэх хэтийн төлөвлөгөөний үндсэндээр байгууллагын ирээдүйг харсан удирдлагаар хангах зорилгоор үйл ажиллагааны хэтийн төлөвлөгөөг боловруулж эрхэм зорилгоо тодорхойлж түүний хэрэгжилтийг бүрэн хангалаа.

- Нийлүүлэх бүтээгдэхүүний өгөгдсөн тоо хэмжээ, чанар, цаг хугацааны үзүүлэлтийн хүрээнд нийлүүлэхийн тулд номын төвийг хөгжүүлэх, боловсон хүчнийг сургах, мэргэжил, чадварыг дээшлүүлэх, тэдний ажиллах нөхцөл, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх, урамшуулах, үйл ажиллагаандаа мэдээллийн орчин үеийн техник, технологи нэвтрүүлэхтэй холбоотой өмчлөлийн зорилт, авах арга хэмжээг төлөвлөгөөндөө тусгаж амжилттай хэрэгжүүллээ.
- Номын төв нь уншлага үйлчилгээний зэрэгцээ интернэт, компьютер техникийн хүчин чадалд тулгуурлан

мэдээллийн олон талт үйлчилгээг иж бүрэн үзүүлэх «Мэдээлэл олон нийтийн нээлттэй төв» болж шинэ бүтэц зохион байгуулалтаар ажиллаж байна.

- Боловсон хүчний хувьд номын сангийн үндсэн мэргэжилтэнүүдийн зэрэгцээ англи хэлний мэргэжилтэй хүмүүсийг номын сан, мэдээллийн ажилд мэргэшүүлэх замаар мэдээллийн шинэ нөхцөл, орчинд ажиллах өндөр боловсрол, мэдлэгтэй мэргэжилтэн бэлтгэх ажлыг зохион байгуулж байгаагийн зэрэгцээ нийт номын санчдад компьютер, англи хэлний анхан шатны мэдлэг олгож мэдээллийн орчин үеийн техник хэрэгсэлтэй ажиллах чадвар эзэмшүүлэхэд анхаарч ажиллаж байна.
- Фондын баяжилтыг 8.1 сая төгрөгийн ном хэвлэлээр нэмэгдүүлэн төрөл бүрийн сэдэв чиглэлээр электрон сангуудтай болж мэдээллийн баазын бүтэц, зохион байгуулалт сайжирлаа.
- Интернэтийг мэдээллийн чухал нэг үйлчилгээ болгон өргөжүүлэхэд анхаарч ажилласнаар 15100 хүнд үйлчиллээ.
- Хүүхэд залуучуудын дунд энэ онд ном тойруулсан СОНА 61 удаа, тойм, чанга уншлага 96 удаа, үлгэрийн цаг 25 удаа, Номын үзэсгэлэн 97 удаа зохион байгуулж нийт 6100 гаруй хүн хамрагдлаа.
- Материаллаг нөхцөл, техник хэрэгсэлийн хангамжийг сайжруулах талаар тодорхой ажлууд төлөвлөн хэрэгжүүлж үйлчилгээний тав тухтай орчинг бүрдүүллээ.
- Ажиллагсдын идэвх санаачлагыг өрнүүлэх, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх чиглэлээр ажлын үр дүнгээр нэмэлт цалин олгох, ажлын үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлтийг шинэчлэх, баяр ёслол, тэмдэглэлт

өдрүүд, хагас бүтэн жилээр ажлын амжилтыг үнэлж, шагнаж урамшуулах, дээд байгууллагуудын шагналд тодорхойлох, бие бялдар, эрүүл мэндийг чийрэгжүүлэх ажлыг тусгай төлөвлөгөөний дагуу зохион байгуулж спортын уралдаан тэмцээн, спортын секц дугуйлан хичээллүүлэн, спортын шаардлагатай хэрэгслүүдээр хангаж, анхаарч ажиллалаа.

Гурав. Соёл урлагийн талаарх, хууль тогтоомж, хэрэгжилтийг хангахад чиглэсэн үйл ажиллагаа

А/. Төрөөс баримтлах соёлын бодлогын үндсэн чиглэлийн хүрээнд:

- Үндэсний соёлоо эрхэмлэн дээдлэх, түүнийг залуу үедээ уламжлуулах чиглэлээр ардын ёс заншил, аман зохиол, үндэсний, дуу хөгжим, спортыг сурталчилсан уралдаан, тэмцээн, өдөрлөг зохион байгуулах, номын үзэсгэлэн гаргах, радио телевизээр сурталчлах ажил 41 удаа зохион байгууллаа.
- Байгууллагын үйл ажиллагааг хэвийн хэмжээнд явуулах зардлын төсвийг зохиож холбогдох

байгууллагуудад хүргүүлж батлуулан зохих журмын дагуу зарцуулахын зэрэгцээ төсвийн бус орлогын эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр 2008 онд 1.8 сая төгрөгийн ажил, үйлчилгээ явууллаа.

- Нийт ажиллагсадтай 2007 оны үр дүнгийн гэрээг дүгнэж хөдөлмөрийн гэрээг сунган улирал, хагас жилээр ажлын явцыг дүгнэж үр дүнгээр давхардсан тоогоор 18 ажилтанд 5.2 сая гаруй төгрөгийн нэмэгдэл цалин, урамшуулал, 6 хүнд 700.0 гаруй мян.төгрөгийн буцалтгүй тусламж тус тус олгосон.
- Ажиллагсдын амралт чөлөөт цаг, баяр ёслол, спорт биеийн тамир, идэвхтэй амралтын арга хэмжээ 10 гаруй удаа зохион байгуулахад 1.0 сая гаруй төгрөг зарцуулж нийгмийн асуудлыг хууль тогтоомжийн хүрээнд анхаарч хэдийгээр төсөвт энэ талаар хөрөнгө мөнгө тусгагдахгүй байгаа ч өөрсдийн нөөц бололцоог ашиглан төсвийн бус орлогыг нэмэгдүүлэх замаар санхүүгийн нөөц боломжоо өргөжүүлэн нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэж ажиллалаа.
- Хүн амын соёлын хэрэгцээг хангахад хэвлэл, мэдээллийн байгууллагуудтай нөөц бололцоогоо хамтран ашиглах талаар тогтсон арга хэлбэрийн ажлуудыг тогтмол хамтарч зохион байгуулж байна.

Монгол улсын Соёлын тухай хуулийн хэрэгжилт

№	Хуулийн холбогдох заалт	Хэрэгжилт
1	9-р зүйл. - 1 дэх хэсэг: " ... орон нутгийн соёлын байгууллагыг аймаг, нийслэлийн ЗДТГ, ашгийн төлөө соёлын байгууллагыг тухайн нутаг дэвсгэрийн татварын алба улсын бүртгэлд бүртгэж гэрчилгээ олгоно "	- Номын төв 1998 оны 1-р сард Орхон аймгийн ЗДТГ-ын ТСЭЗБХэлтэст бүртгүүлж төсөвт байгууллагын улсын бүртгэлийн гэрчилгээ авсан. Регистр: 4028058 - 2001 оны 11-р сард Орхон аймгийн татварын хэлтэст бүртгүүлж Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ авсан. Регистр: 9040587. № 20/42

- Хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлээр номын сангийн үйл ажиллагаа, шинэ болон сэдэвчилсэн номын тойм, мэдээ, мэдээллийг 41 удаа явууллаа.
- Виртуаль - гадаад хэлний танхим гэр бүл, лавлагаа номзүйн үйчилгээнд ойрын фондыг чөлөөт сонголтонд оруулан уншигчдад мэдээлэл авах таатай орчинг сайжруулсан.
- Чөлөөт цагийн танхимыг ажиллуулан Төрийн болон ТББ, хүүхэд залуучуудын байгууллагуудын ажлыг дэмжин төрөл бүрийн уулзалт, ярилцлага, сургалт семинарууд тогтмол явагдан олон нийтийн хамтын ажиллагаанд номын төвийн нөлөө, нэр хүнд өсч байна.

б/ Лавлагаа номзүй, фондын баяжилт, хадгалалт хамгаалалт мэдээллийн баазыг өргөтгөх талаар:

- Номын сангийн фондыг 877 нэрийн 1399 ширхэг 8.1 сая төгрөгийн номоор баяжуулан, 30 нэрийн сонин, 6 нэрийн сэтгүүлийг 785.0 мян. төгрөгөөр захиалан уншигчдыг шинэ ном, хэвлэлээр үйлчлэх ажил шаардлагын хэмжээнд явагдлаа.
- Номзүйн лавлагаа 600 удаа өгч, намтар номзүйн бүртгэл, номын сэдэвчилсэн жагсаалт 9-ийг хийж, «Монголын уран зохиолын товчоо» 9 ботид 472 зохиолчийн 1183 өгөгдөл бүхий электрон лавлах хийлээ.
- Энэ онд 15 мянга гаруй номыг дахин үнэлж, фондын номыг электрон каталогт оруулах ажлыг зохион байгуулж дууслаа.
- Орон нутгийн төрийн болон түүний харьяа байгууллагуудын үйл ажиллагааг олон нийтэд ил тод байлгах чиглэлээр номын төвийн дэргэд байгуулсан Аймгийн төр, захиргааны байгууллагуудын үйл

ажиллагааны 2007 оны тайлангуудыг 9 байгууллагаас авч баяжилтыг хийлээ. - Төрийн албан хаагчдад зориулсан нэн шаардлагатай 30 гаруй хуулийг хамгийн сүүлийн өөрчлөлт, нэмэлтийг тусгасан байдлаар нэгтгэн гаргаж хуулийн лавлагааны шуурхай, найдвартай байдлыг ханган ажиллаж байна.

- Танхимуудаас номын ашиглалт, бүрэн бүтэн байдалд тавих хяналтыг тогтмолжуулан 1500 гаруй ном, 1986 оноос хойших өдөр тутмын сонингуудыг сэлбэн засаж, хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалтад анхаарч ажиллаж байна.
- Танхимууд өөрсдийн фондын ашиглагдахгүй байгаа номуудыг судлан танхим хоорондоо шилжүүлэх, үндсэн фондод буцаан уншигчдад шаардлагатай номоор фондын баяжилтыг сайжруулан ажиллаж байна.
- Сургуулийн 6 настан, цэцэрлэгийн хүүхдүүдэд зориулан явуулдаг «Үлгэрийн цаг»-т зориулж шинээр 5 үлгэрийн видео-бичлэгийг хийж үлгэрийн электрон сангийн баяжилтыг нэмэгдүүллээ.

в/ Хамтын ажиллагааны хүрээнд:

Мэдээллийн үйлчилгээний хүрээг өргөжүүлэх, чанар, хүртээмжийг сайжруулахад бусад байгууллагатай хамтрах, тэдний дэмжлэгийг авах ажил тогтмолжиж соёл, мэдээллийн ажлын үр өгөөж дээшилж байна.

- Хүүхдийг багаас нь номтой нөхөрлүүлэх, эцэг, эхчүүдээс хүүхэдтэй тавих анхаарал, боломжийг нэмэгдүүлэх, номын сангийн орчинг иргэдэд ойр болгох чиглэлээр сургууль ялангуяа цэцэрлэгүүдийн идэвх санаачилга ихээхэн дээшилж байгаа нь үйлчилгээг төрөлжүүлэх, таатай орчин бүрдүүлэх талаар номын

төвөөс санаачлагатай ажиллаж байгаагийн үр дүн юм. Энэ жил гэхэд хүүхдүүдийн дунд мэдээлэл сурталчилгааны төрөл бүрийн ажил 180 гаруй удаа зохион байгуулж 6100 гаруй хүүхэд хамрагдсан байна.

Үйлчилгээний хүрээг өргөтгөх, хүн бүрт мэдээлэл авах тэгш боломжийг бүрдүүлэх чиглэлээр анхаарах нэг асуудал бол бодит шалтгаанаас жирийн хүмүүс шиг үйлчилгээнд хамрагдаж чадахгүй байгаа хэсэг гэж үзэж хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, хориход байгаа хүмүүжигчдэд үйлчилгээг хүргэх талаар тодорхой ажил хийж байна. 2008 онд хөгжлийн бэрхшээлтэй 16 хүнд 86 удаа гэрээр нь ном хүргэж үйлчиллээ. Шүүхийн шийдвэр биелүүлэх газрын 439-р хорих ангийн захиргаатай хамтран ял эдэлж буй онцгой дэглэмд байгаа хүмүүсийг нийгэмшүүлэх, ёс суртахуунд сайнаар нөлөөлөхөд нь номын хүчин зүйлээр дэмжлэг үзүүлэх чиглэлээр зөвөрөөр ном уншуулах, АХТ, уулзалт, ярилцлага зохион байгуулах, уншлагын газар байгуулахад нь мэргэжлийн туслалцаа үзүүлэх, ном хандивлах, Монголын нууц товчоо залах зэрэг цуврал арга хэмжээ зохиолоо.

Номыг нийтийн хүртээл болгох, уншигчдын дунд зохиох СОНА-ыг дэмжих талаар байгууллага, хамт олноос дэмжих явдал идэвхжиж зөвхөн шинэ жилийн сүлд модны наадмыг танхимууд өөрсдийн уншигчдын дунд зохиоход болон энэ арга хэмжээний үеэр хөгжлийн бэрхшээлтэй 100 орчим хүүхдэд өвлийн өвгөний бэлэг гардуулахад «Амазонка» ХХК, «Үр жүр» ХХК, «Дэлхийн зөн» олон улсын байгууллага, хөдөлмөр халамжийн хэлтэс, УЗН, «Чандмань» ХХК, Хүүхэлдэйн театр, Шуудангийн газар, Хөгжлийн бэрхшээлтэй

хүүхэдтэй эцэг эхийн холбоо зэрэг албан байгууллага, хамт олон 400.0 гаруй мян.төгрөгийн хандивын туслалцаа үзүүлээ.

2/ Санхүү, эдийн засгийн нөөцийг сайжруулах талаар:

- 2008 онд 98436.0 мян.төгрөгийн төсөвтэй ажиллаж зардлыг зүйл анги, зохих журмын дагуу зарцуулан өр авлагагүй ажиллалаа.
- Төсвийн бус орлогын эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр интернэт, номын худалдаа, хэвлэх олшруулах зэрэг нэмэлт үйл ажиллагаагаар 12.0 сая гаруй төгрөгийн ажил үйлчилгээ гүйцэтгэж байгууллагын тохижилт, техник хэрэгслийн хангамж, ажиллагсдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэхтэй холбоотой үйл ажиллагааг зохицуулж санхүүгийн ямар нэг хүндрэлгүй ажиллалаа.
- Албан байгууллага, хамт олонтой хамтын ажиллагаагаа зохицуулан тэдний хандив, дэмжлэгийг авч ажиллаж ирсэн нь СОНА, мэдээлэл сурталчилгааны ажлын чанар, үр өгөөжийг дээшлүүлэхэд ихээхэн ач холбогдолтой байлаа.
- БСШУЯ-наас хөрөнгө оруулалтаар авсан тоног төхөөрөмж техник хэрэгслийг орлого, данс бүртгэлд бүрэн авлаа.

Дүгнэлт

Номын төв нь орчин үеийн техник хэрэгслэлээр бүрэн хангагдан, уншигчдад дэлхийн хэмжээний мэдээлэл авах, солилцох нөхцлийг бүрдүүлэн, уншлага үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг өргөжүүлэн, номын фонд, мэдээллийн сангаа арвижуулан, төрийн болон ТББ, хүүхэд залуучуудын байгууллагын хамтын ажиллагааны арга хэлбэрийг баяжуулан, иргэд мэдлэг

Хамтын ажиллагааны хүрээнд:

- ✓ Мэдээллийн үйлчилгээний хүрээг өргөжүүлэх, үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулахад бусад олон нийтийн байгууллагатай хамтрах тэдний дэмжлэгийг авахад анхаарч соёл мэдээллийн үйлчилгээний ажлын үр өгөөж дээшилж манай байгууллагын нэр хүнд өсч байна.

Хүний нөөц:

- ✓ Номын сангийн стандартын дагуу дотоод сүлжээнд холбогдсонтой уялдуулан мэдээллийн ажилтан, мэдээллийн технологич программист гэсэн 2 орон тоог 2008 онд шинээр авч ажиллууллаа.
- ✓ Номын сангийн ажилтнуудад мэргэжил боловсролыг дээшлүүлэх ажлын чиглэл гаргаж номын сангийн Мэргэжлийн чиглэлээр 40 цагийн сургалт зохион байгууллаа. Мөн ахисан түвшний компьютерийн 40 цагийн сургалт зохион байгууллаа.
- ✓ Хөдөө орон нутгийн номын санг мэргэжлийн боловсон хүчнээр хангах зорилгоор Соёлын коллежийн номын сангийн ангид 2 оюутныг сургаж байна.
- ✓ МСҮТ, ХБК-ийн захиалгаар номын сангуудын ажлыг шалгаж мэргэжлийн зааварчилгаа өгч номын санчдыг өөрийн номын сан дээр дадлагажуулж ажиллалаа.

Үндэсний хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх талаар зохион байгуулсан ажил:

- ✓ «Завхан аймгийн нутаг дэвсгэр дээрх үл хөдлөх дурсгалт зүйлийн бүртгэл» сэдэвт номзүй, уртын дуу, морин хуур, угийн бичиг хөтлөх зэрэг үндэсний хөтөлбөрүүдээр гарын авлага гаргаж уншигчдад ашиглуулан сурталчилж байна.

Статистикийн мэдээ гаргах, байгууллагын үйл ажиллагааны явц үр дүнд хяналт шинжилгээ хийх, үнэлгээ өгөх, тайлагнах чиглэлээр авсан арга хэмжээ:

- ✓ Номын сангуудын үйл ажиллагаатай холбоотой мэдээнүүдийг нэгтгэж статистик мэдээг цаг хугацаанд нь чанартай гаргахад анхаарч номын сангийн үйл ажиллагааны СУ-3, СУ-10, СУ-15, СУ-17 маягтаар 2 сарын 10-ны дотор аймгийн БСГ, МҮНС-д явууллаа.

ОРХОН АЙМГИЙН НОМЫН ТӨВИЙН 2008 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Нэг. Байгууллагын 2008 оны ажлын үр дүнгийн талаар.

Номын төв нь Монгол улсын засгийн газар болон Орхон аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрт соёл урлагийг хөгжүүлэх, үйлчилгээний хүрээ хүртээмжийг өргөжүүлэх, талаар дэвшүүлсэн зорилтууд, монголын соёл, урлагийн ажилтнуудын анхдугаар чуулганаас гаргасан зөвлөмжийг удирдлага болгон дараах зорилтуудын хүрээнд үндсэн 34 бүтээгдэхүүн бүхий үйл ажиллагааны төлөвлөгөө гарган хэрэгжилтийг хангуулах ажлыг зохион байгуулж, үйлчилгээний таатай орчинг бүрдүүлэх, иж бүрэн мэдээллээр найдвартай шуурхай хангах, үйлчилгээний хөнгөн шуурхай байдлыг сайжруулан бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээний үүргээ бүрэн биелүүллээ.

Номын төв нь уншлага, мэдээлэл, сурталчилгаа, чөлөөт цагийн чиглэлээр Ниитийн, Хүүхдийн, Гэр бүлийн, Лавлагаа-мэдээллийн, Интернэт-мэдээлэл, Чөлөөт цагийн танхим, Бага ангийн хүүхдийн амрах Алжаал тайлах өрөө, Өдөр өнжүүлэх танхим гэсэн төрөлжсөн 8 танхимаар нэг зэрэг 170 гаруй хүнд үйлчлэх тохилог орчин бүрдүүлэн иргэдэд мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлж байна.

*а/ Уншлага, үйлчилгээний
төлөвлөгөөт зорилтыг ханган
биелцүүлэх, үйлчилгээний хүрээ
хүртээмжийг өргөжүүлэх талаар:*

- 6597 уншигчийн карт нээж, 53859

хүнд 129066 ном хэвлэл олголоо.

- Интернэтээр 15400 хүнд үйлчлэн, 3900.0 мян.төгрөгийн ажил үйлчилгээ гүйцэтгэсэн.
- 7.5 сая төгрөгийн ном, соёлын барааны борлуулалт хийлээ.
- Уншлага үйлчилгээг сургууль хамт олон, иргэдэд ойртуулах чиглэлээр зөөврөөр ном уншуулах үйлчилгээнд 50 гаруй байгууллага, хамт олныг хамруулан 197 удаагийн үйлчилгээгээр 1700 ном хэвлэл уншуулах ажлыг зохион байгуулав.

Үүнээс хөгжлийн бэрхшээлтэй 16 хүнд 86 удаа гэрээр нь ном хүргэн 160 ном уншуулсан байна.

- Хүүхэд залуучуудын дунд ном хэвлэл сурталчлах, танин мэдэхүйг нь хөгжүүлэх, чөлөөт цагийг нь үр бүтээлтэй өнгөрүүлэх чиглэлээр үлгэрийн цаг, номын тойм, чанга уншлага, соёл олон нийтийн ажлыг нийт 182 удаа зохион байгуулж 6200 хүн хамрагдлаа. Ардын зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний 100 жилийн ойг тэмдэглэх ажлыг БСШУЯ, аймгийн БСГ, «Уурхайчин» соёлын ордонтой хамтран тусгай төлөвлөгөө гарган зохион байгуулж энэ арга хэмжээнд цэцэрлэг, сургуулийн багш сурагчид, соёлын ажилтнууд өргөнөөр хамрагдан зохион байгуулалтын өндөр түвшинд боллоо.

- Шинэ номын болон номын сэдэвчилсэн үзэсгэлэн, тэмдэглэлт өдрүүдэд зориулсан самбар үзүүлэн 107 удаа гаргаж 3300 ном үзүүлэн таниулж сурталчилсан.

Даваажаргал нар тус тус түрүүлж «Тэргүүний уншигч» Д.Нацагдорж тэмдэгээр шагнууллаа.

- ✓ Бүрэн дунд 3-р сургуулийн 2-5 дугаар ангийн сурагчдын дунд «Номын ертөнцөөр аялацгаая» сэдэвт зохион байгуулалттай уншлага зарлан нийт 177 сурагч хамрагдсанаас хамгийн олон ном уншсан ангиар 36 анги шалгарч 36 ангийн сурагч Б.Банзрагч, 56 ангийн сурагч Н.Цэнддэмбэрэл нар тус тус хамгийн олон ном уншсан хүүхдээр шалгарч «Тэргүүний уншигч» Д.Нацагдорж тэмдэгээр шагнууллаа.

Ном сурталчилах ажлын талаар:

- ✓ ХБК-ийн зургийн ангийн сурагчдын дунд «Миний сайхан Эх орон» сэдэвт гар зургийн уралдаан зохион байгуулж 15 сурагчийн зургийн бүтээл оролцсон ба бүтээлүүдээр үзэсгэлэн гаргаж сурталчилсан бөгөөд сурагч Б.Энхбатын «Хөдөө» сэдэвт зураг тэргүүн байр эзэллээ.
- ✓ ХБК-ийн 6 дугаар ангиудын дунд «Усны эргүүлэг буюу Борзооны явдал» сэдэвт дүрийн тоглолт зохион байгуулж 31 хүүхэд оролцлоо.
- ✓ МБУГС-тай Дэвшил сургуулийн 6 дугаар ангийн сурагчдын дунд эртний Грек, Ромын түүхийн талаар уншигчдын бага хурал зохион байгуулж 63 сурагч хамрагдсан бөгөөд Геракл баатар номоор чанга уншлага хийлээ.
- ✓ ХБК-ийн сурагч Адъяажавын «Урлагын төлөө урлаг» сэдэвт уран зургийн уралдааныг зохион байгуулж номын тойм хийж сурталчиллаа.
- ✓ ХБК-ийн сурагч П.Амгаланбаярын «Цэнхэр дэлхий» сэдэвт зургийн үзэсгэлэн дээр «Сэтгэцийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдэд суурь боловсрол олгох асуудал»,

«Монголд эрдсийн сан байгуулах арга зам» зэрэг номын тоймыг хийж уншигчдад танилцууллаа.

- ✓ Инээдмийн баярыг тохиолдуулан ХБК-ийн 8а ангийн сурагчидтай хамтран дүрийн тоглолт зохион багуулав.
- ✓ Аймгийн АСЗХ-той хамтран «Улиастай хотын байгаль орчинд тулгамдаж буй асуудлууд» сэдэвт нээлттэй хэлэлцүүлгийг ХЖТ-т зохион байгуулж холбогдох албаны хүмүүсийг урьж оролцууллаа.
- ✓ Отгонтэнгэр сантай хамтран «Мөнгөн уул» яруу найргийн тэмцээнийг насанд хүрэгчид болон бага насны гэсэн 2 ангиллаар зохион байгуулж нийт 57 яруу найрагч оролцлоо. Тус тэмцээнд Х.Бямбадорж түрүүлээ. Уг арга хэмжээнд Ардын уран зохиолч Шаравын Сүрэнжав урилгаар оролцлоо.
- ✓ Отгонтэнгэр улсын тусгай хамгаалаттай газрын захиргаатай хамтран Улиастай сумын 11 жилийн сургуулийн ахлах ангийн сурагчдын дунд «Төрөлх нутгийнхаа унаган байгалийг хамгаалъяа» сэдэвт асуулт хариултын тэмцээн зохион байгуулж 5 баг оролцсоноос:

1-р байрт: Дэвшил сургууль

2-р байрт: Чандмань-Эрдэнэ цогцолбор сургууль

3-р байрт: 11 жилийн 4-р сургууль тус тус орлоо.

- ✓ МБУГС-тай Дэвшил сургуулийн 7-р ангийн сурагчдын дунд «Бид дайныг хүсээгүй» сэдэвт уншигчдын бага хурал зохион байгуулж Хиросимын сургамж номыг уншин өгч дайны хор хөнөөлийн тухай ярилцсан болно.
- ✓ Их эмч Д.Оюунцэцэгтэй хамтарч «Эмэгтэйчүүдийн эрүүл мэнд ба гоо сайхан» сэдэвт эрүүл мэндийн ярилцлагыг зохион байгуулж явууллаа.

ДЭВШИЛТЭТ ШИНЭ ҮЙЛЧИЛГЭЭ:

- ✓ Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж номын сангийн үйл ажиллагааг автоматжуулах, номын санд орчин үеийн үйлчилгээг нэвтрүүлэх зорилгоор номын сангийн LIB4U програмыг авч дотоод сүлжээнд холбогдон фондын ном хэвлэлийн 20% -г програмд оруулаад байна.
- ✓ Уншигчдын танхимд уншигчдад зориулсан компьютер байрлуулж интернэтээс болон төрөл бүрийн CD-ний тусламжтайгаар уншигчдад электрон хэлбэрээр төрөл бүрийн мэдээлэл авах орчинг бүрдүүлэн ажиллаж байна.

Фондын баяжилт бүтэц зохион байгуулалтыг сайжруулах, лавлагаа мэдээллийн санг өргөжүүлэх хүрээнд:

- ✓ Ном хэвлэлийн бүрдүүлэлтийг хийхдээ орон нутгийн онцлог, татгалзлын дэвтрийг үндэслэн шинэ ном хэвлэлийг авч техник арга ажиллагаа хийж фондоо баяжууллаа.
- ✓ Төсөл хандивын журмаар 1077.0 төгрөгийн ном авч фондоо баяжууллаа.
- ✓ 134 нэр төрлийн 4123200 төгрөгний номыг 23 сум, 31 сургуулийн номын санд хандивын журмаар хүргэлээ.
- ✓ 14 суманд 3040200 төгрөгийн 761 ширхэг номыг худалдааны журмаар өгч фонд баяжууллаа.
- ✓ Угийн бичиг хөтлөх зөвлөмжийг мэдээллийн самбараар гарган уншигчдад сурталчиллаа.
- ✓ Шинэ номын мэдээг Завхан сонинд 16 удаа, FM радиогоор 4 удаа,

Завхан аймгийн вэб сайтад 1 удаа тус тус сурталчиллаа.

- ✓ Соёл урлагын алдартнуудын талаар номзүйн бүртгэл хийж уншигчдад ашиглууллаа.
- ✓ МУЗГ-аас Хүнсний аюулгүй байдлын жил болгон зарласантай холбогдуулан хүнсний эрүүл ахуй зөв хооллолт, хүнсний эрүүл аюулгүй бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх талаар картан сан хийж уншигчдад ашиглууллаа.

Үйлчилгээний орчинг сайжруулахад чиглэсэн арга хэмжээ:

- ✓ Үйлчилгээний таатай орчин, хөнгөн шуурхай байдлыг хангах, мэдээллийн орчин үеийн олон талт үйл ажиллагаа явуулах нөхцлийг бүрдүүлэх, байгууллагын дотоод тохижилт, техник хэрэгслэлийн хангамж гэсэн 2 үндсэн чиглэлээр жил бүр тодорхой ажлуудыг төлөвлөн аймгийн ЗДТГ, БСШУЯ-наас санхүүгийн дэмжлэг авахын зэрэгцээ өөрсдийн нөөц бололцоог нэмэгдүүлэх замаар шийдвэрлэж ирлээ.
- ✓ Тус номын сан БСШУЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар 22 сая төгрөгийн засварыг «Оюусүхчин» компаниар хийлгэж улсын коммист хүлээлгэн өглөө.
- ✓ Уншлагын танхим болон хүлээх зааланд 4100.0 төгрөгийн засвар хийлээ.
- ✓ БСШУЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар 1253.0 төгрөгийн MGM компьютер 2ш, 2200.0 төгрөгийн 20 ширээ 40 сандал, 290.0 төгрөгийн номын тавиур 2ш, 350.0 төгрөгийн конторын ширээ сандал 2 ширхэгийг хөрөнгө оруулалтаар авч данс бүртгэлд тусгаж ашиглалтанд орууллаа.

- Төв аймгийн нийтийн номын сан, Хүүхдийн номын ордон, УБ хотын нийтийн төв номын сангийн ажлын туршлагыг 5 номын санчийг 2 хоногийн томилолтоор явуулж судлуулаа.
- 2 хүнийг УБ хотод «Хөгжлийн мэдээлэл-мэдлэг мэдээлэлд хүрэх боломж» сэдэвт 4 хоногийн семинарт оролцууллаа.
- Үндэсний номын сангийн хэлтсийн дарга Энхтунгалагийг урьж Номын сан номзүйн шинэ ангилалыг хэрэглэх талаар 16 цагийн хичээл оруулж энэ сургалтанд номын төвийн ажилтнуудаас гадна ЕБС-ийн номын санчдыг бүрэн хамруулсан.
- Компьютер, номын сангийн LIB4U програм хангамжийг үйл ажиллагаандаа ашиглах сургалт зохиолоо.
- Номын санч Отгонцагааныг Соёлын тэргүүний ажилтанд, Ш.Гарамхандыг аймгийн Засаг даргын, Сувдааг БСГ-ын шагналд тодорхойлж шагналыг олгуулсан.
- Улирал, хагас жилээр ажлын явцыг дүгнэж үр дүнгээр давхардсан тоогоор 21 ажилтанд 6.7 сая гаруй төгрөгийн нэмэгдэл цалин, урамшуулал, 6 хүнд 310.0 гаруй мян.төгрөгийн буцалтгүй тусламж тус тус олгосон.
- Сургалтанд зориулж 222.2 мян. төгрөг гаргалаа.
- Ажиллагсдын амралт чөлөөт цаг, баяр ёслол, спорт биеийн тамир, идэвхтэй амралтын арга хэмжээ 10 гаруй удаа зохион байгуулахад 2130.8 сая гаруй төгрөг зарцууллаа.

Долоо. Үйлчилгээний таатай орчин, техник хэрэгслийн хангамжийг сайжруулах талаар

Энэ онд төсвийн бус орлогын эх үүсвэрээр компьютер 5, принтер 2, магнитфон 2, CD тоглуулагч 1, уншигчийн ширээ 12 ширхэгийг, төсвийн хөрөнгөөр номын сангийн үйлчилгээний програм хангамж, компьютер бусад дагалдах техник хэрэгсэл, яамны хөрөнгө оруулалтаар уншигчийн ширээ 10, номын сангийн ширээ 1, компьютер 1-ийг тус тус авч техник хэрэгслийн хангамжийг сайжруулан бүх танхимууд компьютертой болж интернэтийн сүлжээнд холбогдон, өнөөдрийн байдлаар байгууллагын хэмжээнд нийт 20 гаран компьютер үйлчилгээнд хэрэглэж байна.

Номын сан, мэдээллийн үйлчилгээг цаашид өргөжүүлэх хэтийн зорилгын хүрээнд Номын төвийн барилгын өргөтгөлийн зургийг 10.0 гаруй сая төгрөгөөр хийлгэж, аймгийн Засаг даргын 2009-2012 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт Номын төвийн барилгын өргөтгөл хийх асуудлыг тусгуулан батлуллаа.

Виртуаль-Гадаад хэлний танхим шинээр нээж төрөлжсөн үйлчилгээг нэгээр нэмэгдүүлэн, орос, англи хэл дээрх номын ашиглалтыг сайжруулах, гадаад хэл сурахад мэдээллийн техник хэрэгслэл ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлж, хараагүй хүмүүст зориулсан тусгай програм хангамж бүхий компьютер ашиглан ярьдаг ном сонсгох, интернэтээс мэдээлэл авах шинэлэг үйлчилгээ бий болгов.

Номын төвөөс 2008 онд зохион байгуулсан Соёл олон нийтийн ажил

Иргэдийг сурч боловсроход нь ном хэвлэл, мэдээллийн нөлөөг дээшлүүлэх, чөлөөт цагийг үр ашигтай өнгөрүүлэх, танин мэдэхүйг хөгжүүлэх, Эрүүл мэнд, гоо зүй, хууль эрх зүйн боловсрол олгох, өв уламжлал, зан заншил, Байгаль экологи чиглэлээр 2008 онд Номын төвөөс 87 удаа СОНА-ыг зохион байгуулж 6100 хүнийг хамруулсан байна.

Гоо зүйн чиглэлээр /131 хүн/

«Аав ээж би» хөтөлбөрийн үйл ажиллагааг сурталчлах сургалт үйл ажиллагааны явцад багштай хамтран хүүхдийнхээ хөгжил төлөвшилд анхаарч бидний үйл ажиллагааг

дэмжин санаачлагатай ажилдаг эдэг, эх, хүүхдүүдийг шалгаруулах, сурталчлах зорилгоор 9-р цэцэрлэгийн 6 бүлгийн 6 гэр бүл, 10-р цэцэрлэгийн 3 гэр бүл, 16-р цэцэрлэгийн 4 гэр бүлийг хамарсан «Шилдэг гэр бүл» шалгаруулах тэмцээнийг зохиож нийтдээ 200-аад хүмүүс хамрагдсан.

Уг тэмцээн нь:

- Аав, ээж, хүүхдүүд авъяасаа үзүүлэх
- Авхаалж самбаа сорих тэмцээн
- Нийт эцэг эхийг хамарсан АХА тэмцээн
- Уламжлалт тоглоом хийх
- Гэр бүлээ сурталчлах үзэсгэлэн зэрэг чиглэлээр амжилттай явагдаж Номын төвийн гэр бүлийн уншлагын танхимын уншигчаар бүртгэгдлээ.
- Д.Нацагдоржийн шүлэг, өгүүллэгийг хэн уран унших вэ? уралдааныг 5-р сургуулийн 40 хүүхдийг хамруулан зохион явууллаа.
- Хүүхдийн зохиолч Мандахсан багштай уулзалт ярилцлага, Од найргийн тэмцээн, Хэвлэл тойрсон халуун яриа зэргийг зохиож 73 хүн хамрагдлаа.
- Тойм яриа, номын үзэсгэлэнг тус тус 3 удаа хийлээ.

Эрүүл мэндийн боловсрол олгох чиглэлээр /141 хүн/

Эрүүл мэндийн боловсрол олгох зорилгоор нилээд ажил амжилттай зохион явууллаа.

- Дэлхий нийтээрээ ДОХ-той тэмцэх өдрийг тохиолдуулан ДОХ-оос сэргийлье, эрүүл биед саруул ухаан оршино зэрэг уулзалт ярилцлага, 4 микрийн өрхийн эмнэлэгтэй хамтран ДОХ-ын эсрэг тэмцэгчээ уулзалт зохиож нийт 78 хүн хамрагдлаа. Амны хөндийн ариун цэвэр буюу шүдээ хэрхэн арчилж

цэвэрлэх тухай ярилцлагыг шүдний мэргэжлийн эмчтэй хамтран зохион явуулж нийт 25 хүүхдэд зөвлөгөө өглөө.

- Дэлхийн эрүүл мэндийн өдрөөр нийт 38 оюутанд эмчийн зөвлөгөө өгч, чөлөөтэй санал асуулт тавьж харилцан тойм яриа 3 удаа хийлээ.

Танин мэдэхүйн чөлөөт цаг /692 хүн/

Уншигчдын чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, тохь тухтай орчин бүрдүүлэх зорилготой өдөр өнжүүлэх танхим, Хүүхдийн уншлагын танхимд «Алжаал тайлах» өрөөг нээнажиллуулж байна. Ном-номын санг сурталчлах сарын аян зохион байгуулж «Үлгэрч хүүхэд», «Уран уншигч» хүүхэд шалгаруулах уралдаан зохиож 46 хүүхэд, заавал уншицгаая «МНТ-г хэн

сайн мэдэх вэ? АСТ, АХА тэмцээнийг зохион байгуулж 10-р сургуулийн 5-р ангиуд, 16-р сургуулийн 5 ангийн 2 бүлэг нийт 147 хүүхэд оролцууллаа.

- Цэцэрлэгийн болон ЕБС-ийн 1-5 ангийн сурагчдыг зохион байгуулалттай анги хамт олноор авчирч ном, номын төвтэй танилцуулж «Үлгэрийн цаг» ажиллуулан нийт 10 бүлгийн 347 хүүхэд хамрагдлаа.

- Өнгөрсөн үеийн түүхийн мэдлэгийг бататган «Түүхийн алтан хуудас АСТ»-ыг сургуулийн 3 бүлгийн 61 сурагчидтай хамтран зохион явууллаа.
- Чадамж клубийн 28 хүүхдүүдийн дунд шүлгийн тэмцээн зохион явууллаа.

- «Мэддэгт мэргэн цоохор» сэдэвт танин мэдэхүйн асуулт хариултын тэмцээнд 10-р бага сургуулийн 5-р ангийн 38 хүүхэд идэвхитэй оролцлоо.
- Уурхайчин соёлын ордон, БСГ-тай хамтран «Үлгэрийн баатрууд амилсан нь» III наадмыг зохион байгуулж нийт 200 гаруй хүүхэд оролцож 600 гаруй хүүхэд үзэж сонирхлоо.

Байгаль экологи /199 хүн/

Хүүхэд багачуудад байгаль, эх дэлхийгээ хайрлан хамгаалах, бахархах үзэл төлөвшүүлэх зорилгоор «Байгаль эх», «Байгальтайгаа танилцъя» зэрэг сэдвээр өдөрлөг, тойм яриа, зохион бичлэгийн уралдааныг 12-р сургуулийн номын сан, 7-р цэцэрлэгийн бага бүлэгтэй тус тус хамтран зохион явуулж нийт 67 хүүхдийг хамрууллаа.

- Эцэг эх, багш, хүүхдүүдтэй хамтарч ажиллах, тэдний авъяас чадварыг нээн илрүүлэх, бүтээлч сэтгэлгээг хөгжүүлэхийн тулд «Алтан намар» зургийн уралдаан, АСТ, тойм яриа, байгалийн өгөөжийг ашиглан хийсэн бүтээлээр уралдаан тэмцээн зохиож 10-р цэцэрлэгийн нийт 3 бүлэг эцэг эх, сурган хүмүүжүүлэгчидтэйгээ хамрагдлаа.
- «Байгалиа хэн сайн мэдэх вэ?», «Ус чандмань эрдэнэ» сэдэвт зохион бичлэг, АСТ-ийг Баян-Өндөр цогцолбор сургуулийн 9-р ангийн сурагчдыг хамруулан зохион явууллаа.
- Эх орны сэдэвт Монгол киноны дүр бүтээх АСТ-нд Эрдэнэт цогцолбор сургуулийн 9-р ангийн нийт 61 хүүхэд хамрагдлаа.

Өв уламжлал, зан заншил

Үндэснийхээ соёлоо эрхэмлэн дээдлэх, түүнийг залуу үедээ

уламжлуулах чиглэлээр ардын ёс заншил, аман зохиол, үндэсний дуу хөгжим, спортыг сурталчилсан уралдаан тэмцээн, өдөрлөг зохион байгуулах, номын үзэсгэлэн гаргах ажлыг 10 удаа хийж 680-аад хүнийг хамрууллаа.

- Их монгол улс байгуулагдсаны 800 жилийн ой, Эрдэнэтийн 30 жилийн ойн хүрээнд «Үндэсний бахархал» буланг шинээр байгуулж байгууллагадаа Монголын нууц товчоо, нум сум, морин хуурыг дээдлэн залж байрлуулан, Чингисийн удмын 37 хаадын зургийг байрлуулж лавлагаа мэдээллийн санг Их хатадын мэдээллээр, Чингис 800 картын санг 70 гаруй картаар, номын фондондоо Чингисийн болон түүхийн 50 гаруй номоор баяжилт хийлээ. Мөн «Зууны манлай бүтээн байгуулалт» сэдэвт Эрдэнэт хотынхоо түүх, соёлын буланг шинээр байгуулж уншигчиддаа үйлчилж байна.
- Мөн энэ арга хэмжээний хүрээнд «Эх түүхээ хэн сайн мэдэх вэ?» АСТ, «Монгол бичгээ дээдлэе» гоё бичгийн уралдаан, нум сум, уртын дуу, морин хуурын гарал үүслийн талаарх ярилцлага, «Чингисийг хэн сайн мэдэх вэ? АСТ» зэрэг

10 ажлыг зохион байгуулж 500 орчим хүүхэд хамруулж Чингисийн тухай номын үзэсгэлэнг 3 удаа 60 гаруй номоор, сурталчилгааны материалаар гаргалаа. Эрдэнэтийн тухай номын үзэсгэлэнг 2 удаа 75 номоор, Эрдэнэтийн зохиолчдын зохиол бүтээлийн болон Эрдэнэтийн тухай зохиол бүтээл туурвиж буй зохиолчдын номын үзэсгэлэн, «Зууны манлай Эрдэнэт» сэдэвт зурагт үзэсгэлэнг гаргасан. Зохиолч яруу найрагч Д.Мандахсан, Л.Болдсайхан нартай уншигч хүүхдүүдийн уулзалтыг зохион байгуулж 70 гаруй хүүхэд оролцлоо.

- Монголын нууц товчоо зохиолоор АХА тэмцээнийг цэцэрлэгийн нас, өсвөр, дунд, ахлах нас гэсэн чиглэлээр зохион байгуулж 300-аад хүүхдийг хамрууллаа.
- Монголын нууц товчоог залах, сурталчлах чиглэлээр ЛХА телевизтэй хамтарч Монголын нууц товчоогоор асуулт хариултын тэмцээнийг 4 удаа, байгууллага, УБҮ-ийн 10 цех хэсэгт Монголын нууц товчоо номыг залуулж, МНТ зохиолыг Номин FM-ээр бүрэн эхээр нь уншуулсан.

Эрхзүйн боловсролд /150 хүн/

- МУИС-ийн оюутнуудыг хамруулсан Хууль таны амьдралд АСТ-ийг зохион байгуулж нийтдээ 65

оюутнууд хамрагдлаа.

- Хуулийн цоорхой өдөрлөгийг ЕБС-ийн хүүхдүүдийн дунд зохион байгуулж 60 хүүхэд оролцож, өдөрлөгийн үеэр хуулийн номоор үзэсгэлэнг 2 удаа 75 номоор гаргаж нийтэд сурталчилсан.
- Хүүхэд багачуудын дунд хүүхдийн эрхийн тухай ярилцлагыг хийж 25 хүүхдийг хамруулж хүүхдийн эрхийн талаарх тойм яриаг нийтдээ 3 удаа хийсэн.

Д.Нацагдоржийн 100 жилд

Д.Нацагдоржийн 100 жилийн ойт тохиолддуулан 2 сарын аянг зохион байгуулж УВХ, өдөрлөг, гар зураг, зохион бичлэгийн уралдаан, хүүхдийн яруунайргийн уралдаан, уран уншлагын тэмцээн гэх мэт чиглэлээр 16 ажлыг явуулж нийт 1385 хүнийг хамрууллаа. Д.Нацагдоржтой холбогдолтой ном, хэвлэл, хүүхдийн зургийн уралдааны материал зэргээс цуврал үзэсгэлэн 8 удаа гаргаж нийтэд сурталчилсан.

- «Миний ээж» гэсэн шүлгээр Уншигчдын бага хурал хийн 14-р сургуулийн 10 хүүхэд илтгэл тавьж, нийт 70 хүүхэд уг арга хэмжээнд хамрагдаж, мөн «Нацагдорж ба Монгол орон» гэсэн Уншигчдын бага хурлыг МУИС дээр зохион байгуулж 29 хүүхэд хамрагдлаа.
- «Д.Нацагдоржийг хэн сайн мэдэх

вэ» гар зургийн болон, зохион бичлэгийн уралдааныг Баян-Өндөр цогцолбор 8-р сургуулийн 110 хүүхэд хамруулан оролцууллаа.

- Ийгл сургуулийн номын сантай хамтран Д.Нацагдоржийн шүлгийн уран уншлагын тэмцээн, Д.Нацагдоржийн «Од» найргийн тэмцээнийг тус тус зохион явуулж нийт 49 хүүхэд хамруулан, өөрсдөө шүлэг яруу найраг бичдэг 30 хүүхдийн шүлгээр нь ном гаргалаа.
- Д.Нацагдоржийн сэдвээр АХА тэмцээнийг Улаантолгойд 150 хүнтэй, 1-р цэцэрлэг дээр 50 хүнтэй, Баян-Өндөр суманд 100 хүнтэй тус тус зохион байгуулж нийт 300 хүнийг хамарлаа. Их зохиолч «Нацагдоржийн өгүүллэгийг хэн сайн унших вэ» тэмцээнийг 5-р 10 жилийн Уранчимэг багштай 11-р ангийн 40 сурагчийн дунд амжилтай зохион явууллаа.
- «Миний нутаг» шүлгээр нь гар зургийн уралдаан, эссэ бичих уралдааныг Баян-Өндөр цогцолбор сургууль дээр зохион явуулж 57 хүүхэд оролцож тэдний бүтээлээр үзэсгэлэн гаргалаа.
- Сонин сэтгүүл, радио телевизэд 2 удаа цуврал буланг ажиллуулан, Нацагдоржийн намтар уран бүтээлээр нь «Мөнгөн суварга» үзүүлэн самбар, номын үзэсгэлэн гаргаж, Нацагдорж 100 картын санг

бичиж уншигчдад хүргэлээ.

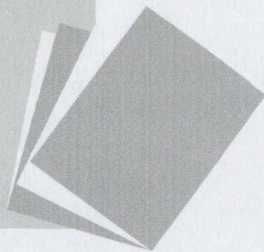
- Д.Нацагдоржийн ойн хүрээнд ном унших 2 сарын аян болон хэвлэл унших аянг зохион байгуулж энэ ажлын үр дүнд 1-8-р ангийн 600 гаруй уншигч бүртгэгдлээ.

- АХА тэмцээн зохиож Д.Нацагдоржийн шагналт зохиолчдын зургаар үзэсгэлэн гаргаж, Д.Нацагдорж тэмдэгтэн шалгаруулах болзолд 45 хүүхэд хамрагдсанаас 30 хүүхэд оролцлоо.

Д.Нацагдоржийн 100 жилийн хаалтын үйл ажиллагааг ХТТөв, БСГ-тай хамтран зохион байгуулж нийтдээ 400 хүүхдийг хамарсан арга хэмжээ боллоо.

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН ЧАНАРЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД /2008 ОН/

Байгууллагын удирдлага, зохион байгуулалтын ур чадвар

Тус байгууллага нь 2008 онд өмнөө хоёр томоохон зорилт тавин ажилласан билээ.

- БСШУЯ-ны сайдын 316 дугаар тушаалын дагуу нийт номын тооллого хийж данс бүртгэлийг шинэчилэн дахин үнэлж дуусгах.
- Аймгийн Төв номын сан нь «Электрон номын сан» болох ба номын сангийн цогц програмыг нэвтрүүлэх гэсэн хоёр зорилтыг 2008 онд хэрэгжүүлсэн байна.

2008 оны 3 сараас эхлэн нийт номын тооллого хийж эхлэн данс бүртгэлийг шинэчилж байна. Энэ ажил одоогийн байдлаар 60%-тай явагдаж байгаа.

Электрон номын сан болох зорилт бүрэн биелж өнөөдрийн байдлаар 500 гаруй номыг электрон каталогт оруулаад байна.

Ажилчдын ажлын хариуцлага сахилга, дэг журам, өөрийн үйл ажиллагаа

2008 онд иргэдээс ирсэн санал гомдлын дагуу ажлын хариуцлага алдсан хоёр ажилтанд цалингийн 20%-иар шийтгэн хариуцлага тооцож ажилласан. Үүний үр дүнд уг ажиллагсад ажилдаа хариуцлагатай сайн ажиллаж алдаа дутагдал гаргаагүй.

Байгууллагын дотоод хяналт шинжилгээ, үнэлгээ

Нийт ажиллагсад нэг нь нөгөөдөө хяналт тавин үнэлэлт дүгнэлт өгөн үр дүнгийн гэрээ, хөдөлмөрийн гэрээний дагуу шаардлага хяналт тавьдаг.

Статистик мэдээний чанар, байгууллага, иргэдийг мэдээллээр хангах үйл ажиллагаа, сурталчилгаа

Статистик мэдээг цаг тухайд нь чанартай хийж гүйцэтгэж ирсэн. Байгууллага иргэдийг тогтмол уншлагын танхим, хөгжлийн мэдээлэл сургалтын төвөөр шинэ мэдээлэл сургалт сурталчилгаагаар ханган ажилладаг. 2008 оны 11 сарын 27-нд нэгдсэн эмнэлэгийн 24 эмчид интернетийн ач холбогдлын талаар мэдээлэл өгсөн.

Байгууллагын хүний нөөцийн хангамж, ашиглалт

Мэргэжлийн боловсон хүчний хувьд:

Тус байгууллага нь нийт 10 ажиллагсадтай, үүнээс 6 дээд боловсролтой, 4 туслах ажилтантайгаар үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Өнөөгийн байдлаар УБ хотод номын сангийн мэргэжлээр 2 оюутан суралцаж байгаа. Эдгээр оюутнууд төгсөж ирээд мэргэжлээрээ орон нутагтаа ажиллах сонирхолтой гэдгээ илэрхийлсэн.

Иргэдэд үзүүлсэн урлаг, соёлын үйлчилгээний хүртээмж, чанар, үр дүн

2008 онд аймгийн Төв номын сан нь нийт 5814 иргэдэд 15322 номоор үйлчилэн, 678 иргэдэд интернетээр үйлчилгээ үзүүлсэн байна.

Ажилчдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх талаар хийсэн ажил үр дүн

Баяр ёслол тэмдэглэлт өдрөөр ахмад ажилтан, ажилчдын хүүхдүүдэд гарын бэлэг өгөн, гачигдал, өвчин зовлон тохиолдсон үед байгууллагын дотоод журмын дагуу мөнгөн тусламж, жил бүр бүх ажиллагсадад өвлийн түлш 2,5 тн нүүрсний тусламж үзүүлдэг. Мөн жилийн эцсээр бүх ажилчидаа 50.0 мян. хүртэл төгрөгөөр урамшуулсан.

Байгууллагын орчин, хангамж, үйлчилгээ

2008 онд тус байгууллага гадаа гэрэлтүүлэг хаяг шинээр суурилуулан, дотор уншлагын танхим, номын фондонд засвар хийсэн. Үүнд нийт 2.5 сая төгрөг зарцуулсан байна. Мөн электрон номын сан болох зорилт тавин ажилласны дүнд электрон програмыг 3.1 сая төгрөгөөр худалдан авч суурилуулж орон нутгийн төсвөөс 5.4 сая төгрөгний дэмжлэг үзүүлэн сервер компьютер аван суурилууллаа.

Байгууллагын санхүүгийн чадавхи

Тус байгууллага нь 2007, 2008 онд төсвийн бага зэрэг хэмнэлттэй ажиллаж ирсэн билээ. Уг хэмнэгдсэн хөрөнгийг байгууллагын дотоод тохижилт үйлчилгээнд зарцууллаа. Мөн төсвийн хувиарийн талаар учир дутагдалтай. Манайд 2000 оноос эхлэн өнөөг хүртэл

интернет төв ажилладаг үүний сувгийн төлбөр, ажилтны цалин зэргийг жил бүрийн төсвийн төсөлд санал болон явуулдагч хасагдаж ирдэг.

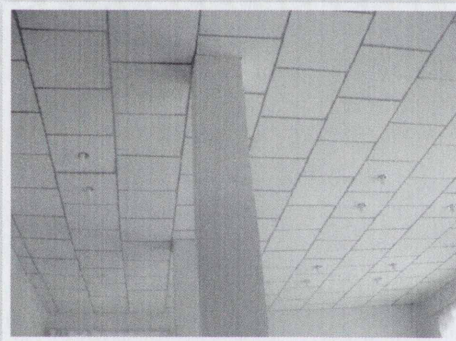
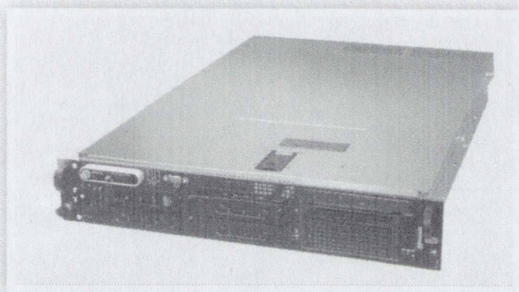
Мэдээллийн дотоод сүлжээ, удирдлага мэдээллийн сангийн бүрдэлт, вэб үйлчилгээ

2008 оноос эхлэн Дэлхийн банк, Нээлттэй Нийгэм Хүрээлэн, Боловсролын зөвөлгөө мэдээллийн төвтэй хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулан ажиллаж байна. Уг ажлын үр дүнд нэлээд тоног төхөөрөмжийг тус номын санд нийлүүлсэн. Номын санч бүрийг компьютерээр ханган байгууллагын дотоод сүлжээг ашиглах болсоноор хоорондоо дотоод сүлжээгээр холбогдон дотооддоо мэдээллээ солилцон интернетийн сүлжээг чөлөөтэй ашиглаж байна.

Уран бүтээл, фонд үзмэрийн хадгалалт, хамгаалалт

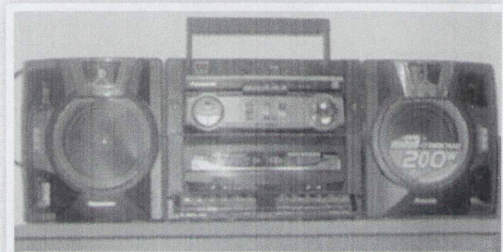
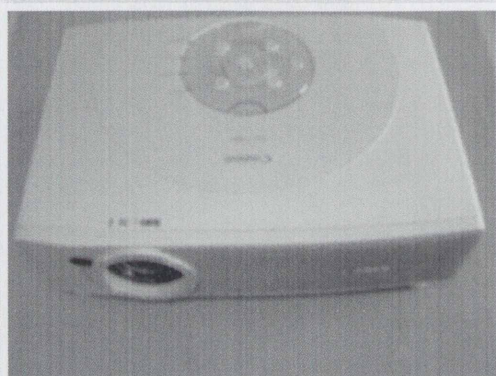
Номын фондонд 1.6 сая төгрөгний засвар үйлчилгээ хийгдсэн. Мөн фондын номын 50 гаруй мянган номонд сэлбэн засалт хийсэн. Фондын баяжилтыг 1018 ширхэг шинэ номоор баяжуулсан. Номын хадгалалт хамгаалалт нь өнөөгийн стандарт шаардлага хангахгүй байна. Фондын байр талбай муутай багтаамж бага болсон, гэрэлтүүлэг агааржуулалт хангалтгүй байна. Энэ тал дээр ирэх 2009 онд гол зорилт болгон ажиллаж байна.

Төсвийн хөрөнгөөр хийгдсэн бараа, ажил үйлчилгээ

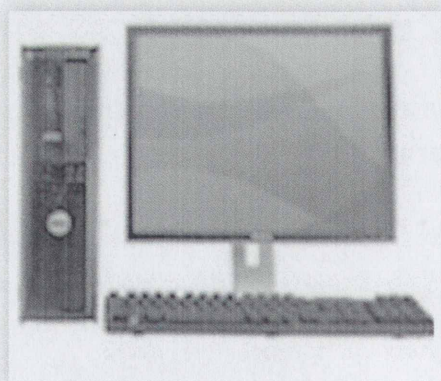

Боловсролын Зөвлөгөө Мэдээллийн төвөөс ирсэн ном, тоног төхөөрөмжүүд

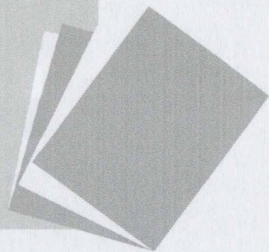

Дэлхийн Банкны төслийн хүрээнд
Интернэтийн танхим ном товхимол,
гарын авлага зэрэг хөгжлийн
мэдээллүүдээс гадна дараах тоног
төхөөрөмжүүдээр хангагдсан.

СҮХБААТАР АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНД ХИЙСЭН АЖЛЫН ТАЙЛАН

Баруун-Урт сумын иргэд, оюутан сурагчдад ном хэвлэлээр үйлчлэх, тэдний мэдлэг боловсролыг дээшлүүлэхэд туслах, ая тухтай орчинг бүрдүүлэх зорилгоор «Ажлын чанар, үр ашгийг дээшлүүлж эцсийн үр дүнг эрхэмлэе» уриан дор үйл ажиллагаагаа явуулж ирлээ. Ардын уран зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 жил, яруу найрагч, орчуулагч Д.Гомбожавын мэндэлсний 75 жилийн ойг сурталчлах хүрээнд олон ажлыг зохион байгуулж ирлээ.

Уншлага үйлчилгээний талаар:

Манай номын сан нь 37660578 төгрөгний 40406 ширхэг номын фондтой. 2008 онд 51 сая төгрөгийн санхүүжилт авч 10 орон тоотой ажиллаж ирлээ.

Шинэ ном төсвөөр 3881570 төгрөгний 563 ш ном, хандиваар 1287806 төгрөгний 348 ш ном, 674600 төгрөгний 26 нэр төрлийн тогтмол хэвлэл захиалан уншлага үйлчилгээнд гаргаж ажиллалаа.

2730 уншигч, 21909 ирэгсдэд 33000 ном, хэвлэл олгож үйлчиллээ.

Соёл олон нийтийн ажлын талаар:

Ардын уран зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний 100 жил, яруу найрагч, орчуулагч

Д.Гомбожавын 75 жилийн ойд зориулж амьдрал уран бүтээлийг сурталчлах зорилгоор номын үзэсгэлэн, номзүйн бүртгэл самбар гарган сурталчилж байна.

Д.Сүхбаатарын мэндэлсний 115 жилийн ойд АЗДТГ-тай хамтарч номын үзэсгэлэн гаргаж сурталчлахад 200 гаруй хүн оролцлоо.

Төр, нийгмийн зүтгэлтэн, яруу найрагч О.Дашбалбарын уран бүтээлийг сурталчлах зорилгоор түүний хүү Д.Гангабаатар, яруу найрагч Г.Мэнд-Ооёо нартай уулзалт зохион байгуулж шинэ номын нээлт хийн зохиолчийн уран бүтээлээр номын үзэсгэлэн гаргаж нийт 100 гаруй хүн оролцсон.

Хүүхэд залуучуудыг төлөвшүүлж хүмүүжүүлэх зорилгоор явагдсан аяны хүрээнд «Хүн байхын учир» Аймгийн анхдугаар чуулга уулзалтад оролцож (Баруун-Урт сумын ЗДТГ-тай) 40 гаруй номоор үзэсгэлэн гаргав.

Аймгийн МАХН-ын хороо Эмэгтэйчүүдийн Холбоотой хамтарч «Номч залуус» чуулга уулзалтыг зохион байгуулав. Чуулга уулзалтыг угтаж «Номтой нөхөрлөхийн учир» илтгэлийн уралдаан зарлахад 10 жилийн I сургуулийн 11г ангийн сурагч Н.Золзаяа, номын санч Б.Сумъяа, АЗТГ-ын ажилтан Идэрбат нар эхний байрыг эзлэв.

Монгол ардын аман зохиолыг сурталчлах зорилгоор Ардын аман зохиолыг хэн сайн мэдэх вэ? уралдааныг цэцэрлэгүүдийн дунд зохион явуулахад I цэцэрлэгийн баг түрүүлэв.

ШУТИС-тай хамтарч тэдний

хэрэгцээт 120 номоор үзэсгэлэн гаргаж нийт 300 гаруй багш, оюутан хамрагдав.

Байгууллагаа болон ном хэвлэлээ сурталчлах зорилгоор Төрийн тахилгат Алтан-Овооны ёслолд оролцон Нийгмийн бодлогын хэлтэстэй хамтарч Дарьганга суманд 150 гаруй номоор «Номын өргөө» үзэсгэлэнг зохион байгуулж нийт 300 гаруй хүн үзэж сонирхов.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлигийн дагуу байгууллагаа сурталчлах «Нээлттэй хаалганы өдөрт» оролцож 500 гаруй ном сурталчлахад 250 гаруй хүн хамрагдав.

Улс тунхагласны 84 жилийн ойд ШУТИС-ийн төрийн захиргаа, удирдлагын хэлтэстэй хамтарч Монголын нууц товчоог сурталчлах зорилгоор илтгэлийн уралдааныг зохион явуулахад ШУТИС-ийн санхүү, менежментийн 3 курсын оюутан М.Өлзийбаатар тэргүүн байрыг эзлэв.

Шинэ номын болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг 44 удаа гаргалаа.

Үүнд:

- Шинээр ирсэн 772 ширхэг ном
- Д.Сүхбаатарын мэндэлсний 115 жилийн ой 2008.1.28
- Монголын уламжлалт ёс заншил, түүх соёлын номоор 2008.2.4
- Эх орончдын өдөрт 2008.3.1
- Оюутны нэг өдөрт /ШУТИС/ 2008.4.1
- Бичиг соёлын хишиг өдөрт 2008.5.2
- Хүүхдийн зохиолчдын номоор
- Танин мэдэхүй, сэтгэхүй хөгжүүлэх
- Англи хэлний болон компьютерийн
- Их дээд сургуульд элсэгчдэд
- Нээлттэй нийгэм форум – иргэдийн эрх зүйн боловсролд 2008.6.9
- Азийн хөгжлийн сангийн ном хөтөлбөр 2008.6.17
- Нээлттэй хаалганы өдөрт 2008.10.20
- Дарьганга-Өв соёл гэх мэт.

Зөөврийн номын санг Тэмүүлэл цогцолбор сургууль, 1 дүгээр арван жилийн сургууль, ШУТИС, цэцэрлэгүүдэд, нүүдлийн номын санг Баяндэлгэр, Мөнххаан суманд зохион байгууллаа.

П.Хорлоо, Ч.Чимэд, Н.Доржцэрэн, Г.Ловор нарын нэрэмжит төрөлжсөн уншлагыг зохион байгуулж чанга уншлага болон тойм яриаг 8 удаа явуулахад 600 гаруй хүүхэд хамрагдав.

Номын фондын талаар:

Шинээр 5843976 төгрөгийн 772 ширхэг ном, хэвлэл авч техник ажиллагаа хийн уншлага үйлчилгээнд гаргаад байна. Номын фондын 10 хувь буюу 4000 гаруй номонд сэлбэн засалт хийсэн.

Номын хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах зорилгоор үйлчилгээний танхимуудын ховор болон нэг хувьтай номонд шалгалт хийсэн. Бүртгэл мэдээллийн санг арвижуулж ховор болон үнэт номыг нэмж бүртгэхээс гадна үнэт ховор номын жагсаалтыг Үндэсний номын сангийн бүртгэл мэдээллийн санд явуулав.

Заах арга зүйн талаар:

Аймгийн номын санчдын семинарыг зохион байгуулж тэдэнд заах арга зүйн талаас нь зөвлөгөө өгч БСШУЯ-ны хандиваар ирсэн тоног төхөөрөмж болон номыг хандивлах үйл ажиллагаа болов. Мөн Баяндэлгэр, Дарьганга, Асгат, Мөнххаан зэрэг сумдын номын санчдыг мэргэшүүлэх, давтан сургах зорилгоор СДС-ийн номын санчийн 21 хоногийн сургалтад хамруулав.

Бүртгэл мэдээллийн ажлын талаар:

Бүртгэл мэдээллийн ажлын талаар байгууллагын дотоод бичиг баримтыг стандартын дагуу болгож дотоод мэдээллийн санд номоо байршуулж байна.

Шинээр ирсэн 772 ширхэг номонд шинэ номын болон англи номын мэдээлэл бичиж уншигчдад хүргээд байна.

Фонд, гэрээр ном олгох тасаг, хүүхдийн уншлагын танхимуудын ангилал, болон үсгийн ялгагчийг шинэчилсэн.

Хөрөнгө оруулалт, тоног төхөөрөмжийн талаар:

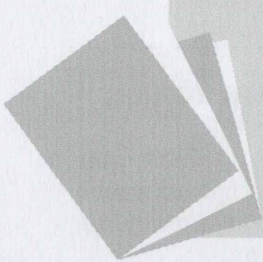
Уншигчийн ая тухтай орчинг бүрдүүлэх, үйлчилгээний хүрээг өргөжүүлэх зорилгоор Хөгжимт жүжгийн театрын шинэ барилгад орж үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Номын санг автоматжуулах, интернэтэд холбох бэлтгэл ажил хангагдаж шаардлагатай тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслээр хангаад байна.

Үүнд: БСШУЯ-ны хандиваар 2729012,50 төгрөгийн 5 ширхэг компьютер, 1452.0 төгрөгийн номын тавиур, 2585.0 төгрөгийн уншигчийн ширээ, 934296 төгрөгийн уншигчийн сандал, 281600 төгрөгийн номын санчийн ширээ, 59400 төгрөгийн конторын сандал бүхий нийт 7348000 төгрөгийн тоног төхөөрөмж авч өрөө тасалгаануудаа тохижууллаа.

Номын санг тохижуулах, дуу чимээг намсгах зорилгоор өрөө тасалгаануудын хаалт, үзэсгэлэнгийн тавиур зэргийг хийлгэхэд орон нутгийн төсвөөс 5 сая гаруй төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийгээд байна.

Цаашид хийх ажлын талаар:

- Номын сангийн үйл ажиллагааг автоматжуулах ажлын хүрээнд номоо компьютерт оруулан байршуулж, электрон каталогжуулах,
- Интернэтэд холбогдох,
- Аймгийн номын санчдыг автоматжуулалт, интернэтийн сургалтад хамруулах,
- Орчин үеийн техник технологи ашиглан төрөл бүрийн мэдээллийг шуурхай хүргэн номын сангийн үйлчилгээг өргөжүүлэх,
- Сумдын номын санг заах арга зүйн удирдлагаар хангах үүднээс сумдад нүүдлийн номын сан ажиллуулах, тэдний ажил байдалтай танилцах, үйл ажиллагаанд нь хяналт тавьж ажиллахад шаардлагын дагуу унаагаар хангах асуудлыг БСШУЯ-нд тавих.

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНД ХИЙСЭН АЖЛЫН ТАЙЛАН

Эрхэм зорилго:

Уншигчдын ном хэвлэл унших, мэдээлэл авах цар хүрээ өдрөөс өдөрт өсөн нэмэгдэж буй өнөөгийн нөхцөлд тус номын сан нь уншигчдын эрэлт хэрэгцээ хүсэл сонирхолыг судлан тэдэнд хэрэгцээтэй мэдээ материалыг цаг тухайд нь хүргэж үйлчлэхэд гол анхаарлаа чиглүүлж:

«Мэдээллийн эрин зуунд номын сангийн үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох, номын санг мэдээллийн төв болгон хөгжүүлэх нь бидний эрхэм зорилго» юм.

Нэг. Удирдлага, зохион байгуулалтын ажил

Монгол улсын соёлын тухай хууль, тогтоомжууд болон төрөөс баримтлах Соёлын бодлого, Засгийн газар болон Аймгийн засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор байгууллагын үр дүнгийн гэрээ, 2008 оны ажлын төлөвлөгөөг боловсруулан Аймгийн засаг даргатай үр дүнгийн гэрээ, байгууллагын ажиллагсадтай хөдөлмөрийн гэрээ байгуулж, жил, улирлын ажлын төлөвлөгөө, ажлын байрны тодорхойлолтыг ажилтан нэг бүрээр гарган баталгаажуулан ажиллалаа.

Байгууллага, ажилтнуудын жил, улирлын ажлын төлөвлөгөөг гаргахдаа урьдоны ажлын гүйцэтгэлтэй уялдуулан дутуу орхигдсон, доголдолтой байсан ажлууддаа дүн шинжилгээ хийж энэ оны ажлын төлөвлөгөөнд тусган

баталлаа. Мөн ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан үүрэг зориултуудыг ханган биелүүлэх зорилгоор ажлын зохион байгуулалт, ажлын цаг ашиглалт, ажилтнуудын идэвхи санаачлагыг сайжруулан ажиллаж ирлээ.

Аймаг, нийслэлийн Төв номын сангийн үлгэрчилсэн дүрмэнд заагдсаны дагуу Аймгийн Төв номын сан нь өөрийн аймгийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа сум, сургуулийн номын сангуудыг заах арга зүйн удирдлагаар ханган ажиллаж сум сургуулийн номын санчидад мэргэжлийн арга зүйн зөвлөгөө өгч байна.

Хөдөө орон нутгийн номын санчидтай байнгын харилцаатай байж хамтран ажилладаг бөгөөд сард тогтмол хоёроос дээш номын санч ирж арга зүйн зөвлөгөө авч, туршлага судладаг.

Сумдад нийтийн номын сан байгуулагдсантай холбогдуулан Аймгийн Төв номын сангаас нийт 17 сумын 21 соёлын төвийн дэргэдэх нийтийн номын сангийн номын санчидад ажлын ерөнхий ойлголт чиг баримжаа олгох зорилго чиглэлтэйгээр 2008 оны 03 сарын 24-25-ны өдрүүдэд сургалт зохион байгууллаа.

Мөн жил бүр тэмдэглэн өнгөрүүлдэг «Соёл, урлагийн ажилтаны баяр»-ын өдрийг тохиолдуулан 2008 оны 29-30-ны өдрүүдэд зохион байгуулагдсан «Номын санчдын сургалт-семинар»-т сум, сургуулийн нийт 40 гаруй номын санч хамрагдлаа.

Хүний нөөц, нийгмийн халамж:

Уншигчдын цар хүрээ, мэдээллийн эрэлт хэрэгцээ нэмэгдэж байгаатай холбогдуулан БСШУЯ-аас батлагдсан стандартын дагуу мэдээллийн технологич орон тоог шинээр батлан холбооны инженер мэргэжлээр МУИС-ийг төгссөн Т.Ариунбатыг мэдээллийн технологчоор томилон ажиллуулж байна.

«Соёлын ажилтаны баяр»-ын өдрийг тохиолдуулан манай байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж байгаа номын санч Т.Нарандайг Аймгийн «Соёлын түшиг» соёл, урлагийн ажилтаны холбооноос «Соёлын алдар» медалиар, номзүйч А.Оюунсүрэнг Аймгийн Боловсрол Соёлын газраас «Шилдэг номын санч» медалиар шагналаа.

Байгууллагын зүгээс 2007 оны ажлыг дүгнэн ня-бо Л.Лхагважав, номзүйч А.Оюунсүрэн нарыг бэлэг дурсгалын зүйлээр, «Номын санч нарын сургалт-семинар»-т идэвхтэй оролцсон номзүйч А.Оюунсүрэнг сарын цалингийн 10%-иар шагнаж урамшуулав.

Номын санд ажиллаж байсан өндөр настнуудаа Сар шинийн баяр, Ахмадын өдрөөр хүлээн авч хүндэтгэл үзүүллээ.

***Байгууллагын тохижилт,
уншигчдын ая тухтай үйлчлүүлэх
орчин нөхцлийг хангах талаар
анхааран ажиллаж байна.***

Үүнд:

БСШУЯ-аас бэлгэлсэн уншигчийн сандал, номын санчийн ширээ, номын үзэсгэлэнгийн тавиур, компьютер зэргийг суурилуулан ашиглаж байна.

Ажлын өрөө тасалгаа болон уншлагын танхимуудын цэцэгжүүлэлт, тохижилт, цэвэрлэгээг сайжрууллаа.

Мөн байгууллагын харуул,

хамгаалалтын асуудалд анхааран ажиллаж, баяр, ёслолын үеэр хариуцлагатай эргүүл, жижүүрүүдийг томилон ажиллуулж байна. 2008-2009 оны өвөлжилтийн бэлтгэлийг хангаж сантехникийн хэсэгчилсэн засварыг хийлгэлээ.

Номын сангийн автоматжуулалтын цогц програм болох Lib4U програмыг авсан бөгөөд дагалдах техник, хэрэгсэлийг худалдан авах зардалыг тусгасан төсөл боловсруулж, хөрөнгийн асуудлыг шийдүүлэх зорилгоор уг асуудлыг Аймгийн Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрт тусгуулахаар саналаа өгч, төслөө хүргүүлээ.

Хууль, дүрэм, тогтоол, шийдвэрүүдийн хэрэгжилт, ҮР ДҮН:

Соёлын хууль, Соёлын өвийн хууль, хөдөлмөрийн хуулийн хэрэгжилт:

Монгол улсын болон дэлхийн эрдэмтэн мэргэдийн бүтээсэн соёлын үнэт өв болох ном, судрыг хадгалан хамгаалах, хойч үедээ өвлүүлэн үлдээх, олон нийтэд дэлгэрүүлэн сурталчлах талаар олон талт ажлуудыг зохион байгуулж фондын хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулан ажиллаж байна.

Аймгийн Төв номын сан нь Соёлын хуулийн дагуу улсын бүртгэлд бүртгүүлж гэрчилгээ аван албан ёсоор үйл ажиллагаа явуулж байгаа зориулалтын барилга, тоног төхөөрөмжтэй байгууллага юм.

Номын сангийн дотоод журмыг хууль тогтоомжийн дагуу өөрийн байгууллагын онцлогт нийцүүлэн боловсруулж мөрдөн ажиллаж байдаг.

Номын сангийн зөвлөлийг 2006 онд 4 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр зохион

байгуулсан бөгөөд одоо номын сангийн үйл ажиллагаатай уялдуулсан олон ажлыг зохион байгуулж амжилттай ажиллаж байна.

Хүн амд үзүүлэх соёлын үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулан өргөжүүлж мэдээллийн төв болох зорилгоор интернэт сүлжээнд холбогдож нийт уншигчиддаа үйлчлэн мэдээллийн баазаа өргөжүүлэн хөгжүүлж байна.

Жил бүр өөрийн байгууллагын нөөц бололцоог ашиглан номын санчдын сургалт-семинар зохион байгуулахын зэрэгцээ, төв, орон нутагт зохион байгуулагдаж байгаа төрөл бүрийн сургалт-семинарт номын санчиддаа оролцуулж байгаа нь номын санчдын мэргэжил мэдлэг, ажлын ур чадварыг дээшлүүлэхэд их ач холбогдолтой юм.

Ажилтан, албан хаагчдын нийгмийн байдалд анхаарч, ур чадварын нэмэгдэл, шагнал, урамшил, түлээний үнийн хөнгөлөлт олгох ажлыг зохион байгуулж байна.

Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөрийн биелэлт:

Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөрт заагдсаны дагуу үндэсний уламжлалт болон орчин үеийн соёлыг хөхүүлэн дэмжиж, хөгжүүлэх ажлын хүрээнд:

- Сэлэнгэ аймгийнхаа түүх соёлыг хойч үедээ уламжлуулан үлдээх, ахмад үеэ хайрлан хүндлэх үзлийг дэмжих зорилгоор «Сэлэнгэ нутгийн алдартнууд» буланг байгуулж, «Сэлэнгэ нутгийн алдартнууд» намтар номзүйн бүртгэл хийлээ.
- Монголын уламжлалт тоглоом, ёс заншлаар «Монгол наадгай» сэдэвт тэмцээнийг 12 жилийн 1-р сургуулийн сурагчдын дунд зохион явууллаа. Тэмцээний үеэр «Монгол

ёс заншил» сэдэвт номын үзэсгэлэн гаргав.

Аймгийн Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийн биелэлт болон Үр дүнгийн гэрээний биелэлт:

2008 онд Аймгийн Засаг даргатай нийт 17 бүтээгдэхүүнээр үр дүнгийн гэрээ хийсэн бөгөөд гэрээнд тусгагдсан бүтээгдэхүүн нэг бүрийг хугацаанд нь чанартай хийж гүйцэтгэлээ.

Аймгийн Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрт тусгагдсаны дагуу интернэт сүлжээнд холбогдож нийт уншигчиддаа үйлчлэн мэдээллийн баазаа өргөжүүлж, уншигчдын мэдээллийн эрэлт хэрэгцээг ханган ажиллаж байна.

Хоёр. Байгууллага, олон нийтийн харилцаа, хамтын ажиллагаа

Манай номын сан нь гадаад, дотоодын байгууллагуудтай хамтран ажиллаж, харилцан туршлага солилцож, үйл ажиллагаандаа орчин үеийн дэвшилтэт хэлбэрүүдийг нэвтрүүлэн ажиллаж байна.

Буриад улсын Петр Павловскийн нийтийн номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцан хамтран ажиллах, туршлага солилцох гэрээ байгууллаа.

Уг гэрээний хүрээнд Аймгийн нийтийн номын сангийн захирал Ч.Үзмээ тус номын санд урилгаар очиж номын сангийн үйлчилгээ, хэлтэс тасгийн үйл ажиллагаатай танилцаж туршлага судлав.

Номзүйч А.Оюунсүрэн нь 10-р сарын 17-ны өдөр Хотын Төв номын сангийн мэдээллийн ажилтан Бэгзсүрэн, Үндэсний номын сангийн арга зүйч Цогжаргал нараас аргазүйн зөвөлгөө авлаа.

Мэдээллийн технологич Т.Ариунбат 11 сарын 22-23-нд Улаанбаатар хотын Төв номын сангийн мэдээллийн төвд 2 өдөр ажиллан арга зүйн зөвлөгөө авлаа.

Номын санч Т.Нарандалай, Япон улсын ЈКА-ийн төслийн хүрээнд Сэлэнгэ аймгийн 12 жилийн 4-р сургуулийн Нарантуяа багштай 86 ангийн сурагчидтай хамтран «Номын далайгаар аялцгаая» сэдэвт 1 сарын төсөлт хичээлийн төлөвлөгөө гарган ажиллалаа.

АЗДТГ, «Ус урсгал» ХХК, Шалган нэвтрүүлэх 101-р анги, Аймгийн онцгой байдлын алба, 12 жилийн I, II, III сургуулиуд, 4-р цэцэрлэг гэх мэт албан байгууллагуудтай хамтран ажиллаж шинэ номын мэдээлэл, хөдөлгөөнт номын сангаар үйлчилж уншигчиддаа хүрч ажилласнаар иргэдийн талархалыг хүлээж байна.

Орон нутгийн төрийн ба төрийн бус байгууллагуудтай хамтран тэмдэглэлт ой, цаг үеийн онцлог, уншигчдын эрэлт хэрэгцээнд тулгуурлан Соёл олон нийтийн ажлыг олон хэлбэрээр зохион байгуулж байна. Үүнд:

- ЕБС-ийн ахлах ангийн сурагчидтай хамтран Олон улсын эмэгтэйчүүдийн эрхийн өдрийг тохиолдуулан «Би ээжтэйгээ байхад баян» сэдэвт эссе бичлэгийн уралдаан
- Сүхбаатар сумын ЕБС-ийн 6-р ангиудын сурагчидтай хамтран «Бичиг соёлын хишиг өдөр»-ийг угтаж «Ухаан далай номоос эхтэй» 14 хоногийн аян
- Бүжинхэн цэцэрлэгийн багш нартай хамтран «Маамуу нааш ир» сэдэвт үлгэрийн уншлага
- 12 жилийн 1-р сургуулийн Сарантуяа багштай хамтран Монголын уламжлалт тоглоом, ёс заншлаар «Монгол наадгай» сэдэвт тэмцээн
- 2008-2009 оны хичээлийн шинэ

жилд зориулан «Нээлттэй хаалга»-ны өдөр

- Аймгийн Зохиолчдын салбартай хамтран «Соёл урлагийн ажилтаны баяр»-ын өдрийг тохиолдуулан Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 насны ойд зориулж «Уншигчдын бага хурал»
- 12 жилийн 4-р сургуулийн багш нартай хамтран «Ном харилцааны хэрэгсэл мөн үү» сэдэвт судалгаа
- 12 жилийн 4-р сургуулийн номын сангийн фондыг баяжуулах зорилгоор сурагчдын дунд ном цуглуулах сарын аян, «Уншихаа боливол сэтгэхээ болино» сэдэвт зохион бичлэгийн уралдаан, «Ном миний сайн нөхөр» зургийн уралдаан, «АХА» тэмцээн, «Дүрийн тоглолт» зохион байгуулсан.

Орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудтай хамтран ажиллаж ном хэвлэлээ сурталчлан иргэдэд шинэ номын мэдээ, номын сангийн үйл ажиллагаа, үйлчилгээний талаарх мэдээллийг хүргэж байна.

Гурав. Уншлага үйлчилгээ, мэдээлэл технологи

Уншигч, ирц, ном олголт:

2008 онд 2305 уншигч, 7900 ирцэд 26132 ном хэвлэл олгож үйлчиллээ.

Номын сангийн үйлчилгээний талаар уншигч хэрэглэгчдээс санал асуулга болон татгалзалын дэвтэр ажиллуулж дүгнэлт хийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусган ажиллаж байна.

Уншигчиддаа хүрч ажиллахын тулд хөдөөгийн хүн амд явуулын номын сангийн үйлчилгээг тогтмолжуулж Зөөврийн номын сангийн үйлчилгээг албан байгууллага, сургууль, цэцэрлэгүүдтэй гэрээ хийсний үндсэн дээр графикийн дагуу үйлчилж АЗДТГ, «Ус урсгал» ХХК, Шалган нэвтрүүлэх

101-р анги, аймгийн онцгой байдлын алба, 12 жилийн I, II, III сургуулиуд, 4-р цэцэрлэг зэрэг албан байгууллагуудын 300 гаруй уншигчдад шинэ номын мэдээлэл хийн, карт нээж хөдөлгөөнт номын сангаар үйлчиллээ.

Хүүхэд багачуудын чөлөөт цагийг үр дүнтэй, зөв боловсон өнгөрүүлэх зорилгоор «Гэрийн даалгавар хийхэд туслах цаг», «Урилгат уншлага»-ыг зохион явуулж 400 гаруй хүүхдийг хамрууллаа.

Номын сангийн үйлчилгээнд шинэлэг, дэвшилтэт арга хэлбэрийг нэвтрүүлж, уншигчдыг орчин үеийн мэдээллээр түргэн шуурхай хангах зорилгоор Интернэтсүлжээнд холбогдож уншигчиддаа үйлчилж байна.

Үйлчилгээнд ашиглаж байгаа компьютерүүдийг дотоод сүлжээнд холбох, засварлах, програм суулгах, форматлах ажлуудыг хийлээ.

Мэдээллийн самбар ажиллуулж компьютер, интернэт ашиглах, хэрхэн мэдээлэл олж авах талаарх мэдээллүүдийг уншигчиддаа хүргэж байна.

Дөрөв. Фонд бүрдүүлэлт, каталог, ном сэлбэн засалт

Фонд бүрдүүлэлтийг хийхдээ, өөрийн номын сангийн онцлог, нутаг дэвсгэр хүн амын хамрах хүрээ, нийгмийн байдал, иргэдийн мэдээллийн эрэлт, хэрэгцээ, сонирхол, цаг үеийн шаардлагыг харгалзахаас гадна фондын эргэлтийн судалгаан

дээр тулгуурлан тухайн үеийн болон нөхөн бүрдүүлэлтийг чанартай хийж гүйцэтгэж байна.

Тасаг бүр Татгалзалын дэвтэрийг хөтөлж уншигчдын эрэлт хэрэгцээг судалж байдаг.

Лавлагааны бүртгэл, санал хүсэлтийн дэвтэрээр дамжуулан иргэдийн хэрэгцээт ном, тогтмол хэвлэл, мэдээллийн талаарх хүсэлтийг авдаг.

Номын санд шинээр бүрүүлсэн 1034 ш номыг дансалж, техник ажиллагаа хийж холбогдох фонд, тасгуудад хувиарлав.

Фондын хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулах зорилгоор өрөөний чийгшилтэнд анхаарч чийгшүүлэгч усыг байнга дүүргэж, цэвэрлэгээг тогтмол хийж байна.

Фондод хадгалагдаж байгаа тогтмол хэвлэлүүдээс ашиглалтын шаардлага хангахгүй болсоныг ялгаж актлахад бэлэн болгов.

Урагдаж гэмтсэн нийт 2880 ш номонд сэлбэн засалт хийлээ. Мөн 6 ш ховор номыг сэлбэн засаж хавтаслав.

Шинэ 159 ш номыг электрон каталогт оруулав.

2007 оны 23 төрлийн тогтмол хэвлэл, 2008 оны 1, 2, 3 дугаар улирлын тогтмол хэвлэлийг хавтаслаж, данслан фондод хүлээлгэн өгөв.

- Номын шинэ үнэлгээг хийж дуусгалаа.
- Фондын эргэлт 80%-тай байна.
- Номын сангийн 2007 оны баримт бичгийг үдэж хавтаслав.

Д/Д	Нэрс	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Үнэ
1.	Худалдан авсан шинэ ном	97	284	1593500
2.	Хандивын ном	112	495	1090600
3.	Номын төлбөрт	192	255	526377
4.	Тогтмол хэвлэл	24-30		693200
	Дүн		1034	3903677

Тав. Лавлагаа-номзүйн ажил, номын үзэсгэлэн, номын сурталчилгаа

Орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлээр ном, хэвлэлээ сурталчлах зорилгоор Миний монгол FM радиогоор:

- «Уншигчийн мөрдлөг болговол зохих 12 алтан дүрэм» 4 цуврал
- «Шинэ номын мэдээ» 3 удаа
- «Сумдын номын санчдын сургалт»
- «Ажил хэрэгч хүн уншигч байдаг»
- «Номыг хэрхэн сонгон унших вэ»
- «Номын тухай сонин хачин» зэрэг мэдээллийг уншигчиддаа хүргэлээ.

Аман болон бичгийн лавлагааг 610 уншигчид өглөө.

Номзүйн бүртгэл, гарын авлага, лавлагааны материал:

1. «Номын сангийн ангилал, номзүйн бичилт, каталогжуулалт» гарын авлага
2. «Хууль эрх зүй» номзүйн бүртгэл
3. «Тооны ертөнцөөр» номзүйн бүртгэл
4. «Сэлэнгэ аймгийн алдарт хүмүүс» намтар уран бүтээлээр намтар номзүй
5. «Бидний хайртай ном» лавлах

Зургаа. Номын сангаас зохиогдох Соёл олон нийтийн ажил

Уншигчдад ном хэвлэлийг сурталчлах тэдгээрийн эрэлт хэрэгцээг хангахын тулд СОНА, төрөл бүрийн арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулж ирлээ.

- ✓ Бүжинхэн цэцэрлэгийн ахлах дунд ангийн хүүхдүүдийн дунд «Маамуу

нааш ир» сэдэвт үлгэрийн уншлагыг Цамхаг, Ямххан охин, Би чихрэн хүүхэд үлгэрийн номоор хийж хүүхдийн номын үзэсгэлэн

- ✓ Монголын уламжлалт тоглоом, ёс заншлаар «Монгол наадгай» сэдэвт тэмцээнийг 11 жилийн 1-р сургуулийн Сарантуяа багштай 6в ангийн сурагчдын дунд зохион явууллаа. Тэмцээний үеэр «Монгол ёс заншил» сэдэвт номын үзэсгэлэн
- ✓ Олон улсын эмэгтэйчүүдийн эрхийн өдрийг тохиолдуулан ЕБС-ийн ахлах ангийн сурагчдын дунд «Би ээжтэйгээ байхад баян» сэдэвт эссе бичлэгийн уралдаан
- ✓ «Бичиг соёлын хишиг өдөр»-ийг угтаж «Ухаан далай номоос эхтэй» 14 хоногийн аяныг Сүхбаатар сумын ЕБС-ийн 6-р ангиудын сурагчдын дунд зохион явуулж хамгийн олон ном уншсан сурагчдыг шагнаж урамшууллаа. Хүүхдийн шинэ номын үзэсгэлэн гаргаж, шинэ номын мэдээлэл хийсэн. /108 сурагч/
- ✓ 2008-2009 оны хичээлийн шинэ жилийг тохиолдуулан «Нээлттэй хаалга»-ны өдрийг зохион байгуулж 2008 онд шинээр ирсэн номоор «Шинэ номын үзэсгэлэн» гаргаж, шинэ номын мэдээлэл хийлээ. Мөн өдөрлөгийн үеэр талбайн хүүхдийн зургийн уралдаан, номын сугалаа зохион байгуулсан /200 гаруй хүн/
- ✓ 10-р сарын 20-ны өдөр Партизаны талбайд зохион байгуулагдсан «Нээлттэй хаалга»-ны өдөрт оролцож байгууллагын үйл ажиллагаа, шинэ номоо сурталчлав /300 гаруй хүн/
- ✓ Аймгийн Зохиолчдын салбартай хамтран Соёл урлагийн ажилтаны баярын өдрийг тохиолдуулан Ц.Дамдинсүрэнгийн 100 насны ойд зориулж Уншигчдын бага хурал /80 гаруй хүн/
- ✓ 12 жилийн 4-р сургуулийн багш,

сурагчдын дунд «Ном харилцааны хэрэгсэл мөн үү» сэдэвт судалгаа /800 гаруй сурагч/

- ✓ 12 жилийн 4-р сургуулийн номын сангийн фондыг баяжуулах зорилгоор сурагчдын дунд ном цуглуулах сарын аян /500 гаруй сурагч/
- ✓ «Уншихаа боливол сэтгэхээ болино» сэдэвт зохион бичлэгийн уралдаан /60 гаруй сурагч/
- ✓ «Ном миний сайн нөхөр» зургийн уралдаан /50 гаруй сурагч/
- ✓ Танин мэдэхүйн «АХА» тэмцээн /40 гаруй сурагч/
- ✓ «Дүрийн тоглолт» зохион байгуулж /50 гаруй хүнийг хамруулав/
- ✓ «Ардын урлагийг дэмжих» үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд ардын уламжлалт урлагтай холбогдох номын булан байгуулах
- ✓ «Морин хуур, уртын дууг хөгжүүлэх» үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд бүх сум, байгууллагын номын сангаар дамжуулж мэдээллийн булан байгуулах гэх зэрэг ажлуудыг зохион байгууллаа.

Долоо. Сургалт-арга зүй, мэргэжил дээшлүүлэлт

Сумдад нийтийн номын сан байгуулагдсантай холбогдуулан Аймгийн Төв номын сангаас нийт 17 сумын 21 соёлын төвийн дэргэдэх нийтийн номын сангийн номын санч нарт ажлын ерөнхий ойлголт чиг баримжаа олгох зорилго чиглэлтэйгээр 2008 оны 03 сарын 24, 25-ны өдрүүдэд сургалт зохион байгууллаа.

Тус сургалтаар:

- Номын сангийн номзүйн ангилал, номзүйн бичилт хийх
- Номонд техник ажиллагаа хийх
- БСШУ-ны сайдын 2005 оны 12 сарын 30-ны өдрийн 441 тоот тушаалын хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх тухай

316-р тушаалыг хэрэгжүүлэх

- Номын сангийн стандарт, ажлын төлөвлөгөө, тайлан бичих зэрэг сэдвээр аймгийн номын сангийн захирал Ч.Үзмээ, номзүйч А.Оюунсүрэн, номын санч Т.Нарандалайнармэргэжлийнхичээл зааж онолын сургалтыг дадлага ажилтай хослуулан хийж өөрийн номын сангийн үйл ажиллагааны жишээн дээр тайлбарлан үзүүлсэн нь их үр дүнтэй өгөөжтэй ажил болж номын санч нарын талархалыг хүлээлээ.

Жил бүр тэмдэглэн өнгөрүүлдэг «Соёл, урлагын ажилтаны баяр»-ын өдрийг тохиолдуулан 2008 оны 9-р сарын 29, 30-ны өдрүүдэд «Номын санчдын сургалт-семинар»-ыг Аймгийн БСГ-тай хамтран зохион байгуулж сум, сургуулийн 40 гаруй номын санчдыг хамрууллаа.

Сургалтанд:

- Номын санд мөрдөгдөх стандарт
- БСШУ-ны сайдын 2005 оны 12 сарын 30-ны өдрийн 441 тоот тушаалын хэрэгжилтыг эрчимжүүлэх тухай 316-р тушаалыг хэрэгжүүлэх
- Номын сан-номзүйн ангилал, номзүйн бичилт хийх
- Номонд техник ажиллагаа хийх сэдвээр сэдвээр /БСШУЯ-ны мэргэжилтэн Баяраа, Аймгийн Төв номын сангийн захирал Ч.Үзмээ, Аймгийн БСГ-ын аргазүйч Нарантуяа, Аймгийн Төв номын сангийн номзүйч А.Оюунсүрэн нар хичээл зааж зөвлөгөө өглөө.

Дээрх сургалт-семинарын үеэр Ардын уран зохиолч, академич Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний 100 жилийн ойд зориулан аймгийн «Номын сангийн зөвлөл»-өөс аймгийн Зохиолчдын эвлэлтэй хамтран

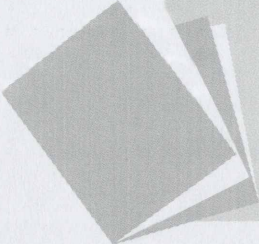
Ц.Дамдинсүрэнгийн намтар уран бүтээл сэдэвт «Уншигчдын бага хурал» зохион байгуулав. Ц.Дамдинсүрэнгийн намтар уран бүтээлээр номын үзэсгэлэн, шинэ номын үзэсгэлэн гаргаж зохиолчийн бүрэн зохиол болох Монголын анхны мультимедиа электрон номыг уншигчдад үзүүлэв.

Хөдөө орон нутгийн сум, сургуулийн номын санчдын мэргэжил, мэдлэгийг дээшлүүлэх, номын сангийнхаа ажлыг зөв зохион байгуулж, уншигч хэрэглэгчиддээ үйлчлэхэд нь тус дөхөм болох мөн нөгөө талаар «Аймаг, нийслэлийн Төв номын сангийн үлгэрчилсэн дүрэм»-д заасны дагуу сум, сургуулийн номын санчидад арга зүйн зөвлөгөө өгч, туршлагаасаа хуваалцан хамтран ажиллаж байна.

Найм. Тайлан, мэдээ гаргалт

БСПУЯ, Үндэсний номын сан, Аймгийн БСГ болон бусад байгууллагуудад холбогдох мэдээ тайланг цаг хугацаанд нь гаргаж хүргүүлж байна.

Номын сангийн ажилтнуудын жил, улиралын ажлын тайланг гаргуулж тухай бүрд нь дүгнэн ажиллаж байна.

ТӨВ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Аймгийн Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрт 7 бүтээгдэхүүн нийлүүлэх үр дүнгийн гэрээ 7, засаг нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлд 2 хэрэгжүүлэх арга хэмжээг тусган биелэлтэнд хяналт тавин ажилласны үр дүнд хэрэгжилт нь 100%-д хүрсэн. Мөн жил, улирлын төлөвлөгөөнд 7 зорилт, 28 хэрэгжүүлэх арга хэмжээг тусган, хэрэгжилт 100% байна.

Тухайлбал:

Нэг: Иргэд уншигчдад ном, хэвлэл мэдээллийн материал хүргэх үйлчилгээ

1. Үйлчилгээндээ 2300 байнгын уншигч, 12037 ирэгсэд, лавлагаа мэдээллийг 490 хүн, канон, компьютерийн үйлчилгээнд давхардсан тоогоор 200 хүнд нийт 15027 уншигч, үйлчлүүлэгчдэд үйлчлэн 28218 ш ном, хэвлэл мэдээллийн материал олгож уншуулсан байна.
2. Нийтийн номын сангийн уламжлалт болон шинээр бий болсон /интернет, скайнер гэх мэт/ үйлчилгээ авах сонирхолтой боловч амьдралын нөхцөл бололцооноос болж карт нээлгэх боломжгүй, хүрэлцэн ирж чадахгүй хэвтэрийн өндөр настангуудад зориулан Аймгийн Хөдөлмөр халамж үйлчилгээний хэлтэс, Ахмадын хороо, аймгийн төвийн IY, Y сургууль, Хүмүүн цогцолбор сургуулийн А, Б, В байр, МСҮТ-ийн сургуулиудтай хамтран өндөр настан, сурагчид нийт 813 хүнийг үнэ төлбөргүй уншигчийн

картыг шинээр нээж, үйлчилгээндээ хамруулав.

3. Улирал бүрийн эхэнд номын сангийн үйлчилгээний талаар үйлчлүүлэгчдээ судалгааны анкетаар санал хүсэлт авч дүгнэлт хийн, цаашид авах арга хэмжээгээ тодорхойлж байна. Уг судалгаанд төрөл бүрийн мэргэжлийн 5-60 насны нийт 100 гаруй хүн хамрагдлаа. Насны онцлогоор авч үзэхэд: 5-10 насныхан 10%, 11-15 насныхан 5%, 16-20 насныхан 33.3%, 21-25 насныхан 11.6%, 26-30 насныхан 6.6%, 31-35 насныхан 11.6%, 36-40 насныхан 0.5%, 41-45 насныхан 10%, 46-аас дээш насныхан 11.4% эзэлж байна.

Цаашид: Бид бүхэн санал асуулгыг тогтмол явуулан номын сангийнхаа үйл ажиллагаандаа үнэлэлт дүгнэлт өгч, ялангуяа санал асуулгаар ирүүлсэн шинэлэг санаануудыг онцлон хэрэгжүүлэх болсон.

4. Номын сангийн сан хөмрөгийг 9 төрлийн 4434000 мянган төгрөгний 627 ширхэг ном, 12 төрлийн 265.0 мянган төгрөгний тогтмол хэвлэл, сэтгүүлийг авахад улсын төсвөөс 4699000 мянган төгрөгийг зарцуулсан бол хандив, төслөөр 7 төрлийн 120 ширхэг 686600 мян. төгрөгийн фонд баяжилтыг хийж 2008 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт 747 ширхэг ном 5385600 мян. төгрөгийн фонд баяжилтыг хийсэн.
5. Орон нутгийн номын сангуудын хоорондын ном солилцоог Өндөрширээт, Баянцогт, Эрдэнэ,

Мөнгөнморьт, Баянчандмань сум, сургуулийн номын санд 14-21 хоногийн хугацаатай 100 гаруй ширхэг номоор хийсэн. Шинэ болон хуучин номыг зөөврийн номын сангаар дамжуулан Ахмадын хороо, Нийгмийн халамж үйлчилгээний хэлтэс, ЕБСургууль болон цэцэрлэгүүдэд 42 ширхэг номоор 235 хүүхдэд үйлчилсэн.

6. Сэдэвчилсэн болон шинэ номын үзэсгэлэнг 27 удаа байгууллагын хэмжээнд зохион байгуулж, нийт 405 номоор тойм хийн, аймгийн номын сангаас эрхлэн гаргадаг «Номын санч» сонинд шинэ номын мэдээний буланд байршуулан уншигчдын хүртээл болгосон.

Хоёр: Уламжлалт үйлчилгээг орчин үеийн нэмэлт үйлчилгээтэй хослуулах замаар үйлчилгээний чанар сайжруулах

1. Байгууллагынхаа үйл ажиллагаа /PR/-г Эрдэнэт, Говьсүмбэр, Дорнод аймгийн номын сангийн ажилтан, албан хаагчид, аймгийн төвийн Зуунмодсумын англи хэлний коллеж, Нүүдлийн номын сан сургалтын төв, IY, Y болон Хүмүүн цогцолбор сургуулийн /А, В байр/, Бүжинхэн, Дэгдээхэй цэцэрлэгүүдийн суралцагч, багш ажилчдад шинэ ном хэвлэл, виртуал номын сангийн ажиллагааг сурталчилан, танилцуулан мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгөв. Уншигч хэрэглэгчдэд мэдээллээр үйлчлэх, лавлагааг амаар, бичгээр болон сэдэвчилсэн, баримтын тодотгосон хэлбэрээр 490 хүнд, католог ашиглалтын талаар зөвлөлгөө өгч фондноос 2250 ш ном захиалгын хуудсаар өгч үйлчилсэн.
2. Аймгийн Боловсрол соёлын газар, Хүүхдийн төлөө төв, ЕБС-иуд

болон Музей зэрэг байгууллагатай удирдамж, болзол боловсруулан «Бичиг үсгийн хишиг өдөр», «Номын 10 хоног», «Үлгэрийн баатрууд амилсан нь», «АХА», «Центавр», «Үндэсний бичиг үсгийн баяр» зэрэг 16 СОНА зохион явуулахад нийт 800 гаруй хүн хамрагдсан.

3. Жил бүр уламжлал болгон аймгийн Нийтийн номын сангаас «Тэргүүний уншигч»-ийг шалгаруулдаг билээ. 2008 оны «Тэргүүний уншигч»-аар гэрээр ном олгох танхимаас аймгийн төв Зуун мод сумын иргэн Ч.Цэвэлмаа, Хүүхдийн уншлагийн танхимаас А.Цагаанцэцэг /5-р сургуулийн 96 анги/, Насанд хүрэгчдийн уншлагын танхимаас У.Ундрахбаяр /Хүмүүн цогцолбор сургуулийн 9е ангийн сурагч/ нар шалгарч Өргөмжлөл, мөнгөн шагналаар шагнагдсан.
4. Хүүхдийн уншлагын танхимын номын санч Г.Балжинням нь Бүжинхэн цогцолборын А, Б, В байрны цэцэрлэгийн хүүхэд, Хүмүүн цогцолборын 2, 3 дугаар ангийн сурагчдын дунд «Лууны хүү Котаро», «Дун ноён», «Модон бурхан», «Шүхэрт малгай» зэрэг 42 номоор нийт 235 хүүхэд багачуудад чанга уншлага, тойм яриа хийв.
5. Өөрийн байрандаа номын худалдааны цэгээр Битпресс, Соёмбо принтинг, Мөнхийн үсэг зэрэг компаниас хэвлэгдэн гарсан ЕБС-ийн сурах бичгийг гэрээт борлуулагчаар нь дамжуулан худалдсан.
6. Боловсрол соёлын газар, Дэлхийн зөн Монгол олон улсын байгууллага, Эрүүл мэндийн газар, Монос Форсн ХХК, Цахилгаан эрчим хүчний газар зэрэг төрийн болон төрийн бус байгууллагын сургалт семинарт /Уулзалт ярилцлага, сургалт зохион байгуулах, мэдээлэл түгээх/ өрөөг ашиглуулсанаар төсөвт 168.0 мянган төгрөгийг оруулав.

Гурав: Мэдээлэл, лавлагаа номзүйн үйлчилгээ

1. БСШУ-ны Сайдын 2003 оны 429 дүгээр тушаалаар батлагдсан «Соёл урлагийн байгууллагын үйл, ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ хийх, үнэлэх журам»-ын дагуу байгууллагынхаа үйл ажиллагаанд үнэлгээ хийсэн. Мөн статистикийн мэдээллийг төвлөрсөн ба төвлөрсөн бус маягт /СУ-3, 5, 10, 15/-аар нэгтгэн БСШУЯаманд явуулсан.
2. Улс төр, хууль зүй, эрүүл мэнд, урлаг, спортын 8 төрлийн сэдэвчилсэн картын сан ажиллуулж, орон нутгийн булан нээж 35 ширхэг бүртгэн мэдээлэх номзүйн гарын авлага, орон нутгийн картын сан хийв.

Дөрөв: Уншигчдыг электрон каталог ашиглуулах үйлчилгээ

1. Одоогийн байдлаар хүүхэд, насанд хүрэгчид болон гэрээр олгох танхим, гадаад болон үндсэн фондын 28282 ширхэг номыг төрөл анги, зохиогч, хэвлэсэн он, түлхүүр үг зэргээр электрон каталогт оруулж, нэг бүрчилэн зураасан коджуулан нийт фондын бүртгэлд 100% хамруулсан. Мөн үндсэн фондод хадгалагдаж, үндсэн хөрөнгөнд тоологдож уншигч, хэрэглэгчдийн хэрэгцээ болон эдэлгээний чанар муудсан 9480ш ном, 1970-1980 оны 327ш тогтмол хэвлэл нь урагдаж, шарлан бороо чийгэнд норж гэмтсэн тул нийт 9807ш ном хэвлэлийг байгууллагын үндсэн хөрөнгөнөөс хасч өгөх хүсэлтийг ИТХ-д оруулж шийдвэр гаргахад бэлэн болгосон.
2. Төв номын сангийн уламжлалт үйлчилгээг орчин үеийн үйлчилгээтэй

хослуулан орон нутагт мэдээлэл цуглуулах, боловсруулах, хадгалах, түгээх шинэ тогтолцоо бүхий электрон каталог, интернетийн үйлчилгээ бүхий Виртуал номын сан болох төслийг Дэлхийн зөн монгол ОУБайгууллага дэмжиж шаардлагатай компьютер, техник хэрэгслийг суурилуулан интернет үйлчилгээг тогмолжуулснаар нийт давхардсан тоогоор 150 гаруй хүнд үйлчилсэн.

3. Номын сангийн уламжлалт үйлчилгээнээс гадна иргэдэд хэрэгцээтэй байгаа хувилан олшруулах үйлчилгээг нийт 50 хүнд хүргэсэн.

Тав: Ном хэвлэлийг сэлбэн засах үйлчилгээ

1. Электрон каталогт оруулахтай холбогдуулан уншлагын танхим бүр ойрын болон үндсэн фондод байгаа 356 ном, хэвлэлийг сэлбэн засав.
2. Соронзон хаалганаас үзүүлэлт, чанараар давуу талтай радио долгионы хаалгыг насанд хүрэгч болон хүүхдийн уншлагын танхимд суурилуулан, 2310ш номонд нууцлалын ялтасыг суулгаж ном алдагдахаас сэргийлэх арга хэмжээ авсан.

Зургаа: Номын сангийн орчиныг сайжруулах, ажиллагсадын нийгмийн асуудал

1. МУ-ын Засгийн газрын тогтоолоор Мэргэжлийн албан хаагчдын үр дүнгийн гэрээг 2008 оны эхний хагас болон бүтэн жилээр дүгнэхэд ажиллагсад тус бүр 92.7-94.2% биелэлттэй дүгнэгдэж, нэмэгдэл цалин 1543.3 мянган төгрөгийг олгосон. Мөн байгууллагын

хөдөлмөрийн аваргыг шалгаруулан «Өргөмжлөл», мөнгөн шагналаар шагнаж урамшуулав.

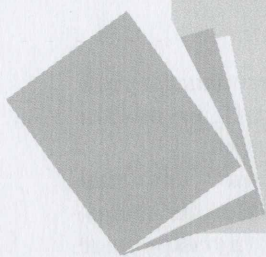
2. Өөрийн байгууллагын харьяанд байдаг 7 өндөр настанг цагаан сар, ахмадын өдрөөр байгууллага дээрээ хүлээн авч нийт 100.0 мян. төгрөгийн бэлэг, Хүүхдийн баяраар ажиллагсадын 11 хүүхдэд нийт 55.0 мян.төгрөгийн бэлгийг гардуулсан.
3. Харилцагч байгууллагуудтай сар, улирал бүр холбогдох тооцоог хийж өр, авлагагүй ажилласан болно.
4. Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны журам, ажилтантай байгуулсан эд хариуцагчийн гэрээг мөрдөгдөж буй заавар, журмын дагуу хийж, төсөвт тусгагдсаны дагуу 5.2 сая. төгрөгний засвар үйлчилгээ хийж, тоног төхөөрөмжөөр хангалаа.

Долоо: Сум, сургуулийн номын сангуудад мэргэжил арга зүйн туслалцаа үзүүлэх, номын санчдын мэдлэг мэргэжлийг дээшлүүлэх үйлчилгээ

1. Жаргалант, Баянцогт, Баянчандмань, Эрдэнэсант, Өндөрширээт, Лүн, Алтанбулаг, Баян, Эрдэнэ, Архуст болон Зуун модын төвийн сургууль, сумдын 16 номын сангуудын үйл ажиллагаанд үнэлэлт өгч, мэргэжил арга зүйн туслалцаа үзүүлсэн.
2. «Номын сангийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах нь» сэдэвт орон нутгийн номын санчдын сургалт, семинарыг аймгийн БСГ, Үндэсний номын сантай хамтран зохион байгуулав. Тус сургалтыг төрийн соёлын бодлого, номын сангийн ангилал, тодорхойлолт, электрон каталог хэрхэн ашиглах, үйлчилгээний хүрээг өргөжүүлэх зэрэг сэдвүүдээр явуулан ажил мэргэжлийн уралдааныг явуулснаас

Зүүн бүсийн Цэрэннадмид ахлагчтай «Номч баг» түрүүлсэн. Нийт номын санчдийн 87% хамрагдсан.

3. Орон нутгийн номын санчдын сургалт, семинараар «Номын санч» сонингийн улирлын дугааруудыг бэлтгэн нийт 200 ширхэгийг тараан сумдад хүргэв.
4. БСШУЯмнаас зохион байгуулсан 21 хоногийн сургалтанд Батсүмбэр сумын сургуулийн болон Борнуур, Батсүмбэр, Баянцагаан, Заамар сумын соёлын төвийн нийт 6 номын санч хамрагдав.
5. Нээлттэй өдөрлөгийг Алтанбулаг, Архуст, Зуун мод, Эрдэнэ сумын багш, ажилчид, иргэдийн дунд зохион байгуулан, шинэ номын үзэсгэлэн гаргаж, мэдээллийн компьютерт Цахим номын сангийн програмыг суулгаж үзэгч, уншигчдад хүргэж, АХА тэмцээнийг насанд хүрэгчид болон суралцагчдын дунд зохион байгуулан, үнэгүй картыг уншигчдын дунд нээн ажиллалаа. Нийт давхардсан тоогоор 1000 гаруй хүн хамрагдаж хэрэгцээт мэдээллээ авсан.

УВС АЙМГИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНЫ ЖИЛИЙН АЖЛЫН ТАЙЛАН

Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр болон Аймгийн засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийг ханган биелүүлэх зорилгоор 2008 онд манай хамт олон тодорхой бүтээлч ажлуудыг хийж үйлчилгээний чанар, орчин нөхцөлийг сайжруулах талаар дараахь ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ.

Нэг. Дотоод зохион байгуулалтын ажил:

- 1.1 2008 онд байгууллагаас хэрэгжүүлэх жилийн ажлын төлөвлөгөөг боловсруулан хамт олны хурлаар хэлэлцүүлэн батлаж ажилласан бөгөөд нийт ажиллагсадтай үр дүнгийн гэрээ, хөдөлмөрийн гэрээг шинэчлэн байгуулж ажлын байрны тодорхойлолтыг өөрчлөн мөрдөж эхэллээ.
- 1.2 2008 онд аймгийн засаг даргад нийлүүлэх бүтээгдэхүүний гэрээг Боловсрол Соёлын Газрын даргатай байгуулж гэрээний биелэлтийг хагас, бүтэн жилээр дүгнэн гаргалаа.
- 1.3 Өөрийн байгууллагын ажиллагсадтай байгуулсан үр дүнгийн гэрээ болон хөдөлмөрийн гэрээг дүгнэн ажилтан тус бүрээр тайлан гаргуулан ажлыг нь үнэлэн дүгнэлээ.
- 1.4 2008 оны жилийн ажлын төлөвлөгөөнд 61 ажил төлөвлөснөөс 60 ажлыг биелүүлж LIB4U NET VERNON програмыг хөрөнгө мөнгөний дутагдлаас болж худалдан авч дотоод сүлжээ байгуулж чадаагүй.
- 1.5 Байгууллагын ажиллагсадын хурал цуглааныг сар тутам хийж цаг үеийн ажлууд болон ажлын төлөвлөгөөний биелэлттэй холбоотой асуудлыг хэлэлцэн шийдвэрлэж байлаа.
- 1.6 Аймгийн мэргэжлийн хяналтын газрын соёлын асуудал хариуцсан улсын байцаагч номын сангийн үйл ажиллагааны түвшинд хяналт шинжилгээ хийж 86.3%-ийн үнэлгээ өгч номын сангийн ажил үйлчилгээ «хангалттай сайн» явагдаж байна гэж дүгнэлээ.
- 1.7 Байгууллагын ажиллагсадын үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг дүгнэж 2008 оны байгууллагын аварга тэргүүнийг шалгаруулан дүгнэлээ. 2008 оны ажлаараа фондын эрхлэгч М.Бадам аварга ажилтанаар, Уншлагын танхимын номын санч Б.Сүрэнжав дэд аврагаар тус тус шалгарлаа.

Хоёр. Гэрээний биелэлтийн талаар:

- 2.1. 2008 онд Боловсрол Соёлын Газрын даргатай бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээ байгуулан ажилласан бөгөөд гэрээний биелэлтийг заалт бүрээр үр дүнгийн гэрээ дүгнэсэн тухай илтгэх хуудсаар дүгнэж БСГ-т хүргүүлсэн болно.
- 2.2. 2008 оны үр дүнгийн гэрээгээр 8 бүтээгдэхүүн нийлүүлэхээр тусгай захиалгат

бүтээгдэхүүн 4, өмчлөгчийн эрхийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр 4, нийт 16 бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээ байгуулан ажилласан. Эдгээрээс 1 асуудал тасарсан, 1 ажил 75%-ийн биелэлттэй биелэгдэж бусад 14 ажил 100% хэрэгжсэн гэж дүгнэж байна. Үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг заалт тус бүрээр дүгнэвэл:

2.2.1. 2008 онд 27500-28000 ирэгсэдэд үйлчлэх төлөвлөгөөг 29857 буюу 106.6%-иар биелүүлэн, 34225 номоор үйлчилж фондын эргэлт 49.2%, 1 уншигчийн уншсан ном 9.7, 1 уншигчийн ирц 7.5 удаа гэсэн дүн мэдээ гарч байна.

2.2.2. Суудлын тоог 35-40-өөр нэмэгдүүлэх нийт суудлын тоог 120-д хүргэх зорилт тавьсан.

Одоогоор уншлагын танхимд 60 суудал, хүүхдийн танхим 40 суудал, тогтмол хэвлэлийн танхим 20 суудал, интернет танхим 5 суудлаар үйлчилгээ явуулж нийт 125 суудлаар үйлчилгээгээ явуулж байна.

2.2.3. Фондыг 5.000 сая төгрөгийн номоор баяжуулах гэрээ байгуулсан.

Төсвөөс 290 нэр төрлийн 642 ш номыг 4990.7 мянган төгрөгөөр, хандиваар 140 нэр төрлийн 245 ш 1284.5 мянган төгрөгийн үнэ бүхий номыг хандиваар авч, 22 нэр төрлийн 51 нэгжийн 338.7 мянган төгрөгийн тогтмол хэвлэлийг орлогод авч нийт 452 нэр төрлийн 6513.9 мянган төгрөгийн 938 нэрийн ном, хэвлэлээр фондын баяжилт хийж 69.6 мянган боть номтой боллоо.

2.2.4. Шинэ номын үзэсгэлэнг 38-40 удаа гаргаж, интернет үйлчилгээнд 800-850 хүн хамруулах, 150-180 хүнд сургалт явуулж шаардлагатай мэдээ мэдээллээр хангах гэрээ байгуулсан.

2008 онд 3 танхимд шинэ номын үзэсгэлэн 38 удаа, сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн тэмдэглэлт өдрүүд болон цаг үеийн зорилтуудтай уялдуулан 12 удаа гаргаж нийт 1400 гаруй хүнд сурталчиллаа. Соёл олон нийтийн ажил 26 удаа тодорхой зохиолчдын бүтээлээр уншигчдын бага хурал, хэлэлцүүлэг, АСТ, маргаан, Дэвжээ тэмцээн хэлбэрээр зохион байгуулж нийт 2100 гаруй уншигчид оролцлоо. Шинэ номын мэдээг 4 дугаар гаргаж уншигчдад ашиглуулан хувийг БСГ болон сумдад хүргэж үйлчиллээ. Интернет үйлчилгээгээр 650 гаруй хүнд үйлчилж, 243 хүнд электрон шуудангийн хаяг нээж мэдээ мэдээлэл олж авах арга барилд сургалаа.

2.2.5. 8150-8200 номонд сэргээх үйлчилгээ хийх, нийт номын 8.5-8.7%-ийг сэлбэн засах, 4 танхимаар номын сангийн үйлчилгээ явуулах тухай заалт гэрээнд тусгагдсан.

2008 онд 5700 гаруй номын урагдсан болон алга болсон хуудсыг нөхөн сэргээж, 7400 гаруй номын хавтсыг сэлбэн засварлан скочдох, наах зэрэг үйлчилгээ хийлээ. Энэ нь бүгд 13100 номыг сэлбэн засварласан дүн гарч байна. Үүнээс гадна фондын нийт номын 9%-ийг буюу 6300 гаруй номыг ангилалд нь оруулан байрлуулах үйлчилгээ хийгдлээ. 2008 онд 42000 гаруй номыг Сангийн сайд, БСШУ-ны сайдын тушаалаар батлагдсан журмын дагуу дахин үнэлгээ хийж данс бүртгэлд тусгах ажлыг шийдвэрлэлээ. 20 мянга гаруй номыг электрон каталогт оруулан баркодтой болголоо.

2.2.6. Статистик мэдээг зааврын дагуу хугацаанд нь гаргах, сүүлийн 5 жилээр гаргаж баримтжуулах, албан хэрэг хөтлөлтийг зааврын дагуу гүйцэтгэх үүрэг гэрээнд тусгагдсан.

Энэ заалтын дагуу СУ-3 мэдээг улирал тутам гаргаж БСГ, НБЗХ, Статистикийн хэлтэст хүргүүлж байсан бөгөөд СУ-10, СУ-15 мэдээг хагас, бүтэн жилээр гаргаж дээрхи газруудад болон БСШУЯ, ҮНС-д мэдээллэж ажиллалаа. Цаг үеийн шинж чанартай мэдээ мэдээллийг тухай бүрт нь гарган хүргэж хэвшсэн. Сүүлийн 5 жилийн тоон үзүүлэлтээр судалгаа гаргаж дүн шинжилгээ хийн мөрдөн ажиллаж байна. Албан хэрэг хөтлөлт стандартын дагуу хөтлөгдөж байгаа. Бичиг хэрэг хариуцсан номын санчийг 2008 онд сургалтанд 1 удаа хамруулж арга зүйн чиглэлийн «КЕМУ» сэтгүүлийг захиалан ажиллаж байна.

2.2.7. Номын яармаг худалдааг уламжлал ёсоор зохион байгуулж өргөжүүлэх, сурагчдад зориулсан үйлчилгээг 2-3-аар нэмэгдүүлэх 1-2 дугуйланг номын сангийн чиглэлээр тогтмол явуулж хэвшүүлэх зорилт гэрээнд тусгагдсан.

Энэ заалтыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр зохиосон гол соёл олон нийтийн ажлын талаар үр дүнгийн гэрээ дүгнэх илтгэх хуудасны 7 дахь заалтанд дэлгэрэнгүй тайлагнасан тул тэндээс үзнэ үү !

2.2.8. 2008 онд үйлчилгээний орлогоос 550.0 төгрөгний орлого оруулж, 74.382.6 мянган төгрөгийн зардал гаргахаар гэрээ байгуулсан.

Гэрээний энэ заалтыг номын сангийн танхимуудын үйлчилгээнээс 400 мянган төгрөгний орлого, интернетийн үйлчилгээнээс 246.5 мянган төг, бүгд 646.5 мянган төгрөгний орлого оруулж орлогын төлөвлөгөөг 117.5%-иар биелүүлж 74.353.3 мянган төгрөгийн төсвийн гүйцэтгэлтэй ажиллаж өр авлагагүй байгууллага болсон амжилтаа бататгалаа.

Гурав. Хууль тогтоомж шийдвэрийн хэрэгжилт үр дүн:

3.1. 2008 онд Соёлын талаар төрөөс баримтлах бодлого болон Соёлын тухай хуулийн заалтуудыг үндэслэн 2007 онд болсон Соёл урлагийн ажилтны улсын анхдугаар чуулганы шийдвэрийг хэрэгжүүлэх, номын сангийн орчны MNS 5742:2007 стандартыг хангаж ажиллах зорилт дэвшүүлэн ажлаа жил, улирлаар төлөвлөн ажиллалаа.

3.2. Монгол улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2.2.-ын 30-р заалтанд хамаарах 2 заалт болон аймгийн Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийн 44-р заалтын биелэлтийг сүүлийн 4 жилээр гаргаж Аймгийн ЗДТГ-ын ТЗУХ болон НБЗХ, БСГ-т гаргаж хүргүүлсэн болно.

3.3. Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны 2009-2012 онд хэрэгжүүлэх хөтөлбөрт номын сангийн талаар тусгах бодлогын болон хэрэгжүүлэх ажлын саналаа боловсруулан хамт олны хурлаар хэлэлцүүлэн зохих хэлтсүүдэд хүргүүлээ.

3.4 БСШУ-ны сайдын 2005 оны 441-р тушаалыг хэрэгжүүлэх, номын санд хөтлөгдөх бүртгэл маягтуудын хөтлөх заавар журмыг сумдын болон сургуулиудын номын санчдын нэгдсэн сургалт семинараар хэлэлцүүлэн, хэрэгжүүлэлтийн байдлыг сумдын номын сангуудад шалган зөвлөж туслах ажлыг зохион байгууллаа.

3.5. Сангийн сайд, БСШУ-ны сайдын хамтарсан тушаалаар батлагдсан журмын

дагуу номын дахин үнэлгээг хийж 42000 номыг дахин үнэлж данс бүртгэлд тусгалаа.

3.6. БСПУ-ны сайдын 2007 оны 415-р тушаалаар батлагдсан номын сангуудын үлгэрчилсэн дүрмийг үндэслэн өөрийн номын сангийн дүрмийг боловсруулан хамт олны хурлаар хэлэлцүүлэн мөрдөн ажиллаж байна.

3.7. Үйлчлүүлэгч, уншигчаас 500 хүний санал, судалгаа авч өөрийн үйл ажиллагаанд үнэлэлт дүгнэлт хийж үйл ажиллагаандаа тусган хэрэгжүүлж байна.

Дөрөв. Төсвийн зарцуулалтын үр дүн:

4.1. Өөрийн орлогын төлөвлөгөөний биелэлт

/мян төг-өөр/

Он	Төлөвлөгөө	Биелэлт	Хувь
2006	300.0	327.0	109%
2007	300.0	544.1	181.3%
2008	550.0	646.5	117.5%

4.2. Батлагдсан төсвийн зарцуулалт

Үзүүлэлт	Батлагдсан төсөв	Гүйцэтгэл
Нийт дүн	74.382.6	74.353.3
Цалин	34.579.5	34.575.2
НДШ	3457.8	3457.8
Бичиг хэргийн зардал	250.0	249.7
Гэрэл цахилгааны зардал	687.0	653.1
Түлш халаалтын зардал	18778.7	18775.9
Тээвэр шатахууны зардал	718.4	1538.4
Цэвэр бохир усны зардал	2572.8	1636.1
Шуудан холбооны зардал	120.0	120.0
Томилолтын зардал	246.4	670.8
Нормын хувцас зөөлөн эдлэл	500.0	500.0
Ном хэвлэл авах зардал	5000.0	4999.9
Урсгал засвар	2500.0	2157.8
Эд хогшил авах зардал	2700.0	2700.0
Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулалын зардал	2000.0	2000.0
Төлбөр хураамж	272.0	169.5

Тав. Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн биелэлт

Аймгийн Засаг даргын 2004-2008 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 44-р зүйлд «Номын санг интернет мэдээллийн төв болгож, номын худалдаа үйлчилгээ эрхлэхийг дэмжинэ» гэсэн заалтыг хэрэгжүүлэх талаар номын сангийн хамт олноос дараах ажлуудыг гүйцэтгэж байна.

Үүнд:

- 5.1. Номын сангийн барилгад 10.8 сая төгрөгийн их засвар хийж үйлчлүүлэгчдийн үйлчлүүлэх нөхцөл, ажиллагсадын ажиллах нөхцөлийг сайжрууллаа.
- 5.2. Монгол улсын Засгийн газрын болон Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан номын сантай холбоотой заалтуудад хувийн хэрэг хөтлөн хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөө гарган түүний биелэлтэнд хяналт тавьж жил бүрийн хийсэн ажлын үр дүнг тооцон ажиллаж байна.
- 5.3. Аймгийн боловсролыг дэмжих сангийн хөрөнгөөр 2338 мянган төгрөгийн үнэ бүхий өндөр хурдны интернетийн антен суурилуулж 5 компьютер бүхий төвийг нээн ажиллуулж байна.
- 5.4. Интернет төв нээгдсэнээр уншигч үйлчлүүлэгчид интернет ашиглан төрөл бүрийн мэдээлэл олж авахаас гадна электрон хэлбэрээр монголын шилдэг зохиолуудыг унших болон хэвлэн авах боломжтой боллоо.
- 5.5. Номын сангийн «Б» блокийн барилгад 5 сая төгрөгийн засвар хийж суудлын тоог 60-аар нэмэгдүүлэн тогтмол хэвлэлийн танхим шинээр нээж одоо 125 суудлаар үйлчилгээ явуулж байна.
- 5.6. Номын сангийн LIB4U програмыг 2 сая гаруй төгрөгөөр худалдан авч 2008 онд 20000 гаруй номыг электрон каталогт оруулж цахим номын сан болох эхлэл тавигдаж байна.
- 5.7. Сүүлийн 2 жилд номын санчдын мэдлэг боловсролыг дээшлүүлэх, мэдээллээр хангах зорилгоор «Хөдөөгийн номын сангуудын өнөөгийн байдал-цаашдын зорилт», «БСПУ-ны сайдын 441-р тушаалыг хэрэгжүүлье» сэдвээр сумдын болон сургуулиудын номын санчдын дунд сургалт семинарыг 2 удаа зохион байгуулж давхардсан тоогоор 90 гаруй номын санчдыг хамрууллаа.
- 5.8. Интернет үйлчилгээгээр 2800 гаруй хүнд үйлчилж 100 гаруй хүнд электрон шуудангийн хаяг нээж давхардсан тоогоор 30 гаруй сум, сургуулийн номын санчийн ажлыг шалган туслаж, заавар зөвөлгөө өгч, сумдын номын санчдад тусламж, бичмэл сэтгүүл 2 удаа гарган хүргүүллээ.
- 5.9. 2007, 2008 оны шилдэг номыг сумын номын санд хувиарлан хүргүүлэх ажлыг зохион байгуулж сум бүрт 2 жилд 60-70 ширхэг ном хувиарласан байна.
- 5.10. «Монгол бичгээр сайхан бичигтэн» шалгаруулах уралдаан, «Баруун монгол ардын тууль хайлагч хамтлаг хүүхэд» шалгаруулах уралдаан, «Увсын хөх эгшиглэн», «Миний эх орон» сэдэвт яруу найргийн баяр зэрэг уралдаан тэмцээнийг өөрийн байгууллагын нэрэмжит болгон 3 жил дараалан явуулж байна. МНТ зохиолоор «Дэвжээ», Д.Нацагдоржийн өгүүллэгүүдээр «АХА», А.Чеховын уран бүтээлээр театрчилсан тоглолт зэрэг хэвшил болсон соёл олон нийтийн ажлууд зохион байгуулж жил бүр 1500-2100 орчим уншигчдыг хамруулан ажиллаж байна.
- 5.11. Компьютер техник хэрэгслийг ашиглан Үндэсний номын сангийн бүртгэл мэдээлэл агуулсан CD, Ц.Дамдинсүрэнгийн намтар уран бүтээлээр хийгдсэн

мультмедиа ном, УИХ-аас батлан гаргасан хууль тогтоомж, олон улсын гэрээ конвенци зэргийг багтаасан програм, цахим ном, CD зэргийг ашиглан уншигчдад үйлчилж байна.

Зургаа. Хяналт шинжилгээ тайлан мэдээний байдал:

- 6.1. Байгууллагын ажиллагсадын гэрээний биелэлт болон жилийн ажлын төлөвлөгөөний биелэлтийг хагас, бүтэн жилээр шалган ур чадварын нэмэгдэлд өөрчлөлт оруулж, жилийн эцсээр нийт ажилчдаар тайлан хамгаалуулан ажлыг нь дүгнэлээ.
- 6.2. Улирал тутам СУ-3 мэдээг, жилийн эцсээр СУ-10, СУ-15 мэдээнүүдийг гаргаж холбогдох байгууллагуудад хүргүүлж байлаа.
- 6.3. 2007 оны үйл ажиллагаанд Аймгийн МХГ-ын соёлын асуудал хариуцсан улсын байцаагч БСШУ-ны сайдын 2003 оны 429-р тушаалын дагуу хяналт шинжилгээ хийж 86.3%-ийн үнэлгээ өгсөн билээ.
- 6.4. Цаг үеийн ажлаар аймгийн Засаг дарга болон бусад байгууллагаас шаардсан мэдээ мэдээллийг хугацаанд нь гарган өгч байсан болно.

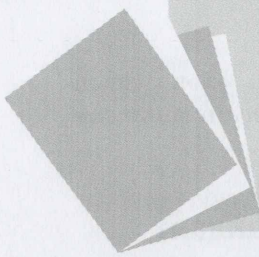
Долоо. Мэргэжлийн ур чадвар дээшлүүлэх талаар:

- 7.1. 2008 онд ТНС-ийн захирал ҮНС-аас зохион байгуулсан сургалтанд 1 удаа, яамнаас зохион байгуулсан сургалтанд 1 удаа оролцож хөдөө сумын 2 номын санчийг 21 хоногийн сургалтанд хамруулсан.
- 7.2. Сумдын болон сургуулиудын номын санчдын сургалтыг 2 удаа аймагт явуулж ҮНС-ийн ахлах арга зүйчээр 2 өдөр хичээл заалгаж номын санчдын дунд ажил мэргэжлийн уралдаан зохион байгуулж дүгнэлээ.
- 7.3. Төв номын сангийн бүх номын санчид LIB4U програм ашиглаж интернет ашиглах чадвартай болсон.
- 7.4. 2008 онд нэг номын санч ХУИС-ийн магистрантурт, нэг номын санч төрийн удирдлагын академд тус тус эчнээ суралцаж байна.
- 7.5. Увс аймгийн зохиолчдын номзүй, Увс аймгаас төрөн гарсан алдартнуудын номзүйг номын санчдаар бэлтгүүлэн ном болгон хэвлүүлэх бэлтгэл хангаж, сэдэвчилсэн номзүй 4-ийг бэлтгэн уншигчдад ашиглуулж байна.

Найм. Байгууллага орчны тохижилтын талаар:

- 8.1. БСШУ-ны сайдын яамны хөрөнгө оруулалтаар 7.348 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж авч үйлчилгээний орчин сайжирлаа.
- 8.2. Цэвэр усны шугам шинээр тавиулж «Б» блокийн халаалтын системийг шинэчилж, 3 өрөө 1 коридорт урсгал засварыг байгууллагын төсвөөс хийлээ.
- 8.3. Гадна орчноо тохижуулах зураглал гарган тохижуулж байгаа. Гадна орчноо цэцэгжүүлэн ажиллаж байна.

Энэ бүхний үр дүнд байгууллагын гадна дотно орчин тохижиж, үйлчлүүлэгчдийн үйлчлүүлэх таатай орчин бүрдсэн гэж үзэж байна.

ХОВД АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН

Ховд аймгийн Нийтийн номын сан нь 2008 онд 70 дахь жилдээ үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Тэрээр Монгол Улсын Засгийн газраас Соёлын байгууллагын талаар дэвшүүлсэн зорилт, төрийн бодлого, шийдвэр, аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд гол анхаарлаа хандуулан ажиллалаа.

Бид оюуны хурдацтай хөгжил бүхий мэдээллийн эрин зуунд цаашид номын санг, иргэдийн зөвхөн ном унших уншлагын газар бус, тэд ном уншихын зэрэгцээ сүүлийн үеийн мэдээ, мэдээллээр хангагдаж өөр хоорондоо мэдээлэл солилцож байх «Мэдээллийн төв» болгон хөгжүүлэх зорилготой ажиллаж ирлээ.

2008 онд манай байгууллага үйлчилгээний чанарт ахиц гаргаж, төлөвлөгөөт үзүүлэлтээ биелүүлэх, номын фондыг баяжуулан, техник тоног төхөөрөмжөөр хангах, материаллаг баазаа бэхжүүлэх, 70 жилийн ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэх зэрэг олон зорилтот ажил дэвшүүлэн ажилласан.

Барилга байгууламж, тоног төхөөрөмжийн талаар:

Нийтийн номын сан, Хүүхдийн номын өргөөний өнгө үзэмжийг сайжруулах, үйлчилгээний ая тухтай орчин бүрдүүлэх зорилгоор 1.0 сая төгрөгийн засвар хийлээ. Энэ хүрээнд байгууллагынхаа цонх хаалгыг засварлаж, дээвэр, шал, гадна хана засварлан будах тааз, цахилгаан гэрэлтүүлэг нөхөн засварлах, зарим нэг сантехник засварлах зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ.

Байгууллагын техник хэрэгсэл, тавилга шинэчлэх зорилгоор төсвийн хөрөнгөөр 2008 оны 5 сард компьютер 2 ш /1.2 сая төгрөг/, сүлжээний төхөөрөмж, номын сангийн LIB4U цогц програм, бар код уншигч, серверийн хамт /5.9 сая төгрөг/ өнгөт принтер 300.0 мянган төгрөг, хивс 440.0 төгрөг, тоос сорогч 100.0 мянган төгрөг, ус буцалгагч 25.0 мянган төгрөгөөр тус тус худалдан авч үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна.

Мөн БСШУЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар аймгуудад хувиарласан 1 компьютер, 50 ширхэг ширээ, 100 ширхэг сандал, 3 ширхэг ажлын ширээ сандлын хамт, 10 ширхэг номын тавиур зэрэг нийт 7.5 сая төгрөгийн хөрөнгийг авч техник хэрэгслээ сайжруулсан нь номын сангийн үйлчилгээнд зохих нөлөө үзүүлээ.

Уншлага үйлчилгээний талаар:

Бид ажлаа сар, улирал, жилээр төлөвлөж, гүйцэтгэлийг нь шалгаж тухай бүрд нь дүгнэж ажлын хариуцлага тооцон ажиллахаас гадна, Аймгийн Боловсрол Соёлын газар, Нийгмийн бодлогын хэлтэстэй бүтээгдэхүүн нийлүүлэх үр дүнгийн гурвалсан гэрээ байгуулан ажиллалаа.

2008 онд уншлага үйлчилгээний хувьд Мэдээлэл, номзүйн тасаг, номын сангийн фондын тасаг, Эрдэм шинжилгээ, чөлөөт уншлагын танхим, Уншлагын их танхим, хүүхдийн Үл мэдэх, Их мэдэх танхим, Америкийн соёл мэдээллийн төв зэрэг тасаг танхимуудын жигд ажиллагааг бүрэн ханган ажиллалаа.

Мэдээлэл, номзүйн тасаг нь: Номын тооллогын ажлыг цэгцлэх, номоо ДДС ангилалд оруулах, данс бүртгэлийг шинэчлэх ажлыг бүрэн хийж дууссан бөгөөд нийт номын төрөл анги, үсэг дарааллын каталогийг зохион байгуулж 1%-ийг электрон каталогт орууллаа.

Тус тасаг 2008 онд шинээр ирсэн 1275 номонд номзүйн ажиллагаа хийж уншлага үйлчилгээнд оруулав.

Номын фондын тасаг нь фондондоо 100492 мянган ном агуулж, жилдээ 1268 номыг уншлага үйлчилгээний 6 тасаг танхимуудад захиалгын дагуу хувиарлан олголоо. Мөн шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн 24 удаа гаргаж сурталчиллаа.

Уншлагын их танхим нь манай байгууллагын хамгийн их үйлчлүүлэгчидтэй, цаг ямагт ачаалалтай байдаг танхим юм. Энд ЕБС-ийн 8-11 ангийн сурагчид хамрагдаж өөрсдийн бие даасан байдлаа хөгжүүлж, дотоод гадаадын сор болсон бүтээлүүдээр үйлчилүүлдэг. Тус танхим нэг ээлжиндээ 80 уншигч суух суудалтай бөгөөд энэ нь уншигчдын хэрэгцээ шаардлага хангахгүй байгаа тул 2008 оны 10 сард суудлын тоог 100 болгон нэмэгдүүллээ. Энэ онд тус танхимаар 1022 уншигч карт нээлгэж, 12355 ирцэд 21117 ном олгогдов.

Хүүхдийн номын өргөө нь дотроо уншигчдын насны ангилалаар «Үл мэдэх», «Их мэдэх» гэсэн 2 танхимд хуваагддаг. Тус танхимуудад ЕБС-ийн 1-7 ангийн сурагчид хамрагдах бөгөөд 2008 онд 1964 уншигчид карт нээж, 18000 ирцэд 28000 ном олгож уншлага үйлчилгээний төлөвлөгөөг 100% -иар биелүүлсэн байна.

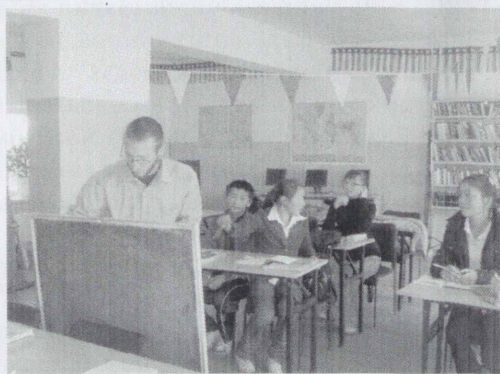
Тус танхимын номын санчид ном уншуулахаас гадна сурагчдыг номтой нөхөрлүүлэх талаар сургууль, анги хамт олон болон багш, эцэг эхчүүдтэй хамтран ажиллаж тэдний дунд танин мэдэхүйн олон талт арга хэмжээнүүдийг байнга зохиодог. Энэ бүхнийг жилийн эцсээр дүгнэж «Тэргүүний уншигч анги хамт олон», «Шилдэг хамтрагч сургууль» зэргийг шалгаруулж шилжин явах хаяг, дарцаг гардууллаа. «Шилдэг хамтрагч сургууль»-аар 11 жилийн 3-р сургууль шалгарч өргөмжлөл 20.0 мянган төгрөгөөр шагнагдлаа.

Эрдэм шинжилгээ, чөлөөт уншлагын танхим нь Иргэд болон оюутан сурагчид багш нарын чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх тэдний танин мэдэхүйг хөгжүүлэх, судалгаа, эрдэм шинжилгээний ажил явуулахад нь туслах зорилгоор байгуулагдсан. Ойрын фондондоо 3500 орчим номтой уг танхим жилдээ 544 уншигчид карт нээж 7997 ирцэд 14996 ном хэвлэл олгож үйлчлэхээс гадна уншигчдынхаа дунд танин мэдэхүйн олон арга хэмжээг удаа дараа явуулж байна.

Гэрээр ном олгох тасаг нь 2008 онд аж ахуйн нэгж, албан байгууллагуудын дунд «Оюуны банк таны гэгээрэхийн үндэс» сэдэвт болзолт гэрээг жилийн хугацаанд байгуулж уг арга хэмжээнд 20 гаруй байгууллага оролцсоноос 1-р байрыг Ус цаг уур орчны шинжилгээний газар, 2-р байрыг Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний хэлтэс, 3-р байрыг Аймгийн Онцгой байдлын алба тус тус эзэлсэн ба шилдэг уншигчаар иргэн З.Даваасүрэн 137 ном уншиж шалгарсан байна.

Тус тасаг жилийн хугацаанд 387 уншигчид карт нээж, 2510 ирцэд 5076 ном хэвлэл олгож үйлчилжээ.

Америкийн соёл мэдээллийн төв нь 2007 оны 3-р сард байгуулагдсан ба гадаад хэл суралцагчдад зориулсан сурах бичиг техник хэрэгсэлээр бүрэн хангагдсан. Уг танхимаар насны хязгаарлалтгүй, хүн бүхэн хамрагдах боломжтой бөгөөд 2008 онд 285 уншигчид карт нээж, 2500 ирцэд 3002 ном хэвлэл олгон үйлчилсэн байна. Байгуулагдсан цагаас хамрагсдын хүрээ улам өргөжсөн ба энэ онд 4000 минутын үнэгүй интернет ашигласан байна.

Америкийн төв нь байгуулагдсан цагаасаа /2007.03.28/ хойш Англи хэлний ярианы клубээр 350, сургалтанд 60, ганцаарчилсан зөвлөгөөг 50 хүнд өгч 500 хүнийг лекцэнд хамруулжээ. Тус төвийн үйлчлүүлэгч оюутан сурагчид, уншигч иргэдийн дунд Англи хэлний мэргэжилтнүүд байнга сургалт семинар явуулдаг бөгөөд 2008 онд Нийтийн номын сан, Энх тайвны корпустай хамтран Даглас Смит, Эндри Күлэн нарыг гэрээгээр ажиллуулж байна. Эдгээр мэргэжилтнүүд Англи хэл заах болсоноор англи хэл сонирхогчдын тоо нэмэгдэж, сургалтын чанар сайжирах боллоо. Мөн АНУ-ын ЭСЯ, Боловсролын зөвлөгөө мэдээллийн төвтэй хамтран өрхийн орлого багатай, сурах хүсэл эрмэлзэлтэй 8-р ангийн сурагчдыг 2 жилийн хугацаанд англи хэлний хөтөлбөрт тэтгэлэгээр хамруулахаар болж 3 дахь элсэлтээ аваад байгаа билээ. Манай аймгаас нийтдээ 30 хүүхэд хамрагдан англи хэлний мэдлэг оюунаа дээшлүүлж, гадаадад суралцах боломжит үүд хаалга нээгдэж байна. Америкийн соёл мэдээллийн төв хэрхэн ажиллаж байгаа, түүний үйл ажиллагаа цаашдын чиглэлийг судлах зорилгоор АНУ-ын элчин сайдын яамны Олон нийттэй харилцах албаны дарга Мариссагаар ахлуулсан ажлын хэсэг 2008 оны 10-р сарын 16-20-ны өдрүүдэд ажиллаад буцлаа. Энэ үеэр ACCESS хөтөлбөрийн эхний 10 төгсөгчид Сертификат гардууллаа.

Тэд Ховд дахь соёл мэдээллийн төв зохих түвшинд ажиллаж үйл ажиллагаа нь тогтмолжин жилээс жилд өргөжин хөгжиж байгаад талархал илэрхийлээд цаашид хийх ажлын төлөвлөгөөг хамтран төлөвлөөд буцлаа. Уншигчдын хэрэгцээ шаардлага хангах, иргэдэд мэдээлэл түгээх, тэднийг номын сангийн үйлчилгээнд татан оролцуулах олон талт арга хэмжээ зохион явуулсны үр дүнд 2008 онд фондыг **1275 номоор баяжуулж, 4549 уншигчид карт нээж, 50000 ирцэд 81415 ном хэвлэл олгон үйлчилгээний төлөвлөгөөг 100 давсан хувиар биелүүлж өөрийн орлогоор 2.256.600 төгрөг бүрдүүллээ.**

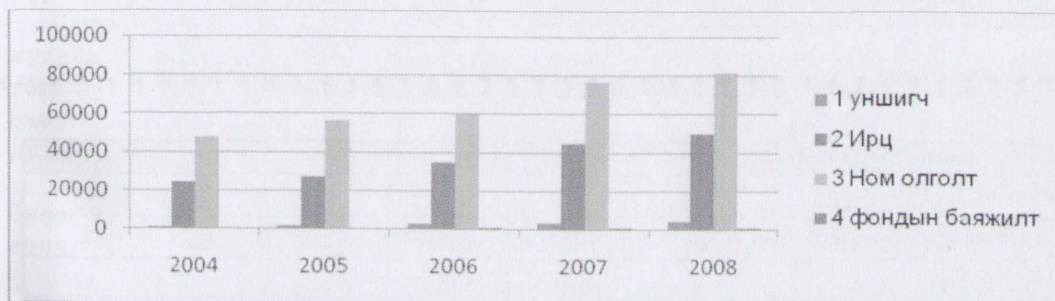
Нийтийн номын сангийн 2008 оны уншлага үйлчилгээний мэдээ

№	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө /жилээр/	Гүйцэтгэл	Хувь
1.	Номын фонд	1200	1275	106%
2.	Байнгын уншигч	4000	4549	113%
3.	Олгож уншуулсан ном	80000	81415	101%
4.	Ирц	50000	50000	100%

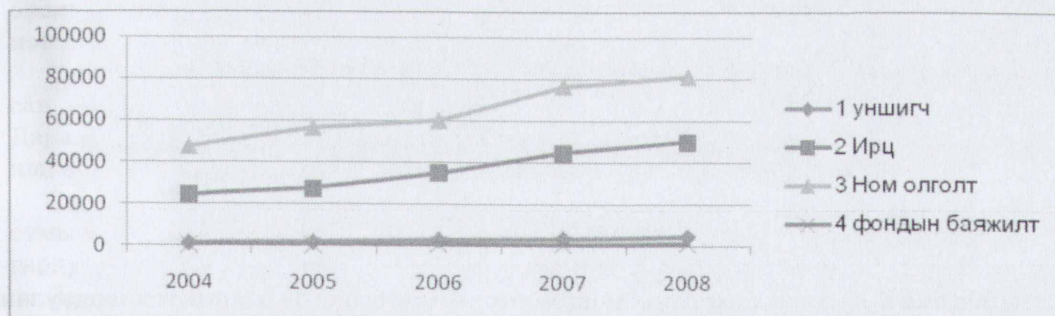
Уншлага үйлчилгээний үзүүлэлтийг сүүлийн таван жилээр гаргавал:

№	Үзүүлэлт	2004	2005	2006	2007	2008
1.	Уншигч	1256	1574	2867	3525	4549
2.	Ирц	24474	27347	35112	44750	50000
3.	Ном олголт	47453	56502	60051	76758	81415
4.	Фондын баяжилт	436	470	778	925	1275

Үүнийг графикаар дүрсэлбэл:

Шугаман графикаар дүрсэлбэл:

Дээрх үзүүлэлтээс номын сангийн үйл ажиллагааны үзүүлэлтүүд жилээс жилд өсөх хандлагатай байгааг харж болно.

Соёл олон нийтийн ажил:

2008 онд номын сангийн тасаг танхимуудаас иргэдийг гэгээрүүлэх, тэдний оюун, танин мэдэхүйг хөгжүүлэх зорилгоор сургалт сурталчилгааны олон талт арга хэмжээнүүдийг зохион байгууллаа.

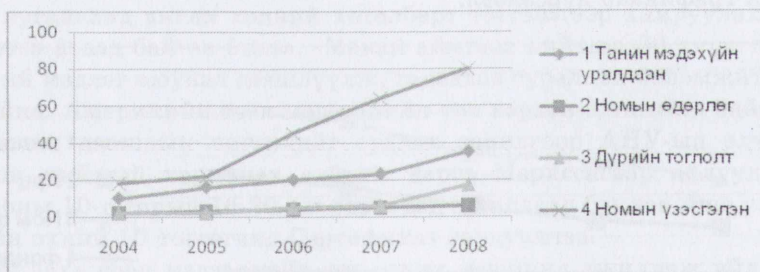
2008 онд танин мэдэхүйн уралдаан тэмцээн 35 удаа явуулж түүнд 841, тойм яриа 25 удаа зохион байгуулж 725, Урилгат уншлага 38 удаа зохион байгуулж 986 уншигч оролцож, 6 удаагийн номын өдөрлөг 442, дүрийн тоглолт 17 удаа явуулж 110 уншигч тус тус оролцож 80 удаагийн шинэ болон сэдэвчилсэн

номын үзэсгэлэн гаргаж сурталчиллаа. Жилийн хугацаанд 5000 ном сэлбэн засварлах төлөвлөгөөтэй байсан ба 6012 ном засварлаж 120%-иар давуулан биелүүллээ.

Үүний зарим үзүүлэлтийг графикаар дүрслэн харуулбал:

№	Үзүүлэлт	2004	2005	2006	2007	2008
1.	Танин мэдэхүйн уралдаан	10	16	20	23	35
2.	Номын өдөрлөг	2	3	4	5	6
3.	Дүрийн тоглолт	2	2	5	6	17
4.	Номын үзэсгэлэн	18	22	45	64	80

2008 онд ЕБС, анги хамт олны дунд Монголын багш нарын баярыг тохиолдуулан «Багшдаа барих миний бэлэг», Олон улсын эмэгтэйчүүдийн баяраар «Ээждээ барих миний бэлэг», Казак үндэсний «Наурыз»-ийн баярыг тохиолдуулж «Казак үндэстний ёс заншил» сэдэвт уншлага үйлчилгээний аян гэх мэт олон ажлууд зохион байгуулдаг. Зарим томоохон арга хэмжээнүүдээс тодруулбал:

Үндэсний бичиг үсгийн баяр. 2008 оны 05 сарын 2-4-ний өдрүүдэд «Үндэсний бичиг үсгийн баяр»-ыг орон нутагт тэмдэглэн өнгөрүүллээ. Энэ удаагийн бичиг үсгийн баяр нь Монгол бичгээс гадна Тод Монгол бичгийн 360 жилийн ойтой давхцаж байгаагаараа

онцлог байлаа. Үндэсний бичиг үсэг сурталчилах, сургах, өвлүүлэх хүрээнд явагдсан уг баярыг угтаж Нийтийн номын сангаас уншлага үйлчилгээний 14 хоногийн аян зохиож, ахлах ангийн сурагчдын дунд Монгол бичгийн олимпиад явуулахад Цаст-Алтай сургуулийн 11г бүлгийн сурагч Ч.Баярхүү, шалгарч Алтан медаль хүртлээ. «Цэвэр гоё бичигтэн» Тод монгол бичгээр хэн хурдан унших вэ? уралдаануудыг зохион байгууллаа. Үүнд багш сурагчид идэвхтэй оролцлоо.

«Номын яармаг-2008» үзэсгэлэн худалдаа. Үндэсний бичиг үсгийн баяраар Номын яармаг үзэсгэлэн худалдаа зохион байгууллаа. Уг арга хэмжээнд сум, сургуулийн 74 номын санчид оролцсон ба тэдэнд «Мэдлэг мэдээллийг олон нийтэд хүргэх нь», «Номын сангийн стандарт» сэдвүүдээр сургалт, семинар явууллаа.

Иргэдэд номтой нөхөрлөх идэвхи өрнүүлэх, тэдэнд ном хэвлэлээ сурталчилах, худалдаалах, солилцох зорилгоор зохион байгуулсан уг яармагт нийт 8.5 сая төгрөгийн 3500 номоор оролцсон бөгөөд иргэдээс гадна сум, сургуулийн номын санчид худалдах, солилцох замаар өөрсдийн фонд баяжилтыг хийж, ихээхэн үр дүнтэй ажил боллоо.

Хоёр өдрийн турш үргэлжилсэн яармаг худалдаанд хүмүүс шинээр гарсан болон ховор ном хэвлэлтэй танилцахаас гадна, хэрэгцээтэй номоо худалдан авч солилцож, өөрт байгаа номоо худалдаалж байлаа.

Номын яармагт оролцсон сум, сургуулийн номын санчид өөрсдийн уншигчид хүрээлсэн ном бүтээлүүдээрээ үзэсгэлэн гаргахын зэрэгцээ тус тусынхаа ажил үйлчилгээг сурталчилсан үзэсгэлэн самбар гаргаж олон нийтэд танилцууллаа. Яармаг зохион байгуулах комисс тэдгээрийг үзэж танилцаад хамгийн идэвхитэй оролцсон, иргэдэд хүрч үйлчилдэг, үйл ажиллагаа нь тогтмолжсон тэргүүний номын сан, номын санчдыг шалгарууллаа.

Үүнд «Тэргүүний номын сан»-гаар Мөнххайрхан сумын сургуулийн номын сан шалгарч БСГ-ын шагналаар шагнагдсан бол «Тэргүүний номын санч»-аар Дарви сумын номын санч Д.Жаргалсайхан шалгарч 135.0 төгрөгний номоор шагнагдлаа.

Эцэст нь Аймгийн нийтийн номын сангаас «2007 оны шилдэг бүтээл»-ийг /нэг сумын номын санд 80.0 төгрөгийн ном/ бэлгээр ирсэн номын хамт хувиарлан гардуулав.

Зохион байгуулсан ажлынхаа үр нөлөө, ач холбогдлыг бусдад хүргэх зорилгоор орон нутгийн Ховд телевиз, Ховдын мэдээ сонин, Монголын радиогийн МОНЦАМЭ агентлагт мэдээ сурвалжлагаа явуулан сурталчиллаа

«Шувуун саарал» богино өгүүллэг, уран уншлагын наадам. Нийтийн номын сангаас явуулсан өөр нэг ажил бол жил бүр уламжлал болгон явагддаг «Шувуун саарал» богино өгүүллэг, уран уншлагын наадам юм.

2008 оны 11 сарын 25-нд болсон уг наадамд ЕБС-ийн сурагчдаас гадна оюутан, насанд хүрэгчид гэх мэт 76 уран уншигч оролцов.

Үүнд бага ангийн сурагчдаас 11 жилийн 3 сургуулийн 46 ангийн сурагч Тэгшжаргал, дунд ангийн сурагчдаас Цаст-Алтай сургуулийн 8г ангийн сурагч М.Мөнхбат, ахлах ангийн сурагчдаас 11 жилийн 3-р сургуулийн 10в ангийн сурагч Б.Долгорсүрэн нар шалгарч Алтан медалийн эздээр тодорлоо. Насанд хүрэгчдийн тэмцээнд 11 жилийн 1-р сургуулийн багш Т.Уранчимэг шалгарав.

Шилдэг уншигчдын шинэ жилийн наадам. Нийтийн номын сангаас анх удаа тэргүүний уншигчдын дунд шинэ жилийн сүлд модны наадмыг зохион байгууллаа.

2008 оны 12 сарын 24-нд болсон уг баярт тасаг танхимуудаас тэргүүний уншигчаар шалгарсан 54 уншигч, Тэргүүний уншигч хамт олноор шалгарсан 3 байгууллагын төлөөлөл, нийт 80 орчим уншигч оролцлоо.

Зорилго нь хүүхэд багачуудыг номтой нөхөрлүүлэх, тэднийг урамшуулах, сурах эрмэлзэл оролдлогыг нь өрнүүлэх, алдаршуулахад чиглэж байлаа. Сүлд модны наадамд оролцож байгаа уншигчид өөрсдөө наадмынхаа хөтөлбөргаргаж, түүнд биечлэн оролцож тоглолт хийж байсан нь тэднийг шилдэг уншигчийн зэрэгцээ авьяаслаг болохыг нь харуулав. Оролцогчдоос 20 уншигч 2009 онд номын сангаар үнэгүй үйлчлүүлэх эрхийн бичгээр шагнагдсан бол 32 уншигч өвгөн аавын бэлэг гардан авлаа.

Мөн оны эхнээс Их зохиолч Д.Нацагдоржийн «Тэргүүний уншигч - Д.Нацагдорж тэмдэгтэн» шалгаруулах болзолыг бүх сум, сургуулийн удирдлагуудад хүргүүлсэн бөгөөд уг болзолыг хангасан тэргүүний уншигч 11 хүчхдэд шагналыг нь гардууллаа. Үүнд:

Прогресс сургуулийн 4а ангийн сурагч Г.Сэргэлэн, 10б ангийн сурагч Н.Баттогтох, 11 жилийн 1-р сургуулийн

11в ангийн сурагч Н.Мядагбадам, 7а ангийн сурагч Б.Энхтүвшин, 11 жилийн 3-р сургуулийн 7д ангийн сурагч Б.Золзаяа, 10б ангийн сурагч Б.Баясгалан, 10в ангийн сурагч А.Долгорсүрэн, 11 жилийн 6-р сургуулийн 10а ангийн сурагч Р.Баттунгалаг, 11г ангийн сурагч Э.Цагаансар, 11 жилийн 2-р сургуулийн 10б ангийн сурагч З.Асемгүл, 7е ангийн сурагч Г.Нордогмаа нар шалгарав.

Тус номын санд Америкийн соёл мэдээллийн төв байгуулагдсантай холбоотой СОНА-ын чанар, түүнд хамрагдагсдын хүрээнд ихээхэн өөрчлөлт, ахиц гарах боллоо. Энэ хугацаанд иргэдийн дунд «Англи хэл сурах алтан зарчим», «Америкийн тухай ярилцъя», «Бүгдээрээ хамтдаа», зэрэг яриа лекцүүд, оюутан сурагчдын дунд «Алтан хонх», «Дэвжээ» танин мэдэхүйн тэмцээн, багш нарын дунд «Англи хэл заах арга зүй», «Хөтөчийн сургалт» зэрэг сургалт семинаруудыг тус тус зохион явууллаа.

Номын санчдын мэдлэг мэргэжил дээшлүүлэх талаар:

Сум, сургуулийн номын санчид гол төлөв мэргэжлийн бус байдаг тул тэднийг мэргэшүүлэх, мэдлэг мэргэжлийг нь дээшлүүлэхэд анхааран ажиллалаа. Номын санчдыг 2 удаа цуглуулж «Мэдлэг мэдээллийг олон нийтэд хүргэх нь», «Номын сангийн стандарт», «Номын сангийн шинэчлэлт, электрон каталог, цахим номын сан»-гийн талаар сургалт, семинар явуулахаас гадна «Волвес» ХХК-ны ажилтан Гантулгыг зардал мөнгийг нь хариуцан байгууллага дээрээ урилгаар авч Lib4U номын сангийн цогц програмтай ажиллах 3 өдрийн сургалтыг нийт номын санчдын дунд явууллаа. Өөрийн байгууллагын 3

номын санчийг Улаанбаатар хотын Соёлын дээд сургуульд диплом, бакалаврын эцнээ сургалтанд хамруулж 1 номын санчийг зайны сургалтанд элсүүлэн сургаад байна.

Мөн Америкийн соёл мэдээллийн төвийн зохицуулагч В.Алтанцэцэг 2008 оны 7 сард АНУ-ын Элчин сайдын Яамны зардлаар Казакстан улсын Астана хотод «Америкийн төвүүдийн үйл ажиллагааг сайжруулах нь» сургалтанд оролцоод ирлээ.

Орчны тохижилт, бусад ажил:

2008 оны 9 сарын 10-12-ны өдрүүдэд Нийтийн номын сангийн 70 жилийн ой боллоо. Ойн арга хэмжээг аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, БСГ болон бусад байгууллагуудтай хамтран зохих түвшинд тэмдэглэн өнгөрүүлээ.

Ой угтаж 30 нэр төрлийн бүтээлч ажлын удирдамж гаргаж амжилттай биелүүллээ. Ой угтаж иргэдийн дунд яруу найраг, богино өгүүллэгийн тэмцээн уралдаан явуулж, ахмад номын санчдын алдрыг тэмдэглэж, номын санчдаас бүрдсэн 1.30 минутын концерт бэлтгэн тоглосон нь олны талархал хүлээлээ.

Уг үйл ажиллагаанд Үндэсний номын сангийн арга зүйч Б.Энхжаргал, Увс аймгийн Ц.Эрхэмбаяр даргатай номын сангийн хамт олон урилгаар оролцлоо.

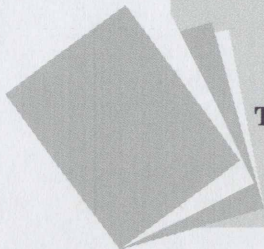
2008 он номын сангийн хувьд шагналын хур буусан жил байлаа. Үүнд номын сангийн ахлах номын санч Д.Саранцэцэг Засгийн газрын «Хөдөлмөрийн хүндэт медаль»-иар, М.Эрдэнэ БСШУЯ-ны Монгол улсын «Соёлын тэргүүний ажилтан» цол тэмдэгээр, Б.Алимаа БСШУЯ-ны «Жуух бичиг»-ээр, Америкийн соёл мэдээллийн төвийн зохицуулагч В.Алтанцэцэг, номын санч О.Өлзийсайхан нар Монголын Залуучуудын Холбооны «Тэргүүний залуу алтан медаль»-иар тус тус шагнагдлаа.

Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, Жаргалант сумын Тамгын газар, хот тохижуулах албанаас зохион байгуулсан хаврын ажилд идэвхитэй оролцож, ойр орчныхоо хог цэвэрлэх, хайс хамгаалалтаа сайжруулах, мод бут тарих ажлуудыг удирдамж зааврын дагуу хийж гүйцэтгэлээ. Нийтдээ 10 ширхэг хайлаас тарьж, цэцгийн мандалуудад олон төрлийн цэцгийн үр суулгалаа.

Цаашид ойрын хугацаанд шийдвэрлэх хэд хэдэн асуудал байна.

Үүнд:

- Фондын номыг электрон каталогт оруулах
- Интернет мэдээллийн төв, номын худалдааны төв зэргийг байгуулах
- Компьютер, техник хэрэгслийг сайжруулж хүртээмжтэй болгох
- Үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулах, номын сангийн өргөтгөл хийх
- Байгууллагын харуул хамгаалалтыг сайжруулах зорилгоор сахиулыг гэрээт харуулаар солих

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ТӨРИЙН ШАГНАЛТ ЯРУУ НАЙРАГЧ Р.ЧОЙНОМЫН НЭРЭМЖИТ ТӨВ НОМЫН САНГИЙН 2008 ОНД ХИЙСЭН АЖЛЫН ТАЙЛАН

Нэг. Удирдлага, зохион байгуулалт

Аймгийн номын сан нь эрхлэгч, фондоч, каталогч, танхим хариуцсан номын санч-2, ня-бо, үйлчлэгч, сахиул гэсэн 8 орон тоотой ажилладаг.

Монгол Улсын Соёлын тухай хууль, бусад хууль тогтоомж болон Засгийн Газрын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд үйл ажиллагаагаа үндэс болгон иргэд, уншигчдын оюуны хэрэгцээг хангахуйц орчин үеийн мэдээллийн төв болох зорилт тавин ажиллаж байна.

2007 оны ажлын тайланг бүх ажилтан, албан хаагчдын хурлаар хэлэлцэн үнэлэлт дүгнэлт өгч, 2008 онд хийж гүйцэтгэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулан ажиллав. Мөн оны эхнээс бүх ажилтан, албан хаагчтай 2008 онд ажиллах үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг сар, улирлаар хувиарлан баталгаажуулж ажилласан.

2008 оны хамтын гэрээг ажилчдын хурлаар хэлэлцэн Хэрлэн сумын ЗДТГазраар батлуулан ажилчдын нийгмийн асуудлыг анхаарч гэрээнд хэд хэдэн гол асуудлыг тусгалаа. Хамтын гэрээнд тусгагдсаны дагуу ажилтан, албан хаагчдад ур чадварын нэмэгдлийг олгох, байгууллагын аварга ажилтанд үндсэн цалингийн 40 хувьтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн шагналыг олгосон, мөн каталогчийн орон тоог нэмэгдүүлсэн.

Ажилтан, албан хаагч нэг бүртэй

байгуулсан хөдөлмөрийн гэрээг дүгнэж, 2008 оны хөдөлмөрийн гэрээ, ажлын байрны тодорхойлолтыг шинэчлэн байгуулсан. Ажлын байрны тодорхойлолтыг шинэчлэн мөрдлөгө болгон ажиллаж байна.

Сар бүр төсвийн гүйцэтгэл, өглөг авлагын мэдээ, сард хийх ажлын төлөвлөгөө, тайлан, мөн НДШимтгэлийн тайлан, татвар, статистикийн тайлангуудыг гаргаж Аймгийн ЗДТГазар, Төрийн сан, БСГазар болон холбогдох байгууллагуудад тухай бүр гаргаж өгч ажилласан.

2008 онд Монгол улсын хөдөлмөрийн тухай хууль, төрийн албаны тухай хууль, төсөвт байгууллагын удирдлага санхүүжилтийн хууль, БСНУЯамны тушаал шийдвэрийн хүрээнд ажиллаж нийт 16024 хүнд, 33080 ном олгож, өөрийн үйл ажиллагаанаас 350.0 мян. төгрөгийн орлого оруулахаас 362.5 мянган төгрөгний орлого оруулан ажиллаж төлөвлөгөөт зорилтоо 103.5%-иар биелүүллээ.

2008 онд улсын төсвөөс 39578.3 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас нийт зардал 41727.2. Өмнөх оны төсвийн үлдэгдэл 1848.5 мянган төгрөгийг байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг хангахад зарцуулах эрхийн дагуу Номын сангийн цогц програм худалдан авсан.

Цалин, НДШимтгэлийн зардал хүрэлцэхгүйн улмаас НД-ын шимтгэлд 2159.1, ХАОА татварт 1341.3, ажилчдад олгох цалин 58.8 мянга, мөн халаалтын тариф өссөний улмаас халаалтанд 457.5 мянган төгрөг нийт 4016.7

мянган төгрөгийн өртэй болоод байна. Энэ байдлыг Боловсрол Соёлын Газрын төсвийн мэргэжилтэн, БСШУЯамны төсвийн мэргэжилтэн Ганбаатар нарт албан тоотоор мэдэгдэж цалингийн тооцоог хүргүүлэв.

Үндэсний номын санд аймгийн хэмжээний бүх сум, сургуулийн төвлөрсөн мэдээлэл СУ-3, СУ-5, СУ-10, СУ-15, СУ-17 маягтуудыг явуулсан.

Номын сангийн үйл ажиллагааг шалгах шалгуур үзүүлэлтийг БСГазарт, Номын сангийн орчны стандартын хэрэгжилтийг Мэргэжлийн хяналтын газарт гарган өгч «хангалттай» үнэлгээ авсан.

МСҮТөвийн компьютер-операторчин-албан хэргийн хөтлөлтийн ангийн оюутан Батсүрэн 4-р сарын 26-наас 5-р сарын 26-ныг дуустал хугацаанд дадлага хийж, хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалт, ирсэн, явсан бичгийн бүртгэлүүдийг стандартын дагуу хийснээс гадна 2006, 2007 оны үр дүнгийн гэрээ, төлөвлөгөө тайлан, ирсэн явсан бичгүүдийг албан хэрэг хөтлөлтийн дагуу товъёог бичиж үдэж хавтасласан.

2008 оны эхнээс ирсэн, явсан бичгийн бүртгэл хөтлөж, нийт 37 ирсэн бичиг, явуулсан 16 бичгийг архив бичиг хэрэг хөтлөлтийн дагуу бүртгэн авсан.

БСШУЯамны «Жуух бичиг»-ээр номын сангийн каталогич Ц.Одонтуяаг тодорхойлж БСГазарт хүргүүлсэн.

Хоёр. Фонд баяжилт, каталог зохион байгуулалт

Энэ онд 4389.2 мянган төгрөгийн үнэ бүхий 595ш, хандиваар 284 ширхэг 953094 төгрөгийн, Нээлттэй нийгэм форумаас 142ш номыг шинээр авч фонд баяжилт хийснээс гадна 15-18 нэр төрлийн 302.9 мянган төгрөгийн тогтмол хэвлэл захиалан уншигчдад ашиглуулж байна. Их танхим 686, бага

танхим 618, дугуйлангийн сурагчидтай 60, гэрээр ном олгох танхим 354, фонд 505, нийт 2223 номонд сэлбэн засалт хийсэн байна.

Мөн уншигчдаас номын захиалга аван эрэлт хэрэгцээтэй номыг худалдан авч фондоо баяжуулсан.

Засгийн Газрын хандиваар ирсэн 730 ширхэг номноос төвд 148 ширхэг 723600 төгрөгний ном хүлээн авч бүртгэлүүдэд хөтлөн танхимуудад хуваарилаад байна.

Хөдөөгийн 19 сумдад Засгийн газрын хандиваар ирсэн нийт 522 ширхэг 1229.5 мянган төгрөгийн номыг хуваарилсан.

2008 оны 10-р сарын 27-ноос 11-р сарын 01-ний хооронд Lib4U Yersion 1.7 номын сангийн цогц програмыг Волвес ХХК-тай хамтран суурилуулж, уг програмын серверийг байрлуулж, дотоод сүлжээнд 4 компьютер холбож, уг програмыг ашиглах хичээл, дадлагыг номын санчдад хийлгэсэн.

Манай номын сангийн бүх компьютерүүд дотоод сүлжээнд холбогдсон. Уг програмаар номын сангийн бүх номуудыг электрон каталогт оруулах ажил эхлээд нийт 1952 төрлийн 4318 номыг оруулж бүх номонд баркод нааж байрлуулаад байна.

Энэ онд шинээр 2 компьютер, зураасан код уншигч, тог баригч, принтер, дижитал аппарат зэрэг тоног төхөөрөмжүүдийг худалдан авсан.

Номын санд 1999 оноос хойш ирсэн 2015 шинэ номуудад номын сан, номзүйн бичилтийн дагуу каталог бичиж, байгалийн шинжлэх ухааны 59 ялгагч, Техникийн шинжлэх ухааны 49 ялгагч, Хөдөө аж ахуйн 8 ялгагч, Эрүүлийг хамгаалах, анагаах ухааны 19 ялгагч, Нийгмийн шинжлэх ухааны 27 ялгагч, соёл, шинжлэх ухаан, гэгээрэл 20 ялгагч, хэлний шинжлэл, аман зохиол судалалын 10 ялгагч, нийт

192 ялгагч шинэчлэн төрөл ангийн каталогт картуудыг байрлуулах, урьд онуудад бичигдсэн урагдаж муудсан картуудыг шинэчлэх зэрэг ажлуудыг хийлээ.

Шинээр ирсэн ном хэвлэлийн картыг төрөл ангийн каталогийн шүүгээнд байрлуулсан ба ном хэвлэлийг түргэн шуурхай олоход нь туслаж, лавлагаа өгсөн.

БСШУЯамны 316 тоот тушаалын хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх зорилгоор байгууллагын даргын 2008 оны 03-р сарын 10-ны 05 тоот тушаалаар комисс гаргаж нийт 77348 номыг дахин үнэлж, нэг бүрчилсэн бүртгэлийг шинэчлэн хийлээ.

Гурав. Уншлага үйлчилгээ

1.Их танхим

Байнгын уншигч 520
Ирцээр 8891 хүнд
16541 номоор үйлчилсэн.

2. Бага танхим

Байнгын уншигч 550
Ирцээр 6856 хүнд
15531 номоор үйлчилсэн.

3. Гэрээр ном олгох танхим

Байнгын уншигч 50
Ирцээр 277 хүнд
1008 номоор үйлчилсэн.

Нийт 2008 онд байнгын 1120, ирцээр 16024 уншигчдад 33080 ном олгож үйлчилсэн.

2008 оны хамгийн олон уншигдсан номоор Уншлагын танхим, гэрээр ном олгохоос Бадрангуй зохиолчийн «Согоонцэцэг» 206 удаагийн уншилтаар, мөн «Нүгэлт орчлонгийн хяслан» ном 301 уншилтаар, «Ц.Дамдинсүрэнгийн түүвэр» 508 удаа, хүүхдийн уншлагын танхимаас А.Дэлгэржаргалын «Цондоолой

Цүндээлэй хоёр» комик ном 158 удаа тус тус уншигдаж шалгарснаас гадна энэ оны аварга уншигчаар Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 10а ангийн М.Сүмбэр 298 ном, 4а ангийн сурагч Г.Хулан 169 ном, хамгийн идэвхтэй уншигчаар 1-р сургуулийн 7в ангийн сурагч М.Мягмарзул, Б.Даваахатан нар шалгарч «Дэлхийн зөн» олон улсын байгууллагын шагналаар шагнууллаа. Хамгийн идэвхтэй анги хамт олноор ТэмүүжинцогцолборсургуулийнЦэнгэл багштай 56 ангийнхан шалгарсан.

Нүүдлийн номын санг Баян-Адарга суманд 198 номоор 13 хүнд 3 удаа, Хэнтий-Ус компани 240 гаруй хүнд 189 номоор, 1, 2, 3, 5-р цэцэрлэгт 321 номоор, Аймгийн цагдаагийн газарт 70 гаруй хүнд, Мөрөн суманд 164 номоор 490 гаруй уншигчдад, Ахмадын хороо 44 номоор гэх мэт байгууллагуудад үйлчилж нийт 1106 номыг зөөврөөр уншуулж 1976 уншигчдыг хамарлаа.

Дөрөв. Соёл олон нийтийн үйл ажиллагаа

Багш сурагчдын сонирхол, хэрэгцээнд тулгуурлан МСҮТөв дээр «Мэргэжил сурталчлах» 14 хоногийн аянд зориулан мэргэжлийн 155 ширхэг номоор үзэсгэлэн гаргаж нийт 500 гаруй багш, ажилчид, сурагчдад номын талаар товч мэдээлэл сурталчилгааг явуулсан.

Уншигчдын мэдлэг боловсролоо дээшүүлэхэд зориулж «Суу алдартны түүхээс», «Нийслэлд буй хөшөө дурсгалууд», «Дэлхийн шинэ долоон гайхамшиг», «Шинэ зууны хүүхэд залуучууд», «Яагаад хэн нэг хүн амжилт олж байхад нөгөө нэг нь ямагт бүтэлгүйтэж байдаг вэ» сэдвүүдээр нийт 38 мэдээлэл гаргасан. Мөн уншигч хүүхдүүдийн хүсэлтээр зүйр үг, оньсого цуглуулан гарын авлага бэлтгэн бүх

цэцэрлэгүүдийн багш, хүүхдүүдэд ашиглуулсан.

Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсэний 100 жилийн ойд зориулж «Ц.Дамдинсүрэнгийн амьдрал уран бүтээл, уран бүтээлийн номзүй, дурсамж яриа» зэрэг мэдээллүүдийг гаргаж, Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 7 бүлгийн 270, ЕБ-ын 4-р сургуулийн 9 бүлгийн 286, Дэлхийн зөнгийн албан бус боловсролын Од, Оч бүлгийн 50 хүүхэд нийт 606 сурагчид, багш нарт мэдээлэл болон шинэ номын тухай тойм яриа хийсэн.

Сургамжит өгүүлэг, амьдралаас ургасан сургаал үгс, номуудаар уншигчдад зориулж мэдээлэл гарган сурталчилсан.

Энэ онд шинээр ирсэн 736 номоор үзэсгэлэн гаргаж, номуудын тухай тайлбарт танилцуулга хийж, Дөлгөөн Хэрлэн FM-106.2-той хамтран сурталчилсан.

Мөн Empathy-с эрхлэн гаргаж буй хүүхдийн хүмүүжлийн талаарх номуудаар Хэнтий-Ус, 5-р цэцэрлэг, Тэмүүжин цогцолбор сургуулиудад үзэсгэлэн гаргаж, Дөлгөөн Хэрлэн FM-106.2-оор 7 хоногт 2 удаа мэдээлэл хийж нэвтрүүлж байна.

Байгууллагаа сурталчлах зорилгоор «Хурх», «Чандмань» худалдааны төвүүдэд шинэ номын үзэсгэлэн гаргаж, нийт 256 хүн хамрагдсан ба иргэдээс шинээр авах номын санал асуулгыг хүлээн авч шинэ ном авахдаа дүн шинжилгээ хийн ажиллаж ирлээ.

Уншлагын танхим болон гэрээр ном олгоход шинээр ирсэн 5 удаагийн 159 ш номоор, хүүхдийн уншлагын танхимд 95 номоор цуврал мэдээллүүдийг гаргаснаас гадна «Монголын хүүхдийн уран зохиолын дээж 3 боть, Заан залуудай, Цондоолой, Цүндээлэй хоёр номуудын тайлбарт танилцуулга хийж, үзэсгэлэн гаргасан.

Аймгийн цагдаагийн газрын

ажилтанууд, Хэнтий-Ус, 5-р цэцэрлэг, Хан-Хэнтий цогцолбор сургуулиудад шинээр ирсэн болон сэдэвчилсэн номын тухай мэдээллийг тухай бүр хийж ирсэн.

Уншлагын танхимуудад хүүхдүүдийн англи хэлний мэдлэгийг дээшлүүлэх, математик сэтгэхүйг хөгжүүлэх зорилгоор англи хэл, сэтгэн бодох чиглэлийн 32 номоор, цэцэрлэгийн багш нарт, мэндлэх хүндлэх ёс, Хүрэл тулга яруу найргийн наадамд зориулсан, инээдмийн баярын өдөрт 30 номоор, төгсөх ангийн сурагчдад болон дэвших ангийнхны улсын шалгалтанд зориулж төрөл бүрийн хичээлд холбогдох 54 номоор, ДОХ-той тэмцэх өдөрт зориулан эрүүл мэндийн 18 номоор, Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний 100 жилийн ойд, үлгэрийн баатрууд амилсан нь зэрэг сэдвүүдээр сэдэвчилсэн үзэсгэлэнгүүдийг гаргаж уншигчдад ашиглуулж байгаагаас гадна нийт шинэ номын үзэсгэлэнг 9 удаа гаргаад байна.

Засгийн газрын 2007 оны 10-р сарын 3-ны өдрийн 257-р тогтоолоор баталсан «Угийн бичиг хөтлөх журам»-ыг бичиж уншигчдад ашиглуулж байна. Угийн бичиг хөтлөх журмаар Мөрөн, Баян-Адарга, Өлзийт, Өмнөдэлгэр сумдад, Хэнтий-Ус, 1, 2, 3, 5-р цэцэрлэг зэрэг байгууллагуудад сурталчилж байна.

«Бичиг соёлын хишиг өдөр»-т зориулан монгол бичгийн номын үзэсгэлэнг 60 гаруй номоор гарган сурталчиллаа.

Аймгийн төвийн цэцэрлэгүүдийг хамруулан уламжлал болгон зохион явуулдаг «Үлгэрийн баатрууд амилсан нь» дүрийн тоглолтын уралдаан амжилттай явагдлаа. Энэ уралдаанд Хэрлэн сумын 5-р цэцэрлэгийн «Хүйтний өвгөн» үлгэрээр хийсэн дүрийн тоглолт тэргүүн байр эзэлж, 1-р цэцэрлэгийн «Тэрх нуурын дэгдээхэй» тоглолт дэд байр эзэлж өргөмжлөл

мөнгөн шагналаар шагнагдлаа.

Шилдэг дүрийн шагналыг 5-р цэцэрлэгийн Б.Эрдэнэцэцэг эмгэний дүрээр, 2-р цэцэрлэгийн А.Анарчулуун шаазгайн дүрээр тус тус шалгарч өргөмжлөл мөнгөн шагналаар шагнагдлаа.

АХА тэмцээнд зориулан нийт 250 асуулт бэлтгэн боловсруулж, ЕБСургуулийн 8-11-р ангиудын дунд хүүхдийн танин мэдэхүйн АХА тэмцээнийг зохион байгуулж нийт 49 хүүхэд оролцсоноос өөрийн авьяас билэг, оюун ухаанаа уралдуулж тэргүүн байр эзэлсэн ЕБ-ын 1-р сургуулийн 9а ангийн сурагч У.Цэрэнчимэд түрүүлж, өргөмжлөл мөнгөн шагналаар шагнагдав.

Мөн Empathy-с эрхлэн гаргаж буй хүүхдийн хүмүүжлийн талаарх номуудаар Хэнтий-Ус, 5-р цэцэрлэг, Тэмүүжин цогцолбор сургуулиуд, Дэлхийн зөнгийн албан бус боловсролын сурагчид, Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 4в ангийн 35 сурагчдад «Уучлах гэдэг ухааных», «Эхийн сэтгэл», «Хүүхэдтэй хэрхэн харьцах вэ?» зэрэг сэдвүүдээр лекц сонсгол, мэдээлэл хийж нэвтрүүлж байна.

МСҮТөвийн нийгмийн ажилтантай хамтран «Хүүхэд гэр бүл, ёс зүй, харилцаа» сэдвээр хөтөлбөр боловсруулан ажилласнаар МСҮТөвийн 13 мэргэжлийн 21 ангийн 1000 гаруй сурагчдыг анги удирдсан багш нар нь иргэн төлөвшүүлэх ажлыг тогтмол хийн хяналт үнэлгээг өгөн ажиллаж байна. Хөтөлбөрийг амжилттай хэрэгжихэд туслах зорилгоор шаардлагатай 17 номоор захиалгаар үйлчилсэн.

Инээдмийн баяраар уншлагын танхимд 30 номоор үзэсгэлэн гаргасан.

Ардын уран зохиолч төрийн 3 удаагийн шагналт Ц.Дамдинсүрэнгийн мэндэлсэний 100 жилийн ойд зориулж ЕБСургууль, МСҮТөвийн хэл уран зохиолын багш нарын дунд уншигчдын

бага хурал зохион явуулж, хоёр үзүүлэлтээр эхний 3 байр эзлүүлж дүгнэсэн.

1-р байранд Оргил сургуулийн багш «Бусдыг сургаад өөрөө түүх болон үлддэг зохиолуудтай Да багш» илтгэл, 2-р байранд Хан Хэнтий цогцолбор сургуулийн багш Мөнхзул, 3-р байранд ЕБ-ын 4-р сургуулийн хамт олон шалгарсан тул өргөмжлөл дурсгалын зүйлээр шагнаж урамшууллаа.

Тав. Арга зүйн ажил

Хэнтий аймгийн Төв номын сангаас 2008 оны 4-р сарын 28, 29-ны өдрүүдэд аймгийн бүх сум, сургуулийн номын санчдын сургалтыг зохион байгууллаа. Үүнд бүх сум, сургуулийн засаг дарга, захирал нарт албан тоот явуулж, 21 сумын, 13 сургуулийн нийт 34 номын санчид оролцсон.

Мөн Үндэсний номын сангийн мэргэжилтэн Д.Энхтунгалаг номын сан - номзүйн ангилал, номын сангийн стандартууд, ном хэвлэлийг дахин үнэлэх журам, номын санч А.Мөнхцэцэг номын сангийн данс бүртгэлүүдийг хөтлөх журам, каталогч Ц.Одонтуяа номын сангийн каталогийн зохион байгуулалт, чимэглэл, мэдээ тайланг хэрхэн хийх талаар мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгсөн.

Уг сургалтанд Аймгийн ЗДТГ-ийн НБЗХ-ийн дарга О.Баттуяа, мэргэжилтэн Н.Оюунбат, БСГ-ын мэргэжилтэн Тунгалаг нар оролцсон ба «Номын санчдын холбоо»-г 9 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулсан.

Сургалтын үеэр БСШУ-ны сайдын 2007 оны 11-р сарын 08-ны өдрийн 415-р тушаалын 4-р хавсралтаар баталсан «Алдагдсан ном хэвлэлийг төлүүлэх журам, аймаг нийслэлийн төв номын сангийн дүрэм» зэрэг шаардлагатай дүрэм, журмаар мэдээлэл хийснээс гадна аймгийн нийт сумдын номын

Зургаа. Бусад ажил

сумдын номын сангуудын уншигчдын тоо, олгосон ном, номын фонд, шинээр авсан ном зэрэг үзүүлэлтүүдээр байр эзлүүлж 1-р байранд Жаргалтхаан сумын номын сан, 2-р байранд Хэрлэнбаян-Улаан, Биндэрийн номын сангууд орлоо. Хэнтий аймгийн хэмжээнд байгаа сум болон сургуулийн номын санчдын судалгааг гаргасан.

7-р сарын 18-25-ны хооронд Батширээт, Биндэр, Баян-Адарга, Дадал, Норовлин, Батноров сумдын номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцаж мэргэжлийн заавар зөвлөгөө өгч ажиллаж ирсэн. Мөн 12-р сарын 21-нд Өлзийт сумын номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцаж, ном хэвлэлийг дахин үнэлэх журам, номын байрлалт хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах талаар мэргэжлийн зөвлөгөө өгсөн.

2-р сарын 21-23-ны өдрүүдэд Өмнөдэлгэр сумын номын санд АТНС-ийн 2 номын санч очиж ажил байдалтай нь танилцаж, нэг бүрчилсэн, нэгдсэн бүртгэл хөтлөх болон мэргэжил арга зүйн зөвлөгөөг өгч дахин үнэлгээгээр 350 гаруй номыг дахин үнэлсэн ба байгалийн шинжлэх ухаан, техникийн шинжлэх ухаан, хөдөө аж ахуйн нийт 2000 гаруй номыг номын сан - номзүйн ангиллаар ангилсан.

Монголын соёл урлагийн ажилтаны улсын анхдугаар чуулганы шийдвэрийн дагуу «Номын санчдыг мэргэшүүлэх 3 багц» цагийн сургалтанд Хүүхдийн уншлагын танхимын номын санчийг 05-р сарын 26-наас 6-р сарын 13 хүртлэх 21 хоногийн сургалтанд хамруулав.

БСШУЯам, Дэлхийн банк, Мэдээлэл технологийн агентлаг, Нээлттэй нийгмийн форумтай хамтран зохион байгуулсан «Мэдлэг, мэдээллийг олон нийтэд хүргэх нь» семинарт 4-р сарын 15-18-ны хооронд эрхлэгч оролцсон.

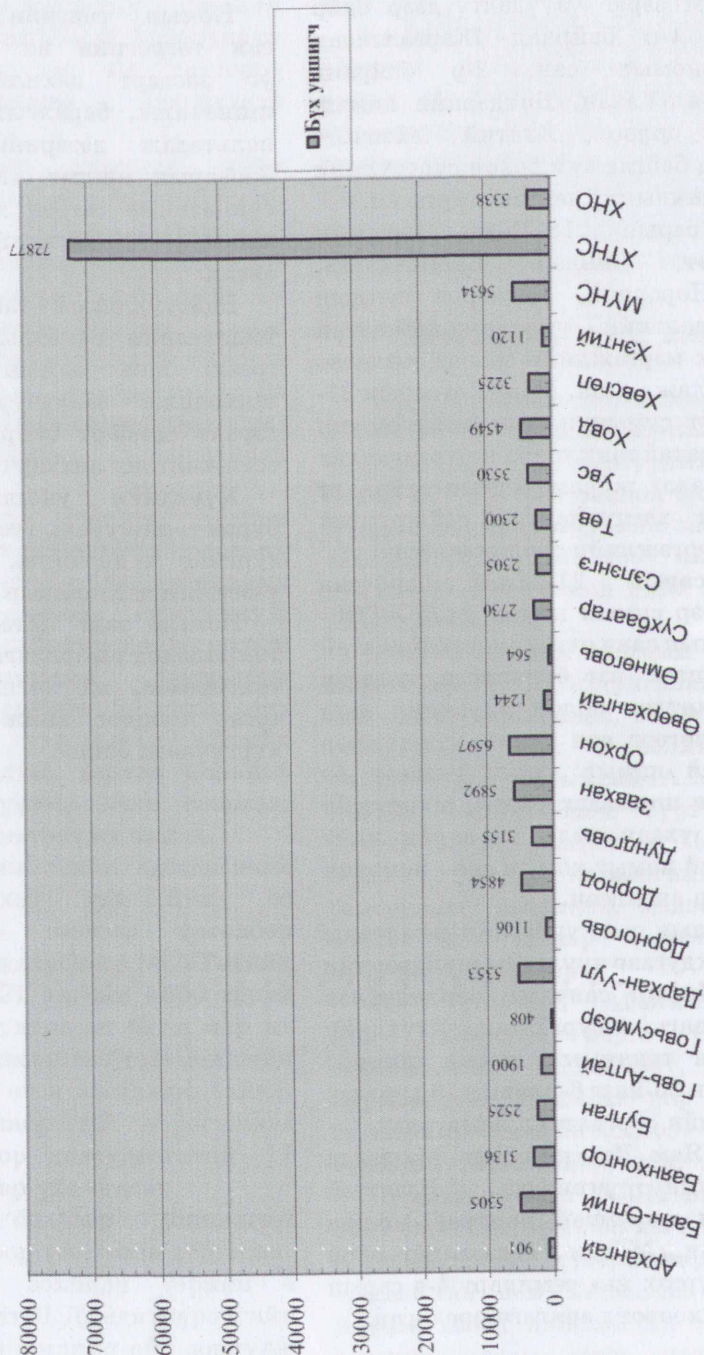
Номын сангийн барилгад 20.0 сая төгрөгийн их засвар хийгдэж, уг засварт цахилгааны монтажийг шинэчилж, барилгын нүүрэн хэсгийг пельтадаж дээврийг бүрэн зассан. Засварын ажлыг «Мөнххутаг» ХХК гүйцэтгэсэн бөгөөд хот байгуулалтын албанаас гүйцэтгэлийг шалгаж хүлээн авсан.

Байгууллагын танилцуулга болон мэдээллийн самбарыг шинээр хийлгэсэн. Мөн номын сангийн логог шинэчилж залуучуудын гудамжинд гэрэлт самбарт байрлуулж тохижилт соёлжилтонд анхаарч ажиллаж ирлээ.

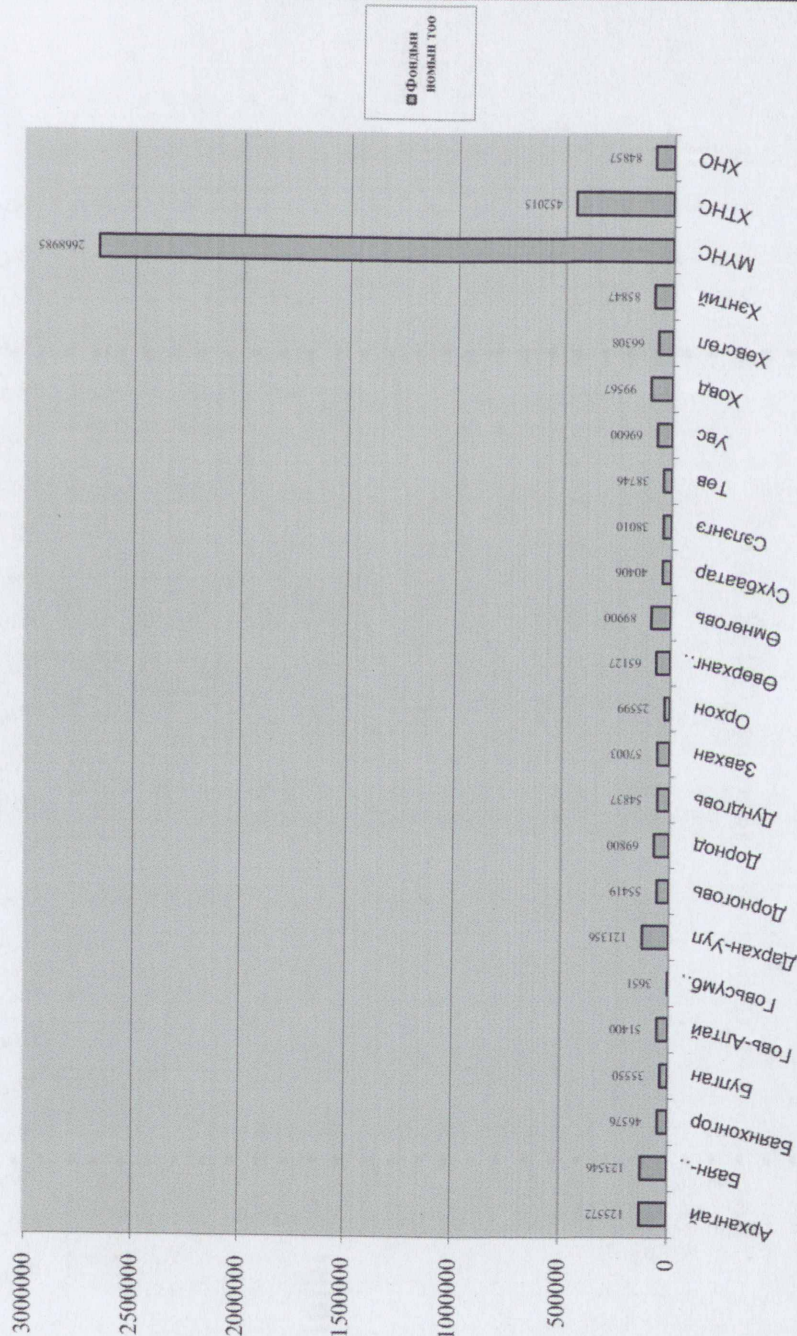
Хүүхдийн уншлагын танхимыг бүрэн тохижуулж, тус танхимын ханын зургийг шинэчилж, шинээр номын үзэсгэлэнгийн самбар хийлгэсэн.

Номын санг интернэт мэдээллийн төв болоход шаардлагатай техник тоног төхөөрөмж, эд хогшил, материалын төсөв тооцоог хийж БСШУ Яаманд хүргүүлээд байна.

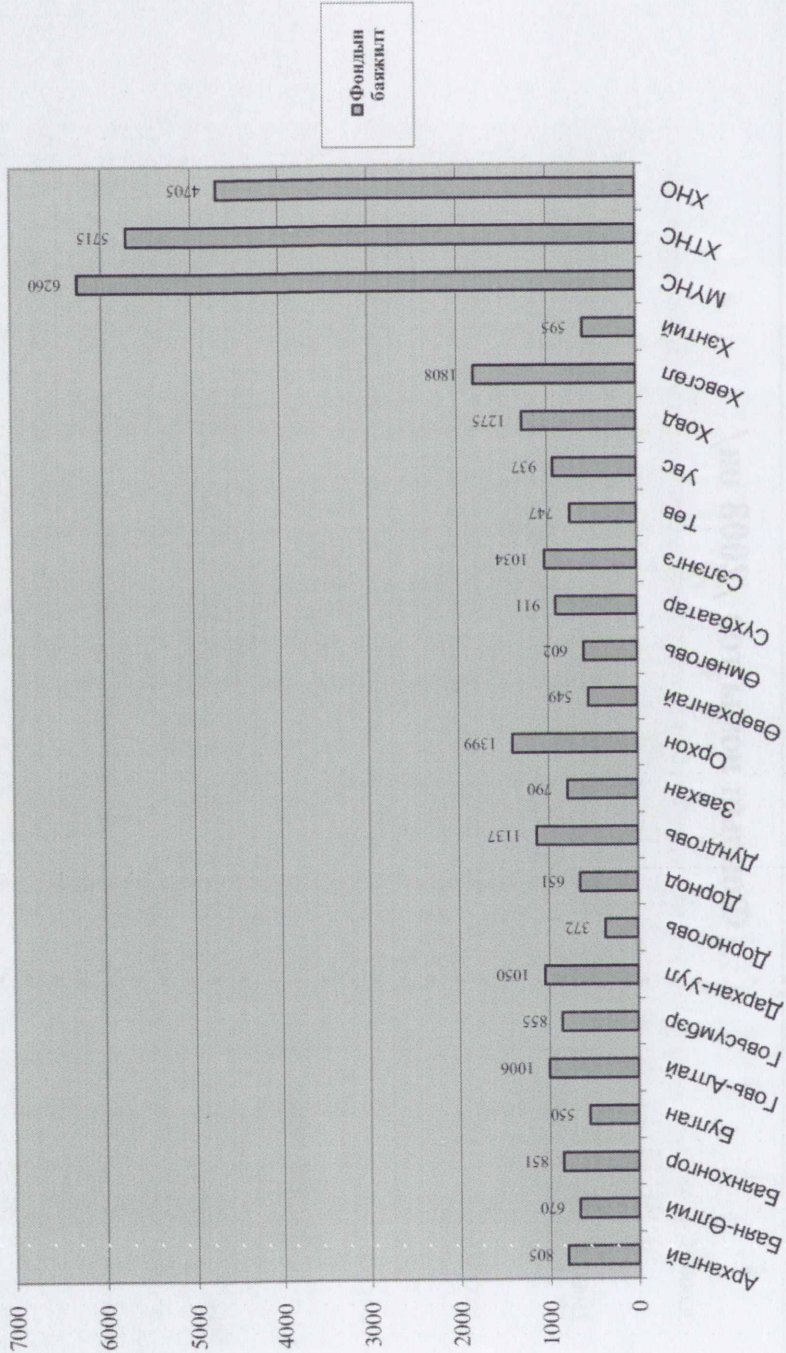
Бүх уншигч /2008 он/

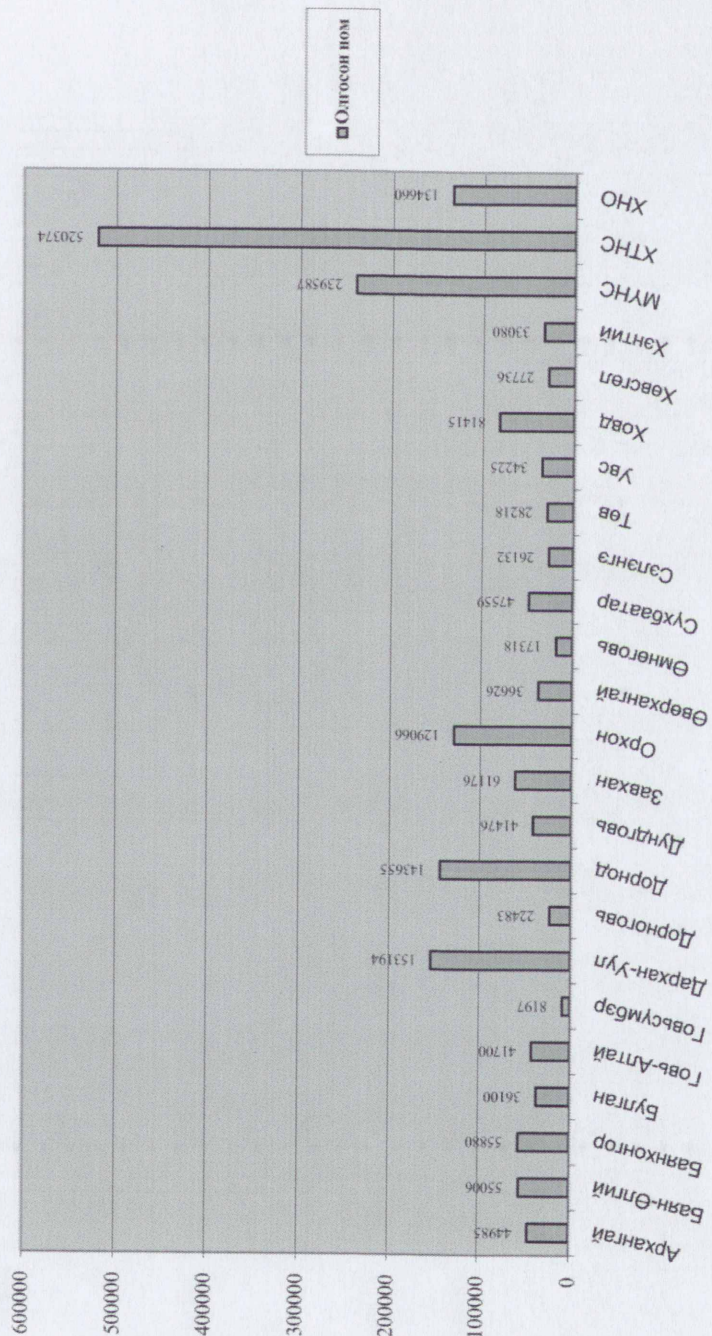
Фондын номы тоо /2008 он/

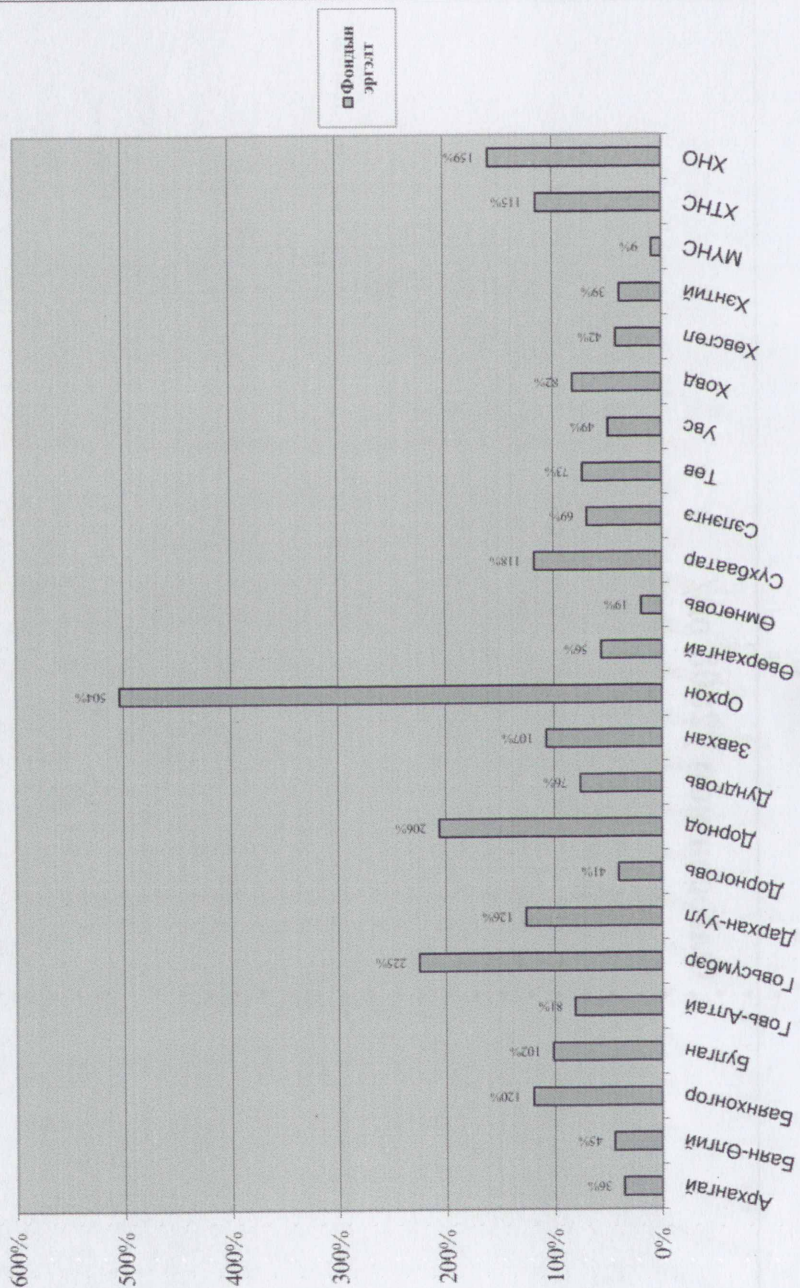
Фондын баяжилт /2008 он/

Олгосон ном /2008 он/

Фондын эрэлт /но 8007/ он

Нийтийн номын сангуудын номын хүрэлцээ хангамж

Д/Д	Аймгуудын нэр	Хүн ам /2007 оны байдлаар/	Н/санд хамрагдах хүн /5-с дээш нас/	Бүх уншигч	Н/санд хамрагдалт /хувиар/	Ирэгсэд	Фондын номын тоо	Нэг хүнд ноогдох номын тоо
1	Архангай	92.8	16864	901	5%	18030	125572	7.4
2	Баян-Өлгий	100.8	24651	5305	22%	22800	123546	5.0
3	Баянхонгор	84.2	20057	3136	16%	20770	46576	2.3
4	Булган	60.5	14813	2525	17%	13150	35550	2.4
5	Говь-Алтай	60.2	16249	1900	12%	20300	51400	3.2
6	Говьсүмбэр	12.6	8044	612	8%	6407	3651	0.5
7	Дархан-Уул	87.6	60182	5353	9%	73634	121356	2.0
8	Дорноговь	55.6	22865	1106	5%	16625	55419	2.4
9	Дорнод	72.9	38093	4854	13%	72144	69800	1.8
10	Дундговь	48.8	13189	3155	24%	18050	54837	4.2
11	Завхан	81.1	22204	5892	27%	46385	57003	2.6
12	Орхон	80.1	62275	6597	11%	53859	25599	0.4
13	Өвөрхангай	115.7	17337	1244	7%	11026	65127	3.8
14	Өмнөговь	46.9	13002	564	4%	5814	89900	6.9
15	Сүхбаатар	55.1	13848	2730	20%	21909	40406	2.9
16	Сэлэнгэ	100.5	50995	2305	5%	7900	38010	0.7
17	Төв	85.9	14920	2300	15%	15027	38746	2.6
18	Увс	80.4	23439	3530	15%	26327	69600	3.0
19	Ховд	88.6	23161	4549	20%	50000	99567	4.3
20	Хөвсгөл	122.4	28658	3225	11%	21024	66308	2.3
21	Хэнтий	71.3	25093	1120	4%	16024	85847	3.4
22	МҮНС	1031.2	496708	5634	1%	65127	2668985	5.4
23	ХТНС		651111	72877	11%	283595	452015	0.7
24	ХНО		449305	3338	1%	54374	84857	0.2
	ДҮН	2635.2	2127063	144752	7%	886567	4569677	2.1

Судалгааг нэгтгэсэн: Арга зүйч Б.Цогжаргал

/Будагтай нь 2007 оны мэдээгээр/

Аймгийн Төв номын сангуудын фондын номын эргэлт

2008 он

Д/Д	Аймгуудын нэр	Фондын номын тоо	Фондын баяжилт	Олгосон ном	Фондын эргэлт / хувиар/
1	Архангай	125572	805	44985	36%
2	Баян-Өлгий	123546	670	55006	45%
3	Баянхонгор	46576	851	55880	120%
4	Булган	35550	550	36100	102%
5	Говь-Алтай	51400	1006	41700	81%
6	Говьсүмбэр	3651	855	8197	225%
7	Дархан-Уул	121356	1050	153194	126%
8	Дорноговь	55419	372	22483	41%
9	Дорнод	69800	651	143655	206%
10	Дундговь	54837	1137	41476	76%
11	Завхан	57003	790	61176	107%
12	Орхон	25599	1399	129066	504%
13	Өвөрхангай	65127	549	36626	56%
14	Өмнөговь	89900	602	17318	19%
15	Сүхбаатар	40406	911	47559	118%
16	Сэлэнгэ	38010	1034	26132	69%
17	Төв	38746	747	28218	73%
18	Увс	69600	937	34225	49%
19	Ховд	99567	1275	81415	82%
20	Хөвсгөл	66308	1808	27736	42%
21	Хэнтий	85847	595	33080	39%
22	МҮНС	2668985	6260	239587	9%
23	ХТНС	452015	5715	520374	115%
24	ХНО	84857	4705	134660	159%
	ДҮН	4569677	35274	2019848	44%

Судалгааг нэгтгэсэн: Арга зүйч Б.Цогжаргал

/Будагтай нь 2007 оны мэдээгээр/

Нийтийн номын сангуудын техникийн хангамж /тоног төхөөрөмж/

Д/Д	Тоног төхөөрөмжийн нэр	Аймаг	Номын тавиур	Шилэн хорго /номын үзэсгэлэнгийн тавиур/	Каталогийн шүүтээ	Үншигчийн ширээ	Үншигчийн сандал	Компьютер					Интернэтэд холбогдсон компьютер		Принтер			Скайнер	Баркод уншигч	LCD	Кодоскоп	Канон	Буцад
								PC 486 ба түүнээс доош	Pentium I	Pentium II	Pentium III	Pentium IV ба түүнээс дээш			Цэгэн / матрицын	Бахан	Лазер						
1	Архангай		34	5	4	50	100					12	12	12		4	2	3	1			2	
2	Баян-Өлгий		82	8	7	60	120	3			3		3									1	
3	Баянхонгор		39	2	2	50	60		1		1	6	8			1	1		3	1			
4	Булган		6	2	1	20	40					3					1						
5	Говь-Алтай		12		2	20	45			1	1	1					1	1					
6	Говьсүмбэр		4		2	10	20				1	7	3	4			2	1	1			1	
7	Дархан-Уул		108	4	5	60	120	2			3	2	5	5	1		3	1				1	5
8	Дорноговь		21		3	34	68			1	1	4					5	1				2	
9	Дорнод		66	4	5	70	140			1	4	4	6	5			2	1				1	
10	Дундговь		43	2	1	50	100				2	4	4	4		1	1	1				1	
11	Завхан		77	9	3	90	180			1	3	5	9	9			1		3				
12	Орхон		58	5	3	57	130			3	4	10	10	7			4	1	4		1	1	
13	Өвөрхангай		48	1	1	30	59			1	1	1					2	1					
14	Өмнөговь		30	12	2	35	70					13	13	13	1		4	1	3	1		3	
15	Сүхбаатар		30	10	1	35	70					6	6				3	1	1			1	
16	Сэлэнгэ		82	1	5	47	94				4	1					1						
17	Төв		78	3	2	60	120				1	6	7				2	1	1			1	
18	Увс		64	1	2	60	125			2	2	5	5				1		1				
19	Ховд		31	9	2	105	210	2				2				1	3				1	2	
20	Хөвсгөл		46	5	3	40	20				2	1					2					1	
21	Хэнтий		18	1	5	30	60			1	5	1	5				2		3				
22	МҮНС		217	20	52	160	320			1	13	39	57	41	1		14	4	3	2		4	6
23	ХТНС		1328	3	22	174	1141		10	2	12	30	54	42	1	2	11	3	1	1	1	6	
24	ХНО		120	5	20	100	200					36	25	22		6		8	2	1	2		
	ДҮН		2642	112	155	1447	3612	7	11	14	63	199	220	184	4	5	76	20	36	6	4	30	11

Судалгааг нэгтгэсэн: Арга зүйч Б.Цогжаргал
/Будагтай нь 2007 оны мэдээгээр/

Нийтийн номын сангуудын хаяг

№	Аймаг, хотын нэр	Номын сангийн эрхлэгчийн нэр	Утасны дугаар	Шуудангийнхаг
1.	Монгол Улсын Үндэсний Номын Сан	Г.Аким	323100	Чингисийн өргөн чөлөө 4, Улаанбаатар 210648
2.	Хотын Төв Номын Сан	Т.Мижиддорж	327876	Сөүлийн гудамж. СД, 2-р хороо Улаанбаатар 8, 49-р салбар
3.	Хүүхдийн Номын Ордон	Д.Оюунбилэг	318921	Амарын гудамж 2, ТӨ Улаанбаатар 210620
4.	Архангай	О.Мөнхтуяа	0133221248	Аймгийн төв номынсанг 212000
5.	Баян-Өлгий	К.Зейнеп	0142222504	Аймгийн төв номынсанг 212100
6.	Баянхонгор	М.Мянган	0144222207	Аймгийн төв номынсанг 212200
7.	Булган	Ч.Баярмаа	0134222788	Аймгийн төв номынсанг 212300
8.	Говь-Алтай	Ж.Уранчимэг	0148223313	Аймгийн төв номынсанг 212400
9.	Говьсүмбэр	Д.Нарнай	0154223160	
10.	Дархан-Уул	С.Лхамсүрэн	0137227937	Төв номын сан 21380
11.	Дорноговь	Л.Цэнд-Аюуш	0152222406	Аймгийн төв номынсанг 212500
12.	Дорнод	С.Алтанцэцэг	0158223259	Аймгийн төв номынсанг 212600
13.	Дундговь	А.Нансалмаа	0159223787	Аймгийн төв номынсанг 212700
14.	Завхан	Б.Наранцэцэг	0146221131	Аймгийн төв номынсанг 212800
15.	Орхон	Д.Цэрэнбат	0135221064	Номын төв 213900
16.	Өвөрхангай	Н.Тогтохдорж	0132222613	Аймгийн төв номынсанг 212900
17.	Өмнөговь	Б.Батсаруул	0153222178	Аймгийн төв номынсанг 213000
18.	Сүхбаатар	М.Дэнсмаа	0151221215	Аймгийн төв номынсанг 213100
19.	Сэлэнгэ	Ч.Үзмээ	0136222283	Аймгийн төв номынсанг 213200
20.	Төв	А.Ням-Од	0127222227	Аймгийн төв номынсанг 213300
21.	Увс	Булган	0145222744	Аймгийн төв номынсанг 213400
22.	Ховд	Б.Одонпүрэв	0143222387	Аймгийн төв номынсанг 213500

23.	Хөвсгөл	Д.Бохьшарга	0138224723	Аймгийн төв номын сан 213600
24.	Хэнтий	Ц.Ариунтуяа	0156222104	Аймгийн төв номын сан 213700

Номын сангуудын вэбүүд

- Монгол улсын Үндэсний номын сан

Хаяг: Чингисийн өргөн чөлөө
Улаанбаатар 210648
Утас: 323100, 325573, 70112396
Вэб: www.nationallibrary.mn
Имэйл: info@nationallibrary.mn

- Д.Нацагдоржийн нэрэмжит Улаанбаатар хотын Төв номын сан

Хаяг: Сөүлийн гудамж-7,
Улаанбаатар-28
Утас: 329950, 314385, 327873
Вэб: www.mcl.edu.mn
Имэйл: mcl-ub@magicnet.mn

- Хүүхдийн номын ордон

Хаяг: Соёлын төв өргөө
Утас: 318921
Вэб: www.bclib.mn

Цахим номын сан

<http://www.elibrary.mn>

Монголын уран зохиолын 50 гаруй зохиол бүрэн эхээрээ

<http://www.childrenslibrary.org>

Монголын хүүхдийн 243 зохиол бүрэн эхээрээ

<http://www.temujin.url.mn>

Хүүхдийн зохиолын вэб сайт: Хүүхдийн 103 зохиол бүрэн эхээрээ

<http://www.readmongolia.mn>

<http://www.bibirbeh.mn>

<http://www.tsahimurtuu.mn>

ТЭМДЭГЛЭЛ

